

Agricola

PISMO SGGW

* Wstęp

Słowo Rektora do Społeczności Akademickiej

Cieszę się, że po trudnych doświadczeniach ubiegłego roku: izolacji i pracy zdalnej, rok akademicki 2021/2022 w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego mogliśmy rozpocząć w warunkach stacjonarnych. Semestr zimowy dał nam nadzieję na opanowanie wirusa...

► STRONA 2

● Współpraca międzynarodowa

SGGW gospodarzem konferencji EUROLIGI

Celem EUROLIGI jest przygotowanie i prowadzenie wspólnych programów badawczych oraz dydaktycznych, ułatwanie mobilności studentów i nauczycieli akademickich poprzez uproszczenie stosowanych procedur, a także zapewnienie wysokiej jakości nauczania.

► STRONA 112

🦅 Nagrody i wyróżnienia

SGGW w rankingach światowych i krajowym

Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie po raz kolejny znalazła się w prestiżowych rankingach światowych oraz krajowym: QS World University Rankings 2022, THE Impact Rankings 2021, CWTS Leiden Ranking oraz Rankingu Perspektywy 2021.

► STRONA 117

Spis treści

- ✿ **Wstęp**
  - Słowo Rektora do Społeczności Akademickiej **2**
- ▲ **Kronika wydarzeń**
  - Inauguracja roku akademickiego 2021/2022 ..... **4**
  - Profesor Jimmy Mazurkiewicz z Texas A&M University 96. Doktorem Honoris Causa SGGW **21**
  - Profesor Wiesław Bielawski odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski **35**
  - Profesor Krystyna Gutkowska odznaczona Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski **37**
  - Profesor Kazimierz Tomala odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski **39**
  - Jubileusz 100-lecia Zakładu Fitopatologii **41**
  - Zakład Fitopatologii - dziś **44**
  - Kierownicy Katedry Fitopatologii SGGW **46**
  - 100 lat ogrodnictwa w SGGW **50**
  - 100 lat doświadczałnictwa rolniczego w SGGW **55**
  - Działalność Oddziału Armii Krajowej na terenie SGGW w Skierniewicach **61**
  - Jubileusz 70-lecia Wydziału Hodowli, Bioinżynierii i Ochrony Zwierząt **64**
  - Wręczenie dyplomów habilitacyjnych i promocja doktorów **70**
  - SGGW w 103. Rocznicę Niepodległości Polski **75**
- ✿ **Nauka**
  - SGGW jako pierwsza uczelnia w Polsce uruchamia model dynamicznego przewodu pokarmowego **76**
  - SGGW w projekcie europejsko-malezyjskim **78**
  - Projekty Erasmus+ realizowane w Instytucie Nauk o Żywieniu Człowieka **79**
  - Nawozy z odpadów jako ważne ogniwo gospodarki obiegu zamkniętego **81**
- ◆ **Uczelnia**
  - Wyróżnienie Polish Graphic Design Awards **84**
  - Nowy system oznakowania kampusu **85**
- ✦ Podsumowanie rekrutacji 2021/22 Nowe kierunki studiów w ofercie edukacyjnej SGGW **86**
- ✦ Magna Charta Universitatum (MCU) 2020 ..... **87**
- ✦ Profesor Roman Niżnikowski powołany do Rady ds. Środowiska, Energii i Zasobów Naturalnych przy Prezydencie RP **87**
- ✦ Rektor SGGW prof. dr hab. Michał Zasada w Radzie „Planu dla Pracy i Rozwoju” **88**
- ✦ Profesor Marek Szyndel w Radzie Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego **88**
- ✦ Profesor Tomasz Borecki w Komisji PAN **89**
- ☁ **Ludzie**
  - Odeszli od nas **90**
- 🔴 **Aktualności**
  - SGGW dołączyła do Wspólnej Szkoły Doktorskiej Medycyny Translacyjnej **100**
  - Dni Otwarte SGGW online oraz inauguracja nowej witryny Uczelni **101**
  - 32. Parafiada Dzieci i Młodzieży w SGGW **102**
  - Rozpoczęcie budowy Innowacyjnego Centrum Nauk Żywnościowych SGGW **103**
  - Współpraca SGGW i WSSE **104**
  - Uroczystość wręczenia Złotych Dyplomów Honorowych absolwentom Wydziału Weterynaryjnego SGGW **105**
  - Święto Drzewa w SGGW **108**
- **Współpraca międzynarodowa**
  - Spotkanie władz SGGW oraz Bohai University **109**
  - Delegacja Związku Rektorów Uczelni Ukrainy w SGGW **110**
  - SGGW gospodarzem konferencji EUROLIGI **112**
- 👉 **Nagrody i wyróżnienia**
  - Doktor Stanisław Samborski stypendystą Fulbright Senior Award **115**
  - SGGW w rankingach światowych i krajowym **117**
  - Wyróżnienia studentów SGGW **119**

Słowo Rektora do Społeczności Akademickiej

Drodzy Pracownicy, Doktoranci i Studenci Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego, Szanowni Państwo!

Cieszę się, że po trudnych doświadczeniach ubiegłego roku: izolacji i pracy zdalnej, rok akademicki 2021/2022 w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego mogliśmy rozpocząć w warunkach stacjonarnych. Semestr zimowy dał nam nadzieję na opanowanie wirusa i wierzę, że akcja szczepień i wzajemna odpowiedzialność pozwolą nam znów normalnie żyć, pracować i studiować.

Priorytetem władz SGGW nieustannie pozostaje bezpieczeństwo społeczności akademickiej oraz zapewnienie

Uczelni efektywnego funkcjonowania. Serdecznie dziękuję wszystkim Państwu - kadrze naukowo-dydaktycznej, pracownikom administracji, studentom i doktorantom za zrozumienie i zaangażowanie na rzecz prawidłowego funkcjonowania i dostosowania naszej Alma Mater do dynamicznie zmieniającej się sytuacji epidemicznej. Nieustannie apeluję do członków naszej uczelnianej wspólnoty o przestrzeganie wymogów sanitarnych, które chronią nas i naszych bliskich przed zakażeniem i ciężką chorobą. Zachęcam także gorąco do korzystania z możliwości szczepień w Niepublicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej SGGW na terenie ursynowskiego kampusu. Dbajmy o siebie nawzajem i korzystajmy z osiągnięć nauki!

Miniony rok oprócz wielu uciążliwych ograniczeń przyniósł też nowe, ważne dla rozwoju naszej Uczelni inicjatywy. Zgodnie z przyjętą przez Senat „Strategią SGGW do roku 2030” Uczelnia będzie koncentrować się na rozwoju pięciu obszarów funkcjonowania: badań naukowych, kształcenia, współpracy międzynarodowej, transferu wiedzy do gospodarki oraz wzmacnianiu pozycji ekonomicznej, w tym dbaniu o sprawną administrację i nowoczesną infrastrukturę. W ostatnich miesiącach potencjał badawczy Uczelni został wzmocniony przez nowo utworzone Centrum Medycyny Translacyjnej, którego celem są nowatorskie badania z pogranicza weterynarii oraz nauk medycznych. Trwa budowa kolejnych ważnych ośrodków naukowo-dydaktycznych, m.in. Innowacyjnego Centrum Nauk Żywnościowych oraz Centrum Edukacji Ekologicznej Odnawialnych Źródeł Energii. SGGW dołączyła do wspólnej Szkoły Doktorskiej Medycyny Translacyjnej prowadzonej przez Centrum Medycznego Kształcenia Podyplomowego. Wierzę, że nowe ośrodki i programy badawcze wraz z dotychczasowym bogatym zapleczem laboratoryjnym otworzą przed Uczelnią, jej naukowcami, doktorantami i studentami, wiele możliwości, będą sprzyjać rozwojowi i prowadzeniu nowatorskich badań zarówno w zakresie szeroko rozumianych nauk przyrodniczych, jak również nauk ścisłych, społecznych i inżynierijno-technicznych.

Ostatni rok to również aktywna działalność kadry naukowej SGGW - 43 osoby uzyskały tytuł doktora, 22 - doktora habilitowanego, a 5 - profesora. Nasi naukowcy ściśle współpracują z najlepszymi uczelniami w kraju i za granicą. Umieździarnowanie widoczne jest we wszystkich formach działalności Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego - zarówno w kształceniu studentów i doktorantów, prowadzeniu badań naukowych i publikacjach, jak i rozwoju kadry oraz

Serdecznie dziękuję wszystkim Państwu - kadrze naukowo-dydaktycznej, pracownikom administracji, studentom i doktorantom za zrozumienie i zaangażowanie na rzecz prawidłowego funkcjonowania i dostosowania naszej Alma Mater do dynamicznie zmieniającej się sytuacji epidemicznej. Nieustannie apeluję do członków naszej uczelnianej wspólnoty o przestrzeganie wymogów sanitarnych, które chronią nas i naszych bliskich przed zakażeniem i ciężką chorobą.

komercjalizacji wyników badań. Potwierdzeniem rangi naszej Alma Mater są coraz wyższe lokaty w krajowych i światowych rankingach.

SGGW po raz pierwszy znalazła się w prestiżowym Rankingu Szanghajskim, który uwzględnia jedynie dziesięć uczelni z Polski. Mamy również swoje miejsce w gronie największych i najlepszych uczelni świata wg rankingu przygotowanego przez Uniwersytet w Leiden. Od trzech lat prezentuje on wyniki w czterech kategoriach: (1) wpływ naukowy (scientific impact), (2) otwarty dostęp do publikacji (open access), (3) współpraca (collaboration), a także (4) udział kobiet w osiągnięciach badawczych (gender). Z kolei w THE World University Rankings 2022, SGGW została uwzględniona w dwóch rankingach dziedzinowych. W kategorii „nauki przyrodnicze” zajęliśmy najwyższą lokatę wśród polskich uczelni przyrodniczych/rolniczych. SGGW została również uwzględniona w innym zestawieniu autorstwa Times Higher Education - THE Impact Ranking. Jest to jedyny międzynarodowy ranking uczelni oparty o cele Zrównoważonego Rozwoju (SDG – Sustainable Development Goals) sformułowane przez Organizację Narodów Zjednoczonych. Jesteśmy również w pierwszej dziesiątce krajowych uczelni pod względem liczby projektów

realizowanych w ramach prestiżowego europejskiego programu Horyzont 2020.

Dokonania poprzedniego, trudnego roku akademickiego, obligują nas, by także w bieżącym roku angażować się w działania na rzecz dalszego rozwoju Uczelni. Dlatego finalizujemy okresową ocenę nauczyciela akademickiego, wstrzymaną ze względu na czasowe ograniczenie działania Uczelni. Po raz pierwszy według nowych zasad, przeprowadzona zostanie również ewaluacja jakości działalności naukowej obejmująca lata 2017-2020. Będą to kolejne elementy podnoszenia jakości w wymiarze naukowym i dydaktycznym. W najbliższej przyszłości różnego typu oceny i rankingi staną się stałym elementem naszej akademickiej działalności, ważne jest jednak, aby zdobywane punkty nie stanowiły celu same w sobie, lecz były odzwierciedleniem dobrej nauki. Dlatego bardzo dziękuję kadrze akademickiej SGGW za wysiłek związany z ewaluacją oraz za odpowiedzialne podejście do pracy naukowej.

W listopadzie, jako gospodarze dorocznej międzynarodowej konferencji sieci Euroleague for Life Sciences (ELLS), po raz pierwszy w historii SGGW, zorganizowaliśmy wirtualny kampus dla 400 studentów z całego świata. Hybrydowa Konferencja ELLS była także okazją do spotkania władz uczelni zrzeszonych w ramach organizacji. Wydarzenie to było dla nas dużym wyróżnieniem i wyzwaniem, które z sukcesem zrealizowaliśmy. Wszystkie te osiągnięcia i rosnący prestiż zawdzięczamy naszym pracownikom i ich pracy, za co wszystkim serdecznie dziękuję.

Szanowni Państwo, przed nami święta Bożego Narodzenia i Nowy Rok. Mam nadzieję, że będzie to dla nas wszystkich czas odpoczynku i spotkań w gronie rodziny, a nowy rok przyniesie wytchnienie od trosk i tak oczekiwaną poprawę sytuacji w świecie, dzięki której będziemy mogli zapomnieć o obostrzeniach i cieszyć się z możliwości bezpiecznego bezpośredniego kontaktu i swobodnego przemieszczania.

W imieniu władz Uczelni i własnym całej Społeczności Akademickiej Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego składam najserdeczniejsze życzenia zdrowia, pomyślności i satysfakcji zarówno w sferze zawodowej, naukowej, jak i prywatnej. Życzę Państwu spokojnych i radosnych Świąt Bożego Narodzenia oraz udanego roku 2022.

prof. dr hab. Michał Zasada

Inauguracja roku akademickiego 2021/2022

Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego dnia 30 września zainauguowała rok akademicki 2021/2022.

W uroczystości udział wziął Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Andrzej Duda. Wykład inauguracyjny wygłosił prof.

dr hab. n. med. dr h.c. Marek Krawczyk, Rektor Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego w latach 2008-2016. Nowo przyjęci studenci złożyli ślubowanie, dołączając tym samym do społeczności akademickiej SGGW.

Zgodnie z tradycją uroczystość rozpoczęto odśpiewaniem hymnu państwowego, po czym Rektor SGGW prof. dr hab. Michał Zasada powitał wszystkich zaproszonych gości.

W obchodach rozpoczęcia nowego roku akademickiego w Auli Kryształowej SGGW uczestniczyli także: Minister Edukacji i Nauki Przemysław Czarnek; Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi Grzegorz Puda; Szefowa Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Minister Grażyna Ignaczak-Bandyk; Sekretarz Stanu w Ministerstwie Klimatu i Środowiska Małgorzata Golińska; Poseł Joanna Fabisiak; Poseł Czesław Siekierski; Prezes Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej w latach 2013-2020 Leszek Żukowski; Przewodniczący Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego prof. Zbigniew Marciniak; Rektor Szkoły Głównej Handlowej, Przewodniczący Konferencji

Rektorów Uczelni Warszawskich prof. Piotr Wachowiak; Rektor Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego prof. Zbigniew Gaciong; Rektor Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego prof. Ryszard Czekalski; Rektor Akademii Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego w Warszawie prof. Bartosz Molik; Rektor Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej prof. Barbara Marcinkowska; Rektor Akademii Katolickiej w Warszawie Collegium Joanneum prof. Krzysztof Pawlina; Rektor Chrześcijańskiej Akademii Teologicznej prof. Jerzy Pańkowski; Rektor Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach prof. Mirosław Minkina; Rektor Uczelni Łazarskiego prof. Maciej Rogalski; Rektor Wyższego Seminarium Duchownego Diecezji Warszawsko-Praskiej ks. Tomasz Sztajerwald; Prorektor Uniwersytetu Warszawskiego prof. Ewa Krogulec; Prorektor Politechniki Warszawskiej prof. Mariusz Malinowski; Prorektor Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina prof. Paweł Gusnar; Prorektor Wojskowej Akademii Technicznej im. Jarosława Dąbrowskiego prof. Kazimierz Worwa; Prorektor Akademii Sztuki Wojennej prof. Jarosław Gryz; Prorektor Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie prof. Jacek Martusewicz; Prorektor Szkoły Wyższej Psychologii Społecznej Uniwersytetu Humanistyczno-Społecznego prof. Ewa Gruszczyńska; Prorektor Polsko-Japońskiej Akademii Technik Komputerowych prof. Aldona Drabik; Prorektor Uczelni Korczaka dr Joanna Lizut; Prezydent Akademii Leona Koźmińskiego prof. Witold Bielecki; Przedstawiciel

Szkoły Głównej Służby Pożarniczej dr Robert Piec; Radca ds. Rolnictwa i Wyżywienia Ambasady Republiki Federalnej Niemiec Friedmann Kraft; Radca Rolny Ambasady Królestwa Niderlandów Carolien Spaans; przedstawiciel Ambasady Stanów Zjednoczonych w Warszawie Jolanta Figurska; Ulezhan Galinowwa z Ambasady Republiki Kazachstanu; Layth Abdulameer oraz Husham Al-Gaysi z Ambasady Republiki Iraku; byli Rektorzy SGGW i doktorzy honoris causa SGGW prof. Włodzimierz Kluciński oraz prof. Tomasz Borecki; byli Rektorzy SGGW prof. Alojzy Szymański oraz prof. Wiesław Bielawski; doktorzy honoris causa SGGW prof. Marek Kłodziński oraz prof. Czesław Waszkiewicz; Rada Uczelni SGGW na czele z Przewodniczącym prof. Maciejem Skorupskim, a także przedstawiciele instytutów, organizacji, stowarzyszeń i firm współpracujących z Uczelnią.

Przemówienie Rektora prof. dr. hab. Michała Zasady

**Szanowny Panie Prezydencie,
Szanowni Panowie Ministrowie,
Szanowni Państwo Posłowie,
Magnificencje,
Szanowni Państwo,
Droga Społeczności Akademicka!**

Z ogromną radością witam Państwa w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego. Bardzo się cieszę, że wreszcie możemy spotkać się osobiście. W ciągu ostatniego roku wirus dominował nad innymi istotnymi problemami, ale jestem przekonany, że sytuacja ta minie bezpowrotnie i w bieżącym roku akademickim będziemy mogli wrócić do spokojnej pracy w warunkach stacjonarnych, oczywiście z zachowaniem niezbędnych zasad bezpieczeństwa.

Panie Prezydencie, serdecznie dziękuję za przyjęcie zaproszenia i wspólne przeżywanie z nami tego szczególnego dnia.

Drodzy Państwo!

Inauguracja nowego roku akademickiego niesie ze sobą wiele wyzwań. Dla studentów rozpoczynających naukę to zupełnie nowy rozdział w życiu. Dla pracowników Uczelni – szansa na kolejne sukcesy w pracy zawodowej.

W minionym roku z powodu pandemii przeorganizowaliśmy dotychczasowe życie i staraliśmy się jak najlepiej funkcjonować w nowych realiach. Wspólnota akademicka SGGW dołożyła wszelkich starań, aby Uczelnia funkcjonowała bez zakłóceń. Wdrożyliśmy nowoczesne narzędzia do prowadzenia nauczania zdalnego, początkowo jako uzupełnienie tradycyjnego sposobu kształcenia, a w związku z pogarszającą się sytuacją epidemiczną – jako jedyną formę kształcenia dla większości zajęć realizowanych dotychczas w formie tradycyjnej. Każdy student miał dostęp do narzędzi, które umożliwiały naukę na odległość. Stworzyliśmy kanał SGGW Science, na którym nasi naukowcy publikowali wykłady i ćwiczenia, cieszące się dużym zainteresowaniem nie tylko wśród naszych studentów.

Wszystkim pracownikom i studentom Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego serdecznie dziękuję za zrozumienie trudnej sytuacji, życzliwą współpracę oraz zaangażowanie w działania na rzecz prawidłowego funkcjonowania Uczelni.

Niestety, poprzedni rok akademicki nie był pozbawiony smutnych chwil. Pożegnaliśmy 49 członków uczelnianej społeczności, wśród nich doktora honoris causa SGGW profesora Wojciecha Wolskiego - prorektora ds. inwestycji i współpracy z zagranicą w latach 1978-1984, w latach 1972-1978 dziekana Wydziału Melioracji Wodnych SGGW. To dla Uczelni wielka strata.

Uczcijmy pamięć wszystkich, którzy odeszli, minutą ciszy...

Proszę Państwa o powstanie!

Szanowni Państwo!

W minionym, trudnym roku, w którym obowiązywał szereg uciążliwych ograniczeń, Uczelnia podjęła wiele inicjatyw, które z pewnością będą sprzyjać jej rozwojowi i prowadzeniu nowatorskich prac badawczo-rozwojowych

nie tylko w zakresie szeroko rozumianych nauk rolniczych, ale również nauk ścisłych, przyrodniczych, społecznych i inżynierjno-technicznych.

31 maja bieżącego roku Senat SGGW uchwalił nową „Strategię do roku 2030”, zgodnie z którą „Uczelnia zamierza koncentrować się na rozwoju pięciu obszarów funkcjonowania: badań naukowych, kształcenia, współpracy międzynarodowej, transferu wiedzy do gospodarki oraz wzmocnieniu pozycji ekonomicznej, dbaniu o sprawną administrację i nowoczesną infrastrukturę, w tym na wdrożeniu idei nowoczesnego Kampusu.

W ubiegłym roku akademickim aktywnie działała nasza kadra naukowa, co znalazło odzwierciedlenie w liczbie uzyskanych stopni naukowych. Stopień doktora uzyskały 43 osoby, doktora habilitowanego – 22, a tytuł profesora – 5 osób.

Otrzymaliśmy dofinansowanie do 27 projektów krajowych na łączną kwotę ponad 12 milionów złotych, zaś od początku bieżącego roku nasi naukowcy złożyli już 152 wnioski na łączną kwotę blisko 83 milionów złotych. W II kwartale 2021 roku podwoiliśmy w stosunku do ostatnich dwóch lat liczbę złożonych wniosków w konkursach OPUS i Preludium.

Stale zwiększamy potencjał badawczy Uczelni i polepszamy warunki pracy. Utworzyliśmy Centrum Medycyny Translacyjnej – jednostkę o charakterze naukowo-badawczym, dydaktycznym i klinicznym, odpowiadającą za prowadzenie i wspieranie badań naukowych w zakresie weterynarii oraz w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu. Kształcenie doktorantów w zakresie weterynarii wzbogaci dołączenie SGGW do wspólnej Szkoły Doktorskiej Medycyny Translacyjnej prowadzonej przez Centrum Medycznego Kształcenia Podyplomowego.

W lipcu bieżącego roku rozpoczęliśmy budowę Innowacyjnego Centrum Nauk Żywnościowych, wartość inwestycji wynosi ponad 100 milionów złotych, z czego 40 milionów złotych to dofinansowanie z budżetu Ministerstwa Edukacji i Nauki, za które serdecznie dziękujemy. Powstający obiekt laboratoryjno-dydaktyczny służyć będzie badaniom w zakresie nauk o żywieniu człowieka oraz problematyki żywieniowo-zdrowotnej.

Na terenie należącego do SGGW Rolniczego Zakładu Doświadczalnego Wilanów-Obory powstaje Centrum Edukacji Ekologicznej OZE (Odnawialne Źródła Energii). Powstanie tam instalacja demonstracyjna do produkcji biogazu z naturalnych substratów organicznych, układ kogeneracyjny produkujący ciepło i energię elektryczną z biogazu oraz instalacja fotowoltaiczna PV z baterią akumulatorów. Uruchomienie

Honorowi goście uroczystej inauguracji roku akademickiego

instalacji pilotażowej umożliwi zaopatrzenie całego kompleksu RZD Obory w energię elektryczną i ciepło, dzięki czemu osiągnie on samowystarczalność energetyczną.

W pierwszym kwartale przyszłego roku zostanie także oddana do użytku kolejna inwestycja – nowy budynek przeznaczony dla Służb Technicznych SGGW, w którym obecnie prowadzone są prace wykończeniowe. W planach mamy również nowy budynek Wydziału Ekonomicznego i ogólnouczelniane „Welcome Center” – Centrum Obsługi Studenta, a wiele innych pomysłów jeszcze kielkuje.

Szanowni Państwo!

Dzisiejsza nauka nie zna granic, a funkcjonowanie w światowym obiegu naukowym wymaga ścisłej współpracy z najlepszymi uczelniami zagranicznymi. Umiejdzynarodowienie to działanie wielokierunkowe i jest obecne we wszystkich przejawach działalności Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego: w kształceniu studentów i doktorantów, prowadzeniu badań naukowych, publikowaniu i komercjalizacji wyników badań, rozwoju kadry oraz budowaniu wizerunku Uczelni w kraju i za granicą. M.in. dzięki temu nasza Alma Mater znajduje się w pierwszej dziesiątce uczelni w Polsce pod względem liczby projektów realizowanych w ramach prestiżowego europejskiego programu Horyzont 2020.

W tym roku SGGW po raz pierwszy znalazła się także w prestiżowym Rankingu Szanghajskim, dołączając tym samym do grona dziesięciu polskich uniwersytetów notowanych w Academic Ranking of World Universities.

Nasza Alma Mater sklasyfikowana została w pierwszej siódemce polskich uczelni. Te sukcesy zawdzięczamy ludziom, naszym pracownikom i ich pracy, za co wszystkim serdecznie dziękuję.

Dowodem świadczącym o uznaniu naszej wysokiej pozycji jest fakt, że w listopadzie bieżącego roku będziemy gospodarzami dorocznej konferencji sieci współpracy Euroleague for Life Sciences (ELLS), podczas której zorganizujemy pierwszy raz w SGGW wirtualny kampus dla ponad 300 studentów z całego świata. Konferencja ELLS to także spotkanie robocze władz uczelni zrzeszonych w ramach organizacji. Jest to dla nas bardzo duże wyróżnienie.

Kilka dni temu, podczas uroczystości wręczenia dyplomu doktora honoris causa przyrodnikowi, znawcy nauk o zwierzętach, orędownikowi rozwoju stosunków polsko-amerykańskich Profesorowi Jimmowi Mazurkiewiczowi, w SGGW gościliśmy delegację z Texas Agricultural and Mechanical University na czele z Prorektorem doktorem Patrickiem Stover – Dziekanem Wydziału Rolnictwa i Nauk Przyrodniczych, Dyrektorem Texas A&M AgriLife Research. Mamy nadzieję, że jest to wstęp do rozszerzenia współpracy z teksaszkim Uniwersytetem, szczególnie z Bush School of Government and Public Service i College of Agriculture and Life Sciences. I wierzymy, że w najbliższym czasie współpraca ta będzie się rozwijała z korzyścią dla naszych uczelni.

Miło mi również poinformować Państwa, że w 2020 roku podpisaliśmy deklarację Magna Charta Universitatum, odwołującą się do fundamentalnych zasad, na których powinna opierać się misja uniwersytetów na całym świecie. Nowa deklaracja zachowuje kluczowe zasady określone w oryginalnym dokumencie z 1988 roku o wolności akademickiej i autonomii instytucjonalnej, oddając jednocześnie globalny charakter dzisiejszych uniwersytetów i ich odpowiedzialność wobec społeczności, którym służą, by przynieść korzyści ludzkości i przyczynić się do zrównoważonego rozwoju. Udział Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w tym wydarzeniu to bardzo istotne wyróżnienie w skali światowej.

Szanowni Państwo!

Naszym akademickim posłannictwem jest kształcenie „primus inter pares”, ludzi światłych, o szerokich horyzontach. Nowe pokolenia świadome istotnej roli, którą mają odegrać w przyszłości i jak najlepiej do tego zadania przygotowanych. Aby tę misję dobrze wykonać, na bieżąco aktualizujemy ofertę dydaktyczną i dostosowujemy do zmieniających się zainteresowań młodych ludzi oraz wymagań rynku pracy.

Nasze starania przynoszą wymierne efekty. Prowadzone w SGGW kierunki od lat znajdują się w czołówkach rankingów. W tegorocznym Rankingu Szkół Wyższych Perspektywy 2021 Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego zajęła pierwsze miejsce w kategorii kierunków: architektura krajobrazu, weterynaria oraz kierunki rolnicze i leśne. Bardzo wysoko ocenione zostały również dietetyka, biotechnologia, kierunki o żywieniu i żywności, a także zootechnika i socjologia. W pierwszej dziesiątce wyróżnionych kierunków znalazły się również: inżynieria środowiska, biologia, ochrona środowiska, gospodarka przestrzenna, logistyka i pedagogika.

W bieżącym roku akademickim w SGGW działalność rozpoczyna nowo utworzony Wydział Biologii i Biotechnologii, na którym kształcić będziemy młodzież na trzech kierunkach studiów: biologii, biotechnologii oraz nowym międzyuczelnianym kierunku prowadzonym przy współpracy z Wydziałem Chemii Uniwersytetu Warszawskiego – technologii biomedycznej.

Podczas tegorocznej rekrutacji na studia w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego przyjętych zostało 5960 nowych studentów, w tym 341 cudzoziemców. A kierunkami cieszącymi się największym zainteresowaniem były: informatyka, finanse i rachunkowość, weterynaria, dietetyka, zarządzanie, logistyka, ekonomia i biotechnologia.

Drodzy Studenci Pierwszego Roku!

Gratuluję Wam wyboru kierunku studiów! Uczelnia, z którą zdecydowaliście się związać swoją przyszłość to najstarsza i najlepsza uczelnia przyrodniczo-rolnicza w Polsce. Ponad 200-letnia tradycja akademicka stanowi tu podwaliny pod nowoczesny ośrodek dydaktyczno-badawczy, w którym profesjonalna kadra wprowadzi Was w arkana nauki. Korzystajcie z ich wszechstronnej wiedzy i doświadczenia!

Czeka na Was nowoczesnie wyposażony kampus, bogate zaplecze laboratoryjne i baza sportowa. Nowe perspektywy stwarza uczestnictwo w kołach naukowych, zespołach artystycznych i organizacjach studenckich, a także w programach wymiany krajowej i zagranicznej. Wykorzystajcie ten niepowtarzalny czas studenckiej przygody najlepiej, jak to możliwe. Niech wybór studiów w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego sprzyja osiągnięciu sukcesów, których jak najwięcej w życiu zawodowym i osobistym Wam życzę.

Pamiętajcie, że „każde pokolenie ma własny czas... każde pokolenie chce zmienić świat”. Dołóżcie więc starań, by Wasze pokolenie było tym, którego dokonania pozytywnie wpłyną

Studenci I roku studiów

na jego losy. W Waszych rękach spocznie bowiem nasza przyszłość oraz bezpieczeństwo klimatyczne i żywnościowe.

W nowym roku akademickim wszystkim naszym studentom i doktorantom życzę wielu sukcesów, satysfakcji ze zdobywanych umiejętności i radości płynącej z nauki w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego.

Szanowni Państwo!

Miło mi poinformować Państwa, że podczas dzisiejszej uroczystości wręczony zostanie Medal Instytutu Agronomicznego w Marymoncie, którym Senat Akademicki SGGW wyróżnił profesorów naszej Uczelni Panów: Wiesława Bielawskiego, Henryka Runowskiego i Jana Żelazo.

Dostojni Panowie Profesorowie,

doceniając Panów zasługi i niezwykle bogaty dorobek, Senat wyróżnił Panów Profesorów za wybitne osiągnięcia w zakresie nauk przyrodniczych. Jesteśmy dumni, że Uczelnia może zaliczyć tak wybitnych uczonych w poczet swoich profesorów.

Profesor Wiesław Bielawski – rektor SGGW w latach 2016-2020 – to niezwykle aktywny organizator życia akademickiego, wszechstronny naukowiec i nauczyciel akademicki. Specjalista z zakresu metabolizmu azotowego zbóż i przedźniwnego porostania ziarniaków. Twórca oryginalnej szkoły naukowej biochemii pszenżyta, którego dorobek uznaje się za najbardziej wszechstronne kompendium wiedzy biochemicznej z elementami fizjologii i cytologii pszenżyta.

Profesor Henryk Runowski to doświadczony nauczyciel akademicki, znany i ceniony specjalista z zakresu ekonomiki rolnictwa, organizacji i zarządzania przedsiębiorstwami rolniczymi oraz restrukturyzacji i prywatyzacji rolnictwa. Posiada bogaty dorobek w dziedzinie organizacji badań naukowych i w kształceniu kadr naukowych.

Profesor Jan Żelazo to specjalista z zakresu kształtowania i ochrony środowiska, w szczególności hydrauliki koryt rzecznych, inżynierii wodnej i ochrony środowiska wodnego. Doświadczony dydaktyk, wniósł znaczący wkład w rozwój i podnoszenie jakości kształcenia w SGGW.

Serdecznie gratuluję Panom wyróżnienia Medalem Instytutu Agronomicznego w Marymoncie. Życzę wszelkiej pomyślności i proszę o dalsze wspieranie Uczelni swoim bogatym doświadczeniem.

Szczere gratulacje składam wszystkim odznaczonym Odznaką Honorową „Za Zasługi dla SGGW”. Tym honorowym wyróżnieniem Senat Akademicki odznaczył 11 osób, w tym 3 spoza Uczelni.

Szanowni Państwo!

Uczelnia wiele Państwu zawdzięcza. Od lat służyście jej swoją pracą i ogromnym zaangażowaniem. Dbacie, by dynamicznie i harmonijnie się rozwijała, a jej obecna, silna pozycja to także Państwa zasługa. W imieniu władz Uczelni bardzo Państwu dziękuję za Waszą aktywność i wszystko, co dla Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego przez lata swojej działalności zrobiliście.

Życzę Państwu wiele radości oraz sukcesów zarówno w pracy zawodowej, jak i na niwie osobistej.

Szanowni Goście!

Dzisiejszy wykład inauguracyjny pt: „Z jakiego powodu szczepienia ochronne budzą tak wiele kontrowersji” wygłosi wybitny specjalista w dziedzinie chirurgii ogólnej i onkologicznej oraz transplantologii klinicznej, Rektor Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego w latach 2008-2016 profesor Marek Krawczyk.

Panie Profesorze,

cieszymy się, że przyjął Pan nasze zaproszenie, by uświetnić dzisiejszą uroczystość swoim wystąpieniem o niezwykle aktualnej, interesującej nas tematyce.

Drodzy Państwo!

Życzę Państwu, by inaugurowany właśnie rok akademicki przebiegł w spokojnej atmosferze. Abyśmy mogli żyć, kształcić się i pracować w bezpiecznych warunkach, a formuła zdalna, towarzysząca w ostatnich miesiącach większości naszych poczynań, była już coraz rzadsza i zastąpiona tak ważnym kontaktem bezpośrednim.

Niech w nowym roku akademickim nie opuszcza Państwa zdrowie, towarzyszy szczęście i zadowolenie zarówno z pracy zawodowej, jak i z dokonań w sferze osobistej. Niech nadchodzący rok akademicki 2021/2022 będzie szczęśliwy i pomyślny!

Prezydent RP na inauguracji roku akademickiego

Podczas uroczystej inauguracji roku akademickiego głos zabrał również Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Andrzej Duda. W swoim wystąpieniu odwołał się do bogatej historii Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego, a także jej tradycji sięgającej Instytutu Agronomicznego. Kończąc wystąpienie Prezydent RP powiedział: „*Szanowni Państwo, mam nadzieję, że ten rok akademicki – mimo niestety wznoszącej się kolejnej fali koronawirusa – będzie rokiem przebiegającym bardziej normalnie niż poprzedni. Mam nadzieję, że studenci będą mogli spotykać się ze swoimi rówieśnikami oraz wykładowcami. Ma to istotne znaczenie nie tylko ze względu na edukację i jej jakość, ale także w wymiarze społecznym – ze względu na budowanie wspólnoty w ramach uczelni. Tego właśnie życzę całej społeczności akademickiej – zwłaszcza studentom, którzy dopiero wstępują w mury Uczelni. Aby ten czas, który*

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Andrzej Duda

Wręczenie symbolicznego czeku przez Ministra Edukacji i Nauki Przemysława Czarneka

tutaj spędzą, wspominali później jako jeden z najpiękniejszych okresów swojego życia, który przyniósł im największy pożytek w rozwoju. Życzę Państwu powodzenia i zdrowia. Wszystkiego dobrego dla Uczelni."

Podczas uroczystości Minister Edukacji i Nauki Przemysław Czarnek wręczył Rektorowi SGGW symboliczny czek na kwotę 4 925 000 zł na utrzymanie aparatury naukowo-badawczej, stanowiska badawczego oraz na utrzymanie specjalnej infrastruktury informatycznej.

Z okazji uroczystości życzenia i listy gratulacyjne nadesłali: Prezes Rady Ministrów Mateusz Morawiecki, Marszałek Sejmu RP Elżbieta Witek, Wicemarszałek Sejmu RP Małgorzata Kidawa-Błońska, Wojewoda Mazowiecki Konstanty Radziwiłł, Prezydent m.st. Warszawy Rafał Trzaskowski, Poseł do Parlamentu Europejskiego Jarosław Kalinowski, Prezes Zarządu i Dyrektor Naczelny Mennica Polska S.A. Grzegorz Zambrzycki oraz Rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego prof. dr hab. Jacek Popiel.

Prorektor ds. Dydaktyki prof. dr hab. Jarosław Gołębiwski dokonał aktu immatrykulacji. Nowo przyjęci studenci oraz przedstawiciel Szkoły Doktorskiej, którzy w postępowaniu rekrutacyjnym osiągnęli najlepsze wyniki, złożyli przysięgę i tym samym w imieniu wszystkich nowo przyjętych studentów dołączyli do grona społeczności akademickiej SGGW.

Prorektor ds. Dydaktyki prof. dr hab. Jarosław Gołębiwski

Ślubowanie nowo przyjętych studentów

Przewodzący Rady Uczelnianej Samorządu Studentów SGGW
Mateusz Niziołek

Do nowych studentów i doktorantów zwrócili się w swych wystąpieniach także Przewodzący Rady Uczelnianej Samorządu Studentów SGGW Mateusz Niziołek oraz Przewodząca Rady Doktorantów SGGW Aleksandra Giedrowicz życząc swoim kolegom wszelkiej pomyślności.

Podczas inauguracji Rektor SGGW wręczył Medale Instytutu Agronomicznego w Marymoncie, którymi Senat Akademicki SGGW uhonorował: prof. Wiesława Bielawskiego, Rektora SGGW w latach 2016-2020 za wybitne zasługi dla rozwoju nauk rolniczych; prof. Henryka Runowskiego,

Przewodząca Rady Doktorantów SGGW Aleksandra Giedrowicz

Kierownika Katedry Ekonomiki i Organizacji Przedsiębiorstw Instytutu Ekonomii i Finansów za szczególny wkład w rozwój ekonomiki rolnictwa i gospodarstw rolnych oraz prof. Jana Żelazo, Kierownika Międzywydziałowego Studium Ochrony Środowiska w latach 1996-2005 za wybitne osiągnięcia w zakresie gospodarki i inżynierii wodnej oraz ochrony środowiska.

Rektor SGGW wręczył również Odznaki Honorowe „Za Zasługi dla SGGW” pracownikom Uczelni: dr hab. Martynie Batorskiej, inż. Renacie Białczak, dr hab. Grażynie Cacak-Pietrzak, prof. dr. hab. Jarosławowi Gołębiowskiemu, inż. Teresie Paprockiej oraz prof. dr. hab. Teresie Zaniewskiej oraz dr. Mieczysławowi Grodzkiemu, Zastępcy Przewodzącego Rady Okręgowej Mazowieckiej Okręgowej Izby Inżynierów Budownictwa.

Laureaci Medalu Instytutu Agronomicznego w Marymoncie

Uroczystość inauguracji roku akademickiego uświetnił występ Chóru Kameralnego SGGW pod dykcją dr. Pawła Choiny oraz Ludowego Zespołu Artystycznego „Promni” pod

kierunkiem mgr. Radosława Puszyło. Uczestnicy uroczystej inauguracji wspólnie odśpiewali Gaudeamus igitur.

Wręczenie Odznak Honorowych „Za Zasługi dla SGGW”

Wykład inauguracyjny prof. dr. hab. n. med. dr. h.c. Marka Krawczyka

„Z jakiego powodu szczepienia ochronne budzą tak wiele kontrowersji?”

Prof. dr. hab. n. med. dr. h.c. Marek Krawczyk

**Jego Magnificencjo, Panie Prezydencie,
Wasze Magnificencje, Panie i Panowie
Posłowie, Panowie Ministrowie,
Ekscelencjo, Szanowni Państwo,
Drogie Studentki i Drodzy Studenci!**

Szanowny Panie Rektorze,

to wielki zaszczyt dla mnie stanąć dzisiaj przed Panem, przed wszystkimi wspaniałymi uczestnikami tej uroczystości inauguracyjnej i wygłosić pierwszy wykład w roku akademickim 2021/2022. To wyróżnienie, którym Pan mnie obdarzył sprawia mi satysfakcję, ale jest i wielkim wyzwaniem.

Od marca 2020 r. świat boryka się z niezwykłą pandemią COVID-19. Od czasów Jennera wiemy, jakie znaczenie w zwalczaniu chorób zakaźnych mają szczepienia ochronne. Dlatego postanowiłem Państwu przedstawić wykład zatytułowany „Z jakiego powodu szczepienia ochronne budzą tak wiele kontrowersji”.

Początek XXI wieku pokazuje, że działania profilaktyczne w zakresie zdrowia publicznego skierowane są przede wszystkim na choroby cywilizacyjne, a więc na choroby

układu krążenia, schorzenia metaboliczne i onkologiczne. Trzeba jednak podkreślić, że stało się tak dzięki temu, że zachorowalność na choroby zakaźne w krajach rozwiniętych była do niedawna określana jako korzystna, co było skutkiem m.in. radykalnej poprawy warunków sanitarno-higienicznych, nowych, coraz skuteczniejszych metod diagnozowania i leków oraz powszechnych szczepień ochronnych.

Lata 60. XX wieku nazywano „latami euforii i entuzjazmu”, zgodnie z bardzo optymistycznym zdaniem „możemy zamknąć książkę zatytułowaną „choroby zakaźne”.

W dziedzinie zdrowia publicznego dokonały się trzy „rewolucje”. Pierwsza miała miejsce na przełomie XIX i XX wieku, właśnie dzięki postępowi w dziedzinie wakcynologii, czyli szczepień ochronnych. Druga wynikała z postępu w zakresie diagnostyki i leczenia chorób układu krążenia i schorzeń onkologicznych. Obecny czas można nazwać trzecią rewolucją, w której nacisk kładziony jest na działania profilaktyczne i promocję zdrowia. Pomimo znacznej poprawy, nigdy nie udało się wyeliminować chorób zakaźnych. Czy jest zatem na to szansa w przyszłości, skoro społeczeństwa „od zawsze” borykały się z problemami pandemii.

Zacznę od kilku faktów historycznych. W IV wieku p.n.e. w Atenach wybuchła zaraza, która doprowadziła do śmierci ponad 60% mieszkańców tego miasta. Chorobę przywleczono najprawdopodobniej z Afryki, a pośród różnych przyczyn wymienia się dżumę, szkarlatynę, tyfus, ospę bądź odrę.

W VI n.e. epidemia zwana plagą Justyniana dotknęła Bizancjum. Była to epidemia dżumy przeniesiona na zachód przez pchły i zarażone szczury ze statków handlowych. Ta pandemia była początkiem licznych ognisk wybuchających w różnych częściach Europy przez kolejne 200 lat doprowadzając do śmierci ok. 20 mln ludzi (1).

Wiek XIV, zwany w Europie wiekiem dżumy, był czasem płaczu, trwogi i udręki, jak nazwał go średniowieczny francuski poeta Eustache Deschamps.

Dżuma XIV wieku prawdopodobnie rozprzestrzeniła się z Chin i zawędrowała do Europy także poprzez kontakty handlowe, pchły i szczury. Nazwano ją czarną śmiercią, gdyż wiązała się ze zmianami na skórze u zakażonych lub zarazą morową, bo uważano, że do jej powstania przyczynia się niezdrowe powietrze.

Jednym z działań mających powstrzymać rozprzestrzenianie się choroby było wprowadzenie kwarantanny, czyli 40-dniowego odosobnienia osób podejrzanych o roznoszenie chorób zakaźnych, które wprowadzono w Wenecji w 1347 r.

Wystarczyło kilka miesięcy, aby dżuma zajęła tereny niemal całej Europy. „Czarna śmierć” była największą pandemią w historii świata, bowiem doprowadziła do śmierci 100 milionów istnień ludzkich.

Bakterię wywołującą dżumę, czyli pałeczkę dżumy odkrył dopiero pod koniec XIX wieku, a dokładnie w 1894 r. francuski bakteriolog Alexandre Yersin.

Nauka udokumentowała już dawno, że najskuteczniejszą metodą zapobiegania chorobom zakaźnym są szczepienia ochronne. Według WHO i UNICEF (2) dzięki szczepieniom ochronnym rocznie przeciwdziała się 2-3 milionom zgonów z powodu takich chorób jak błonica, tężec, krztusiec czy odra. Jak wyglądałby świat, gdyby nie szczepienia przeciw gruźlicy, malarii, polio i wielu innym chorobom. Dlaczego więc dzisiaj tyle czasu poświęcamy ruchom antyszczepionkowym?

Po raz pierwszy szczepienia ochronne zaczęto wprowadzać przeciw ospie prawdziwej. Podstawy naukowe wakcynologii zawdzięczamy angielskiemu lekarzowi Edwardowi Jennerowi, który w 1796 roku zaszczepił ośmioletniego chłopca wirusem ospy krowiej. U chłopca rozwinęła się łagodna postać choroby i stał się on odporny również na ospę prawdziwą (3).

Doniesienie Jennera opublikowane w Royal Society of London zostało przyjęte dość sceptycznie, a powszechne szczepienia rozpoczęły się dopiero na początku XIX wieku.

Istotnym krokiem w walce z chorobami zakaźnymi w Wielkiej Brytanii było uchwalenie w 1853 r. ustawy o szczepieniach, czyniąc je obowiązkowymi.

Fakt ten spowodował prawie natychmiast powstanie ligi antyszczepionkowej. Przeciwnicy uznali bowiem, że ustawy szczepionkowe pozbawiły społeczeństwo praw do wolności obywatelskiej.

W 1898 roku zmieniono prawo o szczepieniach, na oparte na sumieniu, które wprowadziło do prawa angielskiego pojęcie „sumiennego sprzeciwu”.

W podobnym okresie pojawiły się bardzo silne ruchy antyszczepionkowe w USA. W 1885 r. powstała Anti Vaccination League of New York City, co doprowadziło do likwidacji obowiązkowych szczepień w wielu stanach.

W ostatnich latach istotną, negatywną rolę w międzynarodowej przestrzeni społecznej odegrał brytyjski lekarz Andrew Wakefield.

W 1998 r. A. Wakefield z współautorami opublikował w prestiżowym czasopiśmie Lancet (4) wyniki badań, z których wynikało, że zmiany zapalne w jelitach w chorobie Leśniowskiego-Crohna są wywołane wirusem odry. Szczepionka przeciw odrze zawiera osłabione (atenuowane), ale żywe wirusy odry i właśnie ona miałaby wywoływać chorobę. Tezę A. Wakefielda rozpowszechniła stacja BBC, która bardzo pozytywnie zreferowała artykuł, a do negatywnych skutków stosowania szczepienia dodała jeszcze uszkodzenie mózgu.

W celu udokumentowania swojej tezy A. Wakefield przygotował projekt badawczy, który objął grupę dwanaścioro dzieci po szczepieniach szczepionką trójskładnikową (poliwalentną) przeciw odrze, śwince i różyczce. W ramach badań pilotażowych u dzieci w znieczuleniu ogólnym wykonywano badania w celu udokumentowania obecności wirusa odry w ich jelicie cienkim. Były to badania inwazyjne obarczone możliwością powikłań obejmujące: kolonoskopię, nakłucie lędźwiowe z pobraniem do badań płynu mózgowo-rdzeniowego, rezonans magnetyczny głowy i elektroencefalografię.

Dramatem prowadzonych badań pilotażowych było fałszowanie wyników badań histopatologicznych próbek pobranych z jelita krętego.

Niepoślednią rolę w pozytywnym odbiorze tych badań miała akcja medialna BBC i dziennika „Sunday Times Magazine”. Podkreślono w niej, że A. Wakefield udokumentował powiązanie pomiędzy szczepieniem a chorobą Leśniowskiego-Crohna.

Naukowcy, zarówno z Japonii, jak i z USA nie zgodzili się z danymi A. Wakefielda, bowiem wykonując test genetyczny, czyli stosując metodę PCR, nie znaleźli potwierdzenia jego wyników (5-8).

Na wielu konferencjach naukowych poddawano w wątpliwość uczciwość badań. Zarzucono nierzetelność doboru chorych do badań i błędy selekcji. Twierdzono, że

rodzice z góry zakładali, że ich dzieci są chore po podaniu szczepionki, bo chcieli uzyskać odszkodowanie.

Ogromną rolę w udokumentowaniu kłamstw odegrał dziennikarz śledczy Brian Deer, który opublikował wiele artykułów obalających tezy A. Wakefielda (9-16).

W 2007 r. Komisja Izby Lekarskiej (General Medical Council), wykazała, że w jelitach dzieci opisywanych w Lancecie nie znaleziono żadnych cech choroby Leśniowskiego-Crohna. W 2010 roku Andrew Wakefield został dożywotnio pozbawiony przez Izbę Lekarską prawa wykonywania zawodu.

Dopiero wówczas liczne redakcje w USA i Wielkiej Brytanii opublikowały informacje o kłamstwach Wakefielda.

Ważne jest to, że ze stron Lancetu (17) wycofano artykuł o szczepionce powodującej chorobę Leśniowskiego-Crohna i recesywny autyzm.

Zadziwiająco niekorzystną rolę w działaniach antyszczepionkowców odegrał w 2016 r. wielki aktor Robert De Niro, ojciec autystycznego syna, który sfinansował film *Vaxxed*, propagujący poglądy i pomysły Wakefielda w całej Ameryce.

W 2017 r. kiedy wydawało się, że oddziaływanie A. Wakefielda na sposób myślenia ludzi o szczepieniach przestało działać, pojawiło się zaskakujące wsparcie ze strony Prezydenta Donalda Trumpa, który dał mu niejako przyzwolenie na zmartwychwstanie. Prezydent USA powtarzał za A. Wakefieldem, że przyczyną autyzmu są szczepienia.

W tym samym czasie po gwałtownym zmniejszeniu liczby zaszczepionych dzieci w bardzo wielu krajach Europy i Azji, także w stanie Nowy Jork, w Rumunii, Włoszech, Grecji, Serbii, Francji i Wielkiej Brytanii, na Filipinach, w Wietnamie, Indiach, Tajlandii i Mjanmie (d. Birma), w Polsce, Kazachstanie, Gruzji, Albanii i na Ukrainie wystąpiła epidemia odry. Zaowocowało to zakazem wstępu do miejsc publicznych dla dzieci nieszczepionych, np. w USA. Wprowadzenie obostrzeń wywołało negatywne reakcje społeczne, gdyż traktowano ten zakaz jako ograniczenie wolności obywatelskiej. Uliczne demonstracje ruchów antyszczepionkowych przeszły przez Rzym, Mediolan, Bolonię, Paryż, a w 2018 r. przez Warszawę.

Dyrekcja Generalna WHO w 2018 r. z trwogą skonstatowała, że ludzkość traci dziesięciolecie postępu, zaliczając ruchy antyszczepionkowe do bardzo istotnego zagrożenia dla zdrowia ludzi na świecie. W wielu krajach zaczęto wprowadzać obowiązek szczepień przeciw odrze grożąc karami finansowymi rodzicom, bądź zakazem uczęszczania do szkoły dzieciom bez szczepień.

„Ojciec współczesnego ruchu antyszczepionkowego” Andrew Wakefield, który nie wniósł żadnej wiedzy ani do medycyny klinicznej, ani do nauki, spowodował trwającą wiele lat epidemię strachu i poczucia winy u bezgranicznie wierzących mu rodziców dzieci autystycznych.

W 2021 r. Instytut Problemów Współczesnej Cywilizacji opublikował monografię pt. „Stosunek do szczepień ochronnych: sceptycyzm wobec nauki” (18). Zawarto w niej kilka rozdziałów analizujących różne aspekty ruchów antyszczepionkowych. Chyba nikt, także z tu obecnych nie ma wątpliwości, że to medycy, lekarze, pielęgniarki, ratownicy etc. są predysponowani do rzeczowej dyskusji na temat ruchów antyszczepionkowych. Wydaje się więc, że na ich barki spada konieczność przekonania wahających się.

Wojciech Feleszko i Paweł Waszkiewicz we wspomnianej monografii (18) podkreślają, że zaufanie do lekarzy najlepiej widać w kontekście konkretnych decyzji medycznych, w tym dotyczących szczepień.

To nie politycy, nie administratorzy ochrony zdrowia, nie policja ma stanąć twarzą w twarz z przeciwnikami szczepień, ale świat medyczny. A przecież jeszcze nie tak dawno, o czym w tejże monografii napisali Wojciech Feleszko i Paweł Waszkiewicz, wypowiadali się o nas z pogardą czołowi politycy zdaniem, jak np. o „wzięciu lekarzy w kamasze” (2007), „pokaż lekarzu, co masz w garażu” (2007), czy lekceważące „Niech jadą!” (2017).

Oprócz zaufania i autorytetu istotnym elementem w dyspucie szczepionkowej jest strategia komunikacji. Widać to na przykładzie wypowiedzi prof. Krzysztofa Simona czy dr. Pawła Grzesiowskiego. Ich sposób komunikacji jest znacznie bardziej skuteczny od tej, jaką prezentują niektórzy celebryci (vide p. Edyta Górniak).

Feleszko i Waszkiewicz (18) zwracają uwagę, że pandemia spowodowana wirusem SARS-CoV-2 wywołała bardzo negatywne reakcje emocjonalne. Negatywną rolę odegrały także mass media, które przyczyniły się do upolitycznienia problemu choroby zakaźnej o wymiarze globalnym, a następnie do osłabienia reakcji emocjonalnych, co w skrajnej postaci spowodowało u niektórych osób lekceważenie ryzyka zakażenia i jego konsekwencji zdrowotnych.

Powszechnym zjawiskiem w wielu mediach społecznościowych (Instagram, Facebook, WhatsApp, YouTube, FB Messenger, Tik Tok i inne) jest obecność teorii spiskowych, mających na celu sianie nieufności i uderzających w naukowców i ekspertów promujących konieczność szczepień (19). W Polsce z takimi atakami spotykało się wielu ekspertów m.in. dr Paweł Grzesiowski, dr Tomasz Karuda, jak również

Wykład inauguracyjny prof. dr. hab. n. med. dr. h.c. Marka Krawczyka

Feleszko i Waszkiewicz. Mało tego, polscy antyszczepionkowcy od słów przeszli do czynów, o czym świadczą zamieszki w Grodzisku Mazowieckim, Rzeszowie, czy Gdyni oraz absurdalna interwencja posłów w Domu Dziecka w Nowym Dworze Gdańskim.

Nierzadko w budowaniu negatywnych emocji wokół szczepień odnotowuje się argumenty natury religijnej, np. że szczepionki wytworzono na bazie komórek uzyskanych z abortowanych płodów, więc ich użycie jest moralnie naganne. W dobie pandemii tego typu argumentów używano także w odniesieniu do szczepionek przeciwko COVID-19.

Patrząc obiektywnie, istotną rolę w tym negatywnym zjawisku odegrały zmieniające się fakty naukowe, niekonsekwentnie podawane informacje (nosić maseczki, nie nosić, wystarczy szaliczek, przyłbica tak samo dobra etc). Podważano nie tylko bezpieczeństwo samej szczepionki, ale nawet niewzruszone do niedawna standardy bezpieczeństwa towarzyszące rejestracji każdego nowego leku.

Ogromne osiągnięcie medyczne i technologiczne, jakim było opracowanie nowoczesnych i skutecznych szczepionek w krótkim czasie, stało się jednocześnie barierą dla masowego szczepienia (20). Komunikaty odwołujące się do emocji oddziałują silniej niż informacje naukowe pochodzące z prawidłowo zaplanowanych i przeprowadzonych badań klinicznych.

Wszystkie te zjawiska rozgrywały się, ponieważ publiczne systemy opieki zdrowotnej zlekceważyły zagrożenie i nie wypracowały skutecznych i mocnych kontrargumentów.

Trzeba wiedzieć, że wszystkie dopuszczone do obrotu szczepionki spełniają rygorystyczne wymogi bezpieczeństwa i standardy ochrony immunologicznej. W celu ograniczenia nieufności, teorii spiskowych, ksenofobii i lęku należy umiejętnie wykorzystywać potęgę pozytywnych emocji,

odnoszących się między innymi do postaw prospołecznych, podkreślających rolę rodziny i więzi społecznych lub troski o słabszych, którzy z powodów zdrowotnych nie mogą skorzystać z dobrodziejstw szczepienia.

Kiedy analizuje się argumentację przeciwników szczepień przeciw COVID-19, zadziwiają stwierdzenia o wszczepianiu mini-chipów lub technologii 5G. Polemizowanie z takimi stwierdzeniami nie może jednak polegać na wyśmiewaniu czyichś poglądów, a już szczególnie osób je przedstawiających. Wyśmiewanie mało kogo skłoni do zmiany zdania, a ponadto pojawiają się wątpliwości o charakterze etycznym i brak szacunku dla drugiego człowieka. Należałoby się nawet zastanowić, czy samo pojęcie „antyszczepionkowcy” nie wpływa negatywnie na dysputę.

Podstawową wartością w tej bardzo spolaryzowanej debacie jest na pewno autorytet, czyli ekspert. Należy jednak pamiętać, że przeciwnicy także używają w dysputcie ekspertów. Wiarygodność ekspertów proszczepionkowych powinna być na tyle jednoznaczna, aby strona przeciwna nie była uprawniona do posługiwania się autorytetem negatywnym, nie mającym wiarygodności eksperta.

Istnieją również wypowiedzi przeciwników sugerujące korzyści finansowe ekspertów. Padają takie zdania „mówią tak, bo mają za to ekwiwalenty finansowe, po prostu mają układy z firmami farmaceutycznymi” albo „działania niepożądane są co prawda niewielkie, ale „napędzają” firmom farmaceutycznym klientów kupujących coraz więcej konkretnych leków, które pomagają w leczeniu działań niepożądanych”.

Jednym z elementów właściwego działania jest tzw. przykład własny. Jeżeli lekarz czy pielęgniarka unikają szczepień, albo nie szczepią swoich dzieci czy rodziców, a równocześnie przekonują do tego pacjentów, jest to

w najlepszym przypadku mało przekonujące. Dlatego niepokoją mnie dane z mojej Uczelni, bowiem średnia dla wszystkich studentów WUM, którzy nie są szczepieni wynosiła w maju 2021 r. 22,90%. Badania dotyczące stosunku całego polskiego środowiska medycznego do szczepień przeciwko COVID-19 pokazują, że w czwartym kwartale 2020 roku, czyli już po II fali pandemii chęć szczepienia wyraziło tylko 73% lekarzy (21).

Badacze psychologii społecznej (18) piszą, że pogląd jakoby przeciwnicy szczepień to osoby niewykształcone, nie mające dostępu do wiedzy naukowej, wierzące w teorie spiskowe albo odrzucające dokonania nauki, w dużej mierze nie jest słuszny. Duża część z tych osób powie o sobie, że jest za szczepieniami, ale optuje za dobrowolną decyzją o przyjęciu/nie przyjęciu szczepionki. Pogardliwe patrzenie na te grupy, a niekiedy nazywanie ich „płaskoziemcami”, jako nie uznających nauki jest błędem, bowiem w wielu obszarach uznają, że bardzo duża liczba procedur medycznych jest zasadnych.

Szczególnym absurdem jest sytuacja, w której społeczeństwo widzi rządzących, którzy nie przestrzegają przepisów sanitarnych przez nich ustalonych, kiedy słyszą najpierw, że noszenie maseczek jest pozbawione sensu, by po kilku miesiącach dowiedzieć się, że jest absolutnie konieczne. Społeczeństwo nie może uwierzyć w realność zagrożenia epidemiologicznego, gdy obserwuje chaos i sprzeczność komunikatów.

Wypowiedź Pana Prezydenta z 23 września 2021 r., że jest zaszczepiony i zachęca do szczepień przeciw COVID-19 jest bardzo pozytywnym przykładem postępowania głowy Państwa.

Kulesza i Doliński we wspomnianej monografii (18) zwrócili uwagę na mutację poglądów podczas obecnej pandemii. Przeciwnicy szczepień na początku argumentowali, że nie ma w ogóle koronawirusa i polecali porównać dane śmiertelności „rok do roku” zakładając, iż nie będzie przyrostu bezwzględnej liczby osób zmarłych, co miałyby świadczyć o tym, że COVID-19 był „fake newsem”. Wkrótce liczby zaczęły dobitnie pokazywać, że „jest problem” i wówczas argumentacja się zmieniła. Osoby sceptycznie nastawione do szczepień twierdziły, że wzrost liczby zgonów istnieje, lecz jego źródło wynika z braku dostępu do świadczeń medycznych, a nie z powodu wirusa. Innymi słowy: za notowany wzrost śmiertelności po zmianie poglądów odpowiada niewydolność służby zdrowia, a nie zakażenie koronawirusem.

Współcześni przeciwnicy szczepień sięgają również do argumentów z przeszłości. Twierdzą np. że zwalczenie polio

nastąpiło wskutek poprawy żywienia, prowadzenia zdrowego trybu życia, mniejszego zanieczyszczenia środowiska, a nie dlatego, że prof. Hilary Koprowski opracował szczepionkę przeciw chorobie Heinego-Medina.

Zachowania władz, np. uczestniczenie członków rządu w zgromadzeniach bez używania zalecanych maseczek, wyrządzają ogromne szkody, bowiem skutkują utratą zaufania.

Szybko rozwijająca się pandemia COVID-19 zmusiła medyczny świat naukowy do błyskawicznego działania, bowiem oczekiwano natychmiastowego wyprodukowania szczepionki. Zespołom badawczym z całego świata udało się stworzyć szczepionki, które spełniają wszystkie wymogi jakościowe, są bezpieczne i skuteczne, a różnią się od siebie technologią produkcji.

1. Szczepionki mRNA wykorzystują sekwencję kwasu rybonukleinowego
2. Szczepionki wektorowe bazują na fragmentach innych wirusów.

Wykluczono produkcję szczepionek opartych na żywych atenuowanych (osłabionych) wirusach oraz wykorzystujących martwe wirusy. Przygotowanie szczepionek tego typu, to nie jest praca kilkumiesięczna. Proces wprowadzenia do obiegu „klasycznych” szczepionek trwa kilka, a nawet kilkanaście lat, np. szczepionki przeciw Hepatitis B trwał 16 lat.

Produkcja szczepionek przeciw COVID-19 była rekordowo szybka. W pierwszym etapie polegała na ustaleniu sekwencji genetycznej wirusa SARS-CoV-2. Zrobiono to w trzy miesiące. Ten błyskawiczny efekt był możliwy przez porównanie ze znanymi już od 1962 r. koronawirusami. Ustalono, że najważniejszym w tym genomie jest kolec zawierający glikoproteinę S. Tym „białkiem S” koronawirus przyłącza się do receptora doprowadzając do inwazji wirusa i niszczenia komórek układu oddechowego człowieka.

Dzięki tej technologii można było uniknąć etapu badań przedklinicznych na zwierzętach i kontynuować prace w warunkach laboratoryjnych niejako w „próbówce”.

Drugim czynnikiem, który wpłynął na szybki sukces był fakt, że technologia mRNA jest wykorzystywana przy produkcji szczepionek przeciwnowotworowych, dlatego firmy farmaceutyczne były po części przygotowane do pracy nad szczepionkami. Szczepionki mRNA, to szczepionki syntetyczne. Przy ich produkcji nie pracuje się z wirusem.

W laboratoriach firmy Pfizer i BioNTech oraz Moderny zsyntetyzowany mRNA został „zapakowany” do nośników lipidowych. „Zaaplikowany” w postaci iniekcji domięśniowej mRNA jest uwalniany do cytoplazmy komórek mięśni i wpływa

na produkcję „glikoproteiny S” i to jest dopiero właściwa szczepionka pobudzająca układ odpornościowy do produkcji przeciwciał. Innymi słowy, to sam zaszczepiony człowiek w swoich mięśniach produkuje właściwą szczepionkę na podstawie wstrzykniętej informacji.

Różnica pomiędzy szczepionką Pfizera a Moderna polega na doborze lipidów stabilizujących mRNA. Inny dobór lipidów w przypadku szczepionki Moderna pozwala na przechowywanie jej w wyższych temperaturach w porównaniu do szczepionki Pfizera.

W badaniach klinicznych obu szczepionek uczestniczyli reprezentatywni przedstawiciele populacji pod względem wieku, płci, rasy i pochodzenia.

Kolejne dwie szczepionki – firmy AstraZeneca i Johnson&Johnson wykorzystują adenowirusa szympansa lub człowieka niosącego w swoim DNA „wciśnięty” fragment genu kodującego „glikoproteinę S”. Tak przygotowana iniekcja penetruje komórki mięśni i wbudowuje gen do DNA jąder komórek mięśniowych osoby szczepionej.

Obydwie szczepionki nie zawierają samego wirusa SARS-CoV-2 i nie mogą wywoływać COVID-19.

Można postawić pytanie, czy podawane w iniekcji mRNA lub podawany wektor adenowirusowy użyte w szczepionkach przeciwko COVID-19 mogą wpłynąć negatywnie na genom osoby zaszczepionej takim preparatem? Nie ma takiej opcji. Po prostu RNA nie ma możliwości włączenia się do DNA gospodarza i replikacji w czasie podziałów komórkowych, bo są to biochemicznie zupełnie inne związki.

W Polsce pojawiło się wiele fałszywych informacji sugerujących wpływ genetyczny wyprodukowanych szczepionek. Dlatego 4 stycznia 2021 r., ukazało się stanowisko Komitetu Genetyki Człowieka i Patologii Molekularnej Polskiej Akademii Nauk w sprawie rozpowszechniania nieprawdziwych wiadomości na temat szczepionek, jak i testów wymazowych PCR wykrywających wirusa SARS-CoV-2. Wyjaśniono w nim nieprawdziwe treści, w tym także dezinformację, że szczepionka wpływa na płodność zarówno kobiet, jak i mężczyzn.

Oczywiście, każdy preparat leczniczy, także i szczepionka może powodować tzw. niepożądane działania, które nie zagrażają życiu zaszczepionych chorych. Kiedy wymienia się korzyści związane ze szczepieniami, nie wolno ukrywać tego faktu. Przyjmowanie jakiegokolwiek leku mimo zdarzających się działań ubocznych, nie powstrzymuje wszakże ludzi przed masowym stosowaniem leków.

Zapewne pamiętacie Państwo bardzo nagłośnione informacje, które dotyczyły powstawania zakrzepów

i zatorowości płucnej u osób po szczepionce AstraZeneca. Wiele krajów w marcu 2021 r., takich jak Hiszpania, Francja, Niemcy i inne przez pewien okres zawiesiły szczepienia preparatem tej firmy. Prawda jest taka, że analiza liczby zakrzepów po szczepionce AstraZeneca wykazała, że dotyczyło to 4 przypadków na 1 mln (tzn. 0,0004%). Dla porównania przy paleniu tytoniu obserwowano te powikłania u 1763 palaczy na 1 mln (tzn. 0,18%), a w przypadku chorych na COVID-19 – 165 000 przypadków na 1 mln chorych (tzn. 16,5%).

Po przeprowadzeniu analizy i wyjaśnieniach ze strony firmy AstraZeneca, odwołano wstrzymanie szczepień tym preparatem.

Odpowiadając na pytanie zadane w tytule mojego wykładu nie należy zapominać, w jakiej rzeczywistości żyjemy aktualnie. Spójrzmy na dane statystyczne z 29 września 2021 r. Na świecie do tego czasu zachorowało 219 mln osób, zmarło 4,55 mln. W tym samym czasie w Polsce zachorowało 2,9 mln osób i zmarło 75 601 chorych.

Analizując wartość wszystkich szczepień ochronnych mówi się o tzw. odporności populacyjnej, nazywanej też stadną lub zbiorowiskową. Próg odporności zbiorowiskowej dla większości chorób zakaźnych wynosi > 80%, dla odry, krztuśca – 94-96%. W Polsce do 29 września 2021 r. dwiema dawkami było zaszczepionych 19 386 695 osób, tj. 51% populacji. Daleko nam jeszcze do uzyskania odporności zbiorowej.

Wszyscy wiemy, że najłatwiej dostępne informacje na temat szczepień uzyskuje się z internetu. Nic więc dziwnego, że tam najczęściej zainteresowani sięgają, mimo że dobrze wiedzą, że dużo wiadomości krążących w sieci jest mało wiarygodnych. Autorytet lekarzy i innych przedstawicieli środowiska medycznego w pewnych kręgach społecznych często niestety przegrywa z mass-mediami.

Aby być wiarygodnym w kwestii szczepień, trzeba samemu dawać przykład. Powtarzam, przykładem muszą być nie tylko medycy, ale i politycy, naukowcy i artyści, słowem wszyscy rozsądnie myślący ludzie.

Wracając do roli internetu pozwolę sobie zacytować wypowiedź prof. A. Eliasza „... zwyczajnie panujące w świecie wirtualnym, gdzie wiele osób swobodnie wypowiada się na dowolne tematy bez dbałości o to, czy jest się kompetentnym w danej sprawie, tworzy kulturę rozmytych racji. W jej ramach każdy ma swoją rację, każdy może wypowiadać się na dowolny temat i zdanie fachowca jest równe zdaniu ignorantą.”. Ileż mądrości jest w tym zdaniu.

Kończąc mój wykład odniosę się jeszcze do przesłanek moralnych w sprawie szczepień. Dla katolików ważną wytyczną dotyczącą szczepień powinno być stanowisko Zespołu Ekspertów ds. Bioetycznych Konferencji Episkopatu Polski. 3 grudnia 2020 roku został wydany dokument wyrażający opinię tego Zespołu. Stanowisko Ekspertów w sprawie szczepionek jest zdecydowanie pozytywne. Wnioski zawarte w dokumencie dotyczące ewentualnej szkodliwości szczepionek pomogą rozproszyć obawy osób niechętnych szczepieniom.

Niezwykle ważne jest stanowisko Stolicy Apostolskiej podkreślające, że przy braku wyboru szczepionek, należy skorzystać także z tych, które budzą sprzeciw moralny. A zdaniem Papieskiej Akademii Życia – nie występuje „więź moralna” między aborcją a korzystaniem ze szczepionek. „Uważamy, że wszystkie zalecane klinicznie szczepionki mogą być przyjmowane z czystym sumieniem, a ich przyjmowanie nie oznacza jakiegokolwiek współdziałania w aborcji na życzenie”.

Kończąc moje wystąpienie pragnę podkreślić, że szczepienia ochronne są jednym z największych osiągnięć medycyny i ograniczyły lub nawet wyeliminowały choroby, które powodowały katastrofy wśród społeczeństw i dramaty osobiste.

Dziękuję Państwu za uwagę.

W przygotowaniu mojego wykładu korzystałem z materiałów profesorów: Dariusza Dolińskiego, Andrzeja Eliasza, Wojciecha Feleszko, Marcina Koszowego, Ernesta Kuchara, Wojciecha Kuleszy, Anety Nitsch-Osuch, Andrzeja Radzikowskiego, Pawła Waszkiewicza i Magdaleny Zielonki, zawartych w monografii wydanej 2021 r. przez Instytut Problemów Współczesnej Cywilizacji pt. „Stosunek do szczepień ochronnych: sceptycyzm wobec nauki”.

prof. dr hab. n. med. dr h.c. Marek Krawczyk,
Rektor Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego
w latach 2008-2016

Źródło:

1. Sworowski D.: „Cztery epidemie, które zmieniły bieg dziejów”, Twojehistoria.pl.
2. Beaglehole R., Bonita R.: Basic Epidemiology Department of Community Health and Department of Medicine University of Auckland. Auckland New Zealand T. Kjellstrom Division of Environmental Health, World Health Organization Geneva. Switzerland World Health Organization Geneva 1993.
3. Riedel S.: Edward Jenner and the history of smallpox and vaccination. Baylor University Medical Center Proceedings 2005;18:21-25.
4. Wakefield A J, Murch S H, Anthony A, Linnell J, Casson D M, Malik M, Berelowitz M, Dhillon A P, Thomson M A, Harvey P, Valentine A, Davies S E, Walker-Smith J A: Ileal-lymphoid-nodular hyperplasia, non-specific

- colitis, and pervasive developmental disorder in children. Lancet, 1998; 351(9103):637-41.
5. Iizuka M, Itou H, Chiba M, Shirasaka T, Watanabe S The MMR question. Lancet, 2000 Jul 8; 356 (9224):160. doi: 10.1016/S0140-6736(00)02459-4.
6. Iizuka M, Nakagomi O, Chiba M, Ueda S, Masamune O. Absence of measles virus in Crohn's disease. Lancet, 1995 Jan 21; 345(8943): 199. doi: 10.1016/s0140-6736(95)90207-4.
7. Uhlmann V, Martin C M, Sheils O, Pilkington L, Silva I, Killalea A, Murch SB, Walker-Smith J, Thomson M, Wakefield AJ, O'Leary JJ. Potential viral pathogenic mechanism for new variant inflammatory bowel disease. Mol Pathol. 2002 Apr; 55(2):84-90. doi: 10.1136/mp.55.2.84.
8. Rao M, Gershon M D. The bowel and beyond: the enteric nervous system in neurological disorders. Nat Rev Gastroenterol Hepatol. 201613(9):517-28.
9. Brian Deer „Wojna o szczepionki. Jak doktor Wakefield oszukał świat?” Wydawnictwo Poznańskie, 2020 r.). 18. Deer B. How the case against the MMR vaccine was fixed. BMJ.2011;342:c5347. doi: 10.1136/bmj.c5347.
10. Deer B. Scientific misconduct: Latest MMR ‚dispute’ is a straw man. Nature. 2012;481(7380):145. doi: 10.1038/481145d.
11. Deer B. Secrets of the MMR scare . How the vaccine crisis was meant to make money. BMJ. 2011 Jan 11;342:c5258. doi: 10.1136/bmj.c5258.
12. Deer B. Autism research: What makes an expert? BMJ. 2007 Mar 31;334(7595):666-7. doi: 10.1136/bmj.39146.498785.BE. PMID: 17395945
13. Deer B. Wakefield's „autistic enterocolitis” under the microscope. BMJ. 2010 Apr 15;340:c1127. doi: 10.1136/bmj.c1127. PMID: 20395277
14. Deer B. Pathology reports solve „new bowel disease” riddle. BMJ. 2011 Nov 9;343:d6823. doi: 10.1136/bmj.d6823. PMID: 22077090
15. Deer B. More secrets of the MMR scare. Who saw the „histological findings”? BMJ. 2011 Dec 7;343:d7892. doi: 10.1136/bmj.d7892. PMID: 22162383
16. Deer B. Secrets of the MMR scare. The Lancet's two days to bury bad news. BMJ. 2011 Jan 18;342:c7001. doi: 10.1136/bmj.c7001. PMID: 21245118).
17. No authors listed. Retraction – Ileal-lymphoid-nodular hyperplasia, non-specific colitis, and pervasive developmental disorder in children, Lancet, 2010, 375 (9713), 445. DOI: 10.1016/S0140-6736(10)60175-4, PMID: 20137807.
18. Instytut Problemów Współczesnej Cywilizacji Stosunek do szczepień ochronnych: sceptycyzm wobec nauki. Warszawa, 2021.
19. Bean, S. J.: Emerging and continuing trends in vaccine opposition website content. Vaccine, 2011, 29(10), 1874-1880
20. Associated Press-University of Chicago National Opinion Research Center. Expectations for a COVID-19 vaccine. Retrieved from <https://apnorc.org/projects/expectations-for-a-covid-19-vaccine/> (2020).
21. Grochowska M. R. A., Zdunek G., Adamiec A., Feleszko W. A comparison of the level of acceptance and hesitancy towards the influenza vaccine and the forthcoming COVID-19 vaccine in the medical community. Vaccines (Basel), w druku 2021.

Profesor Jimmy Mazurkiewicz z Texas A&M University 96. Doktorem Honoris Causa SGGW

Rektor prof. dr hab. Michał Zasada wręcza prof. dr. Jimmy'emu Mazurkiewiczowi dyplom doktora honoris causa SGGW

Profesor Jimmy Mazurkiewicz – przyrodnik, ekspert w dziedzinie chowu i hodowli zwierząt, ekonomista, doradca rolny, organizator życia społeczno-gospodarczego. Potomek polskich emigrantów, wielki orędownik rozwoju stosunków polsko-amerykańskich i promotor polskiej kultury w Stanach Zjednoczonych dnia 17 września 2021 r. otrzymał najwyższą godność

akademicką - tytuł doktora honoris causa SGGW. Profesor J. Mazurkiewicz jest 96. doktorem honoris causa w historii Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie.

Promotorem w postępowaniu i autorem laudacji był prof. dr hab. Zdzisław Wszyński, dziekan Wydziału Rolnictwa

Goście honorowi uroczystości

i Biologii w latach 2016-2019 i dyrektor Instytutu Rolnictwa SGGW w latach 2019-2020.

Podczas uroczystości, która odbyła się w Auli Kryształowej pod przewodnictwem Rektora prof. dr. hab. Michała Zasady, zostały również wręczone pracownikom Uczelni odznaczenia państwowe. Dekoracji dokonał Sekretarz Stanu w Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Minister Adam Kwiatkowski, który złożył w imieniu Prezydenta RP Andrzeja Dudy, gratulacje i życzenia doktorowi honoris causa SGGW prof. dr. Jimmy'emu Mazurkiewiczowi.

Uroczystość w symboliczny sposób nawiązywała do obchodzonego w maju każdego roku Święta Uczelni - Dni SGGW, które w 2021 r. nie mogły się odbyć ze względu na pandemię. Jej zwieńczeniem był koncert plenerowy w wykonaniu Ludowego Zespołu Artystycznego „Promni”

Prof. dr hab. Zdzisław Wyszyński oraz prof. dr Jimmy Mazurkiewicz

i Orkiestry Reprezentacyjnej SGGW oraz występ grupy SQER Dance.

W wydarzeniu udział wzięło wielu znamienitych gości z Polski i Stanów Zjednoczonych, wśród nich rodzina prof. dr. J. Mazurkiewicza: żona Katarzyna, syn James, córka Stefania, Ernesto Dominguez oraz najbliżsi współpracownicy: Katarzyna Boczek, Jennifer Martinez oraz przedstawiciele Polskiego Związku Producentów Roślin Zbożowych.

Swoją obecnością uroczystość zaszczytili: dr Patrick Stover, prorektor Texas Agricultural and Mechanical University, dziekan Wydziału Rolnictwa i Nauk Przyrodniczych, dyrektor Texas A&M AgriLife Research wraz z małżonką dr Denise Stover, o. Józef Musioł, Amanda i Ty Gilbert oraz Teresa i Waldemar Priebe.

Gośćmi wydarzenia byli m.in.: poseł Krzysztof Ardanowski, przewodniczący Rady ds. Rolnictwa i Obszarów Wiejskich przy Prezydencie RP, posłowie: Czesław Siekierski i Jarosław Sachajko; rektorzy SGGW poprzednich kadencji: prof. Alojzy Szymański oraz prof. Wiesław Bielawski; doktorzy honoris causa SGGW: prof. Andrzej Chwalibog i prof. Czesław Waszkiewicz; członkowie Rady Uczelni SGGW na czele z jej przewodniczącym prof. Maciejem Skorupskim; prof. Leszek Żukowski, prezes Zarządu Głównego Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej w latach 2013-2020; Jolanta Figurska, przedstawiciel Ambasadora Stanów Zjednoczonych.

Na uroczystość przybyli rektorzy polskich uczelni: prof. Alojzy Nowak (Uniwersytet Warszawski), prof. Piotr Wachowiak (Szkola Główna Handlowa), prof. Zbigniew Gaciong (Warszawski Uniwersytet Medyczny), prof. Barbara Marcinkowska (Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie); prorektorzy: prof. Adam Woźniak (Politechnika Warszawska), prof. Ida Wiszomirska (Akademia Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego w Warszawie), prof. Monika Szyłkowska (Wojskowa Akademia Techniczna im. Jarosława Dąbrowskiego w Warszawie), prof. Piotr Goliński (Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu), prof. Jarosław Gryz (Akademia Sztuki Wojennej w Warszawie); prof. Marek Gugala (dziekan Wydziału Agrobiotechnologii i Nauk o Zwierzętach, Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach). W uroczystości wzięła również udział delegacja Politechniki Kumasi w Ghanie na czele z Rektorem prof. Osei-Wusu Achaw.

Władze samorządowe reprezentowali: Piotr Całbecki - Marszałek Województwa Kujawsko-Pomorskiego, Rafał Miastowski - Burmistrz Dzielnicy Warszawa-Mokotów i Justyna Jasińska - wójt gminy Kutno.

Przemówienie Rektora SGGW prof. dr. hab. Michała Zasady

**Wielce Szanowni Państwo,
Dostojny Doktorze Honoris Causa,
Droga Społeczności Akademicka!**

Otwieram dzisiejszą uroczystość z ogromną radością. Bardzo się cieszę, że po trudnych pandemicznych miesiącach, mogę powitać Państwa w murach naszej Alma Mater!

Spotykamy się w czasie nietypowym w ramach przełożonych z maja Dni SGGW - Święta naszej Uczelni ustanowionego na pamiątkę pierwszej powojennej inauguracji roku akademickiego. Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego jako pierwsza „uczelnia akademicka, odżywająca w Stolicy” rozpoczęła bowiem rok akademicki 1944/1945. Uroczystość ta przynosiła nadzieję na zmianę na lepsze nie tylko dla Uczelni, ale dla całego kraju.

Myślę, że te dwie uroczystości wiele łączy. Wspomniana pierwsza powojenna inauguracja była okazją do integracji społeczności akademickiej Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego po sześciu latach wojennej zawieruchy. Przedstawiciele naszej Alma Mater zebrali się 15 maja 1945 roku w Auli imienia Profesora Józefa Mikułowskiego-Pomorskiego w gmachu przy ulicy Rakowieckiej, by wspólnie uczcić pamięć i wspomnieć bohaterstwo Profesorów, Koleżanek i Kolegów, którzy walczyli i oddali życie za wolność Ojczyzny. Ale przede wszystkim, spotkali się po to, by zainauguować kolejny rok akademicki - jako symbol powrotu do normalnego życia po latach wojny.

Nasza dzisiejsza uroczystość to też swego rodzaju symbol. Znak, że po ponad roku walki z niewidocznym, ale bardzo niebezpiecznym przeciwnikiem, możemy myśleć o powrocie do realiów, które pamiętamy sprzed wybuchu pandemii. Spotykamy się po ponad roku izolacji, zdalnej nauki i pracy, ograniczeń w codziennym funkcjonowaniu. I po tym okresie wzmożonego lęku o zdrowie i życie swoje i najbliższych; po okresie, w którym dominowała niepewność jutra i globalny brak stabilizacji chcemy rzeczywiście powrotu do normalności.

Tym symbolicznym powrotem do codziennych, uniwersyteckich zajęć niech będzie również powrót do

Wystąpienie Rektora prof. dr. hab. M. Zasady w Auli Kryształowej w obecności Senatu Akademickiego SGGW

doniosłej akademickiej tradycji, której dziś dajemy dowód wręczając dyplom doktora honoris causa Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego profesorowi doktorowi Jimmy'emu Mazurkiewiczowi z Texas Agricultural and Mechanical University. Uroczystość, która została zaplanowana na maj ubiegłego roku i odłożona ze względu na kryzys pandemiczny, dziś wreszcie może się odbyć (choć nadal, niestety, z ograniczeniami sanitarnymi) w towarzystwie pracowników, studentów i przyjaciół SGGW.

Cieszymy się, że wśród nas są również: rodzina, przyjaciele i współpracownicy Pana Profesora Jimma Mazurkiewicza.

Rodzina prof. dr. Jimmy'ego Mazurkiewicza: od prawej żona Katarzyna, syn James i córka Stefania

Rektorzy i Prorektorzy polskich uczelni

Szanowni Państwo!

W gronie naszej uczelnianej wspólnoty witamy wybitnego specjalistę z zakresu nauk o zwierzętach, którego nazwisko wpisujemy w poczet doktorów honoris causa Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie - zacnego gremium, którego dokonania na stałe zapisały się w annałach polskiej i światowej nauki i już na zawsze pozostaną ważną kartą w historii naszej Alma Mater.

Ten zaszczytny tytuł przyznawany w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego ma wiekową tradycję. Po raz pierwszy nadany został w roku 1929 i dotychczas zgodziło się go przyjąć dziewięćdziesięciu pięciu wybitnych przedstawicieli życia naukowego, gospodarczego i społecznego, których postawy były i nadal są godnym do naśladowania wzorem dla kolejnych pokoleń.

Pan profesor Jimmy Mazurkiewicz to przyrodnik, ekspert w dziedzinie chowu i hodowli zwierząt, a przede wszystkim niezwykle otwarty na kontakty międzyludzkie orędownik rozwoju stosunków polsko-amerykańskich.

W swojej działalności szczególnie angażuje się w organizację wymiany na szczeblu naukowym, doradczym i politycznym między naszymi krajami. Twórca programu i koordynator wymiennych praktyk rolniczych między Polską i Teksasem, w ramach których w ciągu dziesięciu lat zrealizowano blisko sto wymian z udziałem ponad czterystu studentów z Teksasu i ponad trzystu studentów z Polski. W organizowanych z inicjatywy Profesora wyjazdach studyjnych do Teksasu uczestniczyli również przedstawiciele naszej Uczelni.

Profesor aktywnie zajmuje się doradztwem rolniczym, wymianą naukową oraz wdrożeniami badań naukowych do praktyki rolniczej. Obecnie pełni funkcję dyrektora

w uniwersyteckim ośrodku doradztwa rolniczego (Texas AgriLife Extension).

Na wniosek Rady Dyscypliny Rolnictwo i Ogrodnictwo, 27 kwietnia ubiegłego roku Senat Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego, któremu wówczas przewodniczył pan rektor Wiesław Bielawski, podjął uchwałę o nadaniu profesorowi Jimmy'emu Mazurkiewiczowi tytułu doktora honoris causa w uznaniu za Jego twórczy wkład w budowanie przyjaznych relacji polsko-amerykańskich oraz za wybitne zasługi we wdrażaniu innowacyjnych technologii w rolnictwie, a także za wieloletnią pracę na rzecz organizacji dwustronnej wymiany rolników polskich i amerykańskich.

Szanowny Panie Profesorze!

Bardzo się cieszymy, że udało się Panu odwiedzić kraj i jest Pan dziś z nami, by wspólnie świętować to szczególne wydarzenie. W imieniu społeczności naszej Alma Mater serdecznie gratuluję Panu Profesorowi zaszczytnego tytułu doktora honoris causa Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego.

Wierzę, że współpraca między naszymi Uczelniami będzie się nadal rozwijała z korzyścią dla obu stron, a jej zapowiedzią niech będzie obecność delegacji reprezentantów teksasńskiego Uniwersytetu na czele z Panem Prorektorem doktorem Patrickiem Stover – Dziekanem Wydziału Rolnictwa i Nauk Przyrodniczych, Dyrektorem Texas A&M AgriLife Research.

Korzystając z okazji pragnę również złożyć Panu Profesorowi najszczerze życzenia z okazji przypadających dziś urodzin.

Dostojny Jubilacie,

proszę przyjąć życzenia spełnienia marzeń, radości i wielu sukcesów w życiu zawodowym oraz wszelkiej pomyślności w życiu osobistym.

Wszystkiego najlepszego Panie Profesorze! Happy birthday!

Dzisiejsza uroczystość jest ważną chwilą również dla wszystkich przedstawicieli Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego, którzy odbiorą odznaczenia państwowe. Za chwilę wręczone zostaną: Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, Złoty, Srebrny i Brązowy Krzyż Zasługi oraz Medal Złoty za Długoletnią Służbę.

Serdecznie Państwu gratuluję uzyskanych wyróżnień! Cieszę się, że tak liczna grupa przedstawicieli naszej Uczelni została uhonorowana przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

To dowód uznania Państwa dotychczasowych osiągnięć i podziękowanie za zaangażowanie w działania na rzecz naszej Alma Mater. Efektem Państwa starań jest prestiż i rosnąca pozycja SGGW na światowym rynku naukowym i edukacyjnym. Życzę Państwu satysfakcji płynącej z pracy, wszelkiej pomyślności oraz sukcesów we wszystkich dziedzinach życia.

Szanowni Państwo!

Takie wydarzenia, jak dzisiejsza uroczystość jednoznacznie dowodzą, że wielkość każdej instytucji budują nie tylko jej przedstawiciele, ale także grono współpracowników i przyjaciół, którzy swoją pracą przyczyniają się do jej rozkwitu. Dzięki trosce o harmonijny rozwój i zaangażowaniu wielu pokoleń reprezentantów naszej Alma Mater, również dzięki zaangażowaniu Państwa tu obecnych i tworzących naszą wspólnotę akademicką, Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego to dziś ważny ośrodek naukowo-badawczy, klasyfikowany w najbardziej prestiżowych międzynarodowych rankingach uczelni. Jej oferta dydaktyczna cieszy się niesłabnącym zainteresowaniem wśród kandydatów na studia, którzy mogą wybierać spośród czterdziestu kierunków studiów, w tym dziewięciu prowadzonych także w języku angielskim.

W rozpoczynającym się wkrótce roku akademickim działalność rozpocznie nowo utworzony Wydział Biologii i Biotechnologii, na którym kształcić będziemy młodzież na trzech kierunkach studiów: biologii, biotechnologii oraz technologii biomedycznej - międzyuczelnianym kierunku prowadzonym przy współpracy z Uniwersytetem Warszawskim.

Systematycznie rośnie liczba uzyskiwanych przez naszych pracowników stopni i tytułów naukowych. Wysokiej jakości kształceniu i zawodowemu rozwojowi z pewnością sprzyja atmosfera nowoczesnego kampusu SGGW, a w nim doskonale wyposażone sale dydaktyczne oraz laboratoria i centra naukowe: Centrum Badawczo-Rozwojowe Żywności i Żywnienia, Centrum Wodne i Centrum Medycyny Translacyjnej.

W lipcu br. rozpoczęliśmy budowę kolejnego obiektu - Innowacyjnego Centrum Nauk Żywnościowych, w którym prowadzone będą badania z zakresu nauk o żywieniu człowieka i szeroko rozumianej problematyki żywieniowo-zdrowotnej. Z wielką przyjemnością dowiedziałem się, że praktycznie bliźniaczy obiekt powstaje obecnie w Teksasie. Mam nadzieję, że będzie to okazja do doskonałej współpracy.

Intensyfikujemy działania na rzecz internacjonalizacji badań naukowych i kształcenia, co skutkuje wzrostem

międzynarodowego prestiżu SGGW jako wiodącego uniwersytetu przyrodniczego. Nasza Uczelnia jest atrakcyjnym miejscem do nauki i pracy, zarówno dla zagranicznych studentów, jak i przedstawiciele kadry akademickiej spoza naszego kraju.

Drodzy Goście! Szanowni Państwo!

Jednym z ważnych zadań uczelni, obok kształcenia studentów, wychowywania nowych pokoleń badaczy oraz prowadzenia działalności naukowej i wdrożeniowej, jest jej rola mentorska. Od uczelni oczekujemy, by niosła „ludzkości światło czystej wiedzy, wzbogacała i pogłębiała naukę, zdobywała coraz to nowe prawdy i prawdopodobieństwa, tworzyła najwyższe wartości intelektualne, które przypaść mogą człowiekowi w udziale”. Środowisko akademickie ma wyznaczać standardy i wskazywać społeczeństwu kierunki rozwoju. I właśnie tak wyjątkowe osoby, które przyczyniają się do ożywienia polskiej i światowej nauki oraz wnoszą wkład w rozwój SGGW, podczas dzisiejszej uroczystości wyróżniła nasza uczelniana wspólnota. Dostrzeżone i docenione zostały ich dotychczasowe osiągnięcia, które staną się wzorem godnym naśladowania.

Wszystkim bohaterom dzisiejszego święta jeszcze raz serdecznie gratuluję wyróżnień. I życzę, by były one inspiracją do podejmowania kolejnych śmiałych inicjatyw naukowych, dydaktycznych i organizacyjnych, które już w niedalekiej przyszłości zaowocują licznymi sukcesami. Serdecznie zapraszam do wspólnego świętowania i życzę Państwu niezapomnianych wrażeń i satysfakcji z wizyty w naszej Uczelni.

Laudacja prof. dr. hab. Zdzisława Wyszyńskiego

Prof. dr hab. Zdzisław Wyszyński

Magnificencjo Rektorze, Wysoki Senacie, Dostojny Panie Profesorze, Szanowni Państwo!

Dzisiejsza uroczystość ma w historii naszej Alma Mater szczególnie podniosły charakter. Gościmy Pana Profesora dr. Jimmy'ego Mazurkiewicza, wybitnego naukowca-przyrodnika, pedagoga, organizatora życia gospodarczego, społecznego i praktyka rolnika z Texas Agricultural and Mechanical University (Texas A&M University) w Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej, któremu Senat Akademicki najstarszej i największej uczelni rolniczej w Polsce, na wniosek Rady Dyscypliny Rolnictwo i Ogrodnictwo, nadał zaszczytny tytuł doktora honoris causa Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie.

Zgodnie z tradycją wprowadzoną w XV wieku przez Uniwersytet w Oksfordzie doktorat honorowy współczesnej universitas scholarum et professorum jest najwyższą akademicką godnością. Tytułem tym honorowane są

osoby, które - poza znaczącymi dokonaniem w sferze nauki, kultury oraz życia społecznego i publicznego - cieszą się powszechnym szacunkiem i niekwestionowanym uznaniem. Są one znane i cenione nie tylko w środowisku społeczno-zawodowym we własnym kraju, ale i na świecie. To najważniejsze wyróżnienie, jakie może nadać uczelnia, jest poprzedzone dogłębną analizą osiągnięć i zasług kandydata do tytułu. Powołani w postępowaniu recenzenci jednoznacznie poparli wniosek Rady Dyscypliny Rolnictwo i Ogrodnictwo naszej Uczelni o nadanie Panu Profesorowi Jimmy'emu Mazurkiewiczowi tytułu doktora honoris causa SGGW.

W swej recenzji prof. dr hab. Ewa Spychaj-Fabisiak podkreśliła: *„Jimmy Mazurkiewicz to jeden z najwybitniejszych współczesnych profesorów zajmujących się problemami integracji nauki, gospodarki i promocji w skali globalnej, w szczególności amerykańsko-europejskiej z wyjątkowym uwzględnieniem Polski. Świadczy o tym Jego wszechstronna działalność doradcza, ekspercka, publicystyczna, opiniotwórcza i organizacyjna”*

Prof. dr hab. Grzegorz Skrzypczak wskazał natomiast:

„Podsumowaniem dokonań i charakterystyki osobowości Profesora mogą być słowa, że „piękno nauk rolniczych należy odnosić przede wszystkim do ich nadrzędnego celu jakim, przy ciągłym rozwoju cywilizacyjnym, jest zapewnienie społecznościom dobrobytu żywnościowego, a to decyduje o ich ogromnej przydatności dla człowieka i ludzkości. Prof. Jimmy Mazurkiewicz czynnie i z pełną odpowiedzialnością w tych działaniach uczestniczy. To wspaniała osobowość, wciąż wzbogacająca i rozwijająca doradztwo rolnicze oraz potrafiąca działać dla dobra wspólnego”.

Magnificencjo Rektorze, Wysoki Senacie, Wielce Szanowny Doktorze Honoris Causa, Szanowne Panie, Szanowni Panowie!

Jest dla mnie wielkim wyróżnieniem i zaszczytem pełnić funkcję promotora i wygłosić dzisiaj laudację na cześć Profesora Jimmy'ego Mazurkiewicza – niezwykle

Doktor honoris causa prof. Jimmy Mazurkiewicz i Rektor SGGW prof. Michał Zasada

aktywnego członka Polonii amerykańskiej, osoby wyjątkowo zaangażowanej na rzecz wymiany zawodowej, naukowej i kulturalnej pomiędzy Teksasem a naszym krajem, potomka w piątym pokoleniu polskich rolników, którzy w latach 1878-1890 przenieśli się z Pobiedzisk w Wielkopolsce do Teksasu w Ameryce Północnej i osiedlili się w hrabstwie Waszyngton.

Profesor Jimmy Mazurkiewicz urodził się 17 września 1955 r. w Houston w Teksasie. Studia w Texas A&M University ukończył w 1977 r. z dyplomem inżyniera nauk o zwierzętach. W 1986 r. uzyskał w Texas Tech University tytuł magistra edukacji rolniczej. W 1995 r. w Texas A&M University obronił pracę doktorską z zakresu nauk zootechnicznych. Od 1998 r. jest profesorem na tym uniwersytecie.

Od ukończenia studiów Profesor Jimmy Mazurkiewicz pracuje w Texas A&M University, gdzie pełnił funkcję głównego doradcy rolniczego w czterech hrabstwach stanu Teksas. W 1998 r., już jako profesor, został dyrektorem Texas Agricultural Lifetime Leadership Program w Departamencie Rolnictwa, Edukacji i Komunikacji Rolniczej, którym kierował do 2020 r. Obecnie pełni funkcję dyrektora w uniwersyteckim

ośrodkiem doradztwa rolniczego (Teksas AgriLife Extension) i jest organizatorem krajowych oraz międzynarodowych pokazów i giełd bydła mięsnego.

Profesor Jimmy Mazurkiewicz ma rozległe zainteresowania naukowe. Jako osoba o dużej kreatywności i umiejętnościach organizacyjnych, w tym tworzenia zespołów, był kierownikiem i wykonawcą wielu grantów badawczych o interdyscyplinarnym charakterze, łączących dorobek nauk agrotechnicznych z naukami zootechnicznymi i ekonomią. Cenne są prekursorskie badania Profesora w zakresie produkcji pasz i żywienia zwierząt w Dolinie Brazos w Teksasie. Wdrożenie wniosków z tych badań przyczyniło się do zwiększenia efektywności produkcji zwierzęcej w regionie obejmującym 40 hrabstw stanu Teksas. Rezultatem wieloletniej działalności naukowej i akademickiej Profesora Jimmy'ego Mazurkiewicza jest ponad 100 publikacji, artykułów naukowych oraz ponad 150 opracowań badawczych.

Jako wybitny dydaktyk Profesor realizuje na Uniwersytecie ważną misję przygotowywania programów

nauczania i monitorowania kształcenia studentów oraz szkolenia liderów teksańskiego rolnictwa i życia gospodarczo-politycznego. Wdrożył ponad 300 programów edukacyjnych. Zorganizował 115 spotkań informacyjnych o programach edukacyjnych TALL i AgriLife Extension. Wygłosił ponad 100 wykładów i prelekcji dla studentów, wykładowców, przedstawicieli organizacji rolniczych w Teksasie i za granicą, m.in. w Indiach, Meksyku, Korei Południowej oraz w Polsce. Był organizatorem międzynarodowych konferencji młodych naukowców z obszaru nauk rolniczych.

Profesor J. Mazurkiewicz jest szczególnie aktywny na niwie doradztwa rolniczego oraz wdrażania badań naukowych do praktyki rolniczej. Zorganizował ponad 100 wydarzeń promujących nowe osiągnięcia i rozwiązania w dziedzinie rolnictwa z udziałem licznych naukowców, rolników oraz przedstawicieli lokalnych władz. Wdrożył ponad 150 innowacji rolniczych, opracował wiele publikacji zwartych i około 50 raportów technicznych do bezpośredniego zastosowania w praktyce rolniczej w Teksasie, jak i innych krajach. Dobrym przykładem może być zainicjowanie i aktywizacja przez Profesora programu wdrażania w Polsce hodowli bydła mięsnego szkockiej rasy Aberdeen Angus oraz dostarczenie do naszego kraju embrionów najwyższej jakości krzyżówek genetycznych tej rasy. W programach

szkoleniowych, inicjowanych przez prof. J. Mazurkiewicza na terenie Stanów Zjednoczonych Ameryki, uczestniczyli przedstawiciele 15 państw, w tym zawsze liczna grupa naukowców, studentów, rolników i przedstawicieli władz samorządowych z Polski. Podobnie, wywodzący się głównie z Teksasu lokalni liderzy brali udział w zorganizowanych przez Profesora J. Mazurkiewicza projektach edukacyjnych odbywających się w 10 różnych krajach, w tym również w Polsce. Należy podkreślić, że ich uczestnicy zdobywali doświadczenie naukowe i wiedzę praktyczną oraz wzbogacali swoje umiejętności dydaktyczne, organizacyjne i gospodarcze stosownie do charakteru danej współpracy, realizowanych programów oraz zainteresowań indywidualnych.

Wyjątkowa umiejętność transferu wiedzy naukowej i wdrażania badań naukowych do praktyki rolniczej oraz pasja, z jaką Profesor J. Mazurkiewicz realizuje tę misję, przyniosły Mu wielkie uznanie i szacunek środowiska akademickiego i społeczno-gospodarczego w Stanach Zjednoczonych i za granicą.

Profesor Jimmy Mazurkiewicz to wielce zasłużony społecznik, inicjator i organizator różnych działań o charakterze społeczno-gospodarczym, zarówno w wymiarze stanowym, krajowym, jak i międzynarodowym. Zorganizował ponad 120 spotkań i wizyt oficjalnych przedstawicieli rządów, instytucji

samorządowych, uniwersytetów, organizacji społecznych i gospodarczych, których celem było podpisanie umów rządowych i gospodarczych. Był inicjatorem budowy Centrum Wystawienniczego i Targów Rolniczych w hrabstwie Brazos oraz organizatorem wielu akcji charytatywnych, mających na celu zgromadzenie środków finansowych na rzecz edukacji młodzieży i rozwoju programów edukacyjnych. Sprawuje także kierownicze funkcje w organizacjach przemysłowych i wielu innych organizacjach i stowarzyszeniach.

Z punktu widzenia Polski, najważniejsze w działalności Profesora J. Mazurkiewicza jest nieustanne zaangażowanie we wspieranie oraz rozwój dwustronnej współpracy pomiędzy Polską i USA, a zwłaszcza stanem Teksas. W ramach prowadzonej od dziesiątków lat działalności, zainicjował imponującą liczbę kontaktów pomiędzy polskimi i amerykańskimi naukowcami, przedsiębiorcami, rolnikami i przedstawicielami władz różnych szczebli. Wspierał delegacje rządowe i uczestników wyjazdów, mających na celu wymianę doświadczeń i nawiązanie współpracy w bardzo wielu rodzajach działalności gospodarczej. Od wielu lat prowadzi wymianę, w ramach której polscy rolnicy poznają realia i technologię prowadzenia gospodarstw rolnych w USA, a ich amerykańscy koledzy w Polsce.

Profesor J. Mazurkiewicz jest Prezesem Polsko-Amerykańskiej Rady Teksasu – „Wszystko co polskie w Teksasie” oraz współzałożycielem i członkiem Polsko-Amerykańskiej Izby Handlowej w Teksasie, inicjatorem obchodów Święta Niepodległości Polski podczas dorocznych zjazdów teksańskiej Polonii. Jest rozpoznawalny w całym środowisku teksańskiej i amerykańskiej Polonii. Jego działania budują i scalają, tworzą perspektywy dla coraz szerszej współpracy tego środowiska z polskimi ośrodkami zarówno dzisiaj, jak i dla młodych przyszłych pokoleń, których świadomość polskich korzeni jest wzmacniana i budowana poprzez udział w przedsięwzięciach organizowanych przez Profesora.

Od wielu lat niestrudzenie promuje nasz kraj w USA, nie tylko jako profesor Texas A&M University, ale też jako działacz społeczny, propagator języka polskiego, polskiej kultury i tradycji, badacz dziejów Polaków w Teksasie. Animuje naukowe, kulturalne i gospodarcze kontakty z Polską. Jest wybitnym ambasadorem polskości.

Za dotychczasową działalność i zasługi otrzymał liczne nagrody i wyróżnienia. W roku 2016 odebrał z rąk Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Andrzeja Dudy Krzyż Orderu Zasługi RP, a w 2014 r. nadaną przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi Odznakę Honorową „Zasłużony dla Rolnictwa”.

Wystąpienie Jolanty Figurskiej reprezentującej Ambasadę Stanów Zjednoczonych w Polsce

Pragnę także podkreślić głęboko patriotyczną postawę Profesora Jimmy’ego Mazurkiewicza – Polaka w USA w piątym pokoleniu. W każdym wymiarze Jego działalności zawodowej i społecznej widoczne są niezwykle silne przywiązanie do ojczyzny przodków, działalność dla dobra Polski i troska o polską rację stanu. W pozazawodowej działalności Profesor Jimmy Mazurkiewicz jest promotorem kultury polskiej, zwłaszcza gwary, pieśni i tradycji z terenów, z których wywodzi się Jego rodzina, tj. Wielkopolski. Jest osobą szczególną, niezwykle pozytywnie i przyjacielsko nastawioną do ludzi, mającą szczególny sentyment do tego, co polskie. Ta wyjątkowa charyzma i poczucie więzi z naszym krajem zjednuje Mu ogromne rzesze przyjaciół w Polsce i USA.

Kończąc, chciałbym zwrócić Państwa uwagę na zupełnie niezamierzoną zbieżność daty dzisiejszej uroczystości z dniem urodzin Profesora Jimmy’ego Mazurkiewicza, czyli dniem 17 września, co nadaje temu ważnemu wydarzeniu dodatkowy, osobisty wymiar. Można powiedzieć, że tytuł doktora honoris causa SGGW otrzymał pan Profesor od naszej społeczności akademickiej w prezencie urodzinowym. Mam więc nadzieję, że świętując w kolejnych latach swoje urodziny, będzie zawsze mile wspominał ten dzień, który w 2021 r. spędził Pan w Warszawie w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego. Życzę Panu, Panie Profesorze, Pana Małżonce oraz najbliższej rodzinie dobrego zdrowia, odczuwania głębokiej radości ze znakomicie spełnianego obowiązku uczonego, organizatora życia społecznego i gospodarczego, wychowawcy młodzieży, dalszych wspaniałych sukcesów w pracy naukowej, edukacyjnej i na rzecz Polonii oraz wielu wyrazów ludzkiej wdzięczności za pracę, serce i troskę o innych. Życzę Państwu wielu sukcesów oraz radości rodzinnych i osobistych.

Przemówienie Doktora Honoris Causa prof. dr. Jimmy'ego Mazurkiewicza

Doktor honoris causa SGGW prof. dr. Jimmy Mazurkiewicz

Dzień dobry!

Szanowni Posłowie, Marszałkowie i Profesorowie, przedstawiciele Ambasady Amerykańskiej w Warszawie, Kolegium Rektorskie SGGW, moja żona Katarzyno, moje dzieci Jamesie i Stefanio, moi goście z Teksasu oraz moi liczni drodzy Przyjaciele, Panie i Panowie.

Dziękuję za to zaszczytne wyróżnienie. Będę pamiętał o tym dniu do końca mojego życia. Nie ma wątpliwości, że dzisiejszy dzień jest najważniejszym wydarzeniem w mojej karierze, a bycie uhonorowanym w ojczyźnie moich przodków czyni ten zaszczyt jeszcze bardziej wyjątkowym. Jestem naprawdę wdzięczny za możliwości, jakimi obdarzył mnie Bóg.

Nie istnieją słowa wystarczająco mocne, aby wyrazić, jak głęboko jestem zaszczycony i dumny z otrzymania tytułu doktora honoris causa SGGW, najstarszej i największej uczelni rolniczej w Polsce oraz jednej z największych uczelni rolniczych w Europie. Jak rozumiem, najwcześniejszy odnotowany tytuł honorowy został przyznany Lionelowi Woodville'owi pod koniec lat 70. XV wieku przez Uniwersytet Oksfordzki. Człowiek ten później został biskupem Salisburi. Nie sądzę, że musicie się Państwo martwić o to, że zostanę biskupem.

Osobiście chciałbym podziękować byłemu Rektorowi W. Bielawskiemu za tę nominację, Rektorowi M. Zasadzie za wsparcie, Profesorowi Z. Wyszynskiemu za wysiłek włożony w ten projekt oraz Wydziałowi Rolnictwa i Biologii,

Radzie Dyscypliny Rolnictwo i Ogrodnictwo oraz Wysokiemu Senatowi SGGW za zaufanie. Nikt nie osiąga niczego w pojedynkę, ja mam też wielu partnerów, w tym moją żonę Katarzynę, syna Jamesa, córkę Stefanię, panię Kasię Boczek, i Jennifer Martinez, Polski Związek Producentów Roślin Zbożowych i wielu innych.

Dziś chciałbym omówić z Państwem siłę edukacji i rozpowszechniania informacji. Idea i praktyka powszechnej, obowiązkowej edukacji publicznej rozwijała się w Europie stopniowo, od początku XVI do XIX wieku. Nie ma wątpliwości, że od samego początku edukacja daje wiedzę i zwiększa możliwości awansu. Jeśli chcemy nadal rozwijać się jako jednostka, musimy kontynuować naszą edukację przez całe życie.

Jeśli mogę, chciałbym skupić się na informacjach pochodzących z Congressional Research Service dotyczących uchwalenia pierwszej ustawy Morrilla z 1862 r. Pozwoliła ona Stanom Zjednoczonym rozpocząć unikalną politykę federalnego wsparcia dla edukacji wyższej skoncentrowanej na rolnictwie i mechanice (inżynierii). Koncepcja ta zaowocowała rozwojem krajowego systemu tzw. land-grant colleges/universities, czyli uczelni i uniwersytetów rolniczych, cieszących się uznaniem ze względu na wszechstronność, szeroki zasięg i doskonałość w nauczaniu, badaniach

i upowszechnianiu wiedzy. Te instytucje szkolnictwa wyższego kształcą kolejne pokolenia rolników, ranczerów i obywateli, a także stanowią trzon krajowej sieci ośrodków badawczych i upowszechniania wiedzy z zakresu rolnictwa. System dotacji gruntów (tzw. land grant system) nadal się rozwija dzięki ustawodawstwu federalnemu, które zapewnia fundusze, a państwo wymaga ich dopasowania w celu realizacji potrójnej misji systemu, jaką jest nauczanie rolnictwa, badania i upowszechnianie wiedzy.

Ustawa Hatcha z 1887 r. została wprowadzona w celu zapewnienia struktury finansowania badań w instytucjach typu land grant. Stanowe Rolnicze Stacje Doświadczalne związane z uniwersytetami typu land grant z 1862 r. otrzymywały fundusze federalne z wymogiem dopasowania finansowania niefederalnego w stosunku jeden do jednego.

W 1914 r. uchwalono ustawę Smith-Lever ustanawiającą U.S. Cooperative Extension Service (program wspierający wykorzystanie wiedzy naukowej do podnoszenia jakości życia) we współpracy z władzami federalnymi, stanowymi i lokalnymi, działający w ramach uniwersytetu typu land grant każdego stanu. Texas A&M University jest państwowym uniwersytetem typu land grant w Teksasie. W ramach swojej sieci biur zlokalizowanych w ponad 3000 hrabstwach i regionów USA, Texas Extension zapewnia ciągłą edukację producentom

rolnym i społecznościom lokalnym. Texas Extension jest obecny we wszystkich 254 hrabstwach, co daje Texas A&M University System wyjątkową przewagę w rozpowszechnianiu najnowszych, bezstronnych informacji opartych na badaniach naukowych wśród społeczności lokalnych w całym stanie. Jestem pracownikiem Texas A&M AgriLife Extension Service od 43 lat z uprawnieniami do prowadzenia zajęć w College of Agricultural Leadership, Education and Communication.

Podsumowując, ustawodawstwo federalne dało początek trzem funkcjonalnym filarom instytucji typu land grant. Pierwszym z nich była ustawa Morrilla z 1862 r., która zapewniała każdemu możliwość zdobycia wykształcenia bez względu na status społeczno-ekonomiczny. Wcześniej tylko elita i bogaci mieli możliwość zdobycia wykształcenia. Ta zmiana w prawie dała naszym najzdolniejszym i najlepszym uczniom możliwość zdobycia wyższego wykształcenia bez względu na status społeczny. Nie ma wątpliwości, że był to główny czynnik, dzięki któremu Stany Zjednoczone stały się światową potęgą. Później dodano przepisy ustanawiające agencje doświadczalne oraz zajmujące się szerzeniem wiedzy w ramach uniwersytetów typu land grant w celu tworzenia nowej wiedzy w rolnictwie poprzez badania oraz udostępniania wyników tych badań jako ciągłej edukacji dla społeczeństwa pozauniwersyteckiego poprzez program szerzenia wiedzy Extension.

Program Agriculture Extension udostępnia wyniki badań rolniczych ludziom, którzy mogą je zastosować w praktyce. Cytując ojca programu Extension Seamana A. Knappa: „W to, co człowiek usłyszy, będzie wątpił. W to, co człowiek zobaczy, może ewentualnie wątpić. Ale w to, co sam robi, nie może wątpić”. W 1903 r. Seaman A. Knapp założył pierwsze gospodarstwo demonstracyjne dla USDA w Terrell, w stanie Teksas, na farmie Portera. Gospodarstwo to stanowiło pierwszy model dla powstania i rozwoju programów badań i upowszechnianie wiedzy z zakresu rolnictwa. Teksas jest miejscem narodzin programu Extension.

Obecnie Extension rozszerzył swoje obowiązki w zakresie zarządzania kryzysowego i gotowości na wypadek katastrofy, obejmując klęski żywiołowe, takie jak powódzie, susze, tornada, śnieżyce oraz pożary traw i lasów, a także zdarzenia terrorystyczne, takie jak ataki fizyczne, ekonomiczne lub biologiczne. Extension nadal odpowiada za kształcenie ustawiczne w obszarach rolnictwa, zarządzania środowiskiem, umiejętności życiowych młodzieży i dorosłych, kapitału ludzkiego i przywództwa oraz rozwoju społeczności i gospodarki, służąc jako kanał kształcenia ustawicznego dla społeczeństwa.

To naprawdę zaszczyt gościć dr. Patricka Stover wicekanclerza i dziekana ds. rolnictwa i nauk przyrodniczych oraz jego żonę dr Denise Stover, pracownika naukowego.

Dr Stover jest dyrektorem naczelnym Texas A&M College of Agriculture & Life Sciences (nauczanie na uniwersytecie) oraz czterech stanowych agencji rolniczych, w tym: Texas A&M AgriLife Research, Texas A&M AgriLife Extension, Texas A&M Veterinary Medical Diagnostic Laboratory oraz Texas A&M Texas Forest Service, wszystkie działające w ramach systemu land grant w Teksasie o nazwie Texas A&M University System. W Polsce agencje te podlegałyby Ministrowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi, natomiast w USA są powiązane z uniwersytetem typu land grant w każdym stanie, ze wspólnymi stanowiskami dla wykładowców. System ten okazał się bardziej sprawny i skuteczny w rozpowszechnianiu informacji wśród naszych obywateli.

Dr P. Stover jest międzynarodowym liderem w dziedzinie biochemii i żywienia, wybranym na członka Narodowej Akademii Nauk, a także współpracownikiem stowarzyszenia American Association for the Advancement of Science.

Wizją dr. Stovera jest rozwój praktyk produkcyjnych wspierających zdrowe środowisko i zrównoważone rolnictwo, które są kluczowe dla ludzkiego zdrowia. Zbieranie dowodów poprzez badania, które łączą żywność i spożycie składników odżywczych ze zdrowiem i zapobieganiem chorobom przewlekłym, jest główną potrzebą przy ustalaniu przyszłych wymagań opartych na składnikach odżywczych i żywności. Planuje on multidyscyplinarną inicjatywę łączącą naukowców ds. żywienia i rolnictwa, biologów komórek macierzystych, inżynierów systemowych, biologów obliczeniowych i naukowców z nauk społecznych. Instytut ten będzie działał w ramach Texas A&M AgriLife Research, ale we współpracy z partnerami systemowymi, takimi jak Texas A&M Engineering, Texas A&M University i Texas A&M AgriLife Extension z partnerami zewnętrznymi, takimi jak Nutrition Research Center w Houston. Rolnictwo jest kluczowe w wykorzystywaniu szans na zmniejszenie liczby dietozależnych chorób przewlekłych.

Zacytuję Normana Borlauga, jedyne go agronoma uhonorowanego Pokojową Nagrodą Nobla, nazywanego „ojcem zielonej rewolucji”, który otrzymał tytuł doktora honoris causa SGGW:

„Weźmy pod uwagę, że obecna wydajność rolnictwa potrzebowała 10 000 lat, aby osiągnąć produkcję około sześciu miliardów ton żywności brutto rocznie. Dziś prawie siedem miliardów ludzi spożywa te zapasy niemal w całości każdego roku. Jeśli dodamy do tego rosnący dobrobyt

i prawie 3 miliardy nowych osób do wykarmienia do 2050 roku, szybko zrozumiemy, że według najprostszych obliczeń w ciągu następných czterech dekad światowi rolnicy będą musieli podwoić produkcję. (...) W tym okresie krytycznych potrzeb epicentrum naszych wspólnych działań powinno się koncentrować na napędzaniu ciągłych inwestycji zarówno w sektorze publicznym, jak i prywatnym na rzecz wydajnych technologii produkcji rolnej. (...) Cywilizacja, którą poznają nasze dzieci, wnuki i przyszłe pokolenia nie rozwinie się bez przyspieszenia tempa inwestycji i innowacji w produkcji rolnej.” (31 lipca 2009 r.)

Powiedział też: *„Jeśli pragniecie pokoju, uprawiajcie sprawiedliwość, ale jednocześnie uprawiajcie pola, aby produkować więcej chleba; w przeciwnym razie nie będzie pokoju”.*

Przywództwo to pasja i bez niej człowiek będzie miał bardzo mały wpływ jako lider, szczególnie w obliczu wyzwań, przed którymi stoi dzisiejszy świat. Każdy, kogo spotkałem w rolnictwie ma pasję, która sprawia, że chce być częścią tej branży, począwszy od wychowywania rodziny zgodnie z wartościami wiejskimi, poprzez pomoc w wyżywieniu ludzi na świecie, aż po ochronę naszej cennej Ziemi. Teraz nadszedł czas, kiedy my, jako liderzy w rolnictwie, musimy znaleźć sposób na wydobycie tej pasji i wykształcenie większej liczby wpływowych liderów. Nasza branża potrzebuje liderów z pasją, którzy pomogą rozwijać zrozumienie potrzeb konsumentów, myśleć nieszablonowo i wpływać na niezliczoną liczbę klientów sektora rolno-spożywczego. Nasza pasja do badań i nauczania jest światłem, które pomoże wyznaczyć drogę dla rolnictwa teraz i w przyszłości! Panie i Panowie, mamy wiedzę i naukę, aby wyżywić świat, więc musimy być na tyle odważni, aby ją wykorzystać.

Od lewej: prof. Wiesław Bielawski, prof. Leszek Żukowski, poseł Czesław Siekierski

Podsumowując, aby odnieść sukces i pozostać skutecznym, należy poświęcić czas na ciągłe kształcenie, aby rozwijać się wraz z naszymi zmieniającymi się czasami. Wymiana edukacyjna pomiędzy Teksasem a Polską jest doskonałym przykładem współpracy pomiędzy przemysłem (organizacje rolnicze i agrobiznes), rządem (polskie Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi) i Texas A&M AgriLife (Extension/Research/Teaching) oraz środowiskiem akademickim (nauczanie, badania i upowszechnianie

Prof. Jimmy Mazurkiewicz po zakończeniu uroczystości

wiedzy) pracującym na rzecz przemysłu rolniczego. Nie ma wątpliwości, że wpływ tych wysiłków będzie przynosił owoce przez następne pokolenia.

Albert Einstein powiedział: *„Kiedy przestajesz się uczyć, przestajesz się rozwijać. A kiedy przestajesz się rozwijać, przestajesz się doskonalić, stawać się lepszym, iść naprzód i po prostu - istnieć.”*

Wiele problemów stoi dziś przed światem, a edukacja i badania naukowe są kluczem do sukcesu ludzkości i postępu, jakiego dokonaliśmy jako rasa ludzka. Ponieważ nasza populacja na świecie nadal rośnie, musimy stale inwestować w badania i technologię, aby wyżywić świat. *„Poprzez badania przychodzi wiedza, poprzez edukację/upowszechnienie wyników tych badań przychodzi moc, co prowadzi do postępu dla dobra ludzkości.”*

Czuję się zaszczycony i dumny, że mogę przyjąć tytuł doktora honoris causa SGGW. Na zawsze zachowam pamięć o tym dniu z dumą i pokorą, pozwalając, aby służył jako świadectwo wartości relacji i wymiany informacji przyczyniających się do budowania lepszego świata poprzez działanie z zaangażowaniem i pasją.

„Jestem Polakiem, wiernym praprawnikiem Ojczyzny. Polonia jest tylko jedna i pracując razem mamy silniejszy głos i szerszy zasięg, to jest kwintesencja mojej pasji.”

Dziękuję bardzo!

Wręczenie odznaczeń państwowych pracownikom SGGW

Sekretarz Stanu w Kancelarii Prezydenta RP Minister Adam Kwiatkowski i Rektor SGGW prof. Michał Zasada

Postanowieniami Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej za wybitne zasługi w pracy naukowo-badawczej i dydaktycznej odznaczeni zostali:

Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski

- prof. dr hab. Wiesław Bielawski
- prof. dr hab. Krystyna Gutkowska
- prof. dr hab. Kazimierz Tomala

Za zasługi w działalności na rzecz rozwoju nauki

Złotym Krzyżem Zasługi

- dr hab. Marek Gaworski, prof. SGGW
- prof. dr hab. Mirosław Słowiński

Srebrnym Krzyżem Zasługi

- dr hab. Dominika Głąbska, prof. SGGW
- prof. dr hab. Dominika Guzek

Braźowym Krzyżem Zasługi

- dr hab. Nina Drejerska, prof. SGGW
- dr inż. Elwira Laskowska

Za wzorowe, wyjątkowo sumienne wykonywanie obowiązków wynikających z pracy zawodowej:

Medalem Złotym za Długoletnią Służbę

- mgr inż. Mariola Araucz
- dr inż. Witold Bekas
- mgr inż. Joanna Dziecioł
- dr hab. Ewa Górską, prof. SGGW
- prof. dr hab. Jadwiga Hamułka
- prof. dr hab. Marzena Jeżewska-Zychowicz
- prof. dr Stanisław Karpiński
- dr inż. Mariusz Kosieradzki
- dr hab. Mirosław Lipiński
- prof. dr hab. Irena Ozimek
- prof. dr hab. Monika Rakoczy-Trojanowska
- dr hab. Witold Rant, prof. SGGW
- dr inż. Jan Szatyłowicz
- lic. Anna Wiącek
- prof. dr hab. Ewaryst Wierzbicki
- prof. dr hab. Dorota Witrowa-Rajchert

Opracowanie Anna Żuchowska,
Biuro Promocji SGGW

Wręczenie odznaczenia prof. W. Bielawskiemu

Wręczenie odznaczenia prof. K. Tomali

Wręczenie odznaczenia prof. K. Gutkowskiej

Profesor Wiesław Bielawski odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski

Profesor Wiesław Bielawski został odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski za wybitne zasługi w pracy naukowo-badawczej i dydaktycznej.

Profesor nauk rolniczych, Rektor SGGW i Wiceprzewodniczący KRASP w latach 2016-2020, Profesor Honorowy Podolskiego Państwowego Uniwersytetu Rolniczo-Technicznego w Kamieńcu Podolskim na Ukrainie. Uznany specjalista z zakresu metabolizmu azotowego zbóż i przedźniwnego porastania ziarniaków. Twórca oryginalnej szkoły naukowej biochemii pszenżyta, którego dorobek uznaje się za najbardziej wszechstronne kompendium wiedzy biochemicznej z elementami fizjologii i cytologii pszenżyta.

Od 1974 r. pracuje jako nauczyciel akademicki w SGGW. Pełnił funkcje m.in. kierownika Katedry Biochemii (1994-2008), prodziekana ds. dydaktyki (1999-2002), prodziekana

ds. nauki (2002-2005), prorektora ds. rozwoju (2008-2012), prorektora ds. rozwoju i I zastępcy Rektora (2012-2016). Był przewodniczącym kilkunastu komisji senackich, rektorskich i uczelnianych. Jako przewodniczący Rektorskiej Komisji ds. Rozwoju współtworzył strategię Uczelni na lata 2011-2020.

W pracy naukowo-badawczej koncentruje się na zagadnieniach z zakresu biochemii i enzymologii. Autor badań nad dehydrogenazą glutaminianową i syntetazą glutaminy w siewkach żyta, których wyniki były pierwszymi w świecie doniesieniami o występowaniu nowo odkrytego cyklu GS-GOGAT w liściach tego gatunku roślin. Prowadził badania dotyczące m.in. asymilacji azotu nieorganicznego u roślin, funkcji fizjologicznych glutationu oraz mechanizmów biochemicznych odporności zbóż na porastanie. Był kierownikiem 8 i głównym wykonawcą 4 projektów naukowo-badawczych o wielkim znaczeniu praktycznym finansowanych przez KBN, NCN, MNiSW.

Odbył krajowe i zagraniczne staże naukowe m.in. na Wydziale Biologii Uniwersytetu Carleton w Ottawie, w Instytucie Biochemii Akademii Nauk w Moskwie, w Federalnym Centrum Badań nad Zbożami i Ziemiakami w Detmolt (Niemcy).

Dorobek publikacyjny Profesora W. Bielawskiego obejmuje 114 prac naukowych, w tym 57 opublikowanych w czasopiśmie z IF oraz 7 z obszaru dydaktyki. Znaczącą pozycję zajmują w nim nowatorskie badania przeprowadzone we współpracy z Instytutem Biochemii Uniwersytetu Carleton w Ottawie, cytowane zarówno w pracach oryginalnych, jak i przeglądowych.

Profesor W. Bielawski jest autorem recenzji kilkunastu grantów KBN, ponad 150 recenzji publikacji naukowych oraz kilku projektów unijnych. Opracował 12 recenzji doktorskich, 5 habilitacyjnych, 4 dorobku naukowego i dydaktycznego w postępowaniu o nadanie tytułu profesora, 11 dorobku naukowego na stanowisko profesora zwyczajnego i nadzwyczajnego. Jest promotorem 11 przewodów doktorskich, w tym 9 obronionych z wyróżnieniem.

Pełniąc przez 5 kadencji funkcję kierownika Katedry Biochemii SGGW, Profesor W. Bielawski przyczynił się do jej unowocześnienia. Zmodernizował i opracował z zespołem dydaktycznym nowe programy wykładów i ćwiczeń dla studentów wnosząc znaczący wkład w tworzenie nowych kierunków kształcenia w SGGW. Kierował Zamiejscowym Ośrodkiem Dydaktycznym w Łowiczu oraz Zamiejscowym Ośrodkiem Dydaktycznym w Leśnej Podlaskiej, dzięki którym kilka tysięcy absolwentów tych ośrodków uzyskało dyplom inżyniera rolnictwa.

Podczas prawie 50-letniej pracy na Uczelni prowadził wykłady z biochemii roślin, biochemii zwierząt, biochemii żywności, enzymologii i technik biochemicznych, biologii molekularnej, przemian związków azotowych w glebie i roślinie. Jest współautorem lub współredaktorem 7 skryptów dydaktycznych.

Jako rektor SGGW zintensyfikował działania mające na celu aktywizację kadry naukowej i pracowników, wprowadzając nowe systemy motywacyjne oraz tworząc szersze możliwości aplikowania o granty i fundusze na badania poza Uczelnią. Mając na względzie rozwój nauki w SGGW wprowadził coroczne wyróżnienia dla wybitnych pracowników za osiągnięcia naukowe i dydaktyczne, a wysokość własnego funduszu stypendialnego wzrosła czterokrotnie.

W trakcie kadencji profesora W. Bielawskiego w SGGW powstały nowoczesne centra badawcze: Centrum Medycyny Regeneracyjnej, Centrum Badawczo-Rozwojowe Żywności

i Żywnienia oraz zainicjowano budowę Innowacyjnego Centrum Nauk Żywnościowych. Oddano także do użytku budynek dla Samodzielnej Pracowni Pszczelnictwa i Sekcji Sokolniczej oraz zaplecza administracji terenów zielonych.

Prof. W. Bielawski pełnił wiele funkcji poza SGGW. Jako wiceprzewodniczący Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich – KRASP (2016-2020) aktywnie uczestniczył w pracach komisji i podkomisji sejmowych nad nowym prawem o szkolnictwie wyższym i nauce. Jest członkiem Polskiego Towarzystwa Biochemicznego (1992-), Polskiego Towarzystwa Botanicznego (2000-), Komitetu Monitorującego Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2021, Komitetu ds. Przedsiębiorczości Akademickiej Polskiej Izby Gospodarczej Zaawansowanych Technologii (2013-). W latach 2002-2005 był rzecznikiem dyscyplinarnym przy Radzie Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Od 2018 r. jest członkiem kapituły konkursu „Dyplomy dla Warszawy”, w którym przyznawane są nagrody autorom najlepszych rozpraw doktorskich i prac magisterskich z zakresu wszelkich specjalności naukowych dotyczących społeczno-gospodarczego rozwoju Warszawy. W latach 2005-2009 był kierownikiem Studium Doktoranckiego na Wydziale Rolnictwa i Biologii.

Za osiągnięcia naukowe, dydaktyczne i organizacyjne został odznaczony m.in.: Srebrnym Krzyżem Zasługi, Medalem Komisji Edukacji Narodowej, Odznaką Honorową „Zasłużony dla Rolnictwa”, Złotą Odznaką Honorową „Za Zasługi dla SGGW”, Medalem XXX-lecia „Solidarności”, medalem „Zasłużony dla Wschodnioeuropejskiego Uniwersytetu im. Łesi Ukrainki w Łucku”, medalem „Zasłużony dla Grodzieńskiego Państwowego Uniwersytetu Rolniczego na Białorusi”, medalem „Zasłużony dla Powiatu Białskiego” i medalem „Zasłużony dla Powiatu Skierniewickiego”. Otrzymał Kordelas Leśnika Polskiego – najwyższe odznaczenie przyznawane przez Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych dla osób wspierających ideę polskiego leśnictwa, Odznakę Okolicznościową Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji – „Medal Stulecia Utworzenia Policji Państwowej”. Został uhonorowany Nagrodą Edukacyjną Prezydenta m. st. Warszawy w kategorii „Najlepszy nauczyciel akademicki” oraz nagrodą w Konkursie Zasłużony Promotor Agrobiznesu RP.

Dnia 30 września 2021 r. profesor W. Bielawski został odznaczony Medalem Instytutu Agronomicznego w Marymoncie za wybitne zasługi dla rozwoju nauk rolniczych.

Profesor Krystyna Gutkowska odznaczona Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski

Profesor Krystyna Gutkowska została odznaczona Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski za wybitne zasługi w pracy naukowo-badawczej i dydaktycznej.

Profesor nauk ekonomicznych, ekspert w zakresie badań marketingowych na rynku żywności, funkcjonowania gospodarstw domowych i zachowań konsumenckich, koordynator krajowych i unijnych projektów badawczych, które znacząco zwiększyły potencjał badawczy, dydaktyczny i laboratoryjny Instytutu Nauk o Żywieniu Człowieka SGGW.

Od 1979 r. pracuje jako nauczyciel akademicki w SGGW. Była prodziekanem ds. dydaktyki (1993-1998), prorektorem ds. dydaktyki w kadencjach 2005-2008 oraz 2008-2012. Czterokrotnie pełniła funkcję dziekana Wydziału Nauk o Żywieniu Człowieka i Konsumpcji (1999-2005 i 2012-2019). Członek Senatu SGGW wielu kadencji (1993-1996 i 2002-2019), a także Przewodnicząca Senackiej Komisji ds. Dydaktyki i Wychowania (2012-2019). Obecnie zajmuje stanowisko dyrektora Instytutu Nauk o Żywieniu Człowieka SGGW.

Profesor K. Gutkowska pełniła wiele odpowiedzialnych funkcji także poza SGGW. Jest lub była członkiem wielu rad naukowych oraz Zarządu Stowarzyszenia Uniwersytetów Life Sciences – ICA (2008-2012), a także przewodniczącą Rady Naukowej Instytutu Żywności i Żywienia (2018-2020).

Jej zainteresowania naukowe ukierunkowane były początkowo na kwestie związane z funkcjonowaniem gospodarstw domowych, zwłaszcza wiejskich oraz zachowania konsumentów na rynku żywności w Polsce. Projekt, którego była koordynatorem ze strony polskiej, uzyskał dofinansowanie National Science Foundation USA (1994 r.), a na podstawie przeprowadzonych badań opublikowano wiele nowatorskich prac nt. funkcjonowania polskich gospodarstw domowych w warunkach transformacji ustroju społeczno-gospodarczego. Zagadnienia te były też przedmiotem badań w ramach grantów współrealizowanych m.in. z Instytutem Rynku Wewnętrznego i Konsumpcji oraz Szkoły Głównej Handlowej. W późniejszym okresie powstał drugi nurt pracy badawczej, dotyczący nowych trendów w konsumpcji, rolnictwa ekologicznego i perspektywy rozwoju rynku żywności ekologicznej i tradycyjnej w Polsce oraz innowacji w żywności. Była koordynatorem ze strony polskiej dwóch projektów w tym obszarze w ramach V Programu Ramowego UE (2003-2005) i jednego w VII PR UE (2006-2010). Kierowała zadaniami badawczymi w dwóch wysokonakładowych projektach badawczych w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka (2008-2014) oraz zespołem przygotowującym wniosek o przyznanie środków na finansowanie kosztów restrukturyzacji na rok 2016 na kwotę prawie 6 mln zł. (2012-2016). Jako dziekan Wydziału Nauk o Żywieniu Człowieka i Konsumpcji (2016-2019) kierowała też pracami zespołu przygotowującego program inwestycji budowlanej pn. Innowacyjne Centrum Nauk Żywnościowych, który uzyskał dofinansowanie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w kwocie 40 mln zł. Budowa obiektu rozpoczęła się w lipcu 2021 r.

Zrealizowane w ramach projektów działania przyczyniły się do modernizacji laboratoriów i usprawniły prace badawcze, zwiększając ich znaczenie badawcze i wdrożeniowe. Wielokierunkowe działania i wielkie zaangażowanie profesor Krystyny Gutkowskiej przyniosły w efekcie znaczący wzrost aktywności naukowej i publikacyjnej pracowników oraz pozwoliły na uzyskanie przez kierowaną jednostkę kategorii A w ocenie parametrycznej za lata 2012-2016.

Profesor K. Gutkowska jest autorką lub współautorką ponad 300 oryginalnych publikacji, w tym indeksowanych w bazie Web of Science. Wypromowała ponad 200

magistrów, 30 inżynierów i licencjatów. Była promotorem 15 doktorów, recenzentem kilkudziesięciu rozpraw doktorskich, recenzentem w postępowaniach o uzyskanie stopnia doktora habilitowanego oraz w 10 postępowaniach o nadanie tytułu profesora.

W 2012 r. zainicjowała jako dziekan powołanie przy Radzie Wydziału Zespołu Doradców złożonego z reprezentantów czołowych producentów żywności celem ich współdziałania w modyfikacji programów nauczania i dostosowania kształcenia do potrzeb rynku pracy, jak również bliższej współpracy i podejmowania wspólnych przedsięwzięć badawczych.

Jest jedną z inicjatorek, a także animatorem w projekcie pn. Sektorowa Rada ds. Kompetencji – Sektor Żywności Wysokiej Jakości, którego liderem jest Polska Federacja Producentów Żywności – Związek Pracodawców. Celem projektu jest zwiększenie wiedzy o potrzebach kwalifikacyjno-zawodowych w sektorze żywności wysokiej jakości.

Profesor K. Gutkowska aktywnie działała na rzecz środowiska wiejskiego, a zwłaszcza kobiet, w zakresie upowszechniania idei przedsiębiorczości na wsi i optymalizacji funkcjonowania wiejskiego gospodarstwa domowego, opracowując programy kształcenia i kierując unikatowymi studiami zaocznymi dla instruktorek szkoleń na obszarach wiejskich. Współpracuje z przemysłem żywnościowym na rzecz podnoszenia poziomu innowacyjności firm i ich konkurencyjności, jak również w zakresie podejmowania wspólnych projektów edukacyjnych, mających na celu zwiększenie świadomości konsumentów na temat wpływu żywności i żywienia na zdrowie. Jest orędowniczką i popularyzatorką zdrowego stylu życia oraz kampanii na rzecz przeciwdziałania zjawisku nadwagi i otyłości, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży m.in. Trzymaj Formę! (Polska Federacja Producentów Żywności, Związek Pracodawców i Główny Inspektorat Sanitarny) oraz Zaczynij od lekkiej! (Nestlé i Polski Związek Lekkiej Atletyki).

Za osiągnięcia naukowe, dydaktyczne i organizacyjne została odznaczona: Złotym Krzyżem Zasługi, Medalem Komisji Edukacji Narodowej, Medalem Złotym za Długoletnią Służbę, Odznaką Honorową „Zasłużony dla Rolnictwa”, Odznaką Honorową „Za Zasługi dla SGGW”, wielokrotnie Nagrodą JM Rektora SGGW.

Profesor Kazimierz Tomala odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski

Profesor Kazimierz Tomala odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski za wybitne zasługi w pracy naukowo-badawczej i dydaktycznej.

Profesor nauk rolniczych, prorektor ds. rozwoju SGGW, wybitny ekspert i autorytet naukowy w obszarze fizjologii owoców i przechowalnictwa. Uczeń i kontynuator działalności twórców polskiej szkoły sadownictwa – prof. Szczepana Pieniążka i prof. Andrzeja Sadowskiego. Działalność naukowo-badawczą i dydaktyczną łączy nierozzerwalnie ze ścisłą współpracą z otoczeniem społeczno-gospodarczym oraz wielkim zaangażowaniem w upowszechnianie wiedzy. Od 1981 r. pracuje jako nauczyciel akademicki SGGW, obecnie na stanowisku profesora w Katedrze Sadownictwa i Ekonomiki Ogrodnictwa, Instytut Nauk Ogrodniczych.

Pełnił w Uczelni wiele ważnych funkcji m.in.: opiekuna koła naukowego (1991-1994), prodziekana ds. studenckich (1994-1999), kierownika Katedry Sadownictwa (1997-1999; 2006-2016), przez dwie kadencje dziekana Wydziału Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu (1999-2005), członka Rady Międzywydziałowego Studium Towaroznawstwa (2006–2012), rzecznika dyscyplinarnego ds. nauczycieli akademickich (2013-2016), prorektora ds. dydaktyki (2016-2020). Od 2020 r. jest prorektorem ds. rozwoju SGGW. Członek wielu komisji senackich, rektorskich i wydziałowych, m.in. Senackiej Komisji ds. Dydaktyki i Wychowania (1996-1999), a także jej przewodniczący (2002–2005), Senackiej Komisji ds. Finansowych (2005-2008), Senackiej Komisji ds. Rozwoju Kadr Naukowych i Dydaktycznych (2008-2012), Rektorskiej Komisji ds. Przetargów (2005-2016).

W pracy naukowo-badawczej koncentruje się na zagadnieniach dotyczących jakości i zdolności przechowalniczej owoców, w tym przyczynach zmienności składu mineralnego i zdolności przechowalniczej jabłek i gruszek, metodach wyznaczania dojrzałości zbiorczej, wzbogacaniem w wapń, skarłaniem wzrostu jabłoni, stosowaniem giberelin, przed- i pozbiornym blokowaniem receptorów etylenu oraz przechowywaniem w warunkach KA i ULO, ostatnio także w dynamicznie kontrolowanej atmosferze.

Tej tematyce poświęcone są prace naukowe i upowszechnieniowe prof. K. Tomali. Opublikował 520 prac, w tym 167 oryginalnych prac twórczych i rozdziałów w monografiach, 106 komunikatów naukowych prezentowanych na konferencjach krajowych i międzynarodowych, 240 artykułów popularno-naukowych, 5 książek i monografii oraz 2 instrukcje wdrożeniowe. Kierował 6 krajowymi projektami badawczymi uzyskanymi w ramach konkursów KBN, 18 tematami badawczymi finansowanymi przez zagraniczne i krajowe podmioty gospodarcze oraz 1 projektem finansowanym ze środków Unii Europejskiej.

Pełniąc funkcję dziekana Wydziału Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu zainicjował budowę dwóch obiektów: szklarniowego i przechowalniczego z w pełni zautomatyzowanym kontrolowaniem składu gazowego atmosfery. Przyczynił się do organizacji i wyposażenia w nowoczesną aparaturę badawczą (m.in. chromatografy gazowe i GSMS, chromatograf cieczerw HPLC, 2 maszyny wytrzymałościowe – Instron, nowoczesne refraktometry i titraty TitroLine, termometr na podczerwień, ultrawirówka) specjalistycznego Laboratorium Fizjologii Owoców i Przechowalnictwa, z którego korzystają doktoranci, dyplomanci oraz studenci.

Wygłosił ponad 150 wykładów dla terenowej kadry inżynierjno-technicznej i sadowników-praktyków. Jest autorem recenzji ponad 60 publikacji naukowych i ponad 50 projektów badawczych, licznych ekspertyz sądowych i opinii jako ekspert SITO.

Nieprzerwanie i aktywnie uczestniczy w procesie unowocześniania programów studiów, doskonalenia jakości kształcenia oraz inicjowania międzynarodowej mobilności studentów i nauczycieli akademickich SGGW.

Zaangażowany w szkolenia nauczycieli, kursy dla mistrzów-sadowników, a także w organizację olimpiad wiedzy i umiejętności rolniczych. Współorganizator 25 edycji Dnia Otwartego Sadu Doświadczalnego SGGW oraz 15 edycji Międzynarodowych Targów Agrotechniki Sadowniczej FruitPro.

Odbył liczne staże naukowe, m.in. jako stypendysta Fundacji A.S. Dekabana w University of British Columbia and Research Station - Summerland, Kanada (1984), Michigan State University, USA (1987-1989), Universidad de TALCA, Chile (1999), Jilin University, Chiny (2001).

Uczestniczył w ponad 50 krajowych i międzynarodowych konferencjach i sympozjach, m.in. w Belgii, Chinach, Hiszpanii, Holandii, Japonii, Kanadzie, Nowej Zelandii, USA i Włoszech. Wygłosił 5 referatów plenarnych na sympozjach międzynarodowych (jako keynote speaker), 9 referatów wprowadzających na konferencjach krajowych oraz 7-krotnie przewodniczył sesjom na międzynarodowych i krajowych konferencjach. Był zapraszany z wykładami do Chile, Chin, Czech, Rosji i na Ukrainę.

Nieprzerwanie i aktywnie uczestniczy w procesie unowocześniania programów studiów, doskonalenia jakości kształcenia oraz inicjowania międzynarodowej mobilności studentów i nauczycieli akademickich SGGW. Opracował od podstaw program kształcenia dla modułów fizjologia owoców i przechowalnictwo oraz przechowalnictwo ogrodnicze. Był inicjatorem i organizatorem długoterminowych praktyk studenckich w Kanadzie i w Szwajcarii. Współuczestniczył w opracowaniu programu międzywydziałowego kierunku studiów towaroznawstwo. Jest współautorem trzech opracowań zwartych dla studentów. Od 12 lat prowadzi przedmiot sadownictwo i przechowalnictwo europejskie realizowany w formie warsztatów wyjazdowych do czołowych jednostek badawczych oraz podmiotów gospodarczych UE. Wypromował 283 dyplomantów oraz 12 doktorów nauk rolniczych.

Opracował 38 recenzji lub opinii w przewodach doktorskich i postępowaniach habilitacyjnych, 17 w postępowaniu o nadanie tytułu lub zatrudnienie na stanowisku profesora, 1 w postępowaniu o nadanie tytułu doktora honoris causa, 1 o przyznanie uprawnień do doktoryzowania. Pięciokrotnie uczestniczył jako ekspert w pracach Zespołu Oceniającego kształcenie na kierunku ogrodnictwo.

Jest członkiem Polskiego Towarzystwa Nauk Ogrodniczych (1990–), Towarzystwa Botanicznego (2002–), Towarzystwa Naukowego Warszawskiego (2004–). W latach 2003-2021 przewodniczył Radzie Naukowej Instytutu Ogrodnictwa w Skierniewicach. Był zastępcą przewodniczącego Komitetu Nauk Ogrodniczych PAN (2003-2006) i członkiem KNO PAN (2007-2015) oraz członkiem Sekcji III – Nauk Biologicznych, Rolniczych, Leśnych i Weterynaryjnych Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów (2013-2016). Członek wielu redakcji naukowych, m.in. Kolegium Redakcyjnego Folia Horticulturae (2001–), Acta Agrobotanica (2002–), Rady Naukowej Działu Ogrodnictwo czasopisma naukowego Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu – Nauka Przyroda Technologie (2007-2016). Konsultant naukowy miesięcznika praktycznego sadownictwa SAD (2006–).

Za znaczące osiągnięcia naukowe, dydaktyczne i organizacyjne został odznaczony: Złotym Krzyżem Zasługi, Medalem Komisji Edukacji Narodowej, Odznaką Honorową „Zasłużony dla Rolnictwa”, Odznaką Honorową „Za Zasługi dla SGGW”. Otrzymał liczne nagrody JM Rektora SGGW.

Jubileusz 100-lecia Zakładu Fitopatologii

Katedra Fitopatologii w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego była pierwszą katedrą tej specjalności w Polsce i długo – przez cały okres międzywojenny – jedyną. Warto cofnąć się myślą nieco w przeszłość, aby uświadomić sobie, jak wyglądało u nas dawniej nauczanie fitopatologii na poziomie akademickim.

Fitopatologia jako nauka o chorobach roślin powstała w drugiej połowie XIX wieku. Wówczas udowodniono, że większość chorób roślin jest powodowana przez grzyby pasożytnicze. Oczywiście byli uczeni, którzy już wtedy zainteresowali się nową dyscypliną wiedzy botanicznej, prowadzili badania naukowe, popularyzowali tę wiedzę i przybliżali ją społeczeństwu. Do I wojny światowej było ich jednak u nas niewielu: wymienić można Szczęsnego Kudelkę, Edwarda Janczewskiego, Mariana Raciborskiego, Józefa Trzebińskiego i Ludwika Garbowskiego. W tych nielicznych uczelniach rolniczych nie było specjalnych wykładów fitopatologii: ani w Instytucie Marymonckim, ani w rosyjskim Instytucie Gospodarstwa Wiejskiego i Leśnictwa w Puławach, ani w szkołach rolniczych w Dublinach i Żabikowie. Elementy wiedzy o chorobach roślin były tam przekazywane co najwyżej w ramach wykładów botaniki ogólnej, botaniki leśnej, hodowli roślin, ogrodnictwa itd. przez profesorów, z których niektórzy, jak wspomniani Kudelka, Janczewski i Raciborski, ale także Feliks Berdau i Władysław Tyniecki, mieli w zakresie fitopatologii pewien dorobek naukowy.

Pierwszy specjalny wykład o chorobach roślin prowadził od roku 1904 profesor Piotr Józef Brzeziński w Studium Rolniczym Uniwersytetu Jagiellońskiego, nie było tam jednak katedry ani zakładu tej specjalności. Później, krótko przed I wojną, wykład nauki o chorobach roślin był w programie namiastki wyższej szkoły, jaką było zorganizowane w Warszawie prywatne Towarzystwo Kursów Naukowych. Przedmiot ten prowadzili tu kolejno: Antoni Sempołowski, znany hodowca roślin, Zdzisław Zieliński, wówczas kierownik Stacji Oceny Nasion w Warszawie, i wspomniany już Józef Trzebiński, kierownik Stacji Ochrony Roślin Towarzystwa Ogrodniczego Warszawskiego. Te kursy przeniosły się do Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego, która formalnie powstała w 1918 roku. Pierwszym wykładowcą fitopatologii

w SGGW był dr Ludwik Garbowski. Z wykształcenia chemik, interesował się jednak fitopatologią od dawna, miał już spory dorobek naukowy w tym zakresie. Okres wojny spędził w Rosji i zaraz po powrocie do Polski podjął wykłady w nowo powstałej uczelni.

Dr L. Garbowski wykładał fitopatologię na obu istniejących wtedy wydziałach SGGW, Rolniczym i Leśnym, a od marca 1921 r., gdy powstał Wydział Ogrodniczy, i na tym wydziale. Wtedy właśnie, wraz z Wydziałem Ogrodniczym, utworzony został Zakład Patologii Roślin, którego kierownikiem został dr L. Garbowski.

W listopadzie 1921 roku kierownictwo wymienionego Zakładu, nazywanego odtąd Zakładem Fitopatologii, objął Wincenty Siemaszko. W 1924 roku z chwilą jego mianowania na stopień profesora, Zakład Fitopatologii stał się Katedrą Fitopatologii.

Szczegółowe omówienie historii Zakładu i Katedry w szerszym zakresie zostało przedstawione w wydawnictwie przygotowanym z okazji jubileuszu 75-lecia (Majewski 1997). Tu krótko zwrócę jedynie uwagę na kolejne, wyraźnie wyróżniające się okresy działalności.

Pierwszy z nich, krótki, zaledwie ośmiomiesięczny, to czas, gdy dr L. Garbowski kierował Zakładem Patologii Roślin. Prawdopodobnie Zakład nie miał jeszcze wtedy własnego lokalu; jedyny gmach Uczelni w Warszawie w tym czasie, kamienica przy ul. Miodowej 23 (już nie istniejąca), był ciasny i przeładowany. Nie było w Zakładzie żadnych sił pomocniczych i nie ma dowodów na rozpoczęcie tu przez dr.

(1931-1939), inż. Tadeusz Pietkiewicz (1937-1939) i dr Helena Juraszkówna (1937-1939).

Wojna i okupacja wszystko zmieniły. SGGW formalnie przestała istnieć, a wraz z nią możliwość pracy naukowej. Niemniej jednak prof. W. Siemaszko i dr J. Kochman uczestniczyli – z narażeniem życia – w tajnym nauczaniu, a prof. W. Siemaszko pełnił w podziemnej uczelni funkcję dziekana Wydziału Ogrodniczego, aż do swojej śmierci w roku 1943.

Z końcem wojny rozpoczął się czwarty, długi okres działalności Zakładu, a później Katedry Fitopatologii, gdy kierował nimi prof. Józef Kochman. Kierował nią do roku 1974,

Identyfikacja sprawców chorób roślin rolniczych, sadowniczych

Neonectria ditissima

Colletotrichum acutatum

Kompleks grzybów powodujących brudną plamistość jabłek

Fuzarioza kolb kukurydzy

Alternata alternata

L. Garbowskiego pracy naukowej. Rozwój Zakładu, wówczas już nazwanego Zakładem Fitopatologii, nastąpił dopiero po objęciu kierownictwa przez W. Siemaszkę, późniejszego profesora, który kierował nim do wojny. To był drugi, długi i owocny okres rozwoju Zakładu (Siemaszko 1937).

Trzeci okres – międzywojenny - przypada na czas, kiedy katedra w SGGW była jedyną katedrą fitopatologii w polskich uczelniach. Oprócz kierownika (profesora) zatrudnionych było w tym czasie kolejno sześć osób: Zofia Zweigbaumówna (zatrudniona w latach 1922-1929), Zofia Kłossowska (1922-1923), inż. Wanda Konopacka (1923-1931), dr Józef Kochman

a więc przez 30 lat. To także był trudny okres. Pierwsze lata powojenne to dźwiganie się Uczelni ze zniszczeń wojennych, gromadzenie i uzupełnianie rozproszonego i zniszczonego wyposażenia, biblioteki i zbiorów naukowych. Uczelnia się rozwijała, przybywało studentów i wydziałów. Towarzyszyły temu częste zmiany organizacyjne, zmiana nazwy i rangi (Katedra w miejsce Zakładu, podział Katedry na zakłady, przeniesienie jej na Wydział Rolniczy i z powrotem na Ogrodniczy).

Na przestrzeni tych trzydziestu lat powojennych widać stopniowy, stały rozwój Katedry: wzrost liczby

i rozwój naukowy kadry, coraz lepsze wyposażenie, a także powiększanie się zajmowanej powierzchni lokalowej w nowym, wybudowanym tuż przed wojną gmachu uczelni przy ul. Rakowieckiej.

Najważniejsi, oczywiście, byli ludzie. Pracowników w Katedrze systematycznie przybywało. W roku 1946 prof. J. Kochman miał trzech asystentów, magistrów: Tadeusza Pietkiewicza, Jana Makólskiego i Eliasza Smółko. W 1974 roku, gdy Profesor odchodził na emeryturę, w Katedrze było ośmiu pracowników naukowych, w tym sześciu doktorów i jeden profesor. Reprezentowali oni – to ważne – różne specjalności. Profesorowi J. Kochmanowi najbliższe oczywiście były grzyby pasożytnicze i powodowane przez nie choroby roślin, był przecież uczniem prof. W. Siemaszki, mykologa. Zadbał jednak o to, aby w zespole naukowym Katedry byli specjaliści od wirusów roślinnych i od bakterii. Prawie wszyscy zaangażowani po wojnie pracownicy naukowcy i doktoranci byli wychowankami i magistrantami Katedry, starsi pod koniec tego okresu zrobili tu doktoraty. Największy liczbowo przyrost kadry miał miejsce na początku lat 60. ubiegłego wieku: wtedy zaangażowani zostali B. Leski, B. Nowicki, C. Zamorski, S. Kryczyński, J. Marcinkowska i T. Majewski. W połowie lat 60. ubiegłego wieku pojawiła się możliwość wyjazdów zagranicznych młodych pracowników na staże naukowe, głównie do Stanów Zjednoczonych, i wszyscy nasi ówczesni koledzy te staże odbyli.

Pod koniec tego okresu (w roku 1970) utworzono instytuty, likwidując katedry. Instytut Ochrony Roślin, w skład którego wszedł Zakład Fitopatologii, istniał do 1982 roku, gdy katedry reaktywowano.

Piąty, także długi okres w działalności Katedry (przez pewien czas tylko Zakładu) rozpoczął się w roku 1974, z chwilą objęcia jej kierownictwa przez prof. Z. Boreckiego, a następnie (w roku 1990) przez prof. S. Kryczyńskiego. Katedra w roku 1979 została przeniesiona do Ursynowa, na parter budynku nr 4. Tu warunki pracy były znacznie lepsze niż w zbyt ciasnych już pomieszczeniach w starym gmachu przy ul. Rakowieckiej. Wzrosła liczba pracowników naukowych - w roku 1997, gdy Katedra obchodziła jubileusz 75-lecia, było ich jedenastu. Kontakty zagraniczne pracowników Katedry stały się znacznie częstsze i owocne, zmodernizowane zostało wyposażenie, wzrosło zainteresowanie studentów specjalnością, co z kolei znacznie zwiększyło liczbę magistrantów. Odnotować należy kolejne habilitacje pracowników Katedry: Selima Kryczyńskiego (1980), Marka Szyndla (1998) i Elżbiety Paduch-Cichał (2000) z zakresu wirusologii, Bogdana

Nowickiego (1984), Czesława Zamorskiego (1986), Joanny Marcinkowskiej (1988) i Wojciecha Wakulińskiego (2004) z zakresu chorób powodowanych przez grzyby oraz Małgorzaty Schollenberger (2004) z zakresu bakteriologii. Przyjęty został do pracy (w miejsce odchodzącego na emeryturę w roku 1990 prof. Z. Boreckiego) Tomasz Majewski, a w latach 1982-1993 pracował tu także prof. Jerzy Chełkowski, specjalista w zakresie mykotoksyn. W roku 2003 nastąpiła kolejna przeprowadzka Katedry, tym razem do budynku nr 37 w nowej części kampusu SGGW. Dzięki tej zmianie Katedra zyskała wreszcie korzystne warunki lokalowe umożliwiające utworzenie pracowni naukowych i laboratoriów odpowiadających aktualnym standardom. Te wszystkie korzystne okoliczności znalazły odbicie w zwiększeniu działalności naukowej Katedry, działalności obejmującej wszystkie ważniejsze działy naszej specjalności.

Trzeba wspomnieć, że funkcję dziekana Wydziału Ogrodniczego (od roku 2000 Wydziału Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu, a od roku 2013 Wydziału Ogrodnictwa, Biotechnologii i Architektury Krajobrazu) pełnili profesorowie z Katedry: Selim Kryczyński w latach 1984-1990, Marek Szyndel w latach 2005-2012 i Wojciech Wakuliński w latach 2016-2019.

Przyjąć można, że omawiany tu, piąty okres działalności Katedry zakończył się wraz z odejściem na emeryturę większości starszych pracowników naukowych przyjętych do pracy w latach 60. ubiegłego wieku. Szczególnie ważne było odejście na emeryturę ówczesnego kierownika Katedry, prof. S. Kryczyńskiego. Z tą chwilą odpowiedzialność za jej funkcjonowanie przeszła w ręce młodych, będących kolejnym pokoleniem kontynuującym działalność naukową Katedry. Kierownictwo Katedry objęła w roku 2006 dr hab. Elżbieta Paduch-Cichał. Zmiana ta skutkuje unowocześnieniem metod i problematyki, niezbędnym w czasach postępującej globalizacji i umiędzynarodowienia nauki.

Źródła:

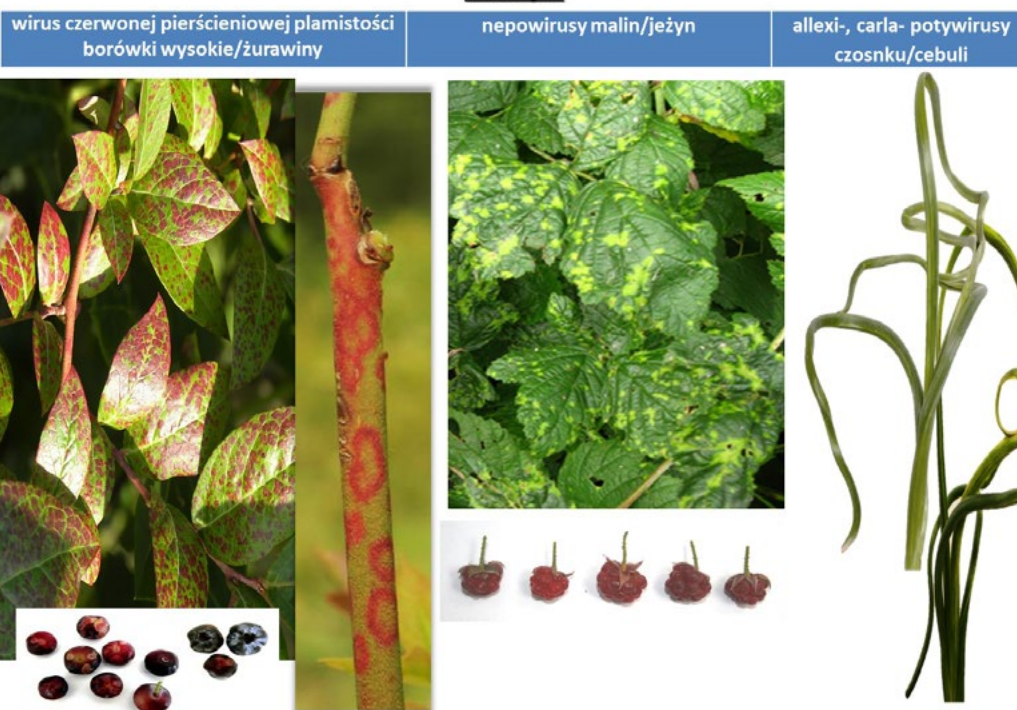
- Majewski T. (red.). 1997. 75 lat Katedry Fitopatologii Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego. Materiały historyczne. Agencja EXIT, Warszawa.
- Siemaszko W. 1937. Zakład Fitopatologii. W: F. Staff (red.). Księga pamiątkowa ku uczczeniu potrójnej rocznicy zaczątków, założenia i utrwalenia Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie (1906-1911-1916-1936). Warszawa, s. 316-318.

Zakład Fitopatologii – dziś

Wykrywanie i identyfikacja nowych gatunków wirusów roślin sadowniczych/

warzyw

W 2013 roku Katedra Fitopatologii została przekształcona w Samodzielny Zakład Fitopatologii, a w 2020 roku jako Zakład Fitopatologii razem z Zakładem Entomologii Stosowanej i Zakładem Przyrodniczych Podstaw Ogrodnictwa weszła w skład Katedry Ochrony Roślin, która stała się jedną z jednostek wchodzących w skład Instytutu Nauk Ogródniczych, którego pierwszym Dyrektorem był fitopatolog, prof. dr hab. Wojciech Wakuliński.

Obecnie w Zakładzie zatrudnionych jest 7 nauczycieli akademickich. Troje z nich posiada tytuł naukowy profesora, jeden stopień naukowy doktora habilitowanego, kolejnych dwoje ze stopniem doktora nauk rolniczych i jeden ze stopniem doktora nauk leśnych jest zatrudnionych na stanowisku adiunkta. Ponadto w Zakładzie jest 2 doktorantów oraz jedna osoba na stanowisku administracyjnym - absolwentka studiów ekonomicznych II stopnia oraz jeden pracownik techniczny.

Pracownicy naukowo-dydaktyczni Zakładu Fitopatologii prowadzą zajęcia dydaktyczne dla studentów studiów

stacjonarnych i niestacjonarnych studiów pierwszego i drugiego stopnia, licencjackich, inżynierskich i magisterskich, kierunków: ogrodnictwo, ogrodnictwo miejskie i arborystyka, biotechnologia, architektura krajobrazu, rolnictwo i biologia, oraz bezpieczeństwo żywności. Prowadzone są wykłady, ćwiczenia i seminaria dla studentów studiów anglojęzycznych II stopnia na kierunkach General Horticulture, Organic Agriculture and Food Production, a także dla studentów z zagranicy uczestniczących w programach Sokrates/Erasmus/Mundus.

Na terenie Zakładu znajdują się dobrze wyposażone pracownie: Pracownia mykologiczna, Pracownia mikrobiologiczna, Pracownia technik biologii molekularnej, Pracownia cytometrii przepływowej, Pracownia serologiczna i Pracownia preparatyki mikroskopowej.

Główne kierunki badawcze Zakładu obejmują następujące zagadnienia:

- wykrywanie i identyfikacja patogenów (wirusy, bakterie, grzyby), sprawców chorób roślin

uprawnych w tym, drzew owocowych i krzewów jagodowych, roślin i krzewów ozdobnych, warzyw i zbóż przy użyciu tradycyjnych metod, technik immunoelektronomikroskopowych oraz technik biologii molekularnej

- etiologia infekcyjnych chorób roślin uprawnych:
  - a. wirozy: malina, jeżyna,
  - b. bakteriozy ziemniak, krzewy ozdobne,
  - c. mykozy jabłoni, kukurydza
- zróżnicowanie szczepów wirusów na poziomie molekularnym, zmienność biologiczna i molekularna wirusów malin i jeżyny (nepowirusy), analizy filogetetyczne populacji wirusów.
- analizy mykologiczne i molekularne toksynotwórczych gatunków grzybów z rodzaju *Fusarium*: kinetyka tworzenia metabolitów wtórnych w warunkach *in vitro*, genomiczna i molekularna zmienność populacji *Fusarium spp.*
- analizy mykologiczne i molekularne *Neonectria ditissima* sprawcy raka jabłoni oraz grzybów powodujących brudną plamistość jabłek
- opracowanie alternatywnych metod ochrony roślin przed chorobami powodowanymi przez wirusy, bakterie i grzyby poprzez wykorzystanie środków pochodzenia naturalnego np. olejków eterycznych ekstrahowanych z różnych gatunków roślin.
- Bardzo duże nadzieje wiążemy z ostatnio rozpoczętymi badaniami
- zbiorowisk grzybów mykoryzowych i mykoryz w warunkach miejskich,
- wpływu zanieczyszczenia powietrza na zdrowotność roślin mające na celu ustalenie korelacji pomiędzy obecnością pyłu zawieszonego na liściach różnych gatunków roślin na obszarach miejskich, a porażeniem przez różne gatunki grzybów patogenicznych dla roślin.
- podjętymi wspólnie z wójtem gminy Komańcza dr Romanem Bzdyk, których celem jest reaktywacja charakterystycznych dla krajobrazu wiejskiego sadów tradycyjnych i rosnących w nich starych odmian jabłoni oraz zwiększenie zainteresowania społecznego miejscem poprzez poszerzenie programu turystycznego skierowanego zarówno do dawnych mieszkańców obszaru, mieszkańców gminy Komańcza i okolic, jak i turystów.

Wyniki prac badawczych Zakładu Fitopatologii znajdują często bezpośrednie praktyczne zastosowanie. Ważnymi drogami wdrażania tych wyników do praktyki są warsztaty

dla pracowników służb rolnych i dla producentów oraz publikacje popularnonaukowe w prasie fachowej. Często są w Zakładzie również wizyty wielu producentów roślin, którzy uzyskują praktyczne porady w zakresie ochrony, a nierzadko także ich uprawy.

Dobrze wyposażone w nowoczesną aparaturę pracownie oraz duże doświadczenie pracowników Zakładu Fitopatologii pozwalają na dobre prognozy dla dalszego rozwoju prac badawczych.

Dnia 28 września 2021 r. została zorganizowana online na platformie MS-Teams Jubileuszowa Sesja Naukowa „100 lat Fitopatologii w SGGW w Warszawie”. Sponsorem Jubileuszowej Sesji Naukowej „100 lat Fitopatologii w SGGW w Warszawie” był INSTYTUT AGRONOMICZNY FERTICO z siedzibą w Grójcu. W spotkaniu wzięło udział ok 80 osób - członkowie Polskiego Towarzystwa Fitopatologicznego razem z Przewodniczącą prof. dr hab. Małgorzatą Mańką, pracownicy jednostek naukowo dydaktycznych i studenci uniwersytetów rolniczych, oraz pracownicy instytutów badawczych. Spotkanie składało się z trzech części zwanych modułami:

- Moduł I – poświęcony historii Katedry Fitopatologii
- Moduł II – prezentujący obecnie realizowane kierunki badawcze
- Moduł III – przedstawiający przyszłość warszawskiej fitopatologii - nowe wyzwania

W trakcie spotkania miały miejsce prezentacje okolicznościowych referatów naukowych zaproszonych prelegentów jak również prezentację wyników prowadzonych badań w postaci posterów.

Wszystkich zainteresowanych zapraszamy do odwiedzenia strony <https://ino.sggw.edu.pl/instytut-nauk-ogrodniczych/o-instytucie/katedra-ochrony-roslin/zaklad-fitopatologii/>

Jako obecny Kierownik Zakładu Fitopatologii wierzę, że wiedza, którą przekazujemy naszym studentom, a także wyniki naszych prac badawczych dobrze służą i służyć będą polskiej praktyce rolniczej przez kolejne 100 lat.

---

prof. dr hab. Elżbieta Paduch-Cichal
Kierownik Zakładu Fitopatologii
Kierownik Katedry Ochrony Roślin
Instytut Nauk Ogrodniczych

*Autor nie wyraził zgody na redakcję i korektę tekstu.

Kierownicy Katedry Fitopatologii SGGW

Zakład Patologii Roślin SGGW został powołany w marcu 1921 r. jako jeden z pięciu zakładów nowo powstałego Wydziału Ogrodniczego, trzeciego w historii Uczelni. Jego kierownikiem został dr Ludwik Garbowski, doświadczony już wówczas fitopatolog.

Ludwik Garbowski

Ludwik Garbowski urodził się 18 marca 1872 r. w Drzewoszkach Małych na ziemi kutnowskiej. Kształcił się w klasycznym gimnazjum w Piotrkowie Trybunalskim, a potem na Wydziale Chemicznym Politechniki w Rydze. Studia ukończył w 1899 r. uzyskując stopień inżyniera chemii. Zainteresowania przyrodnicze skłoniły go do pracy w Rolniczej Stacji Doświadczalnej w Chojnowie pod Przasnyszem, a potem w Chemiczno-Rolniczej Stacji Doświadczalnej w Dublanach. W latach 1903-1907 odbył uzupełniające studia w zakresie bakteriologii najpierw we Lwowie, a potem w kilku uczelniach szwajcarskich i niemieckich. 28 listopada 1907 r. uzyskał doktorat na podstawie rozprawy o zmienności bakterii *Bacillus luteus* Smith i *Bacillus tumescens* Zopf.

Po powrocie do kraju pracował w Rolniczym Zakładzie Doświadczalnym Uniwersytetu Jagiellońskiego (1909-1910), a następnie w Szkole Handlowej w Mławie. W 1912 r. wyjechał do Rosji i pracował nad chorobami buraka cukrowego jako kierownik Działu Mykologicznego w Stacji Doświadczalnej w Smile. Zetknął się tam z Józefem Trzebińskim i Wincentym Siemaszką. Po powrocie do Warszawy (1913) objął funkcję

kierownika Stacji Oceny Nasion przy Muzeum Przemysłu i Rolnictwa, czego owocem było opracowanie norm oceny jakości nasion. Wojna zmusiła Ludwika Garbowskiego do wyjazdu do Rosji. W Petersburgu pracował pod kierownictwem wybitnego rosyjskiego mykologa Artura Jaczewskiego, a w Symferopolu na Krymie pod kierunkiem Zygmunta Mokrzeckiego, cenionego entomologa. Do kraju wrócił w październiku 1918 r. i podjął prowadzenie wykładów w SGGW. W okresie od marca do października 1921 r. pełnił funkcję kierownika Zakładu Patologii Roślin. Następnie przeniósł się do Bydgoszczy, gdzie został kierownikiem Działu Fitopatologicznego Państwowego Instytutu Naukowego Gospodarstwa Wiejskiego. Specjalizował się w pracach nad rakiem ziemniaka oraz chorobami zbóż. Zapoczątkował też obserwacje nad wirusowymi chorobami ziemniaka. Opracował i wdrożył system rejestracji chorób roślin. Po wybuchu II wojny światowej mieszkał najpierw w Łodzi, potem w Puławach. W kwietniu 1945 r. powrócił do Bydgoszczy, gdzie został kierownikiem Zespołu Fitopatologii Ogólnej bydgoskiego Oddziału IOR. Ostatnie lata życia spędził pracując nad podręcznikiem „Zarys fitopatologii ogólnej”. Dzieło to, po redakcyjnym opracowaniu przez prof. Zbigniewa Boreckiego, zostało wydane przez PWRiL w 1964 r., 10 lat po śmierci Ludwika Garbowskiego, który zmarł w Bydgoszczy 1 czerwca 1954 r.

Bardziej szczegółowe i obszerniejsze opracowanie na temat życia i twórczości naukowej Ludwika Garbowskiego znaleźć można w tekście prof. Tomasza Majewskiego zamieszczonym w wydanej przez Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Fitopatologicznego broszurze „Twórcy Polskiej Fitopatologii” (Poznań, 1978). W tym samym wydawnictwie zamieszczony jest tekst o prof. Wincentym Siemaszce napisany przez prof. Józefa Kochmana.

Wincenty Siemaszko urodził się w Wilnie 18 kwietnia 1887 r. Tam odebrał podstawowe i średnie wykształcenie, po czym studiował najpierw na Uniwersytecie Moskiewskim, a potem w Petersburgu, gdzie w 1912 r. uzyskał dyplom ukończenia sekcji biologicznej Wydziału Matematyczno-Fizycznego. Wspecjalizował się w zakresie mykologii

Wincenty Siemaszko

i fitopatologii pracując pod kierunkiem profesorów Józefa Trzebińskiego i Artura Jaczewskiego w Stacji Doświadczalnej Rolniczo-Sadowniczej w Suchumi na Zakaukaziu, skąd w 1921 r. przywiózł do Warszawy bogate zbiory mykologiczne. Po rezygnacji Ludwika Garbowskiego został w listopadzie 1921 r. powołany na stanowisko kierownika Zakładu Patologii Roślin SGGW.

Najważniejsze prace badawcze i publikacje Profesora mieszczą się w dziedzinie mykologii. Są wśród nich jednak elementy zdecydowanie fitopatologiczne, m.in. opis kilku nowych gatunków grzybów patogenicznych roślin, a także publikacja „Zielnik chorób roślin” (przygotowana wspólnie z prof. L. Kaznowskim). Profesor Wincenty Siemaszko zapoczątkował też gromadzenie bogatego zbioru książek i czasopism o tematyce fitopatologicznej dla Biblioteki Zakładu Patologii Roślin SGGW. W czasie II wojny światowej, pozbawiony możliwości pracy, zajął się intensywnie pisaniem podręcznika fitopatologii. Niestety, rękopis spłonął w czasie Powstania Warszawskiego. Profesor Wincenty Siemaszko zmarł w Warszawie 20 czerwca 1943 r.

Józef Kochman przyszedł na świat we wsi Sonina w okolicach Łańcuta 14 grudnia 1903 r. Absolwent gimnazjum w Łańcutie (1924), studiował następnie na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu Jagiellońskiego (1924-1928). Specjalizował się w botanice i mykologii. W latach 1928-1931 pracował w Państwowym Instytucie Naukowym Gospodarstwa Wiejskiego w Puławach. W 1931 r. doktoryzował się na Uniwersytecie Jagiellońskim, a 1 października tegoż roku rozpoczął pracę w Zakładzie Patologii Roślin SGGW. Po wznowieniu przez SGGW działalności po II wojnie światowej, został powołany na stanowisko kierownika Zakładu (później Katedry Fitopatologii), które piastował aż do przejścia na emeryturę w 1974 r.

Na dorobek publikacyjny prof. Józefa Kochmana składają się liczne prace z dziedziny mykologii i fitopatologii, m.in. cenne opracowanie „Grzyby głowniowe Polski – Ustilaginales Poloniae” z 1936 r. Ponadto, Profesor wspólnie z prof. Tomaszem Majewskim doprowadził do wydania 6 tomów wydawnictwa „Grzyby” w ramach serii „Flora roślin zarodnikowych”. Imponująca też jest kolekcja 625 gatunków grzybów zebranych w 25 fascykułach znanego i cenionego na świecie zielnika „Mycotheca Polonica”.

Kierowana przez Profesora Katedra Fitopatologii była organizatorem i gospodarzem wielu ważnych wydarzeń naukowych, w tym z udziałem wybitnych naukowców z zagranicy. Przykładem jest sześciotygodniowy kurs wirusologiczny, który w 1967 r. przeprowadził w SGGW dr Dirk Noordam z Uniwersytetu Rolniczego w Wageningen. Uczestnikami kursu byli doktoranci i magistranci rodzimej uczelni, a także kilkanaście osób wywodzących się z innych placówek badawczych. Kiloro z nich odegrało w późniejszym czasie znaczącą rolę w rozwoju polskiej wirusologii roślinnej. Kurs natomiast znacząco przyczynił się do rozwoju szerokiej międzyuczelnianej współpracy, która jest kontynuowana do dziś.

Józef Kochman

Profesor Józef Kochman był też aktywnym członkiem-założycielem Polskiego Towarzystwa Fitopatologicznego i przez lata Przewodniczącym Zarządu Oddziału Warszawskiego PTFit, a także prominentnym członkiem Zarządu Głównego Towarzystwa. Mimo, że specjalizował się w zakresie mykologii, pracownicy i doktoranci SGGW publikowali liczne prace o chorobach roślin powodowanych także przez wirusy (Anna Kowalska, Selim Kryczyński) i bakterie (Krystyna Łyskanowska, Krystyna Dobrowolska-Wilsz). Profesor Józef Kochman był także członkiem PAN

i odegrał znaczącą rolę w powołaniu oraz działaniach Komitetu Ochrony Roślin PAN.

Pośród licznych publikacji książkowych Profesora na szczególne uznanie zasługują wydany po raz pierwszy w 1967 r. podręcznik „Fitopatologia”, „Zarys mikologii dla fitopatologów” (Wydawnictwo SGGW, 1986) oraz „Zakażenia roślin przez grzyby” (Zakład Narodowy im. Ossolińskich PAN w Warszawie, 1980).

Z końcem września 1974 r. profesor Józef Kochman przeszedł na emeryturę. Zmarł 21 lipca 1995 r.

Zbigniew Borecki urodził się 26 maja 1925 r. w robotniczej rodzinie na warszawskiej Woli. Maturę uzyskał w czerwcu 1944 r., ucząc się w warunkach konspiracyjnych w Państwowym Gimnazjum i Liceum nr 5 im. Księcia Józefa Poniatowskiego na Żoliborzu. Tam też wstąpił (1942) do Narodowej Organizacji Wojskowej podporządkowanej później dowództwu Armii Krajowej. Brał udział w Powstaniu Warszawskim. Wraz ze starszym bratem Wiesławem przeżył obóz prowadzony przez NKWD w Rembertowie dla tzw. „potencjalnie niebezpiecznych elementów”. Zmaltretowany brat wkrótce zmarł, a Zbigniew Borecki wstąpił, po trosze dla ratowania zrujnowanego zdrowia, na studia na Wydziale Ogrodniczym SGGW. Ukończył je w czerwcu 1950 r. W końcowym etapie

Zbigniew Borecki

studiów i w pierwszych latach pracy w Zakładzie Fitopatologii działał aktywnie w zorganizowanym przez prof. Szczepana Pieniżkę zespole młodych naukowców-ogrodników upowszechniających najnowsze osiągnięcia nauki rolniczej. W czerwcu 1956 r. obronił wysoko ocenioną rozprawę doktorską „Badania nad biologią patogena grusz, grzyba *Venturia pirina* Aderh. (*Fusicladium pirinum* Fuck.)”. Już wcześniej, bo z dniem 1 września 1955 r. przeniósł się do pracy w Instytucie Sadownictwa w Skierniewicach. Zorganizował tam od podstaw Pracownię Fitopatologiczną w Zakładzie

Ochrony Sądów i przez lata był jej kierownikiem, prowadząc pionierskie badania nad epidemiologią kilku ważnych chorób drzew i krzewów owocowych, biologią powodujących je grzybów oraz metodami, głównie chemicznymi, ochrony tych roślin. Znaczące osiągnięcia w tych badaniach pozwoliły dr. Zbigniewowi Boreckiemu uzyskać habilitację (1961), a później (1966) tytuł naukowy profesora.

Do Zakładu Fitopatologii SGGW, który po państwowej reformie administracyjnej stał się częścią Instytutu Ochrony Roślin SGGW, Profesor powrócił 1 września 1973 r. Rok później, po odejściu prof. Józefa Kochmana na emeryturę, przejął kierownictwo Zakładu, któremu kolejna reforma przywróciła w 1982 r. samodzielność i nazwę Katedra Fitopatologii. Profesor Zbigniew Borecki niezwykle prężnie działał na rzecz jej rozwoju. Dodatkowe środki uzyskane dzięki umowie o współpracy z Instytutem Przemysłu Organicznego, pozwoliły znacznie poprawić jej wyposażenie badawcze. W latach 1980-1990 wielu naukowców Katedry uzyskało habilitacje (Selim Kryczyński, Bogdan Nowicki, Czesław Zamorski i Joanna Marcinkowska). W 1982 r. zatrudniony został w Katedrze doc. dr hab. Jerzy Chełkowski, pochodzący z Akademii Rolniczej w Poznaniu specjalista w zakresie mykotoksyn. Ostatnią decyzją personalną profesora Z. Boreckiego jako kierownika Katedry było zatrudnienie profesora Tomasza Majewskiego, mykologa, fitopatologa i historyka nauk botanicznych. Na czas kierownictwa Profesora (1979) przypadła również przeprowadzka Katedry Fitopatologii z Pawilonu II przy ul. Rakowieckiej do budynku nr 4 na Ursynowie, którą zorganizował z wielką determinacją i talentem organizacyjnym.

Na szczególne podkreślenie zasługują dokonania profesora Zbigniewa Boreckiego na polu dydaktyki. Jego wiedzę i doświadczenie doceniali studenci, co podkreśla fakt, że w plebiscytach studenckich był zawsze lokowany na jednym z pierwszych miejsc.

W czasie, kiedy profesor Zbigniew Borecki kierował Katedrą, stworzony został też rozbudowany program zajęć specjalizacyjnych dla słuchaczy studiów magisterskich. Jego wizja i realizacja dydaktyki szybko uzyskały szerokie uznanie, co znalazło wyraz w powołaniu Profesora na przewodniczącego Komisji ds. Dydaktyki najpierw przez Radę Wydziału Ogrodniczego, a wkrótce przez Senat SGGW i Radę Główną Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Doceniając Jego dokonania w obszarze dydaktyki, Polskie Towarzystwo Fitopatologiczne zwróciło się do Profesora o wygłoszenie wykładu na temat nauczania fitopatologii, a Walne Zgromadzenie PTFit. uznało podręczniki i skrypty

opracowane w Katedrze Fitopatologii SGGW za najlepsze pomoce do nauczania tego przedmiotu. Rada Główna Nauki i Szkolnictwa Wyższego powierzyła natomiast Profesorowi przygotowanie memoriału nt. „Stanowisko Rady Głównej w sprawie wychowania młodzieży akademickiej”, cenionego wysoko przez całe polskie środowisko akademickie.

Do najważniejszych autorskich opracowań podręcznikowych Profesora należą „Fungicydy stosowane w ochronie roślin” (PWN, Warszawa, 1984) oraz „Nauka o chorobach roślin” (PWRiL, Warszawa, 1987). Profesor Zbigniew Borecki był także współautorem podręcznika „Szkodniki i choroby roślin sadowniczych” (PWRiL, Warszawa, 1971).

Profesor Zbigniew Borecki zmarł w Warszawie 13 września 2019 r.

Selim Kryczyński urodził się 15 lutego 1941 r. w Wilnie. Maturę uzyskał w 1958 r. w Warszawie. Studia na Wydziale Ogrodniczym SGGW ukończył w październiku 1963 r. po wykonaniu pracy magisterskiej formalnie pod opieką profesora Józefa Kochmana w Katedrze Fitopatologii, a faktycznie pod kierunkiem doc. Zbigniewa Boreckiego w Instytucie Sadownictwa w Skierniewicach. Był pracownikiem tego Instytutu w latach 1962-1964. W październiku 1964 r. wrócił do Katedry Fitopatologii na studia doktoranckie. Stopień doktora uzyskał w styczniu 1969 r., habilitację w styczniu 1980 r., a tytuł profesora w lipcu 1988 r. Odbił roczny staż w Department of Plant Pathology Cornell University w Ithaca NY, pracując w zespole profesora A.W. Dimocka. Praca magisterska i doktorska dotyczyły właściwości fungicydów decydujących o ich skuteczności. Z tematyki tej zrezygnował ze względu na dolegliwości zdrowotne mylnie przypisane zatruciu fungicydami. Od roku 1969 do końca swojej pracy zawodowej zajmował się wirusami jako patogenami roślin. Jego prace badawcze dotyczyły kolejno wirusów i wiroidów ziemniaka, wirusów jabłoni i wiśni oraz wirusów i wiroidów chryzantem. Katedrą Fitopatologii kierował od 1 października 1990 r. do końca września 2006 r.

W pierwszych latach pełnienia funkcji kierownika jednostki profesor Selim Kryczyński kierował również projektem badawczym finansowanym przez Komitet Badań Naukowych, w który zaangażowani byli wszyscy pracownicy naukowcy Katedry Fitopatologii. Później, równie silnie motywował kolegów do ubiegania się o granty. W tamtym okresie w Katedrze prowadzonych było 5 różnych projektów badawczych.

Prof. Selim Kryczyński był promotorem 8 pomyślnie zakończonych przewodów doktorskich, w tym 6

Selim Kryczyński

z wyróżnieniem oraz 66 prac magisterskich. Pod Jego kierownictwem uruchomiono przedmiot wirusologia, który był prowadzony wspólnie z nauczycielami akademickimi z Wydziału Weterynarii na nowych wówczas w SGGW kierunkach studiów – biotechnologia i biologia. Katedra zaangażowała się również w prowadzenie w języku angielskim przedmiotu „General plant pathology” dla studentów zagranicznych. Dzięki wieloletniej i owocnej współpracy Profesora z Cornell University, troje nauczycieli akademickich (dr Małgorzata Schollenberger, dr Elżbieta Paduch-Cichal i dr Marek Szyndel) odbyło roczne lub dłuższe staże w Ithaca w Stanach Zjednoczonych.

W czasie, kiedy profesor Selim Kryczyński kierował Katedrą Fitopatologii, nastąpiła przeprowadzka jednostki z budynku nr 4 na tzw. Starym Ursynowie do nowego budynku nr 37, co wymagało zaprojektowania poszczególnych pomieszczeń z uwzględnieniem pełnionych przez nie funkcji i wizji przyszłego rozwoju jednostki. Pod kierownictwem Profesora znacznie też poprawiło się wyposażenie Katedry w aparaturę badawczą.

Do najważniejszych publikacji książkowych Profesora należą: „Podstawy fitopatologii” (Fundacja Rozwój SGGW. Warszawa 2001); „Wirusologia roślinna” (PWN, Warszawa, 2010); „Polski leksykon fitopatologiczny” (Wydawnictwo SGGW, Warszawa 2014). Jest też współautorem podręcznika: „Fitopatologia”. Selim Kryczyński i Zbigniew Weber (red.); (PWRiL, Poznań, tom I: Podstawy fitopatologii 2010 oraz tom II: Choroby roślin uprawnych 2011).

Od października 2006 r. Katedrą (pomijając zmiany strukturalne wynikające ze zmian przepisów prawa) kieruje Profesor Elżbieta Paduch-Cichal.

---

prof. dr hab. Selim Kryczyński em. profesor Wydziału Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu

100 lat ogrodnictwa w SGGW

Inauguracja roku akademickiego na Wydziale Ogrodniczym. Konferencja „100 lat ogrodnictwa w SGGW”

Spółeczność akademicka SGGW obchodziła jubileusz 100-lecia powołania Wydziału Ogrodniczego pod honorowym patronatem Rektora SGGW prof. dr. hab. Michała Zasady. Obchody rozpoczęły się uroczystą inauguracją roku akademickiego 2021/2022 na Wydziale Ogrodniczym dnia 15 października 2021 r. Podczas jubileuszu nastąpiło wręczenie medali pamiątkowych „100 lat ogrodnictwa w SGGW”.

Medale wręczono rektorom SGGW, dziekanom wydziałów, na których prowadzone jest kształcenie w dyscyplinie rolnictwo i ogrodnictwo z uczelni rolniczych w Polsce, dyrektorom Państwowego Instytutu Badawczego w Skierniewicach oraz

Instytutu Rolnictwa i Ogrodnictwa Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach, dziekanom wydziałów oraz dyrektorom instytutów w SGGW, dziekanom poprzednich kadencji Wydziału Ogrodniczego oraz kierownikom jednostek Instytutu Nauk Ogrodniczych.

W uroczystości uczestniczyli m.in.: rektor SGGW prof. dr. hab. Michał Zasada; prorektor ds. rozwoju, I z-ca rektora i dziekan Wydziału Ogrodniczego w latach 1999-2005 prof. dr. hab. Kazimierz Tomala; prorektor ds. dydaktyki prof. dr. hab. Jarosław Gołębiewski; kanclerz SGGW dr. inż. Władysław Skarżyński; dziekani Wydziału poprzednich kadencji: prof. dr. hab. Selim Kryczyński, prof. dr. hab. Marek Szyndel, prof. dr. hab. Katarzyna Niemirowicz-Szczytt, prof.

dr hab. Wojciech Wakuliński. Zaproszenie przyjęli również dziekani, prodziekani wydziałów, na których prowadzone jest kształcenie w dyscyplinie rolnictwo i ogrodnictwo z uczelni rolniczych w: Krakowie prof. dr hab. Edward Kunicki; Lublinie dr hab. Katarzyna Golan, prof. uczelni; Wrocławiu dr hab. Bogdan Stępień, prof. uczelni oraz dyrektor Państwowego Instytutu Badawczego w Skierniewicach prof. dr hab. Dorota Konopacka, a także dyrektor Instytutu Rolnictwa i Ogrodnictwa Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach dr hab. Jacek Sosnowski, prof. uczelni; z-ca dyrektora dr hab. Krzysztof Pakuła, prof. uczelni oraz dziekani wydziałów i dyrektorzy instytutów. Na uroczystość licznie przybyli emerytowani pracownicy, przyjaciele, mecenas naszego Wydziału, absolwenci kierunku ogrodnictwo. Dla tych, którzy nie mogli być tego dnia w Warszawie była możliwość śledzenia konferencji w wersji online.

Po przywitaniu gości i wygłoszeniu przemówienia okolicznościowego przez dziekana dr hab. Marzenę Wińską-Krysiak głos zabrał rektor SGGW prof. dr hab. Michał Zasada. Podkreślił rolę ogrodnictwa dawniej i dziś. Zwrócił uwagę, że Wydział Ogrodniczy jest jednym z trzech najstarszych w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego, a jego historia jest nierozdzielnie związana z historią SGGW.

Wspomniał wszystkich zaangażowanych w rozwój Wydziału Ogrodniczego jak również podziękował za ich

pracę, która przyczyniła się do silnej pozycji Wydziału w kraju i na świecie. Zaznaczył, że Wydział Ogrodniczy powrócił do swej początkowej nazwy, która najlepiej określa jego profil. W ciągu stu lat dynamicznie się rozwijał, dostosowywał się do zmieniających potrzeb społeczno-gospodarczych tak, aby kształcenie było atrakcyjne dla młodych ludzi. Podkreślił szeroką współpracę Wydziału Ogrodniczego z firmami i podmiotami gospodarczymi, w których to często zatrudnieni są absolwenci Wydziału.

Bardzo ważną częścią uroczystości była immatrykulacja kandydatów na studentów, którą przeprowadziła prodziekan dr hab. Ewa Zaraś-Januszkiewicz. Do nowo przyjętych studentów skierowała swoje wystąpienie Bogumiła Kilańczyk – przedstawiciel Samorządu Studentów.

Następnie zgromadzeni goście wysłuchali wykładu inauguracyjnego „Fitoremediacja powietrza w terenie zurbanizowanym” wygłoszonego przez dr hab. Arkadiusza Przybysza z Katedry Ochrony Roślin Instytutu Nauk Ogrodniczych SGGW. Autor wykładu stwierdził, że w terenach zurbanizowanych zanieczyszczenie powietrza stanowi jedno z największych wyzwań dla ochrony środowiska, zarówno z powodu łatwego przemieszczania się tych zanieczyszczeń, jak i trudności z ich usunięciem. W powietrzu jest szereg groźnych zanieczyszczeń, takich jak: wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne (WWA), pyły zawieszane

Wykład inauguracyjny dr. hab. Arkadiusza Przybysza

(PM - particulate matter), tlenki azotu (NO_x), dwutlenek węgla (CO₂) i tlenek węgla (CO), ozon (O₃) i metale ciężkie, które przez pewien okres czasu są również unoszone w powietrzu.

Dr hab. Arkadiusz Przybysz podkreślił, że rośliny są jedyną grupą organizmów wyższych, które z powodzeniem można wykorzystać w procesie poprawienia jakości powietrza w ujęciu życia w zielonych miastach (jedna z misji UE). Zaletą roślin jest zdolność do równoczesnego pobierania wielu różnych zanieczyszczeń: NO_x, CO₂, CO i O₃, pyłów zawieszonych z powietrza oraz metali i związków organicznych z gleby. Technologie przemysłowe usuwają zwykle jedną grupę zanieczyszczeń. Liczne badania prowadzone w ostatnich latach pozwoliły poznać podstawy mechanizmów pobierania szkodliwych substancji ze środowiska, jak również wskazać gatunki, które są najlepszymi fitoremediantami. Połączenie tej wiedzy z uprawą roślin pozwoliło na opracowanie pierwszych technologii z wykorzystaniem roślin.

Po wysłuchaniu przez uczestników *Gaudeamus*, dziekan dr hab. Marzena Wińska-Krysiak zamknęła uroczystość.

Kolejnym punktem konferencji była prezentacja stanowisk przybliżająca działalność jednostek INO oraz

pokaz arborystyczny, po którym Dziekan wygłosiła wykład „100 lat ogrodnictwa w SGGW”. Krótко przedstawiła historię Wydziału, od jego powstania 18 marca 1921 r. do roku 2021 r. W pierwszym roku działalności na Wydziale funkcjonowało 5 Zakładów: Fizyki, Genetyki i Hodowli Roślin, Maszynoznawstwa, Patologii Roślin oraz Ogrodnictwa. W kolejnych latach powstawały następne. Większość z nich działała w Skierniewicach, część przy ul. Rakowieckiej 8 i ul. Hożej 74. W okresie II wojny światowej pracownicy Wydziału prowadzili tajne nauczanie – w formie zalegalizowanego przez okupanta zawodowego szkolnictwa średniego oraz na tajnych kompletach. W 1945 r. na Wydziale funkcjonowało 12 Zakładów. Od lat 50. ubiegłego wieku po rok 2019 następowały kolejne zmiany w strukturze Wydziału, jak i w lokalizacji. W 2019 r. wszystkie jednostki Wydziału ulokowane były na Ursynowie. Baza naukowo-dydaktyczna wspomagana była obiektami doświadczalnymi: Polem i Sadem Doświadczalnym w Wilanowie, Polem Doświadczalnym Borówek Uprawnych SGGW nowoczesnymi obiektami przechowalniczymi i Szklarniowymi Ośrodkami Doświadczalnymi.

Inauguracja roku akademickiego na Wydziale Ogrodniczym. Konferencja „100 lat ogrodnictwa w SGGW”

Zmiany i reorganizacje dotyczyły również programów studiów. Na Wydziale prowadzone były różne kierunki studiów: ogrodnictwo, architektura krajobrazu, biotechnologia, ochrona zdrowia roślin i ogrodnictwo miejskie i arborystyka. Władze Wydziału zawsze dostosowywały ofertę do zmieniających się potrzeb społecznych i gospodarczych, jak również wychodziły naprzeciw umiędzynarodowieniu studiów. Dziekan podkreśliła bardzo dużą rolę otoczenia gospodarczego w procesie dydaktycznym. Przedstawiła aktualną rolę Wydziału Ogrodniczego i nakreśliła jego perspektywy rozwoju. Kończąc swój wykład przypomniła znaczące postacie dla Wydziału, znamienite rody ogrodnicze i podkreśliła silną więź absolwentów z Wydziałem i Uczelnią.

Następnym punktem uroczystości był wykład dyrektora Instytutu Nauk Ogrodniczych dr. hab. Dariusza Wrone, prof. SGGW, który przedstawił zmiany jakie zaszły w strukturze SGGW w 2019 r. Zaprezentował strukturę i podstawowe kierunki badawcze prowadzone w INO. Przedstawił plany rozwoju na przyszłość.

Kolejnym punktem uroczystości był wykład dr. Mirosława Korzeniowskiego ze Stowarzyszenia Agroekoton pt. „Zielony

Dyrektor Instytutu Nauk Ogrodniczych dr. hab. Dariusz Wrona, prof. SGGW

Wręczenie medali okolicznościowych „100 lat ogrodnictwa w SGGW”

Ład – szansa czy zagrożenie”, w którym to prelegent przedstawił strategię Unii Europejskiej do 2050 roku, wg. której Europa miałaby stać się kontynentem neutralnym dla klimatu. Autor wykładu podkreślił, że strategia ta dotyczyć będzie wszystkich krajów UE w takim samym stopniu. Ponadto nie tylko rolnictwa i ogrodnictwa, ale i pozostałych gałęzi gospodarki. W efekcie kontynent ma być neutralny energetycznie. Wskazał, że jednym z trudniejszych celów do zrealizowania będzie zagospodarowanie 25% gruntów rolnych na potrzeby rolnictwa ekologicznego oraz ograniczenie stosowania chemicznych pestycydów o 50%. Dr Mirosław Korzeniowski przedstawił słabe i mocne punkty polskiego rolnictwa w dostosowaniu się do strategii będącej przedmiotem wykładu.

Po wykładach wręczono medale okolicznościowe upamiętniające „100 lat ogrodnictwa w SGGW”.

Ostatnią oficjalną częścią uroczystości były wspomnienia absolwentów, reprezentujących partnerów obchodów „100 lat ogrodnictwa w SGGW”, firmy: UPL Polska, Syngenta Polska, Bayer, Agrosimex, Szkołka Jankowski i Syn, Helm, Szkołka

ARNO oraz Plantpress, po których nastąpiło indywidualnie zwiedzanie laboratoriów, szklarni i specjalistycznych sal dydaktycznych w jednostkach Instytutu Nauk Ogrodniczych.

Wieczorem odbył się uroczysty bankiet uświetniony występem Tetiany Galitsyny, która namalowała historię Wydziału Ogrodniczego piaskiem oraz występ artystów z Kwartetu Szafa Gra. Wspomnieniom i rozmowom absolwentów nie było końca.

Na ręce dziekan Wydziału dr hab. Marzeny Wińskiej-Krysiak oraz dyrektora Instytutu dr. hab. Dariusza Wrony, prof. SGGW spłynęły liczne listy gratulacyjne i życzenia skierowane do władz Wydziału Ogrodniczego i Instytutu Nauk Ogrodniczych, pracowników i całej społeczności akademickiej. Dziękujemy Państwu za liczne przybycie i obecność na naszej uroczystości.

---

dr hab. Marzena Wińska-Krysiak
Dziekan Wydziału Ogrodniczego SGGW

100 lat doświadczalnictwa rolniczego w SGGW

Otwarcie Sali Historycznej Doświadczalnictwa Rolniczego i odsłonięcie pomnika upamiętniającego działalność AK w Skierniewicach

W Stacji Doświadczalnej Instytutu Rolnictwa SGGW im. Prof. Mariana Górskiego w Skierniewicach dnia 21 września 2021 r. otwarto Salę Historyczną Doświadczalnictwa Rolniczego, upamiętniającą 100-letnią tradycję prowadzonych na jej terenie doświadczeń nawozowych. Jest to jedyny tego typu obiekt w kraju i jeden z niewielu w Europie. Uroczystość otwarcia połączona została z odsłonięciem pomnika upamiętniającego wydarzenia z czasów II wojny światowej związane z działalnością na terenie obiektów SGGW oddziału Armii Krajowej, do którego należeli pracownicy stacji.

Podczas uroczystości goście wysłuchali wykładów nawiązujących do historii doświadczalnictwa europejskiego, stacji skierniewickiej oraz skierniewickiego oddziału Armii Krajowej.

W wydarzeniu uczestniczyły władze SGGW z Rektorem prof. dr. hab. Michałem Zasadą, przedstawiciele powiatu skierniewickiego oraz władze Instytutu Ogrodnictwa i władze

Stacja Doświadczalna Instytutu Rolnictwa SGGW im. Prof. Mariana Górskiego w Skierniewicach

Pomnik upamiętniający działalność AK na terenie obiektów SGGW w Skierniewicach

Państwowej Uczelni im. Stefana Batorego. Obecni byli również przedstawiciele wydziałów i instytutów SGGW oraz dyrekcji miejscowego LO im. Bolesława Prusa. Organizatorami uroczystości były władze Instytutu Rolnictwa i Wydziału Rolnictwa i Biologii oraz profesorowie – autorzy niniejszego artykułu.

„Dzisiejsze wydarzenie to ważny moment w historii Stacji Doświadczalnej Instytutu Rolnictwa imienia prof. Mariana Górskiego w Skierniewicach, w której od 1920 r. prowadzone są trwale doświadczenia nawozowe uznane za jedne z najstarszych w świecie oraz jedyne w Polsce pozostałe po II wojnie światowej – podkreślił Rektor SGGW. [...] Na przestrzeni lat ośrodek ten był wielokrotnie przekształcany i modernizowany. Jednak niezależnie od uwarunkowań, najważniejsza była i jest jakość prowadzonych na terenie Stacji badań. [...] Dzisiejsza uroczystość jest doskonałym

dowodem na to, że Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego to uczelnia, w której nowoczesność budowana jest na dwuwiekowej tradycji. Serdecznie dziękuję Organizatorom za zaangażowanie w przygotowanie wydarzenia (.....) oraz wszystkim, których starania pomogły w realizacji tej cennej inicjatywy – powiedział prof. Michał Zasada.

przeprowadzono pierwsze rozmowy i konsultacje z udziałem kustosz Muzeum SGGW mgr Karoliny Grobelskiej i przewodniczącego Rady Muzeum SGGW prof. Tomasza Boreckiego. W wyniku przeprowadzonych analiz, uwzględniając opinię ówczesnego rektora SGGW prof. Wiesława Bielawskiego i dziekana Wydziału Rolnictwa

Otwarcie Sali Historycznej Doświadczalnictwa Rolniczego. Wstęgę przecina Rektor SGGW prof. Michał Zasada i Dyrektor Instytutu Rolnictwa dr hab. Łukasz Uzarowicz

100 lat Doświadczalnictwa Rolniczego w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie

Motywnym przewodnim utworzenia Sali Historycznej Doświadczalnictwa Rolniczego SGGW była chęć uchronienia przed zapomnieniem pięknej historii rolniczej myśli naukowej, obrazującej żmudną drogę doświadczalnictwa rolniczego na przestrzeni ostatnich dwóch wieków, a także przypomnienie roli i miejsca w tym zakresie 100-letnich doświadczeń rolniczych w Skierniewicach.

Pierwsze prace koncepcyjne dotyczące utworzenia ekspozycji sięgają początków 2019 r. Wtedy właśnie

i Biologii prof. Zdzisława Wszyńskiego, a także biorąc pod uwagę możliwości finansowe ustalono, że najlepszym rozwiązaniem będzie utworzenie jednostki muzealnej ściśle współpracującej z Muzeum SGGW, ale organizacyjnie podległej Wydziałowi Rolnictwa i Biologii.

Mieszcząca się w zabytkowym spichlerzu Sala Historyczna Doświadczalnictwa Rolniczego zawiera unikalny, sięgający początków XIX w., księgozbiór oraz dokumentację historii europejskiego i polskiego doświadczalnictwa rolniczego, w tym również Stacji Doświadczalnej w Skierniewicach z biogramami kolejnych jej kierowników. Zbiory podzielono według działów: gleboznawstwo; nawozy i nawożenie; statystyka i doświadczalnictwo; uprawa roli i roślin; organizacja rolnictwa; przemiany społeczne na polskiej wsi. Ściany sali przyozdobione są portretami wybitnych europejskich i polskich twórców nauki rolniczej. Ekspozycja prezentuje także historyczny sprzęt i narzędzia

Część wyposażenia gabinetu prof. Mariana Górskiego, rektora SGGW w latach 1933-1936, 1947-1949

używane w doświadczeniach polowych, jak również „gabinet” z pamiątkami po profesorze Marianie Górskim, w tym m.in. autentycznymi księgami polowymi z doświadczeń prowadzonych w Skierniewicach i innych Zakładach Doświadczalnych SGGW.

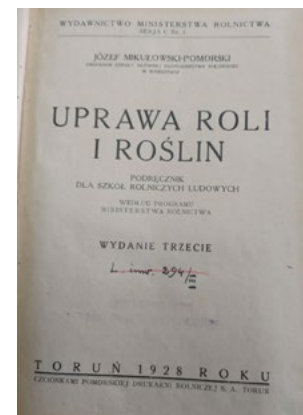
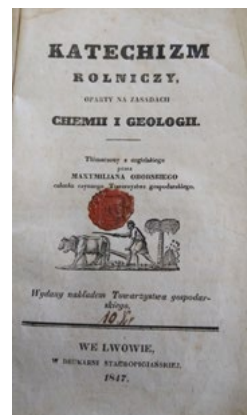
Główna sala wyposażona jest w sprzęt audiowizualny pozwalający na prowadzenie zajęć ze studentami oraz prezentację historycznej i współczesnej działalności naukowej Stacji Doświadczalnej w Skierniewicach. Obok mieści się „Archiwum gleb” z próbkami, jakie zostały zebrane z doświadczeń nawozowych na przestrzeni kilkudziesięciu lat. Przed wejściem do sali głównej umieszczono postery prezentujące historię Stacji, a także Rolniczego Zakładu Doświadczalnego SGGW w Żelaznej, który użytkuje jej obiekty. Autorami aranżacji sali historycznej, a także prezentowanych treści merytorycznych są profesorowie Wydziału Rolnictwa i Biologii SGGW: Jan Łabętowicz, Sławomir Podlaski, Andrzej Radecki oraz prof. dr hab. Wojciech Stępień, były wieloletni kierownik Stacji Doświadczalnej w Skierniewicach.

Ekspozycja sali historycznej pozwala zrozumieć, jak przełomowe odkrycia XVIII- i XIX-wiecznej nauki europejskiej, a w szczególności teoria mineralnego odżywiania roślin sformułowana przez niemieckiego badacza Justusa Liebiga, tworząca nowy paradygmat w naukach przyrodniczych, otworzyły szerokie perspektywy rozwoju dla rolnictwa. Ówczesna praktyka rolnicza domagała się odpowiedzi na nierozstrzygnięte kwestie. Dotyczyły one m.in. potwierdzenia skuteczności wprowadzanych wówczas na rynek nowych nawozów mineralnych, opłacalności ich stosowania, opracowania skutecznych sposobów aplikacji. Nauka rolnicza odpowiedziała na te wyzwania praktyki rolniczej. Wkrótce w Europie zaczęły powstawać rolnicze stacje

doświadczalne ukierunkowane początkowo na wdrażanie do praktyki rolniczej postępu chemicznego. Do najstarszych stacji doświadczalnych w Europie należą: francuska stacja w Pechelbronn w Alzacji (1834 r.), stacja doświadczalna w Rothamsted w Anglii (1834 r.) oraz niemiecka stacja doświadczalna w Halle (1855).

Sala Historyczna Doświadczalnictwa Rolniczego SGGW w Skierniewicach

Archiwalne publikacje będące w zbiorach Sali Historycznej Doświadczalnictwa Rolniczego SGGW

Gabłota prezentująca archiwalne publikacje, w tym „Katechizm Rolniczy” z 1847 r.

Ekspozycja w sali historycznej w Skierniewicach pokazuje, że także na ziemiach polskich podejmowano działania na rzecz doświadczeń rolniczych. Wśród wielu inicjatyw w tym zakresie na szczególne podkreślenie zasługuje utworzenie pola doświadczalnego o charakterze naukowo-demonstracyjnym w Instytucie Agronomicznym w Marymoncie pod Warszawą w roku 1836 oraz Stacji Doświadczalnej w Sobieszynie w roku 1886. Odzyskanie przez Polskę niepodległości w 1918 r. otworzyło nowe możliwości przed doświadczeniami rolniczymi. W roku 1923 powołano Związek Rolniczych Zakładów Doświadczalnych RP i zainicjowano tworzenie wzorcowych gospodarstw rolnych. Ponadto, rolnicze doświadczenia prowadziło w skali kraju 5 uczelni rolniczych - w Warszawie, Krakowie, Poznaniu, Lwowie i Wilnie.

Początki doświadczeń rolniczych w Skierniewicach

Początki Stacji Doświadczalnej w Skierniewicach związane są z osobą prof. Józefa Mikułowskiego-Pomorskiego, pierwszego rektora SGGW. Dzięki Jego staraniom Uczelnia otrzymała w 1919 r. folwark skierniewicki, co dało możliwość zorganizowania pola doświadczalnego. Wkrótce po jego przejściu Profesor wydzielił 28 ha pod wieloletnie doświadczenia nawozowe. Pierwsze doświadczenia założył i prowadził przez kilkanaście lat osobiście, wykorzystując umiejętnie wiedzę, jaką nabył podczas studiów w Lipsku.

Zapoznał się tam z wieloletnimi doświadczeniami tego typu prowadzonymi w Niemczech i Anglii. Prof. J. Mikułowski-Pomorski wydzielił 4 duże pola, na których założył doświadczenie ukierunkowane na ocenę długofalowych działań pojedynczych składników nawozowych i ich wzajemnych współdziałań na glebie kwaśnej i wapnowanej. Doświadczenie założone w 3-5 powtórzeniach, jest prowadzone do dzisiaj, stanowiąc swego rodzaju „poligon badawczy”, na którym na przestrzeni lat ocenia się potrzeby nawozowe różnych roślin rolniczych i ogrodniczych.

Kolejne doświadczenia wieloletnie założył prof. Marian Górski w latach 1923-1925. Również wydzielił 4 duże pola z czterema grupami roślin (okopowe, zboża jare, motylkowe, zboża ozime). Na każdym z nich wydzielił 10 różnych kombinacji nawozowych w 5 powtórzeniach. W ten sposób na przestrzeni kolejnych lat do chwili obecnej bada się działanie bezpośrednie nawozów na rośliny uprawiane w zmianowaniu (ziemniaki, jęczmień jary, koniczyna czerwona lub łubin, pszenica, żyto). Ponadto analizuje się zmiany w szeroko rozumianym środowisku glebowym - w wymiarze chemicznym, gleboznawczym, mikrobiologicznym i środowiskowym.

W okresie przedwojennym opiekę naukową nad trwałymi doświadczeniami sprawowali kolejno: prof. Witold Staniszkis, dr Zygmunt Golonka oraz dr Janina Krotowicz-Krzysztofowicz. W czasie wojny doświadczenia były kontynuowane pod zarządem niemieckim, a opiekę nad nimi sprawowali prof. Marian Górski i dr Mieczysław Koter, późniejszy profesor

Aktualne zdjęcie zabytkowego spichlerza

chemii rolnej na Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie. Od zakończenia II wojny światowej do 2002 r. Pole Doświadczalne SGGW było jednostką Katedry lub Zakładu Chemii Rolniczej Wydziału Rolniczego SGGW. Opiekę nad jego działalnością sprawowali ich kolejni kierownicy, profesorowie: Marian Górski, Józef Goralski, Leszek Kuszelewski, Stanisław Moskał, Tadeusz Barszczak, Stanisław Mercik i Jan Łabętowicz. Z ich upoważnienia w późniejszych latach kierownikami Pola Doświadczalnego byli: mgr Alfred Klawenek (do 1953 r.), dr Jan Hryniuk (1953-1958), prof. Stanisław Mercik (1958-1984) i prof. Wojciech Stępień (od 1985 r.). W roku 2002 uchwałą Senatu Akademickiego SGGW została powołana Wydziałowa Stacja Doświadczalna w Skierniewicach im. Prof. Mariana Górskiego, organizacyjnie podległa Dziekanowi Wydziału Rolniczego, której kierownikiem, na wniosek Rady Wydziału, został prof. Wojciech Stępień. Obecnie Stacja podlega dyrektorowi Instytutu Rolnictwa, a jej kierownikiem jest mgr inż. Paweł Szacki.

Tematyka badawcza Stacji Doświadczalnej

Badania prowadzone na polu doświadczalnym w Skierniewicach dotyczyły różnorodnej tematyki badawczej, mieszczącej się zarówno w obszarze badań podstawowych, jak i stosowanych. Ten szeroki zakres wynikał z faktu, że chemia rolna jest dyscypliną naukową, która stoi na pograniczu nauk podstawowych i stosowanych. Duże zróżnicowanie tematyczne prac wynika ponadto ze ścisłego powiązania treści badawczych chemii rolnej z obszarami badań innych dyscyplin naukowych, takich jak m.in.: gleboznawstwo, uprawa roli i roślin, biochemia, fizjologia roślin, chemia i ochrona środowiska, przemysł nawozowy.

Badania podstawowe prowadzono na przestrzeni 100 lat w oparciu o unikalny warsztat naukowy, jakim są wieloletnie trwałe doświadczenia nawozowe. Eksperymenty w Skierniewicach są najstarszymi w kraju i należą do jednych z najstarszych w Europie. Pozwalają śledzić powolną reakcję nawozów z glebą, co ma znaczenie dla oceny skutków stosowania nawozów w dłuższej perspektywie czasu. W ciągu wielu lat została stworzona „szkoła naukowa”, której twórcami i kontynuatorami byli i są profesorowie chemii rolniczej SGGW. W decydującej mierze wiąże się to z wieloletnią, realizowaną „pokoleniowo” misją badawczą Uczelni w zakresie rozwoju chemii rolniczej, opartą na trwałych eksperymentach polowych. Znajduje to także wyraz w wieloletniej współpracy międzynarodowej.

Wystąpienie Rektora SGGW prof. dr. hab. Michała Zasady podczas otwarcia Sali Historycznej Doświadczalnictwa Rolniczego w Skierniewicach

Badania stosowane były ukierunkowane na problemy nauki rolniczej wynikające z potrzeb i priorytetów rolnictwa, które na przestrzeni ostatnich kilkudziesięciu lat ulegały znaczącym zmianom. Początkowo koncentrowano się na sposobach zwiększenia efektywności wykorzystania obornika, gdyż produkcja nawozów mineralnych była niewystarczająca. W latach późniejszych prowadzono badania nad nawozowym wykorzystaniem słomy, gnojowicy i odchodów kurzych z dużych ferm zwierzęcych. W okresie II Rzeczypospolitej prowadzono pionierskie badania dotyczące wartości nawozowej pierwszych nawozów fosforowych oraz badano możliwości wykorzystania w rolnictwie odpadów pohutniczych, takich jak tomasyna i supertomasyna, które weszły w tamtych czasach do praktyki rolniczej. W okresie międzywojennym wiele badań poświęcono nawozom potasowym i nawożeniu tym składnikiem. W okresie powojennym, tj. od 1947 r. prowadzono szeroko zakrojone badania nad wartością nawozową najtańszego nawozu azotowego – wody amoniakalnej, zwięźczone wprowadzeniem jej do ówczesnej praktyki rolniczej.

Szczególne miejsce w badaniach zajmuje problematyka fermentacji metanowej. Już w latach 50. ubiegłego wieku powstała na terenie Stacji Doświadczalnej SGGW w Skierniewicach pierwsza w Polsce i jedna z pierwszych w Europie biogazownia rolnicza, w której z obornika wytwarzano biogaz. Obecnie, gdy idea recyklingu coraz bardziej wkracza do gospodarki, rozwinięto tam szeroki program badawczy dotyczący nawozowego wykorzystania

odpadów w rolnictwie, w tym pofermentu - odpadu z biogazowni rolniczych. W tym celu uruchomiono w Stacji Doświadczalnej instalację półtechniczną, przy użyciu której opracowano m.in. technologię wytwarzania nawozów z odpadów. Technologia uzyskała ochronę patentową.

Ważnym programem badawczym zrealizowanym w Skierniewicach było opracowanie nowej technologii nawożenia azotem ukierunkowanej na bezpieczeństwo środowiska i jakość produkowanych surowców rolniczych. Technologia umożliwia odżywanie się roślin głównie azotem amonowym, dzięki czemu w glebie powstaje jedynie znikoma ilość azotanów. Ponadto, prowadzono szeroko zakrojone badania nad oceną wartości nawozowej nawozów azotowych, w tym w szczególności oceniano straty z tytułu ulatniania i wymywania związków azotu, m.in. z mocznika. Opracowano również nowe nawozy fosforowe i magnezowe, dla których uzyskano ochronę patentową.

Znaczenie Stacji Doświadczalnej SGGW

Opisując kierunki badań w Stacji Doświadczalnej w Skierniewicach na przestrzeni wielu lat, a zwłaszcza oceniając ich znaczenie dla nauki i praktyki z pozycji dnia dzisiejszego, należy podkreślić, że były one w znacznej mierze częścią innowacyjnych badań prowadzonych na szeroką skalę na świecie i w kraju. Uzyskane efekty, zwłaszcza w zakresie praktyki rolniczej, są więc najczęściej zbiorowym wysiłkiem wielu ośrodków naukowych.

Jest rzeczą powszechnie znaną, że wynik naukowy, aby przełożył się na praktyczne zastosowanie, musi być potwierdzony wielokrotnie, często w ciągu wielu lat i w różnych uwarunkowaniach ekonomicznych i gospodarczych. Odnosząc się do osiągnięć nauki w wymiarze historycznym, należy mieć także na względzie, że wiele wcześniejszych badań nabiera blasku dopiero obecnie, czy to ze względu na nowe wyzwania uzasadniające ponowne ich podjęcie we współczesnych uwarunkowaniach, czy poprzez twórczą inspirację do nowych dociekań naukowych.

Patrząc na trwałe doświadczenia rolnicze ze współczesnej perspektywy, łatwo można zauważyć, że wiele głównych celów współczesnego rolnictwa, takich jak zapewnienie długofalowej równowagi ekosystemów rolniczych, jakość środowiska czy adaptacja szeroko rozumianego rolnictwa do zmian klimatycznych, nie było w polu widzenia założycieli klasycznych doświadczeń polowych. Z czasem jednak, na podstawie dotychczasowej wiedzy rolniczej, stało się zrozumiałe, że trwałe doświadczenia są niezbędne, gdyż charakterystyka plonowania, a zwłaszcza właściwości środowiska glebowego podlegają powolnej dynamice zmian. W efekcie okazało się, że w złożonym ekosystemie, jakim jest rolnictwo, początkowa trajektoria zmian monitorowanych czynników może znacząco różnić się od obserwowanych w dłuższym okresie czasu. Trwałe eksperymenty polowe pozwalają zidentyfikować te właśnie mechanizmy przyrodnicze.

Uczestnicy uroczystości przed budynkiem Stacji Doświadczalnej w Skierniewicach im. Prof. Mariana Górskiego

Z całą pewnością nauce rolniczej będą stawiane w przyszłości nowe pytania, a na ich podstawie będą formułowane strategiczne cele badawcze. Dobrze zaplanowane trwałe doświadczenia polowe wydają się być najlepszą drogą, by sprostać tym wyzwaniom.

Spis literatury:

J. Łabętowicz, St. Mercik, T. Barszczak, St. Moskał, W. Stępień: „Historia Chemii Rolnej w SGGW połączona z monografią prac naukowych”, str. 238. Wyd. SGGW 2008.

J. Łabętowicz, A. Radecki: „Wydział Rolnictwa i Biologii w 200-lecie utworzenia Instytutu Agronomicznego w Marymoncie”, str. 350, rozdz. pt. „Wydziałowa Stacja Doświadczalna w Skierniewicach im. Prof. Mariana Górskiego”, 289-294.

J. Łabętowicz, A. Radecki: „100 lat Doświadczalnictwa na Wydziale Rolnictwa i Biologii SGGW”, str. 300, Wyd. SGGW 2020.

Jan Łabętowicz, Andrzej Radecki, Wojciech Stępień

Działalność Oddziału Armii Krajowej na terenie SGGW w Skierniewicach

Odstąpienie pomnika AK na terenie Stacji Doświadczalnej SGGW im. Prof. M. Górskiego w Skierniewicach

Na terenie Stacji Doświadczalnej w Skierniewicach 21 września 2021 r. uroczysto odsłonięto pomnik upamiętniający działalność Oddziału Sabotażowo-Dywersyjnego Armii Krajowej. Wydarzenie odbyło się z udziałem Poczty Sztandarowej AK. Gośćmi honorowymi byli przedstawiciele rodzin członków Oddziału oraz autorzy opracowania o działalności AK w Skierniewicach Jacek Zwierzchowski i Andrzej Kostusiak.

Pole Doświadczalne SGGW w okresie II wojny światowej

Staraniem prof. Józefa Mikułowskiego-Pomorskiego Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego otrzymała w 1919 r. folwark skierniewicki wraz z parkiem i pałacem prymasowskim. Dało to możliwość zorganizowania w Skierniewicach Pola Doświadczalnego oraz kilku zakładów SGGW. W okresie II wojny światowej obiekty te, podobnie jak cała Uczelnia, funkcjonowały pod nadzorem

Tadeusz Bańcerk ps. „Wyrwa” (1910-1987), Dyrektor RZD Chylice (1958-1975)

niemieckim w formie filii Rolniczego Zakładu Badawczego Generalnego Gubernatorstwa w Puławach.

Doświadczenia rozpoczęte w latach 1920-1923 były kontynuowane przez cały okres wojenny. Pomimo oficjalnego nadzoru niemieckiego, od strony naukowej badaniami opiekowali się mieszkający w Skierniewicach

Wojciech Motyl ps. „Puk” (1920-1985)

profesorowie - Marian Górski i Mieczysław Koter. Polem Doświadczalnym kierował inż. Szczepan Maciejewski.

Na przełomie lat 1940 i 1941 Związek Walki Zbrojnej (później AK) zorganizował na terenie Skierniewic oddział specjalny (dywersyjny) do walki zbrojnej z okupantem niemieckim. Miejszem najbardziej kojarzonym z walką podziemną było Pole Doświadczalne SGGW przy ul. Sobieskiego, gdzie oddział miał swoją siedzibę. Dwaj pracownicy tej jednostki należeli do Oddziału Specjalnego obwodu „Sroka”, obejmującego swą aktywnością miasto i powiat skierniewicki.

Jednym z nich był Tadeusz Bańcerk ps. „Wyrwa”, wcześniej współorganizator i członek tajnego ugrupowania o nazwie Polska Organizacja Zbrojna (POZ), który po zakończeniu wojny i okresie ukrywania się przed UB, dzięki staraniom profesorów SGGW został dyrektorem Rolniczego Zakładu Doświadczalnego w Chylicach.

Drugim żołnierzem Oddziału Specjalnego i pracownikiem Pola Doświadczalnego SGGW był obserwator stacji meteorologicznej Wojciech Motyl ps. „Puk”. Obydwaj mieszkali na pierwszym piętrze budynku mieszkalnego na terenie Pola Doświadczalnego, co pozwalało na bardzo sprawne łączenie działalności zawodowej z konspiracyjną.

Dużą rolę w działalności sabotażowo-dywersyjnej odgrywał „Główny Ogrodnik” skierniewickiej placówki SGGW Edward Kostusiak, który w roku 1939 zorganizował na terenie Skierniewic Oddział Komendy Obrońców Pokoju zajmujący się sabotażem. Oddział ten wszedł w struktury ZWZ i później AK, a sierżant Edward Kostusiak brał czynny udział w akcjach bojowych jako członek Grupy Bojowej Oddziału Sabotażowo-Dywersyjnego AK Obwodu „Sroka” - Skierniewice.

Oddział, aby mógł wypełniać swoje zadania, musiał powiększać stan osobowy. Nowi partyzanci doskonalili swoje umiejętności strzeleckie w przechowalni owoców, która miała grube, doskonale izolowane ściany, a zajęcia prowadził pracownik stacji porucznik Tadeusz Bańcerk. Jednocześnie cały czas zdobywano i gromadzono broń oraz sprzęt wojskowy.

Nazwa oddziału (Oddział Sabotażowo-Dywersyjny ZWZ w Skierniewicach) funkcjonowała do 14 lutego 1942 r., kiedy Związek Walki Zbrojnej został przemianowany na mocy rozkazu Naczelnego Wodza gen. Władysława Sikorskiego na Armię Krajową. Wtedy też zmieniono nazwę na Oddział Specjalny, powierzając mu jako główne zadanie przyjmowanie zrzutów lotniczych w okolicach Skierniewic. Znajdowało się tu pięć „zrzutowisk”: „Zamek”, „Kłamka”, „Klucz”, „Krata” i „Rygiel”. Wszystko, co pochodziło ze zrzutów, było najczęściej

dostarczane do siedziby Oddziału – Pola Doświadczalnego SGGW. Było ono położone na przedmieściach miasta, dysponowało pokaźnymi budynkami gospodarczymi, co stwarzało możliwość urządzania różnych skrytek. Mienie Oddziału ukrywane było również w mieszkaniach Wojciecha Motyla i Tadeusza Bańcerka. Tam też odbywały się nasłuchy radiowe.

Oddział korzystał z koni i wozów użyczanych przez Pole Doświadczalne SGGW za wiedzą i zgodą kierownika gospodarczego Szczepana Maciejewskiego. Mieszkał on wraz z rodziną na parterze budynku głównego pod mieszkaniem Wojciecha Motyla i Tadeusza Bańcerka. Cała rodzina kierownika Maciejewskiego doskonale wiedziała, co się wokół niej działo i jak bardzo była zagrożona. Jednak ścisła dyskrecja i poczucie patriotyzmu spowodowały, że obyło się bez żadnych wpadek. Również inni pracownicy wykazywali się podobną postawą, m.in. dozorca nocny o nazwisku Kosiór, który aktywnie pomagał w działalności Oddziału, a jednocześnie udawał, że nic nie widzi i nic nie wie. Podobnych przykładów można wymienić dużo więcej, dzięki czemu siedziba Oddziału, funkcjonująca na Polu Doświadczalnym SGGW w Skierniewicach przez pięć długich i niebezpiecznych lat, nie została wykryta przez wywiad niemiecki.

Broń, amunicję, materiały wybuchowe magazynowane w zabudowaniach Pola Doświadczalnego rozdzielano do

Edward Kostusiak ps. „Kostek” (1913-1995)

Uczestnicy uroczystości odsłonięcia pomnika AK w Skierniewicach

innych oddziałów, ale pokaźną część wysyłano także przez Pruszków do Warszawy. Nie wszystkie zapasy mogły dotrzeć ze względu na uszczelnienie pierścienia niemieckiej blokady stolicy. Duża część pozostała w Skierniewicach. Dopiero w 2004 r. w trakcie remontu i rozbudowy zaplecza Stacji Doświadczalnej w podziemiach nieistniejącej już suszarni tytoniu ekipa budowlana natrafiła na pokaźny arsenał. O rozmiarach znaleziska może świadczyć wypowiedź jednego z saperów: „jakby to wybuchło, to tych bloków by nie było” – wskazującego ręką na bloki mieszkalne znajdujące się po drugiej stronie ul. Sobieskiego.

Oddział Specjalny miał także swój wkład w zdobyciu ważnych urządzeń instalowanych w pociskach V2. Urządzenia sterujące lotem zostały wyjęte i zabezpieczone po wybuchu pocisku we wsi Budy Grabskie i przewiezione wozem konnym do Skierniewic do budynku przy ul. Lelewela 10. Przybyły z Warszawy specjalista sporządził szczegółowe szkice, które pozwoliły poznać budowę tej tajnej i bardzo groźnej broni.

Warto podkreślić, że cała działalność dywersyjna pracowników skierniewickiego Pola Doświadczalnego odbywała się za wiedzą i przyzwoleniem ówczesnego opiekuna obiektów naukowych SGGW profesora Mariana Górskiego. Dbął on, aby niemiecki nadzorca nie zauważył niczego podejrzanego, co udało mu się doskonale.

Spis literatury:

1. Karol Zwierzchowski. „Skierniewice w czasie II wojny światowej - historia Ruchu Oporu we wspomnieniach i dokumentach”, stron 410. Wyd. Izba Historii Skierniewic 2016.
2. Andrzej Kostusiak. „Jest taki sztandar... - Oddział Sabotażowo-Dywersyjny Armii Krajowej w Skierniewicach i jego symbol”, stron 98. Wyd. nakładem własnym autora, Skierniewice 2017.
3. J. Łąbętowicz, A. Radecki. „Wydział Rolnictwa i Biologii w 200-lecie utworzenia Instytutu Agronomicznego w Marymoncie”, str. 350, rozdz. pt. „Wydziałowa Stacja Doświadczalna w Skierniewicach im. Prof. Mariana Górskiego”.

Jubileusz 70-lecia Wydziału Hodowli, Bioinżynierii i Ochrony Zwierząt

Otwarcie uroczystości przez Dziekan Wydziału prof. dr hab. Justynę Więcek

W dniu 14 października 2021 r. obchodziliśmy jubileusz 70-lecia powołania Wydziału Hodowli, Bioinżynierii i Ochrony Zwierząt. Podczas jubileuszu odsłonięto tablice upamiętniające Rektorów SGGW wywodzących się z naszego Wydziału: prof. dr hab. dr h.c. multi Marii Joanny Radomskiej i prof. dr hab. dr. h.c. Henryka Jasiorowskiego i posadzono jubileuszowy dąb, któremu nadano imię „Władysław”.

Wśród zaproszonych gości byli m.in.: Rektor SGGW prof. dr hab. Michał Zasada, Prorektor ds. rozwoju prof. dr hab. Kazimierz Tomala, Prorektor ds. dydaktyki prof. dr hab. Jarosław Gołębiowski, Prorektor ds. współpracy międzynarodowej dr hab. Marta Mendel, Kanclerz SGGW dr inż. Władysław W. Skarżyński, Dyrektor Departamentu Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich Urzędu

Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego Radosław Rybicki, członkowie Profesorskiego Klubu Hodowców Bydła na czele z Prezydentem prof. dr hab. dr. h.c. multi Zygmuntem Litwińczukiem, Rektorzy SGGW poprzednich kadencji: prof. dr hab. Alojzy Szymański, prof. dr hab. Wiesław Bielawski oraz dziekani wydziału poprzednich kadencji: prof. dr hab. Jadwiga Chachułowa, prof. dr hab. Ewa Świerczewska, prof. dr hab. Wanda Olech-Piasecka, prof. dr hab. Jan Niemiec, prof. dr hab. Piotr Brzozowski. Zaproszenie przyjęli również dziekani wydziałów, na których prowadzone jest kształcenie w dyscyplinie zootechnika i rybactwo z uczelni rolniczych w: Lublinie, Krakowie, Siedlcach, Poznaniu oraz Przewodniczący Komitetu Nauk Zootechnicznych i Akwakultury PAN prof. dr hab. Tomasz Szwaczkowski, Przewodnicząca Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego prof. dr hab. Anna Wójcik, Dyrektor Instytutu Żywności

Uczestnicy jubileuszowej uroczystości

Wręczenie Medalu Pamiątkowego „Pro Masovia” przyznanego przez Marszałka Województwa Mazowieckiego Adama Struzika

i Fizjologii Zwierząt PAN w Jabłonie dr hab. Andrzej Herman, prof. Instytutu, a także doktoranci prof. M. Radomskiej i prof. H. Jasiorowskiego. Na uroczystość licznie przybyli emerytowani pracownicy naszego Wydziału, przyjaciele i bliscy współpracownicy prof. M. Radomskiej oraz prof. H. Jasiorowskiego z Sekretariatu Rektora i Stowarzyszenia Wychowanków SGGW. W uroczystościach udział wzięła rodzina prof. H. Jasiorowskiego: syn Stanisław, kuzyn Tadeusz, wnuk Michał Jasiorowski oraz wnuk Maciej Wasilewski, absolwent kierunku zootechnika i kontynuator pasji dziadka, hodowca bydła mięsnego wraz z żoną Katarzyną.

Po powitaniu gości przez Dziekana prof. dr hab. Justynę Więcek głos zabrał Rektor SGGW Michał Zasada. W swoim wystąpieniu Rektor podkreślił rolę nauk zootechnicznych dawniej i dziś. Dziekan J. Więcek przedstawiła następnie historię Wydziału, od jego powstania we wrześniu 1951 r. do 2021 r. Dr hab. Elżbieta Martyniuk, prof. SGGW przedstawiła – we wspomnieniach bliskich i współpracowników – sylwetkę

prof. dr hab. Marii Joanny Radomskiej, rektor SGGW w latach 1981-1987, natomiast dr hab. Tomasz Przysucha, prof. SGGW przedstawił życiorys i dokonania naukowe prof. dr hab. Henryka Jasiorowskiego, rektora SGGW w latach 1975-1981. Po wspólnej modlitwie poprowadzonej przez ks. dr hab. Marcina Wiśniewskiego, pracownika Instytutu Medycyny Weterynaryjnej nastąpiło odsłonięcie i poświęcenie tablic pamiątkowych. Aula I w budynku Wydziału otrzymała imię prof. dr hab. Marii Joanny Radomskiej, natomiast imię prof. dr hab. Henryka Jasiorowskiego otrzymała Aula II. Ostatnią częścią uroczystości było posadzenie dębu szypułkowego, któremu nadano imię „Władysław”, upamiętniając profesora Władysława Hermana, twórcę Wydziału. Drzewo posadzili: Rektor SGGW, Dziekan Wydziału, prof. dr hab. Jan Niemiec, dr Magdalena Fajkowska, mgr Agnieszka Serwatka, mgr Urszula Zackiewicz i Rafał Wild, student kierunku Bioinżynieria Zwierząt. Uroczystość uświetniła śpiewem Patrycja Ciborowska, studentka studiów magisterskich na kierunku Zootechnika.

Historia Wydziału Hodowli, Bioinżynierii i Ochrony Zwierząt

Wydział Zootechniczny w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego został powołany przez Ministra Szkolnictwa Wyższego w dniu 1 września 1951 r. (Dz.U. nr 61/51, poz. 418). Jego utworzenie, a właściwie wyodrębnienie z Wydziału Rolnego jednostek zajmujących się produkcją zwierzęcą, wpisywało się w ogólnopolski trend powoływania jednostek, które mogłyby zapewnić dopływ fachowców, zajmujących się chowem i hodowlą zwierząt. Potrzebne były wyspecjalizowane kadry zootechniczne do pracy w Państwowych Gospodarstwach Rolnych. Minister polecił organizację Wydziału profesorowi Władysławowi Hermanowi, absolwentowi i pracownikowi Wydziału Rolniczo-Lasowego Politechniki Lwowskiej w Dublinach, ówczesnemu Dziekanowi Wydziału Rolnego SGGW. Prof. Herman, mimo ogromnej pracy jaką włożył w organizację Wydziału, nie został powołany na jego pierwszego dziekana ze względu na czynny udział w Armii Krajowej. Zimą 1952 r. dziekanem mianowany został prof. Jan Pająk.

Pierwszy na Wydziale Zootechnicznym SGGW zespół samodzielnych pracowników nauki tworzyli profesorowie Władysław Herman, Franciszek Staff i Jan Rostański oraz docenci Edward Szyfelbejn i Ryszard Szretter. W latach 1951-1955 w skład kadry Wydziału weszli profesorowie Franciszek Abgarowicz i Mieczysław Czaja, doc. Kazimierz Stegman

i zastępcy profesorów Jan Pająk, Ewa Potemkowska, Adam Skoczylas, Feliks Mały.

Wydział tworzyło 7 jednostek:

1. Katedra Ogólnej Hodowli Zwierząt (kierownik prof. W. Herman)
2. Katedra Szczegółowej Hodowli Zwierząt (kierownik prof. M. Czaja, w latach 1957-1962 prof. J. Pająk)
3. Katedra Żywienia Zwierząt (kierownik prof. F. Abgarowicz)
4. Katedra Rybactwa (kierownik prof. F. Staff, od 1966 r. prof. K. Stegman)
5. Katedra Zoohigieny (kierownik doc. E. Szyfelbejn)
6. Katedra Anatomii i Fizjologii Zwierząt (kierownik doc. R. Szretter) (później włączona jako zakład do Katedry Fizjologii Zwierząt Wydziału Weterynaryjnego SGGW).
7. Katedra Zoologii (kierownik prof. W. Michajłow, od 1958 r. prof. Z. Kawecki).

Wydział Zootechniczny wraz z innymi jednostkami SGGW wielokrotnie przechodził reorganizacje. Po strajkach studentów w roku 1969 zmieniono ustawę o szkolnictwie wyższym, a w wyniku tych zmian w 1970 r. przekształcono w SGGW katedry na instytuty.

Do struktury katedralnej powrócono w 1989 r. Po reorganizacji uczelni w Polsce w 1970 r., na Wydziale w miejsce dotychczasowych 6 katedr powstały 2 Instytuty i 1 Katedra:

1. Instytut Hodowli Zwierząt i Technologii Produkcji Zwierzęcej, w skład którego weszły Katedry Szczegółowej Hodowli Zwierząt i Zoohigieny oraz Katedra Ogólnej Hodowli Zwierząt.
2. Instytut Biologicznych Podstaw Hodowli Zwierząt, w skład którego weszły Katedra Ogólnej Hodowli Zwierząt, Zoologii, Rybactwa i Zakład Pszczelnictwa z Wydziału Ogrodniczego;
3. Katedra Żywienia Zwierząt i Gospodarki Paszowej została utworzona z Katedry Żywienia Zwierząt, (w 1973 r. Instytut Żywienia Zwierząt i Gospodarki Paszowej).

Po kolejnej reorganizacji Uczelni, w 1982 r. na Wydziale powstało 5 jednostek:

1. Instytut Hodowli Zwierząt i Technologii Produkcji Zwierzęcej - dyrektor prof. S. Jankowski
2. Instytut Biologicznych Podstaw Hodowli Zwierząt - dyrektor doc. T. Sławiński

3. Instytut Hodowli Bydła i Produkcji Mleka - dyrektor prof. H. Jasiorowski do 1984, doc. R. Grabowski
4. Katedra Żywienia Zwierząt i Gospodarki Paszowej - kierownik prof. F. Witczak
5. Katedra Zoologii - kierownik prof. H. Sandner.

W 1982 r. utworzono Pracownię Ekonomiki i Organizacji Produkcji Zwierzęcej. W tym czasie Wydział należał do największych wydziałów zootechnicznych w Polsce. Według stanu na 30 czerwca 1987 r. na Wydziale Zootechnicznym SGGW pracowały 92 osoby (w tym 24 pracowników samodzielnych, 13 profesorów).

W 1992 r. Instytut Hodowli Zwierząt i Technologii Produkcji Zwierzęcej ponownie przekształcono w Katedrę Szczegółowej Hodowli Zwierząt. Z dniem 1 stycznia 2000 r. Wydział Zootechniczny przekształcił się w Wydział Nauk o Zwierzętach. W tym czasie, w miejsce dotychczasowych 8 katedr utworzono na Wydziale 6 jednostek, co było związane z wymogiem, by liczyły minimum 10 pracowników. W skład Katedry Szczegółowej Hodowli Zwierząt weszło 7 Zakładów: Hodowli Bydła, Owiec i Kóz, Koni, Trzody Chlewnej, Drobiu, Zwierząt Futerkowych i Drobno Inwentarza, Ekonomiki i Organizacji Produkcji Zwierzęcej. Utrzymano 2 samodzielne pracownie Ichtiologii i Rybactwa oraz Hodowli Owadów Użytkowych.

Wydział miał kilka lokalizacji, zajmował pomieszczenia w budynku głównym przy ul. Rakowieckiej 26/30, w Brwinowie k/ Pruszkowa przy ul. Przejazd 4, a także na Ursynowie. W Brwinowie swoją lokalizację miały ферmy m.in. drobiu, trzody chlewnej, bydła oraz stajnia. Ogromne znaczenie dla Wydziału miało wybudowanie nowego gmachu na Ursynowie, przy ul. Ciszewskiego 8, do którego przeniosły się w październiku 2001 r. wszystkie jednostki Wydziału z ul. Rakowieckiej i Nowoursynowskiej oraz z Brwinowa. Na starym kampusie Uczelni pozostała jedynie Pracownia Pszczelnictwa z pasieką.

W 2001 r., 50. jubileuszowym roku swojej działalności, na Wydziale działały następujące jednostki:

1. Katedra Szczegółowej Hodowli Zwierząt - kierownik prof. J. Niemiec,
2. Katedra Genetyki i Ogólnej Hodowli Zwierząt - kierownik prof. T. Sławiński,
3. Katedra Żywienia Zwierząt i Gospodarki Paszowej - kierownik dr hab. M. Dymnicka,
4. Katedra Biologii Środowiska Zwierząt - kierownik prof. E. Rokicki,
5. Pracownia Hodowli Owadów Użytkowych - kierownik dr hab. Z. Jasiński.

6. Pracownia Ichtiobiologii i Rybactwa -
kierownik prof. R. Wojda.

W 2019 r. w wyniku wprowadzenia Ustawy 2.0 zwanej Konstytucją dla Nauki z dotychczasowego Wydziału wyodrębniono pion dydaktyczny pod nazwą Wydział Hodowli, Bioinżynierii i Ochrony Zwierząt oraz pion naukowy Instytut Nauk o Zwierzętach z 6 jednostkami:

1. Katedra Biologii Środowiska Zwierząt –
kierownik dr hab. Ewa Skibniewska, prof. SGGW
2. Katedra Genetyki i Ochrony Zwierząt –
kierownik dr hab. Wiesław Świderek
3. Katedra Hodowli Zwierząt -
kierownik dr hab. Kamila Puppel, prof. SGGW
4. Samodzielna Pracownia Pszczelnictwa -
kierownik dr hab. Beata Madras-Majewska, prof. SGGW
5. Samodzielna Pracownia Żywienia Zwierząt -
kierownik dr hab. Tomasz Niemiec, prof. SGGW
6. Samodzielny Zakład Ichtiobiologii i Biotechnologii
w Akwakulturze – kier. dr Małgorzata Rzepkowska.

Obecnie kadra Instytutu liczy 70 nauczycieli akademickich zatrudnionych na stanowiskach: profesora – 7, profesora Uczelni – 16, adiunkta z habilitacją – 5, adiunkta dydaktycznego – 7, adiunkta – 21, asystenta z doktoratem – 3, asystenta – 11 oraz 31 doktorantów (studia doktoranckie – 15; szkoła doktorska SGGW– 16).

Od 1956 r. Wydział posiada uprawnienia do nadawania stopnia naukowego doktora i doktora habilitowanego. Do 30 września 2019 r. Rada Wydziału, a od 1 października 2019 r. Rada Dyscypliny Zootechniki i Rybactwo nadała 505 osobom stopień doktora nauk rolniczych w zakresie zootechniki/zootechniki i rybactwa oraz 146 osób uzyskało stopień doktora habilitowanego. Na wniosek Rady Wydziału 24 osoby otrzymały tytuł profesora.

W historii SGGW 3 profesorów z Wydziału sprawowało funkcję rektora. Byli to: Franciszek Staff (1945-1947) – pionier rybactwa i badań ichtiologicznych w Polsce, rektor inaugurujący pierwszy rok akademicki po zakończeniu II wojny światowej. Profesor Franciszek Staff został uhonorowany tablicą pamiątkową w nowej siedzibie Wydziału przy ul. Ciszewskiego 8. Budynek ten nosi Jego imię.

Henryk Jasiorowski (1975-1981) - specjalista z zakresu hodowli i produkcji bydła, ostatni rektor mianowany przez władze państwowe.

Maria Joanna Radomska (1981-1987) - specjalistka z zakresu genetyki i hodowli zwierząt, pierwsza kobieta-rektor w Polsce, pierwszy rektor SGGW wybrany przez społeczność

Odsłonięcie tablicy upamiętniającej prof. Henryka Jasiorowskiego

akademicką w pierwszych od czasu zakończenia II wojny światowej demokratycznych wyborach.

Podczas jubileuszu 70-lecia Wydziału oprócz odsłonięcia pamiątkowych tablic nadano również auli I imię prof. M. Radomskiej, a auli II imię prof. H. Jasiorowskiego.

Pięciu Profesorów Wydziału zostało uhonorowanych największym wyróżnieniem akademickim tj. tytułem doktora honoris causa. Byli to: prof. dr hab. Franciszek Staff (Wyższa Szkoła Rolnicza w Olsztynie), prof. dr hab. Maria Joanna Radomska (Akademia Rolnicza w Lublinie, SGGW w Warszawie), prof. dr hab. Henryk Jasiorowski (Uniwersytet w Stuttgarcie, Akademia Rolnicza w Lublinie, Akademia Rolnicza we Wrocławiu, SGGW w Warszawie), prof. dr hab. Eligiusz Rokicki (Akademia Weterynaryjna we Lwowie), prof. dr hab. Jan Niemiec (Uniwersytet Rolniczy w Grodnie).

Na Wydziale pracowało naukowo wielu wybitnych przedstawicieli nauk zootechnicznych, zmarłych i żyjących

Odsłonięcie tablicy upamiętniającej prof. Marię Joannę Radomską

Sadzenie dębu „Władysław” na cześć organizatora Wydziału prof. Władysława Hermana

emerytowanych Profesorów: Franciszek Staff, Kazimierz Stegman, Ryszard Wojda, Teresa Ostaszewska (rybactwo), Mieczysław Czaja, Wojciech Empel, Ryszard Grabowski, Henryk Jasiorowski, Jan Pająk, Barbara Reklewska, Zenon Tomicki, Piotr Brzozowski, Henryk Grodzki, Marek Jurczak, Jerzy Morstin (hodowla bydła), Władysław Herman, Maria Joanna Radomska, Tadeusz Sławiński, Krystyna M. Charon (genetyka i hodowla ogólna), Franciszek Abgarowicz, Maria Fabiańska, Franciszek Witczak, Jadwiga Chachułowa, Maria Dymnicka, Józef Karaś, Jacek Skomiał, Leszek J. Sokół (żywienie zwierząt), Maria Szymkiewicz, Ewa Potemkowska, Ewa Świerczewska (hodowla drobiu), Stanisław Jankowski, Adam Skoczylas, Maria A. Wójcikowska-Soroczyńska (hodowla owiec), Franciszek Horszczaruk, Feliks Mały, Zbigniew Żebrowski, Józef Kulisiewicz (hodowla świń), Andrzej Frindt (hodowla zwierząt futerkowych), Jerzy Chachuła, Szczepan Chrzanowski (hodowla koni), Andrzej Kryński, Edward Szyfelbejn, Tadeusz Żarski, Eligiusz Rokicki, Tadeusz Kośła (zoohygiene), Zbigniew Kawecki, Henryk

Sandner, Teresa Sulgostowska (zoologia), Zygmunt Jasiński, Jerzy Woyke, (hodowla pszczoł), Bogumił Strzyżewski (ekonomika produkcji zwierzęcej).

Na wniosek Rady Wydziału 8 osób uzyskało tytuł doktora honoris causa SGGW: prof. Witold Pruski, prof. Jacques Poly, Prymas Polski ks. Kardynał Józef Glemp, prof. Jan Pleśnik, prof. Maria J. Radomska, prof. Henryk Jasiorowski, Papież Jan Paweł II, prof. André Chwalibog.

W 70-letniej historii Wydziału funkcję dziekana pełniło 16 osób:

- Jan Pająk (1952-1954)
- Franciszek Abgarowicz (1954-1958; 1966-1969)
- Edward Szyfelbejn (1958-1964)
- Herman Władysław (1964-1966)
- Maria Joanna Radomska (1969-1972)
- Ewa Potemkowska (1972-1981)
- Jerzy Chachuła (1981-1984)
- Jadwiga Chachułowa (1984-1987)
- Eligiusz Rokicki (1987-1990)

- Ewa Świerczewska (1990-1996)
- Tadeusz Źarski (1996-1999)
- Józef Kulisiewicz (1999-2005)
- Jan Niemiec (2005-2008)
- Piotr Brzozowski (2008-2012)
- Wanda Olech-Piasecka (2012-2019)
- Justyna Więcek (2019-)

Przez 61 lat między Wydziałem a kierunkiem można było postawić znak równości, ponieważ prowadzony był tylko jeden kierunek studiów - zootechnika. W latach 90. ubiegłego wieku zmiany w modelu krajowego rolnictwa wymusiły również zmiany w kształceniu. W związku z likwidacją PGR-ów zmniejszyło się zapotrzebowanie na zootechników. Jednocześnie dynamicznie wzrastało znaczenie zwierząt towarzyszących człowiekowi, utrzymywanych w celach rekreacyjnych i hobbystycznych. Pod koniec lat 90. hodowla małych zwierząt użytkowych i amatorskich była jedną z czterech specjalności na kierunku zootechnika, a od 2012 r. jest to wyodrębniony kierunek studiów, cieszący się od samego początku niesłabnącym zainteresowaniem kandydatów na studia. Postęp biotechnologiczny w hodowli zwierząt skłonił nas również do uruchomienia w 2013 r. trzeciego kierunku studiów: bioinżynierii zwierząt. Jego absolwenci to świetni laboranci i naukowcy, o czym świadczy duże zainteresowanie instytutów naukowych pozyskaniem ich jako doktorantów lub pracowników. Niezależnie od kierunku kształcimy studentów dobrze przygotowanych do funkcjonowania w zmieniającej się rzeczywistości. Absolwenci przygotowani są nie tylko do prowadzenia hodowli zwierząt gospodarskich czy towarzyszących, zarządzania populacją zwierząt dzikich czy badań w zakresie biologii molekularnej i inżynierii genetycznej, ale mają również holistyczne spojrzenie na bioróżnorodność i ochronę środowiska naturalnego.

W 70-letniej historii Wydziału tytuł zawodowy inżyniera i magistra/magistra inżyniera uzyskało na kierunku zootechnika odpowiednio 3290 i 4726 osób, na kierunku hodowla i ochrona zwierząt towarzyszących i dzikich 314 i 128 oraz na kierunku bioinżynieria zwierząt 163 i 84 osoby.

W roku akademickim 2021/2022 (dane na 10.10.2021 r.) na Wydziale kształci się 910 studentów na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych. Po raz pierwszy w dziejach Wydziału więcej jest studentów na kierunku hodowla i ochrona zwierząt towarzyszących i dzikich (360) niż na kierunku zootechnika (350).

Dużym atutem Wydziału i Instytutu jest bardzo dobre zaplecze badawcze i dydaktyczne. Zajęcia i prace badawcze

Od lewej: prof. Ewa Świerczewska, prof. Jadwiga Chachułowa, mgr inż. Jerzy Rzewuski, dr Jerzy Żółkowski

realizowane są na fermie bydła mlecznego, drobiu, trzody chlewnej i królików w RZD Obory, doświadczalnej fermie owiec i kóz w RZD Żelazna, w pasiece zlokalizowanej na starym kampusie, stajni dydaktycznej na Wolicy, a także przepiórkarni oraz myszarni zlokalizowanych w budynku sąsiadującym z siedzibą Wydziału.

Studenci chętnie podejmują działalność w 7. działających przy Wydziale Kołach Naukowych: Hodowców Zwierząt Gospodarskich (sekcja bydła, drobiarska, trzody chlewnej, koni, małych przeżuwaczy), Zoologów (sekcja genetyczna, kynologiczna, zoologiczna, pszczelarstwa, zoopsychologiczna, żubrowa), Żywności Zwierząt, Zwierząt Doświadczalnych i Laboratoryjnych, Międzywydziałowych Kołach Naukowych: Nanobiotechnologii oraz kołach Aves oraz Atlas. Nasi studenci lubią również dzielić się swoją pasją z innymi. Są widoczni w czasie Dni SGGW i różnych eventów na uczelni i poza nią.

Nasze hasło Wydziałowe brzmi: lubimy zwierzęta! Pod tym hasłem organizujemy Dni Wydziału. W semestrze zimowym jest to 9 grudnia – dzień urodzin Pani Profesor M.J. Radomskiej, w semestrze letnim 7 czerwca – dzień urodzin Pana Profesora H. Jasińskiego. W tym roku akademickim, w czasie Dni Wydziału przypomnimy sylwetki Profesorów: Władysława Hermana i Franciszka Staffa. Już dziś sympatyków Wydziału serdecznie zapraszamy na te wydarzenia. Jest tylko jeden warunek. W Dzień Wydziału obowiązuje ubiór lub makijaż z motywem zwierzęcym.

Justyna Więcek, Martyna Batorska

Wydział Hodowli, Bioinżynierii i Ochrony Zwierząt

W opracowaniu wykorzystano materiały z publikacji „50 lat Wydziału Zootechnicznego 1951-2001” pod red. J. Chachułowa, Wydawnictwo SGGW, Warszawa 2002.

Wręczenie dyplomów habilitacyjnych i promocja doktorów

Otwarcie uroczystości. Senat Akademicki SGGW z Rektorem prof. dr. hab. Michałem Zasadą

W Auli Kryształowej SGGW pod przewodnictwem Rektora prof. dr. hab. Michała Zasadę dnia 28 października 2021 r. odbyła się uroczystość wręczenia dyplomów habilitacyjnych i promocji doktorów połączona z wręczeniem odznaczeń państwowych i resortowych.

Gośćmi uroczystości byli m.in.: Doradca Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Adam Waśko, Dyrektor Generalny w Ministerstwie Edukacji i Nauki Sławomir Adamiec, doktor honoris causa, b. Rektor SGGW prof. dr hab. Włodzimierz Kluciński, b. Rektor SGGW prof. dr hab. Alojzy Szymański, doktor honoris causa SGGW prof. dr hab. Czesław Waszkiewicz oraz członkowie Rady Uczelni.

Dyplom doktora habilitowanego otrzymało 28 osób, w tym 25 pracowników SGGW. Wręczali je dyrektorzy poszczególnych Instytutów. W imieniu nowych samodzielnych pracowników nauki podziękowania złożył dr hab. Karol Bronisz z Instytutu Nauk Leśnych.

Podczas uroczystości wypromowanych zostało także 42 doktorów, w tym 16 pracowników SGGW. Akt promocyjny odczytał prorektor ds. nauki prof. dr hab. inż. Tomasz Okruszko. W imieniu promowanych doktorów ślubowanie, a następnie podziękowanie złożyła dr Anna Markiewicz

z Instytutu Inżynierii Lądowej. Dyplomy wręczyli dyrektorzy poszczególnych Instytutów wraz z promotorami.

Przemówienie Rektora SGGW prof. dr. hab. Michała Zasadę

Szanowni Państwo!

Tradycją stały się w naszej Uczelni uroczystości, podczas których wręczamy dyplomy doktorom i doktorom habilitowanym. Ten symboliczny ceremoniał jest uhonorowaniem Ich dotychczasowej drogi naukowej, podróży, w którą wyruszyli przed kilkoma laty z ogromną pasją cechującą wytrwałych badaczy. Jest dzisiaj z nami także liczna grupa wyróżnionych odznaczeniami państwowymi i resortowymi pracowników Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego.

Dzisiejsze święto cieszy tym bardziej, że jest to tak potrzebny nam wszystkim powrót do codzienności i stabilizacja sytuacji, która w ostatnich miesiącach była niezwykle dynamiczna i obfitowała w wiele zaskakujących wydarzeń. Zamknięci w domach na skutek światowego lockdownu, byliśmy zmuszeni do zmiany dotychczasowego stylu życia. Na znaczeniu zyskały elektroniczne i zdalne formy komunikacji, które odbywały się kosztem kontaktów bezpośrednich i osobistych. Wierzę jednak, że dzięki odpowiedzialności społeczeństwa, stopniowo uda nam się wrócić do życia, które znamy sprzed wybuchu pandemii.

Szanowni Państwo!

W bieżącym roku akademickim staramy się, by wszystkie zajęcia na studiach pierwszego i drugiego stopnia, w szkołach doktorskich, na studiach podyplomowych i innych formach kształcenia odbywały w formie tradycyjnej. Z zachowaniem niezbędnych zasad sanitarnych wracamy także do pozostałych aktywności akademickich.

W tym roku, po raz pierwszy według nowych zasad, przeprowadzona zostanie ewaluacja jakości działalności naukowej, obejmująca lata 2017-2020. Ocena przeprowadzona będzie w ramach dyscyplin, według trzech kryteriów: oceny

poziomu naukowego, efektów finansowych badań naukowych i prac rozwojowych oraz oceny wpływu działalności naukowej na funkcjonowanie społeczeństwa i gospodarki. Nowością tegorocznej ewaluacji jest także konieczność zgłoszenia tylko czterech najlepszych dokonań każdego pracownika. Na tej podstawie Komisja Ewaluacji Nauki określi propozycję kategorii (A, B+, B lub C) dla działalności naukowej prowadzonej w ramach każdej dyscypliny naukowej. Celem naszej Uczelni jest podtrzymanie jej statusu jako uczelni wiodącej w zakresie nauk przyrodniczych, czyli uzyskanie przez wszystkie dyscypliny kategorii co najmniej A.

Wracamy wreszcie do finalizowania okresowej oceny nauczyciela akademickiego, wstrzymanej ze względu na czasowe ograniczenie funkcjonowania Uczelni. Jest to kolejny element podnoszenia jakości naszej Uczelni w wymiarze naukowym i dydaktycznym. Mamy nadzieję, że bezproblemowe zakończenie tej oceny będzie okazją do pewnej refleksji nad pracą każdego z nas.

W najbliższych latach różnego typu rankingi, punktacje i oceny staną się z pewnością istotnym elementem naszej zawodowej działalności, który musimy zaakceptować. Ważne jest jednak, by zdobywane punkty były odzwierciedleniem dobrej nauki, a nie pozostawały celem samym w sobie. Dlatego bardzo dziękuję kadrze akademickiej SGGW za niezwykłą mobilizację i wysiłek związany z ewaluacją oraz za odpowiedzialne podejście do swojej pracy naukowej.

Szanowni Doktorzy Habilitowani, Drodzy Doktorzy!

Dzisiejszy dzień to Państwa święto, a Wasz sukces to powód do dumy dla naszej Alma Mater, którą wybraliście jako właściwe miejsce wspierające Wasz naukowy rozwój.

Gratuluję Państwu uzyskania kolejnego stopnia naukowego, który jest dowodem zaangażowania i potwierdzeniem zdobytych kwalifikacji. Wierzę, że to kolejny krok w kierunku satysfakcjonującego rozwoju naukowego i zawodowego.

Państwa praca przyniosła wymierny efekt. Z pewnością możecie być dumni z dotychczasowych osiągnięć, ale ważne jest abyście nadal wyznaczali sobie kolejne cele do realizacji i z sukcesem je osiągal. Patrzcie przed siebie, idźcie śmiało do przodu, nie traćcie zapału.

Ostatnie miesiące dobitnie udowodniły, jak ważną rolę ma do odegrania nauka. Oczy świata skierowane były na badaczy, pracujących nad szczepionką przeciw COVID-19. Wyniki ich badań, uzyskane w niespotykanym dotąd tempie, pozwoliły światu złapać oddech po długim oczekiwaniu na

rozwiązanie tej niezwykle trudnej sytuacji. I choć nadal wiele osób sceptycznie podchodzi do możliwości zaszczepienia, nie wierząc w naukę i nie chcąc korzystać z szansy na powrót do normalności, większość z nas zdaje sobie sprawę z rangi odkrycia tej szczepionki i jej znaczenia dla zdrowia publicznego. A to tylko jeden z bardzo aktualnych przykładów praktycznego zastosowania efektów badań i oddziaływania nauki na realne życie.

Podczas tegorocznej inauguracji wysłuchaliśmy wykładu profesora Marka Krawczyka - Rektora Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego w latach 2008-2016 - na temat kontrowersji dotyczących szczepień ochronnych i zapoznaliśmy się z informacjami dotyczącymi siły przebiecia w społecznej świadomości sensacyjnych informacji zamiast rzetelnej, naukowej wiedzy i sprawdzonych, popartych badaniami, faktów. Tu też ważne zadanie stojące przed Państwem. Jako przedstawiciele nauki powinniście sprzeciwiać się wszelkim przejawom niewiedzy, angażować w popularyzację dokonań naukowych oraz prezentować i udowodniać ogromne możliwości współczesnej nauki.

W swojej pracy nie zapominajcie także o dokonaniach poprzedników. Korzystajcie z ich doświadczeń, gdyż nauka to także rozważna umiejętność kontynuacji. Inspiracja aktualnymi osiągnięciami czy wynikami badań może dać impuls do przełomowych wniosków w przyszłości. Niech poszukiwanie prawdy i odkrywanie tego, co dotąd nieodkryte, determinuje Państwa działania. Pamiętajcie, że mogą być one dobrym przykładem dla kolejnych pokoleń. Dołóżcie starań, by Wasze ogniwo w tej naukowej sztafecie silnie spoiło przeszłość z przyszłością, zapewniając nam wszystkim bezpieczną przyszłość. To od Waszego potencjału zależy bowiem dalszy postęp. I to w Państwa rękach spocznie odpowiedzialność za nasze losy.

Doktorom habilitowanym życzę wiele satysfakcji płynącej z pracy naukowca i radości towarzyszącej działalności dydaktycznej, licznych sukcesów oraz wszelkiej pomyślności w życiu osobistym.

Nowo promowanym doktorom życzę, by nie ustawiali w dążeniach do uzyskiwania jak najlepszych wyników codziennej pracy, śmiałości w podejmowaniu wyzwań i sukcesów w realizacji zamierzeń i planów.

Słowa podziękowań kieruję do Państwa Promotorów. Myślę, że takie momenty, jak dzisiejszy, są kwintesencją pracy mentora. Wskazaliście swoim podopiecznym drogę rozwoju, a oni podążają nią na chwałę nauki i Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego.

W ich imieniu dziękuję Państwu za ogromny wkład w ich sukces i proszę o dalsze merytoryczne wsparcie w realizacji zawodowych zamierzeń.

Za cierpliwość i zrozumienie dziękuję także najbliższym naszych dzisiejszych bohaterów. Praca naukowca wymaga czasu i poświęceń, często okupionych rezygnacją z czynnego udziału w życiu rodziny. Dlatego Wasze wsparcie jest dla nas tak bardzo istotne. I bardzo Państwu za nie dziękuję!

Serdecznie gratuluję wszystkim, którzy odbiorą odznaczenia państwowe i resortowe. Za chwilę wręczone zostaną bowiem Medale za Długoletnią Służbę oraz Medal Komisji Edukacji Narodowej.

Drodzy Państwo,

dzisiejsza ceremonia to symboliczne podziękowanie za Wasze wzorowe i wyjątkowo sumienne wykonywanie obowiązków zawodowych oraz za szczególne zasługi dla oświaty i wychowania. Bardzo Państwu za to dziękuję!

Uczelnia może być dumna, że zdecydowaliście się pracować na rzecz jej rozwoju. Państwa zaangażowanie, oddanie sprawom polskiej nauki i wychowaniu pokoleń młodych ludzi, którzy poniosą w przyszłość reprezentowane przez Was ideały, to godny wzorzec dla nas wszystkich.

Gratuluję dotychczasowych dokonań i życzę Państwu jeszcze wielu lat twórczej pracy oraz licznych sukcesów we wszystkich dziedzinach życia.

Szanowni Państwo!

Październik to miesiąc, w którym świat poznaje nazwiska laureatów nagrody Nobla - wybitnych osobowości, których dokonania mają wielkie znaczenie dla przyszłości świata. Każdego roku do tego zacnego gremium dołączają kolejni intelektualni, którzy swoje życie poświęcili naukowym dociekaniom, szukaniu „nowych, nieodkrytych dróg”, oddając się wielkiej pasji, jaką z pewnością jest dla nich nauka.

Życzę Państwu, aby Wasza zawodowa aktywność obfitowała w osiągnięcia, które już w niedalekiej przyszłości pozwolą umieścić również Państwa nazwiska na tej zaszczytnej liście. Byłoby to wielkie wyróżnienie dla polskiej nauki i wielka radość dla naszego kraju, ale przede wszystkim powód do dumy dla naszej Alma Mater. Cieszylibyśmy się tym bardziej, że liczba noblistów stanowi jedno z kryteriów w opracowywaniu rankingów uczelni... więc tym serdeczniej życzę Państwu sukcesów w działalności naukowej.

Wszystkim Państwu życzę dużo zdrowia, odwagi podejmowania nowych wyzwań, spełnienia wszelkich

zamierzeń oraz samych sukcesów w realizacji planów zawodowych i osobistych.

Wręczenie dyplomów doktorom habilitowanym i promocja doktorów

Stopień doktora habilitowanego otrzymali:

Instytut Rolnictwa

- Agnieszka Joanna Kubik-Komar
- Monika Anna Mierzwa-Hersztek
- Marzena Sujkowska-Rybkowska

Instytut Biologii

- Małgorzata Zofia Dudkiewicz
- Mateusz Labudda
- Katarzyna Otulak-Kozieł
- Mateusz Krzysztof Wierzbicki

Instytut Medycyny Weterynaryjnej

- Sławomir Marcin Giziński
- Tomasz Sadkowski
- Maciej Stefan Szmidt
- Bernard Franciszek Turek

Instytut Nauk Leśnych

- Karol Rafał Bronisz

Instytut Nauk Ogrodniczych

- Arkadiusz Przybysz

Instytut Inżynierii Lądowej

- Marek Henryk Dohojda

Instytut Inżynierii Środowiska

- Adam Kiczko
- Iwona Katarzyna Zawierucha

Instytut Nauk o Zwierzętach

- Krzysztof Damaziak

Instytut Ekonomii i Finansów

- Joanna Domagała
- Piotr Krzysztof Gołasa
- Paweł Tadeusz Kobus
- Robert Pietrzykowski

Instytut Nauk o Żywności

- Marta Elżbieta Chmiel
- Tomasz Marcin Florowski
- Sabina Galus
- Emilia Janiszewska-Turak
- Artur Damian Wiktor

Instytut Nauk o Żywieniu Człowieka

- Beata Bilaska

Stopień doktora otrzymali:**Instytut Rolnictwa**

- Paulina Agnieszka Chaber
- Marta Aleksandra Gabryszewska
- Monika Kinga Kobiątko
- Tomasz Niedziński
- Krzysztof Pągowski

Instytut Biologii

- Paulina Anna Andryka-Dudek
- Marcin Tomasz Gradowski
- Paulina Jadacka
- Izabela Sańko-Sawczenko
- Paweł Edward Staszko

Instytut Medycyny Weterynaryjnej

- Joanna Katarzyna Bujak
- Marcin Zbigniew Chodkowski
- Piotr Cybulski
- Michał Tomasz Gnus
- Joanna Justyna Kołodziejaska-Lesisz
- Matylda Barbara Mielcarska
- Dagmara Magdalena Miłek
- Izabela Serafińska
- Aleksandra Woźniak

Instytut Nauk Leśnych

- Artur Grzegorz Dawidziuk
- Alicja Maria Gasek
- Łukasz Tymendorf

Instytut Nauk Ogrodniczych

- Maciej Jerzy Bernacki
- Diana Anna Musiał
- Mateusz Stefan Matuszkiewicz
- Katarzyna Julia Piądtłowska

Instytut Inżynierii Lądowej

- Jan Kowalski
- Anna Markiewicz

Instytut Nauk Drzewnych i Meblarstwa

- Grzegorz Marcin Koczan
- Monika Maria Marchwicka
- Anna Maria Ozaist-Przybyła
- Dominika Szadkowska

Instytut Ekonomii i Finansów

- Magdalena Golonko
- Juliusz Krystian Juszczyk
- Paweł Piotr Ważniewski

Instytut Nauk o Żywności

- Dorota Miarka

Instytut Nauk o Żywieniu Człowieka

- Hubert Maciej Dobrowolski
- Sabina Janina Karp
- Katarzyna Niewiadomska
- Ewa Sylwia Ołubiec-Opatowska
- Alicja Ponder
- Adrian Marek Stelmasiak

Wręczenie odznaczeń państwowych i resortowych zasłużonym pracownikom SGGW

28 października 2021 r. podczas wspólnej uroczystości, połączonej z wręczeniem dyplomów habilitacyjnych i promocją doktorów, odbyła się dekoracja pracowników SGGW odznaczeniami państwowymi i resortowymi.

Aktu dekoracji Medalami za Długoletnią Służbę dokonał Doradca Prezydenta RP Pan Adam Waśko, któremu towarzyszył Rektor SGGW Michał Zasada.

Postanowieniami Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Andrzeja Dudy za wzorowe, wyjątkowo sumienne wykonywanie obowiązków wynikających z pracy zawodowej odznaczeni zostali:

Medalem Srebrnym za Długoletnią Służbę

- Dr inż. Joanna Bereznička
- Dr hab. inż. Piotr Borysiuk, prof. SGGW
- Dr hab. inż. Michał Brach
- Dr hab. Magdalena Chłopecka
- Dr Natalia Dziekan
- Dr inż. Beata Fortuna-Antoszkiewicz
- Dr hab. Ewa Gondek, prof. SGGW
- Dr hab. Agata Górńska, prof. SGGW
- Dr Paweł Górski
- Dr hab. Eliza Gruczyńska-Sękowska
- Dr Anna Hotowy
- Dr inż. Wojciech Kwasowski
- Dr hab. Paweł Nasiadka
- Dr hab. inż. Bogumiła Pawluśkiewicz, prof. SGGW
- Dr Zbigniew Rusinowski
- Mgr Teresa Sawicka
- Dr hab. Małgorzata Sobczak-Filipiak
- Dr hab. Joanna Trafiałek, prof. SGGW
- Dr hab. lek. med. Dariusz Włodarek, prof. SGGW
- Dr hab. Rafał Wołosiak
- Dr inż. Tomasz Woźniakowski
- Robert Zakowicz

Medalem Brązowym za Długoletnią Służbę

- Dr hab. Katarzyna Bączek, prof. SGGW
- Dr hab. inż. Beata Bilśka
- Dr hab. inż. Piotr Borszewski, prof. SGGW
- Mgr inż. Krystyna Cielniak
- Mgr inż. Bożena Dohojda
- Dr hab. Izabella Dolka
- Dr Anna Gajda
- Dr hab. Małgorzata Gajewska, prof. SGGW
- Dr Marzena Ganc
- Dr inż. Jakub Gąbka
- Dr inż. Agnieszka Grabowska
- Dr inż. Mariusz Grębowiec
- Dr inż. Beata Grzegorzka
- Dr inż. Marta Jeruszka-Bielak
- Mgr Agata Jojczyk

- Dr inż. Małgorzata Kaczyńska
- Dr hab. Agnieszka Kampka
- Dr inż. Kinga Kimic
- Dr Olga Kosakowska
- Dr inż. Ewa Kosiacka-Beck
- Dr hab. Dagny Krauze-Gryz
- Dr Agnieszka Maj
- Dr inż. Justyna Majewska
- Dr hab. Marta Mendel
- Dr inż. Małgorzata Mirgos
- Dr inż. Michał Oczkowski
- Dr inż. Ewelina Pióro-Jabrucka
- Dr Wojciech Poleć
- Dr inż. Joanna Rachtan-Janicka
- Mgr Małgorzata Rowicka
- Dr hab. inż. arch. Kinga Rybak-Niedziółka
- Dr Agnieszka Sałamaszyńska-Guz
- Dr Dariusz Strzębicki
- Dr inż. Marzena Suchocka
- Dr inż. Katarzyna Świąder
- Dr inż. Robert Tomusiak
- Dr hab. inż. Dorota Tumialis
- Dr hab. Łukasz Uzarowicz, prof. SGGW
- Dr hab. Lucjan Witkowski

Za szczególne zasługi w działalności na rzecz oświaty i wychowania Medalem Komisji Edukacji Narodowej uhonorowanych zostało 9 osób. W imieniu Ministra Edukacji i Nauki Przemysław Czarnka aktu dekoracji dokonał Dyrektor Generalny w Ministerstwie Pan Sławomir Adamiec.

Medale Komisji Edukacji Narodowej otrzymali:

- prof. dr hab. Michał Zasada
- prof. dr hab. Jarosław Gołębiowski
- dr hab. Sławomir Bajkowski, prof. SGGW
- prof. dr hab. Stanisław Błażej
- dr hab. Danuta Jaworska, prof. SGGW
- prof. dr hab. Krzysztof Krajewski
- prof. dr hab. Krystyna Krzyżanowska
- dr hab. Monika Podkowińska, prof. SGGW
- dr inż. Andrzej Życzyński

SGGW w 103. Rocznicę Niepodległości Polski

W przeddzień Narodowego Święta Niepodległości, społeczność akademicka Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie uczciła pamięć pracowników, studentów i wychowanków SGGW, którzy dla odzyskania przez Polskę suwerenności, utrwalenia jej granic i zachowania wolności złożyli ofiarę własnego życia.

„Pamięć o bohaterstwie minionych pokoleń jest naszym patriotycznym obowiązkiem. Powinnością, którą, jako spadkobiercy tej wyjątkowej spuścizny, wytrwale musimy wypełniać. Bo pamięć, zwłaszcza o początkach II Rzeczypospolitej, o wojnie 1920 roku, o Legii Akademickiej, bywa ulotna. Zacierają się emocje, odchodzą bezpośredni uczestnicy historycznych wydarzeń, a nowe pokolenia, żyjąc w realiach wolnego i bezpiecznego świata, mają prawo uważać, że tak już będzie zawsze. Jednak ta najcenniejsza z wartości – wolność – nie jest dana raz na zawsze. I niestety, coraz częściej mamy okazję doświadczać, jak łatwo można ją utracić i jak niezwykle trudno odzyskać – podkreślił w okolicznościowym wystąpieniu Rektor SGGW.

W imieniu inicjatora uroczystości – Stowarzyszenia Wychowanków SGGW Apel Poległych poprowadził jego wiceprezes mgr inż. Józef Rzewuski, który witając uczestników przypomniał też długoletnią tradycję tej uroczystości w Uczelni. Apel Poległych odczytał przewodniczący Samorządu Studentów SGGW Mateusz Niziołek.

Ze względu na pandemię ceremonia odbyła się w plenerze z symbolicznym udziałem pracowników i studentów. Uczestniczyły w niej Władze SGGW: Rektor prof. dr hab. Michał Zasada, prorektorzy: prof. dr hab. Kazimierz Tomala i prof. dr hab. inż. Tomasz Okruszko, rektorzy poprzednich kadencji: prof. dr hab. Tomasz Borecki i prof. dr hab. Alojzy Szymański, przedstawiciele pracowników i studentów.

Przed tablicą poświęconą pamięci pracowników i studentów SGGW poległych i pomordowanych w latach 1918-1920 oraz 1939-1945 oraz historycznymi tablicami w holu Auli

Kryształowej kwiaty złożyły Władze SGGW na czele z rektorem prof. dr hab. Michałem Zasadą oraz delegacje:

- Stowarzyszenia Wychowanków SGGW z prezes inż. Grażyną Skalmierską
- Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” z przewodniczącym dr. Jackiem Bujko
- Związku Nauczycielstwa Polskiego SGGW z przewodniczącym dr. Wojciechem Ożgą
- Pracowników Instytutu Nauk Socjologicznych i Pedagogiki z dyrektorem dr hab. Joanną Wyleżatek, prof. SGGW oraz Wydziału Socjologii i Pedagogiki z dziekanem dr. hab. Włodzimierzem Chojnackim, prof. SGGW
- Rady Uczelnianej Samorządu Studentów z przewodniczącym Mateuszem Niziołkiem

Oprawę muzyczną uroczystości zapewnili członkowie Orkiestry Reprezentacyjnej SGGW.

SGGW jako pierwsza uczelnia w Polsce uruchamia model dynamicznego przewodu pokarmowego

Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie jest pierwszą uczelnią w kraju posiadającą dynamiczny model przewodu pokarmowego. Aparatura pozwalająca na bardzo wierne naśladowanie i monitorowanie procesów zachodzących w żołądku, jelicie cienkim oraz jelicie grubym w kontrolowanych warunkach będzie wykorzystywana do prac badawczych Instytutu Nauk o Żywieniu Człowieka.

„Powiedz mi, co jesz, a powiem Ci, kim jesteś”- to słynne zdanie francuskiego prawnika i gastronomo Jeana Anthelme’a Brillat-Savarin’a chyba najdobitniej wyraża znaczenie pożywienia dla naszego zdrowia. Jednak autor

tego jakże trafnego stwierdzenia nie mógł przypuszczać, że rola przewodu pokarmowego nie sprowadza się jedynie do trawienia, wchłaniania składników pokarmowych oraz wydalania tego, co jest człowiekowi niepotrzebne, czy wręcz jest dla niego toksyczne. Prawidłowe funkcjonowanie przewodu pokarmowego jest niemożliwe bez mikrobioty jelitowej, która, jak potwierdzają badania z ostatnich lat, ma niebagatelne znaczenie dla naszego organizmu.

Mikrobiota przewodu pokarmowego, czyli specyficzny ekosystem tworzony przez m.in. bakterie, archeony, wirusy i grzyby od wielu lat znajduje się w centrum zainteresowania naukowców zajmujących się badaniem mechanizmów wzajemnego oddziaływania tych mikroorganizmów

z organizmem gospodarza. Fizjologiczne znaczenie mikrobioty dla funkcjonowania organizmu wydaje się być niezwykle ważne, ponieważ warunkuje ona ochronę organizmu przed infekcjami, umożliwia prawidłowy rozwój części układu immunologicznego zwanej tkanką limfatyczną związaną z jelitami (GALT) w początkowym okresie życia po urodzeniu, moduluje odporność, reguluje prawidłowy przebieg wielu procesów metabolicznych, umożliwia fermentację niektórych składników pokarmowych (np. węglowodanów złożonych), których nie trawią enzymy zawarte w sokach trawiennych, a powstające związki tzw. postbiotyki uzupełniają funkcje mikrobioty. Procesy przebiegające w jelicie grubym umożliwiają syntezę różnych związków (np. krótkołańcuchowych kwasów tłuszczowych oraz witamin K, B1 czy bakteriocyn).

Znaczenie mikroorganizmów nie ogranicza się jedynie do wpływu na funkcjonowanie przewodu pokarmowego. Na podstawie badań wiadomo, że mikrobiota jelitowa jest zdolna do syntezy neurotransmiterów, które mogą oddziaływać na układ nerwowy i kształtować nasze zachowanie (w jelitach powstaje 95% serotoniny, mediatora odpowiedzialnego m.in. za nastrój i sen). Z kolei zaburzenie składu i proporcji drobnoustrojów tworzących mikrobiotę, określane jako dysbioza jelitowa, ma powiązanie z ryzykiem wielu schorzeń, takich jak otyłość, cukrzyca, choroby przewodu pokarmowego o podłożu zapalnym, stłuszczeniowa choroba wątroby, choroby neurodegeneracyjne czy nawet zaburzenia psychiczne. Należy zaznaczyć, że mikrobiota jelitowa stanowi bardzo liczny system, określane czasem jako tzw. „narząd bakteryjny”. Szacuje się, że stosunek liczby mikroorganizmów bytujących w przewodzie człowieka do całkowitej liczby komórek jego organizmu wynosi 1,3:1, natomiast pod względem ilościowym genom wszystkich drobnoustrojów przekracza 150 razy genom człowieka.

Instytut Nauk o Żywieniu Człowieka Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie jest pierwszym ośrodkiem akademickim w Polsce, który dysponuje unikatową i kompletną technologią dynamicznego modelu przewodu pokarmowego w technologii SHIME2® (ang. Simulator of the Human Intestinal Microbial Ecosystem). System został sfinansowany w ramach projektu „Centrum Żywności i Żywienia - modernizacja kampusu SGGW w celu stworzenia Centrum Badawczo-Rozwojowego Żywności i Żywienia (CŻiŻ)” współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020. Urządzenie SHIME2®

zostało zaprojektowane i opatentowane przez zespół naukowców z Uniwersytetu w Gandawie oraz firmę Prodigest z Belgii.

Model SHIME2® obejmuje układ bioreaktorów stanowiących odpowiednie odcinki przewodu pokarmowego, czyli żołądek, jelito cienkie oraz okrężnicę (część wstępującą, poprzeczną i zstępującą). - *Jest to system zintegrowany, co oznacza, że w każdym z odcinków przewodu pokarmowego automatycznie kontrolowanych jest wiele parametrów. Zapewnia to stabilność całego systemu, co jest niezwykle istotne przy prowadzeniu długotrwałych eksperymentów. Co ciekawe, system ten może być dostosowany do badania mikrobioty zarówno dzieci, dorosłych, jak i osób starszych* – tłumaczy dr inż. Michał Oczkowski, kierownik Zakładu Fizjologii Żywienia w Instytucie Nauk o Żywieniu Człowieka SGGW.

Dostęp do technologii SHIME2® pozwoli Instytutowi Nauk o Żywieniu Człowieka SGGW poszerzyć profil dotychczasowych badań o eksperymenty dotyczące np. metabolizmu składników pokarmowych, ich wpływu na mikrobiotę jelitową czy też prac nad żywnością probiotyczną. – *System umożliwia odtwarzanie procesów zachodzących w żołądku, jelicie cienkim i grubym w warunkach możliwie najbardziej zbliżonych do tych panujących w środowisku fizjologicznym. Motoryka przewodu pokarmowego symulowana jest przez działanie pomp perystaltycznych, a ruch treści pokarmowej w reaktorach przez mieszadła magnetyczne* – wyjaśnia dr inż. Tomasz Królikowski z Zakładu Fizjologii Żywienia w Instytucie Nauk o Żywieniu Człowieka SGGW.

SGGW w projekcie europejsko-malezyjskim

Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie jest w grupie partnerów europejsko-malezyjskiego projektu „Making 4.0” z branży przemysłu drzewnego i meblarskiego, mającego na celu stworzenie innowacyjnego międzynarodowego programu studiów magisterskich związanych z Przemysłem 4.0.

W skład międzynarodowego konsorcjum wchodzi cztery instytucje europejskie oraz pięć malezyjskich. Ponad trzydziestu specjalistów zaangażowanych jest w realizację specjalistycznych szkoleń na temat trendów technologicznych i postępów związanych z Przemysłem 4.0. Ze strony SGGW w projekcie uczestniczą: dr hab. inż. Marcin Zbieć oraz dr hab. inż. Piotr Borszewski z Katedry Technologii i Przedsiębiorczości w Przemysle Drzewnym Instytutu Nauk Drzewnych i Meblarstwa, a także dr Michał Dziedzic z Katedry Pedagogiki Instytutu Nauk Socjologicznych i Pedagogiki.

Projekt opracowany został specjalnie dla pracowników fabryk mebli oraz innych osób związanych z branżą drzewną i meblarską. Firm, w których kładziony jest nacisk na umiejętności związane z technologiami teleinformatycznymi (ICT) zwiększającymi konkurencyjność przemysłu drzewnego i meblarskiego w krajach uczestniczących w projekcie.

Rozwój i Przemysł 4.0 są kluczem do rozwoju gospodarki i wyższego standardu życia. Taki rozwój zmieni również profile

zawodowe i wymagane od specjalistów umiejętności. Pojawiają się nowe zawody, a inne przestaną być potrzebne. Ta istotna zmiana nie dokona się bez współpracy z uczelniami. Projekt „Making 4.0” służy dostosowaniu systemu szkolnictwa wyższego do zmieniającej się sytuacji na rynku pracy oraz do nowych wymagań zawodowych. Ma na celu współpracę pomiędzy uczelniami a firmami zapewniającą studentom większe możliwości zdobycia konkretnych umiejętności związanych z nowoczesnym przemysłem drzewnym i meblarskim.

Realizacja projektu planowana jest do września 2022 r.

Dane finansowania projektu:

- Title: Improving Malaysian HE Knowledge towards a Wood and Furniture Industry4.0 - MAKING4.0
- Erasmus + program: Cooperation for innovation and the exchange of good practices.
- Key action 2: Capacity Building in the field of Higher Education (Erasmus+ KA2 – CBHE)
- Grant agreement number: 2018-2966/001 – 001
- Project reference number: 598783-EPP-1-2018-1-ES-EPPKA2-CBHE-JP

Więcej informacji na temat projektu: <http://making40.eu/>

Projekty Erasmus+ realizowane w Instytucie Nauk o Żywieniu Człowieka

Instytut Nauk o Żywieniu Człowieka Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego koordynuje trzy projekty międzynarodowe finansowane przez Fundację Rozwoju Systemu Edukacji, Narodową Agencję Erasmus+ – projekt TEFSI (Transformation of European Food Systems towards Sustainability by Transnational, Innovative Teaching), GOODFOOD (Good Teaching Practices in Experiential Learning for Effective Education in Embedded Food Systems) oraz SAFE-ORGfood (Transnational Quality Education for Organic Food Safety).

Celem realizowanych projektów jest budowa sieci współpracy między europejskimi uczelniami oraz przygotowanie i wdrożenie innowacyjnych strategii oraz narzędzi edukacyjnych służących podniesieniu kompetencji nauczycieli akademickich i poprawie jakości kształcenia z zakresu bezpieczeństwa żywności w produkcji ekologicznej oraz transformacji europejskich systemów żywnościowych w kierunku zrównoważonego rozwoju.

Instytut Nauk o Żywieniu Człowieka SGGW jest koordynatorem następujących projektów:

TEFSI

Projekt „Transformacja Europejskich Systemów Żywnościowych w kierunku Zrównoważonego Rozwoju przez Międzynarodowe, Innowacyjne Nauczanie” (Transformation of European Food Systems towards Sustainability by Transnational, Innovative Teaching) wspiera współpracę między 9 europejskimi uczelniami w celu opracowania, wdrożenia i upowszechnienia innowacyjnych metod nauczania w zakresie tematów obejmujących różne aspekty zrównoważonych systemów żywnościowych. TEFSI dąży do zwiększenia świadomości nauczycieli akademickich na temat znaczenia tych zagadnień w ich codziennych wykładach. Projekt ma podnieść kompetencje nauczycieli akademickich i poprawić jakość kształcenia.

Pierwszym etapem była analiza poziomu włączenia zagadnień dotyczących zrównoważonych systemów żywnościowych do treści edukacyjnych na uczelniach, wykorzystywanych metod i narzędzi edukacyjnych oraz perspektyw na wdrożenie innowacji w tym obszarze. Następnym etapem jest opracowanie materiałów edukacyjnych nt. innowacyjnych metod i koncepcji nauczania, przedstawienie ich podczas międzynarodowych szkoleń dla kadry akademickiej, włączenie do codziennych aktywności dydaktycznych wykładowców uczelni uczestniczących w projekcie i upowszechnienie podczas konferencji TEFSI.

GOODFOOD

Projekt „Dobre praktyki w uczeniu się przez doświadczenie dla efektywnego kształcenia w zakresie terytorialnych systemów żywnościowych” (Good Teaching Practices in Experiential Learning for Effective Education in Embedded Food Systems) ma na celu zbudowanie sieci współpracy między europejskimi uczelniami oraz przedstawicielami terytorialnie osadzonych systemów żywnościowych. Wynikiem tej współpracy ma być opracowanie, przetestowanie i wdrożenie aktywności edukacyjnych opartych na uczeniu się przez doświadczenie, pozwalających zarówno nauczycielom akademickim, jak i studentom na zdobycie i wymianę doświadczeń oraz wiedzy na temat terytorialnie osadzonych systemów żywnościowych i najlepszych praktyk ich przyszłego rozwoju.

Projekt GOODFOOD przewiduje przygotowanie i wdrożenie szerokiego spektrum treści i narzędzi dydaktycznych, m.in. organizację międzynarodowych programów intensywnych pt. „Embedded food systems in territories”, w ramach których studenci z europejskich uczelni partnerskich będą analizować różne aspekty zrównoważenia lokalnych systemów żywnościowych (w regionach Münsterland i Piemont) oraz

ich osadzenie w terytoriach. Programy intensywne będą poprzedzone kursami e-learningowymi, w ramach których studenci uzyskają podstawową wiedzę teoretyczną potrzebną do dalszego praktycznego badania terytorialnie osadzonych systemów żywnościowych.

Rezultaty projektu obejmują m.in. sylabus i materiały edukacyjne opracowane na potrzeby programów intensywnych, zbiór wybranych studiów przypadku osadzonych systemów żywnościowych jako baza do opracowania treści i narzędzi edukacyjnych oraz katalog innowacyjnych metod i narzędzi edukacyjnych do wykorzystania przez nauczycieli akademickich w edukacji w zakresie osadzonych systemów żywnościowych.

SAFE-ORGfood

Celem projektu „Międzynarodowa jakość edukacji w zakresie bezpieczeństwa żywności ekologicznej” (Transnational Quality Education for Organic Food Safety) jest opracowanie i szerokie upowszechnienie innowacyjnych, kompleksowych materiałów edukacyjnych dotyczących bezpieczeństwa żywności w produkcji ekologicznej, a w konsekwencji podniesienie jakości i efektywności nauczania uniwersyteckiego w tym obszarze.

Podjęte w projekcie działania obejmują opracowanie materiałów edukacyjnych w postaci podręcznika z teoretycznymi podstawami bezpieczeństwa żywności w produkcji ekologicznej oraz gotowymi do wdrażania praktycznymi rozwiązaniami w tym zakresie. Zostaną również opracowane materiały e-learningowe i wideo online na temat bezpieczeństwa żywności w produkcji ekologicznej, które będą wdrażane w codzienne zajęcia dydaktyczne na uczelniach.

Dzięki ponadnarodowemu charakterowi działań możliwa jest analiza i zestawienie największych atutów zaangażowanych w projekt uniwersytetów w zakresie różnych metod i strategii nauczania. Działania wdrożeniowe przybliżą obecnemu szkolnictwu wyższemu UE tematy bezpiecznej produkcji ekologicznej i zaspokojenia potrzeb społecznych (również w odniesieniu do celów zrównoważonego rozwoju), a także zwrócą uwagę na potrzeby rozwijającego się europejskiego rynku żywności ekologicznej.

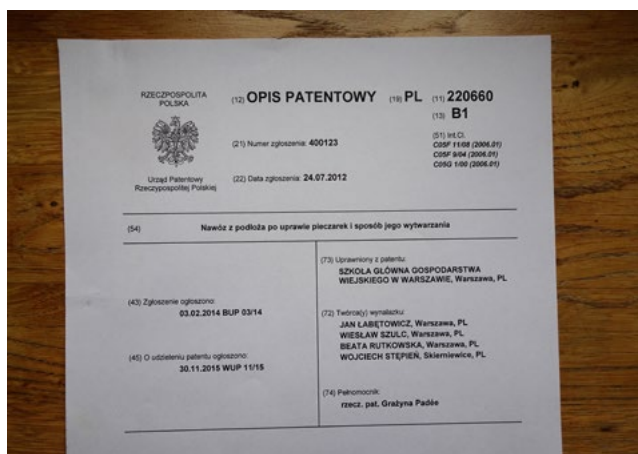
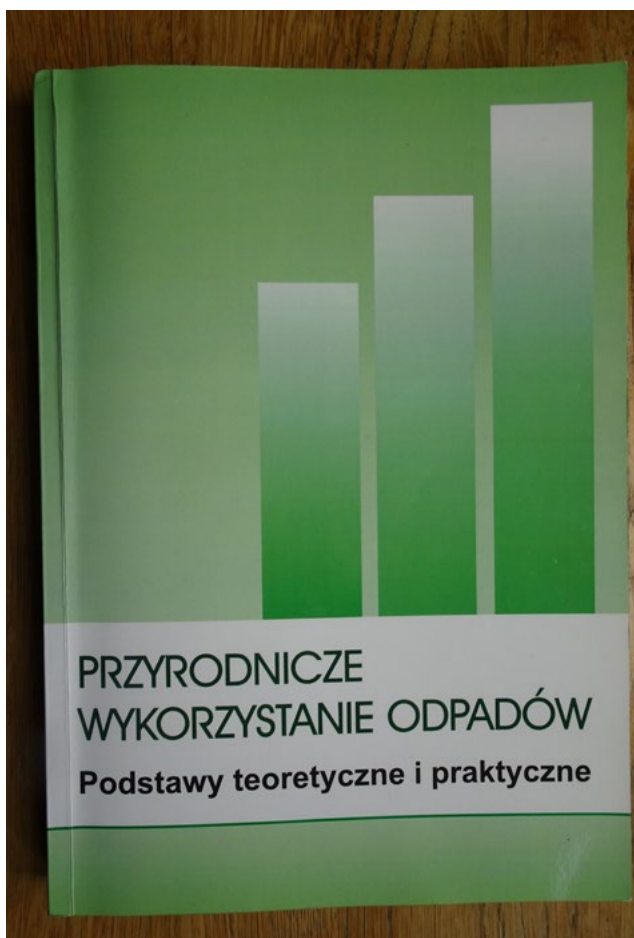

Nawozy z odpadów jako ważne ogniwo gospodarki obiegu zamkniętego

W XXI wieku światowa gospodarka ukierunkowuje się na produkcję opartą na zrównoważonym wykorzystaniu surowców, w której coraz bardziej istotną rolę odgrywają technologie pozwalające ponownie włączyć odpady w cykl produkcyjny. Powstaje nowy typ gospodarowania określany mianem gospodarki obiegu zamkniętego. Wśród licznych kierunków przetwarzania odpadów na produkty użyteczne szczególne znaczenie zaczyna odgrywać ich nawozowe wykorzystanie. Wiele odpadów powstających w przetwórstwie rolno-spożywczym, fermach zwierzęcych, gospodarce komunalnej, a także w wielu gałęziach przemysłu wykorzystującego surowce mineralne ma znaczny potencjał nawozowy. Ich szersze niż dotychczas wykorzystanie do produkcji nawozów pozwoliłoby w istotny sposób poprawić bilans składników pokarmowych i substancji organicznej w rolnictwie, przynosząc jednocześnie szeroko rozumiane korzyści środowiskowe.

Środowisko glebowe pola uprawnego jest bowiem sprawnym układem przyrodniczym, w którym wszelkie materiały odpadowe dostarczone z zewnątrz w odpowiedniej formie z uwzględnieniem wymogów środowiskowych,

produktów nawozowych, zarówno organicznych jak i mineralnych, mogą zostać odpowiednio wykorzystane jako czynniki plonotwórcze.

Pracownicy Samodzielnego Zakładu Chemii Rolniczej Instytutu Rolnictwa SGGW od wielu lat zajmują się tą problematyką współpracując w tym zakresie z wieloma instytucjami naukowymi, mając na tym polu znaczące osiągnięcia, zarówno w wymiarze dydaktycznym, jak i naukowym.

W początkach XXI wieku problematyka przyrodniczego, a w szczególności rolniczego, wykorzystania różnych

materiałów odpadowych została wprowadzona jako przedmiot nauczania na kierunku studiów „rolnictwo”. W 2011 r. z inicjatywy pracowników Zakładu Chemii Rolniczej SGGW napisano pierwszy w kraju podręcznik akademicki poświęcony tej problematyce. Powstał on we współpracy z Uniwersytetem Przyrodniczym w Lublinie i Zachodniopomorskim Uniwersytetem Technologicznym w Szczecinie pod redakcją profesorów Stanisława Barana, Edwarda Krzywego i Jana Łabętowicza. Wskazano w nim na olbrzymie możliwości nawozowego przetwarzania odpadów, podkreślając, że ich zagospodarowanie stanowi jedną z istotnych form ochrony środowiska.

Wśród wielu odpadów organicznych szczególne miejsce zajmuje zużyte podłoże popieczarkowe, głównie ze względu na skalę produkcji pieczarkarskiej w kraju oraz korzystny z punktu widzenia nawozowego skład chemiczny. Polska jest największym w Europie producentem pieczarek i ich eksport jest znaczącym składnikiem bilansu płatniczego w kraju. Pozostałe po produkcji podłoże może stanowić cenny materiał nawozowy, ale niezagospodarowane może być istotnym czynnikiem zagrożenia środowiskowego. Kilkuletnie badania prowadzone w Zakładzie Chemii Rolniczej SGGW w ramach projektu NCBR doprowadziły do opracowania nowej technologii przetwarzania tych odpadów na granulowane nawozy organiczne i organiczno-mineralne. W ramach projektu badawczego realizowanego w Stacji Doświadczalnej w Skierniewicach wybudowano półtechniczną instalację pilotową. Dzięki przeprowadzonym przy jej użyciu badaniom wdrożeniowym wytworzono całą rodzinę nawozów opartych o odpadowe podłoże popieczarkowe przeznaczonych pod różne gatunki roślin uprawnych. Na ich podstawie Urząd Patentowy RP udzielił SGGW patentu na technologię wytwarzania nawozu granulowanego na bazie podłoża popieczarkowych (Patent numer PL 220660 B1).

Ważnym obszarem badawczym, który stanowi przedmiot zainteresowania wielu jednostek naukowych, są odpady przemysłu energetycznego opartego o węgiel brunatny. Polska jest liderem w Europie pod względem zasobów tego surowca i ma jeden z najsilniej rozwiniętych w Europie przemysłów eksploatujących te złoża i przetwarzających je na energię elektryczną. Problemem są odpady po spaleniu węgla, a mianowicie popioły i gipsy, które składowane w formie hałd stanowią istotne zagrożenie dla środowiska, a także generują istotne koszty dla zakładów przetwórczych.

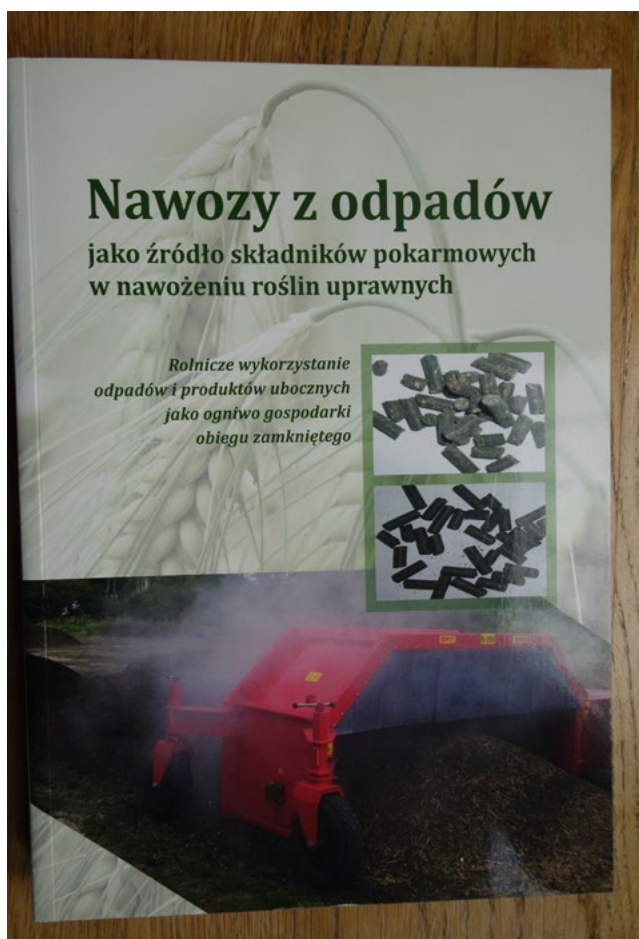
Zakład Chemii Rolniczej Instytutu Rolnictwa SGGW współpracuje w tym zakresie z kopalnią i elektrownią

Bełchatów. Efektem współpracy jest opracowanie trzech kierunków zagospodarowania popiołów i gipsów. Na podstawie przeprowadzonych badań opracowano materiał nawozowy dla rekultywacji składowisk pokopalnianych, specjalistyczny nawóz pod zalesianie gruntów porolnych oraz nawóz pod rośliny uprawne o dużym zapotrzebowaniu na siarkę. Badania prowadzono we współpracy z przedsiębiorstwem Wasa sp. z o.o. specjalizującym się w rekultywacji składowisk. Zostały one wyróżnione Złotym Laurem Innowacyjności przyznany w konkursie im. Stanisława Staszica za najlepsze produkty innowacyjne w roku 2017 organizowanym przez Naczelną Organizację Techniczną.

Od ukazania się w roku 2011 pierwszego podręcznika dotyczącego przyrodniczego wykorzystania odpadów nastąpił znaczący postęp w technologiach recyklingu oraz pojawiły się nowe technologie przetwarzania odpadów na produkty nawozowe. Należy podkreślić, że rozwój badań w tym zakresie na przestrzeni ostatnich lat odbywa się w warunkach coraz lepszego rozumienia, że stosowanie nawozów z odpadów na użytkach rolnych, obok korzyści, jakie

z tego osiągamy, związane jest z ryzykiem zanieczyszczenia nie tylko wód podziemnych i gleb, ale może także stanowić czynnik ryzyka dla jakości wytwarzanych produktów rolnych. Stosowanie odpadów na użytkach rolnych musi więc uwzględniać nie tylko korzyści społeczne (pozbycie się odpadów) i gospodarcze (walory nawozowe odpadów), ale także, co jest szczególnie ważne, zapewnić bezpieczeństwo środowiska i produktów rolnych.

Tak więc, aby odpady mogły być w formie surowej lub przetworzonej wykorzystane do nawożenia muszą spełniać wymogi prawne na poziomie krajowym i europejskim. Wymogi prawne dopuszczające przyrodnicze wykorzystanie nawozów opartych na bazie odpadów są znacząco zróżnicowane w poszczególnych krajach UE. Wychodząc temu naprzeciw, Parlament Europejski w czerwcu 2019 r. uchwalił nowe uregulowania prawne (Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady Europy nr 2019/1009 z dn. 5 czerwca 2019 r.), które od 2022 r. otwierają rynek europejski na wszelkiego rodzaju nawozy, zarówno mineralne, jak również organiczne i organiczno-mineralne oraz nowe produkty

nawozowe wytwarzane z odpadów o statusie polepszaczy glebowych, podłoży do upraw itp. Rozporządzenie zostało przedstawione stronie polskiej przez przedstawicieli Parlamentu Europejskiego i Rady Europy na zorganizowanej w tym celu ogólnokrajowej konferencji w Ministerstwie Przedsiębiorczości i Rozwoju w dniu 23 października 2019 roku (referaty wprowadzające wygłosili przedstawiciele SGGW – profesorowie J. Łabętowicz i W. Stępień).

To zainspirowało zespół pracowników Zakładu Chemii Rolniczej SGGW do opracowania nowego podręcznika, uwzględniającego postęp naukowy i technologiczny, jaki nastąpił w ostatnim 10-leciu w obszarze wytwarzania nawozów z odpadów ze szczególnym uwzględnieniem problematyki środowiskowej i prawnej. Podręcznik pt. „Nawozy z odpadów jako źródło składników pokarmowych w nawożeniu roślin uprawnych” pod redakcją naukową J. Łabętowicza i W. Stępnia został wydany w roku 2020 przez Wydawnictwo SGGW we współpracy z Fundacją „Pro Civis”. Stanowi on pracę zbiorową, przygotowaną przez zespół pracowników Zakładu Chemii Rolniczej, w którym zaprezentowano kompleksowe spojrzenie na technologie przetwarzania odpadów i nawozowego ich stosowania w rolnictwie z uwzględnieniem zarówno najnowszych trendów w nawozowym wykorzystaniu odpadów jak i zaprezentowano w szerokim zakresie związane z tym aspekty prawno-środowiskowe. Podręcznik wpisuje się w działania Unii Europejskiej dotyczące gospodarki obiegu zamkniętego i biogospodarki, w którym zachęca się kraje członkowskie do produkcji nawozów uzyskiwanych z surowców organicznych lub wtórnych i stwarza nowe możliwości ich produkcji i wprowadzenia do obrotu na dużą skalę. Książka stanowi element edukacji w zakresie gospodarki obiegu zamkniętego ukierunkowanej na szeroko rozumiane zrównoważone gospodarowanie składnikami pokarmowymi roślin w przestrzeni rolniczej. Obok podstawowych informacji z zakresu istoty gospodarki obiegu zamkniętego i potencjału nawozowego tkwiącego w szeroko rozumianych odpadach, prezentuje innowacyjne technologie przetwarzania różnych odpadów na nawozy agroekologicznej użyteczności. Zawiera także podstawowe kompendium wiedzy z zakresu aspektów prawnych związanych z nawozowym wykorzystaniem odpadów.

Wyróżnienie Polish Graphic Design Awards

Modyfikacja symbolu Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie otrzymała prestiżowe wyróżnienie w konkursie Polish Graphic Design Awards 2020. Projekt wykonany dla Uczelni przez studio graficzne Podpunkt był nominowany w dwóch kategoriach – rebranding oraz identyfikacja wizualna rozszerzona.

Projekt nowego znaku SGGW powstał w wyniku licznych konsultacji prowadzonych przez prawie rok z udziałem różnych środowisk społeczności akademickiej Uczelni. Przedstawia wzorowany na historycznej wersji godła z 1918 r. wizerunek orła z rozpostartymi skrzydłami trzymającego w szponach gałązki. Trzy gwiazdy symbolizują 3 pierwsze wydziały Uczelni, a wieniec składający się z motywów roślinnych nawiązuje do określonych płodów ziemi – owoców, zbóż, warzyw.

Nowa identyfikacja wizualna SGGW to odpowiedź na zmieniający się świat oraz potrzeby nowoczesnej komunikacji z partnerami Uczelni – pracownikami, naukowcami, studentami oraz środowiskiem biznesowym. Stworzony język komunikacji jest wyrazisty, ale jednocześnie zachowuje elementy świadczące o 200-letniej historii funkcjonowania instytucji. Podstawą nowego systemu stały się inspirowane życiem i naturą „cząstki elementarne SGGW”. Ich kształty, oparte na okręgu, nawiązują do przyrody w skali mikro – kropli wody, cząsteczki, komórki.

Identyfikacja określa stylistykę ilustracji oraz fotografii stosowanych w komunikacji Uczelni. Wszystkie materiały promocyjne SGGW stworzone są na podstawie dwóch linii komunikacyjnych identyfikacji. Zróżnicowanie języka wizualnego na dwie linie wynika z dwóch grup docelowych: młodzieży, licealistów, studentów oraz naukowców, przedsiębiorców czy polityków.

„Cząstki elementarne SGGW” są obecne również w zaprojektowanym specjalnie dla Uczelni autorskim kroju pisma. Życie i przyroda są też punktem wyjścia dla palety kolorystycznej. Jej podstawę stanowią trzy odcienie zieleni, niebieski, żółty, fioletowy oraz czerwień – kolory inspirowane barwami występującymi w naturze.

Polish Graphic Design Awards to organizowany od 2017 r. coroczny konkurs na najlepsze polskie projekty komunikacji wizualnej.

Nowy system oznakowania kampusu

W Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego wprowadzono nowy system oznakowania kampusu i pomieszczeń, którego celem jest zwiększenie komfortu i ułatwienie adaptacji nowych studentów i kadry akademickiej, w tym obcokrajowców.

Na system oznakowania w języku polskim i angielskim składają się: 33 nośniki informacyjne w przestrzeni kampusu, w tym 7 map i 26 totemów kierujących, oraz wewnętrzne tabliczki przydrzwiowe w budynkach akademickich i administracyjnych.

Realizacja systemu oznakowania w SGGW była podzielona na dwa etapy:

- opracowanie projektu systemu oznakowania;
- wykonanie, dostawę i instalację systemu oznakowania.

W ramach prac projektowych przeprowadzono m.in. szczegółową analizę, której wynikiem był raport identyfikujący istniejące problemy, ze wskazaniem propozycji rozwiązań do projektowanego systemu oznakowania. Celem pierwszego etapu było stworzenie ujednoliconego systemu oznakowania z wykorzystaniem różnych typów nośników informacji, ułatwiającego obcokrajowcom orientację w Uczelni (z uwzględnieniem naturalnego ruchu pieszego i organizacji przestrzennej), ale także nawiązanie do specyfiki działalności Uczelni (profil: life sciences) z zachowaniem spójności

projektu w kontekście podziału kampusu na część zabytkową (zabytkowe założenie parkowe) i współczesną.

Przygotowany projekt systemu oznakowania spełniał założenia przyjazności użytkownikowi (czytelność, intuicyjność, widoczność, rozpoznawalność), jak również był dostosowany do produkcji i wykonania (pliki produkcyjne, specyfikacja techniczno-materiałowa z warunkami posadowienia konstrukcji).

Wprowadzenie systemu oznakowania kampusu i pomieszczeń w SGGW stanowiło jedno z zadań projektu TIME2GETREADY realizowanego w ramach programu „Welcome to Poland” współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

Biuro Promocji SGGW

Podsumowanie rekrutacji 2021/22

Nowe kierunki studiów w ofercie edukacyjnej SGGW

W rekrutacji 2021/22 na studia stacjonarne i niestacjonarne pierwszego stopnia oraz jednolite magisterskie w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego udział wzięło 13096 kandydatów. W tym roku chętnych do studiowania w najstarszej polskiej uczelni rolniczej na studiach stacjonarnych pierwszego stopnia było o 402 osoby więcej niż w roku ubiegłym.

Na studiach pierwszego stopnia oraz jednolitych magisterskich w roku akademickim 2021/2022 przygotowano 5606 miejsc (łącznie na studiach stacjonarnych oraz niestacjonarnych). Największą popularnością pod względem liczby kandydatów podczas tegorocznej rekrutacji cieszyły się: informatyka (6,96 os./miejsce), finanse i rachunkowość (6,42 os./miejsce), weterynaria (5 os./miejsce), zarządzanie (4,65 os./miejsce) oraz logistyka (4,6 os./miejsce) i ekonomia (4,27 os./miejsce).

Nowe kierunki studiów

Programy studiów w SGGW są na bieżąco aktualizowane i dostosowywane do potrzeb rynku pracy, zmieniającej się sytuacji gospodarczej oraz zainteresowań młodych ludzi. W roku akademickim 2021/2022 do 38 dotychczasowych kierunków dołączyły dwa nowe: technologia biomedyczna na Wydziale Biologii i Biotechnologii oraz ogrodnictwo miejskie i arborystyka na Wydziale Ogrodniczym.

Technologia biomedyczna to kierunek prowadzony wspólnie z Wydziałem Chemii Uniwersytetu Warszawskiego. Łączy wiedzę z różnych dyscyplin w celu opracowania

innowacyjnych środków medycznych oraz kreowania rozwiązań wspomagających leczenie, diagnostykę i prewencję. Kształcenie obejmuje zagadnienia z zakresu biologii człowieka na poziomie nano-, mikro- i makrostruktury do projektowania rozwiązań technologicznych oraz ich komercjalizacji dla medycyny.

W programie studiów znajdują się m.in.: hodowla komórek i tkanek, genetyka klasyczna i molekularna oraz podstawy nanobiotechnologii. Studenci poznają aspekty planowania doświadczeń oraz zasady prowadzenia badań zgodnie z dobrą praktyką laboratoryjną.

Absolwenci technologii biomedycznej będą przygotowani do kreowania nowych rozwiązań i technologii dla medycyny i farmacji. Znajdą zatrudnienie w nowoczesnych, innowacyjnych firmach związanych z działalnością na rzecz szeroko rozumianego wspomagania medycyny o charakterze biomedycznym, biotechnologicznym, czy też nanobiotechnologicznym.

Ogrodnictwo miejskie i arborystyka łączy zagadnienia z zakresu ekologii, ochrony środowiska miejskiego, arborystyki, zagospodarowania przestrzeni miejskiej – od planowania i wykonania po ekonomiczne aspekty tego procesu.

W programie studiów znajdują się takie przedmioty jak m.in.: ekologia, ochrona środowiska, dendrologia, fitosocjologia, sadownictwo i warzywnictwo miejskie, ochrona roślin, elementy projektowania, panel przedmiotów związanych z greenkeepingiem oraz arborystyką.

Absolwenci ogrodnictwa miejskiego i arborystyki będą specjalistami w zakresie zrównoważonego rozwoju miast, potrafiącymi tworzyć wizje i plany dotyczące terenów biologicznie czynnych oraz decydować o ich przyszłości. Eksperti z tych dziedzin poszukiwani są m.in. w jednostkach administracji rządowej i samorządowej, zakładach produkcji ogrodniczej i placówkach naukowo-badawczych.

Magna Charta Universitatum (MCU) 2020

Liderzy uniwersytetów z całego świata łącząc się wirtualnie świętowali uruchomienie nowego Magna Charta Universitatum (MCU) 2020. Ceremonia podpisania odbyła się podczas dwudniowej konferencji online Bolonia-Włochy 16 i 17 czerwca 2021 r.

MCU 2020 to deklaracja i potwierdzenie fundamentalnych zasad, na których powinna opierać się misja uniwersytetów na całym świecie. Zachowuje kluczowe zasady określone w oryginalnym dokumencie z 1988 r. o wolności akademickiej i autonomii instytucjonalnej. Nowa wersja jest rozszerzona, aby odzwierciedlić globalny charakter dzisiejszych uniwersytetów i ich odpowiedzialność wobec społeczności, którym służą, aby przynieść korzyści ludzkości i przyczynić się do zrównoważonego rozwoju.

MCU podkreśla rolę uniwersytetów w ochronie planety oraz w promowaniu zdrowia, dobrobytu i oświecenia na całym świecie.

Profesor Roman Niżnikowski powołany do Rady ds. Środowiska, Energii i Zasobów Naturalnych przy Prezydencie RP

Prof. dr hab. Roman Niżnikowski został powołany do Rady ds. Środowiska, Energii i Zasobów Naturalnych przy Prezydencie RP.

W skład Rady weszli również: Paweł Sałek (przewodniczący), Bronisław Barchański, Andrzej Białkiewicz, Bogdan Brzeziecki, Krystyna Czaplicka-Kolarz, Mariusz Gajda, Tomasz Gierat, Janusz Gołaś, Piotr Grochowski, Jacek Hilszczański, Jerzy Kruszelnicki, Magdalena Loch, Zbigniew Mirek, Paweł Mzyk, Małgorzata Paprocka, Mirosław Parol, Łukasz Popławski, Marek Ryszka, Katarzyna Smętek, Janusz Sowa, Krystian Szczepański, Robert Szewczyk, Marek Ściążko, Stefan Taczanowski, Andrzej Tomek, Jacek Zimny oraz Bartosz Ziółkowski.

„Uniwersytety, ich pracownicy, studenci i absolwenci są dobrze przygotowani do wnoszenia coraz większego wkładu w społeczeństwa i poprawy jego przyszłości. Mogą to robić skuteczniej, jeśli współpracują z innymi uniwersytetami. Kontakty nawiązane poprzez podpisanie MCU 2020 oraz zaangażowanie się w tę globalną społeczność pomogą uniwersytetom wykorzystać ten potencjał” – zauważył David Lock, Sekretarz Generalny Magna Charta Observatorium (MCO). MCO jest globalnym opiekunem i fundacją, która działa na rzecz promowania i obrony zasad określonych w Magna Charta Universitatum. Nowy dokument MCU 2020 został opracowany przez międzynarodową komisję rektorów, specjalistów ds. edukacji i studentów.

Biuro Promocji SGGW

(fot. Marek Borawski/KPRP)

Do zadań Rady ds. Środowiska, Energii i Zasobów Naturalnych należy m.in. wsparcie działań Prezydenta RP w kontekście analizy aktualnych problemów w zakresie środowiska, energii i zasobów naturalnych; przegląd i analiza rozwiązań prawnych oraz opracowywanie założeń i projektów prezydenckich inicjatyw legislacyjnych w tych tematach; tworzenie forum debaty i dialogu w tym zakresie, a także edukacja oraz promocja działań i inicjatyw służących ochronie środowiska naturalnego.

Biuro Promocji SGGW

Rektor SGGW prof. dr hab. Michał Zasada w Radzie „Planu dla Pracy i Rozwoju”

Profesor Michał Zasada z dniem 29 maja 2021 r. został powołany do Rady „Planu dla Pracy i Rozwoju” przy Ministrze Rozwoju, Pracy i Technologii, która będzie identyfikować i analizować zagadnienia związane z realizacją Planu oraz opracowywać i opiniować propozycje rozwiązań merytorycznych, prawnych i organizacyjnych wpisujących się w Plan.

Nominacje na członka Rady otrzymały osoby, wśród których są rektorzy czołowych polskich uczelni, przedstawiciele świata nauki, Polskiej Akademii Nauk, instytutów badawczych oraz organizacji reprezentujących przedsiębiorców.

Biuro Promocji SGGW

Profesor Marek Szyndel w Radzie Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Zgromadzenie Plenarne KRASP w dniu 22 października 2021 r. dokonało wyboru członków Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego na kadencję 2022-2025. Jednym z 12 wybranych przedstawicieli został prof. dr hab. Marek Szyndel z Katedry Ochrony Roślin, Instytutu Nauk Ogrodniczych SGGW.

Prof. dr hab. Marek Szyndel związany jest z SGGW od 1978 r. Pełnił funkcję m.in. dziekana Wydziału Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu SGGW oraz prorektora ds. współpracy międzynarodowej SGGW. Kilukrotnie wybierany przez Senat SGGW do Rady Uczelni. Zasiada w niej również w obecnej kadencji 2021-2024.

Przez całe życie zawodowe prof. Szyndel aktywnie działał w organizacjach i gremiach ważnych dla nauk przyrodniczych. Zasiadał m.in. w zarządzie „ICA Regional Network for Central and South Eastern Europe – CASEE”, „Euroleague for Life Sciences” ELLS, „ICA - Regional Organization for Central and South Eastern Europe” (CASEE), „Association for

European Life Science Universities – ICA”. Dwukrotnie pełnił funkcję prezidenta „Association for European Life Science Universities – ICA”. Były Przewodniczący Rady Naukowej Instytutu Hodowli i Aklimatyzacji Roślin - Państwowego Instytutu Badawczego w Radzikowie oraz Komitetu Głównego Olimpiady Wiedzy i Umiejętności Rolniczych.

Uzyskał liczne odznaczenia państwowe i wyróżnienia, m.in.: Srebrny i Złoty Krzyż Zasługi, „Złoty Medal za Długoletnią Służbę”, „Medal Komisji Edukacji Narodowej”, Odznaki Honorowe: „Za Zasługi dla SGGW”, „Zasłużony dla Rolnictwa”, Medal „200-lecia – Od Instytutu Agronomicznego

w Marymoncie do Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie”.

Rada Główna Szkolnictwa Wyższego to organ przedstawicielski szkolnictwa wyższego, który współdziała z ministrem ds. nauki i szkolnictwa wyższego oraz z innymi organami władzy i administracji publicznej w ustalaniu polityki edukacyjnej państwa w zakresie szkolnictwa na poziomie wyższym.

Biuro Promocji SGGW

Profesor Tomasz Borecki w Komisji PAN

Prof. dr hab. Tomasz Borecki 19 kwietnia 2021 r. został powołany na członka Komisji ds. etyki w nauce przy Polskiej Akademii Nauk.

Prof. dr hab. Tomasz Borecki jest profesorem nauk leśnych, ekspertem w zakresie urządzania lasu, autorem ponad 190 opracowań nt. współczesnego leśnictwa.

Ze Szkołą Główną Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie związany jest od 1979 r. W latach 1996-2002 był prorektorem ds. dydaktyki, a w latach 2002-2008 rektorem SGGW. Pełnił wiele ważnych funkcji także poza Uczelnią. Przez 3 kadencje był członkiem Prezydium Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich – KRASP (2002-2012) i jej wiceprzewodniczącym w latach 2005-2008, przewodniczącym Konferencji Rektorów Uczelni Rolniczych (2002-2005), przewodniczącym Konferencji Rektorów Uczelni Warszawskich (2005-2008), dyrektorem międzyuczelnianego Instytutu Problemów Współczesnej Cywilizacji im. Marka Dietricha (2008-2020), zastępcą przewodniczącego Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów (2013-2016). Jest doktorem honoris causa Lwowskiego Państwowego Uniwersytetu Agrarnego w Dublinach oraz Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie. W latach 2010-2015 był doradcą społecznym Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej do spraw wsi.

Komisja do spraw etyki w nauce przy PAN jest wybierana spośród kandydatów zgłoszonych przez całe środowisko naukowe i akademickie. W kadencji 2019-2022 przewodniczącym jest prof. dr hab. n. med. Andrzej Górski, zastępcą przewodniczącego prof. dr hab. n. med.

Janusz Limon. Wyraża opinie w sprawach dotyczących naruszeń zasad etyki w nauce przez pracowników uczelni, jednostek naukowych Akademii oraz instytutów badawczych, w szczególności w postępowaniach prowadzonych przez komisje dyscyplinarne. Z własnej inicjatywy może kierować sprawy w tej kwestii do właściwych komisji dyscyplinarnych z zaleceniem przeprowadzenia postępowania wyjaśniającego. Prowadzi również działalność mającą na celu upowszechnianie standardów rzetelności badań naukowych.

Anna Żuchowska, Biuro Promocji SGGW

Odeszli od nas

Profesor Ryszard Wojda

Prof. dr hab. Ryszard Wojda zmarł 20 kwietnia 2021 r.

Przez sześćdziesiąt lat był związany z Zakładem Ichtibiologii i Rybactwa SGGW, nauczyciel akademicki, wychowawca kilku pokoleń rybaków, bez reszty oddany ukochanemu rybactwu stawowemu. Człowiek dobry i prawy.

Ryszard Wojda urodził się w 1936 r. Studia na Wydziale Zootechnicznym ukończył w 1960 r. pod kierunkiem prof. Franciszka Staffa w Katedrze Rybactwa. Wiele razy wspominał, że był ostatnim dyplomantem pierwszego powojennego Rektora SGGW, współtwórcy nowoczesnego rybactwa w Polsce. Pracę doktorską obronił w 1971 r., a rozprawę habilitacyjną w 1979 r. W 1981 r. został docentem, w 1989 r. uzyskał tytuł profesora nadzwyczajnego. W 1997 r. nominowany na stanowisko profesora zwyczajnego.

Pracę zawodową rozpoczął jeszcze podczas studiów w 1959 r., w pracowni akwarystyczno-hydrobiologicznej Pałacu Młodzieży PKiN w Warszawie. Od 1962 r. był zatrudniony w Zakładzie Ichtibiologii i Rybactwa SGGW. W latach 80. XX w. budował i organizował Rybacką Stację Doświadczalną Zakładu w Łąkach Jaktorowskich, którą kierował przez ponad dwie dekady. W 1984 r. został powołany na kierownika Samodzielnego Zakładu, a później Pracowni Ichtibiologii i Rybactwa SGGW. Pełnił tę funkcję do 2005 r. Przez 4 kadencje (1981-1986, 1993-1996, 1999-2002) był prodziekanem Wydziału Zootechnicznego. W czasie ostatniej kadencji współorganizował przeprowadzkę Wydziału do nowej siedziby z Brwinowa na Ursynów.

W sferze naukowej profesor Ryszard Wojda poświęcił się bez reszty gospodarce stawowej, a w szczególności zagadnieniom doskonalenia chowu i hodowli karpia oraz opracowaniu technologii produkcji innych gatunków ryb w stawach. Był również wybitnym specjalistą w zakresie budownictwa stawowego oraz gospodarowania zasobami wody w obiektach stawowych. Wielokrotnie powoływany do rad naukowych Instytutu Rybactwa Śródlądowego w Olsztynie, PAN w Gołyszcu, Zarządu Głównego PZW w Warszawie. Opublikował ponad 150 prac naukowych oraz ponad 180 opracowań, w tym projektów, ekspertyz i recenzji. Jego podręcznik o hodowli karpia wszedł do kanonu literatury w zakresie gospodarki stawowej.

Przez kilkadziesiąt lat Profesor był zaangażowany w pracę dydaktyczną na rodzimym Wydziale i poza nim. Prowadził wykłady dla studentów, nie tylko w SGGW, ale również w Wyższej Szkole Rolniczo-Pedagogicznej w Siedlcach (1982-1984) i Akademii Podlaskiej (2006-2009). Był świetnym dydaktykiem, a dzięki swojej osobowości z pasją wprowadzał studentów w arkana tajemnic rybactwa stawowego. Cenił wysoko znaczenie dydaktyki w swojej pracy i kontakt z młodymi ludźmi. Był promotorem 64 prac magisterskich i 7 prac doktorskich.

Prof. Ryszard Wojda w swojej karierze współpracował także ze specjalistycznymi organizacjami technicznymi,

m.in. był konsultantem ds. rybactwa w państwowych biurach projektowych oraz pełnił funkcję konsultanta w oddziałach Muzeum Narodowego w Parku Łazienkowskim, Parku w Nieborowie i na Zamku Królewskim. Łączył szeroką wiedzę z umiejętnościami praktycznymi za co był ceniony i szanowany wśród hodowców. Profesor nie unikał również zaangażowania w prace organizacji zrzeszających rybaków śródlądowych i aktywnie brał w nich udział. Gorący zwolennik integracji całego środowiska rybaków śródlądowych. Po akcesji Polski do Unii Europejskiej zaangażował się w tworzenie systemu wsparcia krajowej akwakultury ze środków Wspólnoty w kolejnych Programach Operacyjnych i był współautorem opracowań w tym zakresie.

Wielokrotnie odznaczany i wyróżniany za swoją działalność m.in. Złotym Krzyżem Zasługi, Medalem Komisji

Edukacji Narodowej, Złotym Medalem Za Długoletnią Służbę, Medalem Profesora Stanisława Korwin-Sakowicza, Odznaką Honorową „Zasłużony dla Rolnictwa”, Złotą Odznaką Honorową „Zasłużony dla Warszawy”, Srebrną Odznaką Honorową „Za Zasługi dla SGGW”.

Prof. Ryszard Wojda był człowiekiem pogodnym, otwartym i życzliwym. Ta życzliwość wracała do Niego na każdym kroku. Był zwolennikiem unikania konfliktów na rzecz poszukiwania dobrych rozwiązań i współpracy. Te cechy charakteru Profesora sprawiły, że był niezwykle lubiany, zarówno w gronie współpracowników, jak i osób, z którymi spotkał się na swojej drodze życia.

Jego śmierć to wielka, niepowetowana strata.

Wychowankowie i Współpracownicy Profesora

Profesor Arkadiusz Bernard Orzechowski

Prof. dr hab. Arkadiusz Orzechowski zmarł 30 maja 2021 r.

Był zastępcą dyrektora ds. nauki w Instytucie Medycyny Weterynaryjnej SGGW oraz członkiem Senatu Akademickiego SGGW.

Arkadiusz Bernard Orzechowski dyplom lekarza weterynarii uzyskał w 1980 r. na Wydziale Weterynaryjnym SGGW. W 1988 r. obronił pracę doktorską pt. „Wpływ pirogronianiu i chlorku amonowego na glukoneogenezę i ureogenezę w wątrobie owiec - badania in vivo oraz in vitro”, a w 2001 r. pracę habilitacyjną pt. „Wpływ cytokin, czynników wzrostowych i zmian homeostazy peroksydacyjno-antyoksydacyjnej na procesy wzrostu, różnicowania i śmierci komórek miogennych”.

W latach 1980-1981 pracował jako asystent w Zakładzie Endokrynologii Rozrodu Instytutu Fizjologii i Żywienia Zwierząt PAN w Jabłonie, a następnie w Katedrze Fizjologii Zwierząt (później Katedrze Nauk Fizjologicznych) Wydziału Medycyny Weterynaryjnej SGGW jako starszy asystent (1982-1987), adiunkt (1988-2002), profesor nadzwyczajny SGGW (2002-2008) oraz profesor zwyczajny (od 2008). Pełnił również funkcję prodziekana ds. nauki na Wydziale Medycyny Weterynaryjnej (2018-2019), zastępcy dyrektora ds. nauki w Instytucie Medycyny Weterynaryjnej (2019-2021) oraz członka Senatu Akademickiego SGGW w Warszawie (2021). W latach 2008-2017 był zatrudniony także na stanowisku profesora w Zakładzie Ultrastruktury (później Środowiskowej Pracowni Mikroskopii Elektronowej) Instytutu Medycyny Doświadczalnej i Klinicznej im. M. Mossakowskiego PAN w Warszawie. Do roku 2010 prowadził również praktykę weterynaryjną w Warszawie.

Tematyka badawcza pracy naukowej prof. Arkadiusza B. Orzechowskiego skupiała się początkowo na badaniach klinicznych i endokrynologicznych niepłodności bydła, a następnie metabolizmie związków azotowych niebiałkowych oraz krótkołańcuchowych kwasów tłuszczowych u przeżuwaczy. W tym celu rozwinął techniki izotopowe oraz ilościową metodę przyżyciowego szacowania natężenia przemian pośrednich (1981-1987). Następnie zainteresowania naukowe Profesora ewoluowały w kierunku molekularnych mechanizmów regulacji wzrostu i rozwoju komórek zwierzęcych, ze szczególnym uwzględnieniem nekrobiologii komórek mięśniowych, mechanizmów różnicowania, regeneracji i atrofii mięśni szkieletowych, zaburzeń procesów autofagii i apoptozy w przebiegu chorób onkologicznych oraz nerwowo-zwyrodnieniowych jak choroba Alzheimera, znaczenia tratw lipidowych w mechanizmach komórkowej transdukcji sygnałów na modelach badawczych *in vitro* i *in vivo*.

Odbył kilka kilkumiesięcznych staży naukowych za granicą, m.in.: w Department of Applied Biochemistry, School of Agriculture, Sutton Bonington, Nottingham University, Wielka Brytania; The fellowship of the United Nations Atom Energy Agency in Vienna, Austria; INRA, Equipe Croissance et Métabolism du Muscle, Theix, Saint-Genès-Champanelle, Francja - polskie działania zintegrowane PECO/NEI (2002).

Jako wieloletni nauczyciel akademicki prowadził wykłady, seminaria i ćwiczenia z zakresu fizjologii i patofizjologii zwierząt oraz biologii komórki dla studentów Wydziałów Medycyny Weterynaryjnej, Nauk o Zwierzętach, Rolnictwa i Biologii, Międzywydziałowego Studium Biotechnologii, a także studentów studiów podyplomowych, doktoranckich i słuchaczy seminariów specjalizacyjnych.

Promotor 8 zakończonych przewodów doktorskich, w tym 6 z wyróżnieniem, recenzent w 5 przewodach doktorskich i 4 habilitacyjnych, opiekun naukowy licznych magistrantów oraz licencjatów.

Prof. Arkadiusz B. Orzechowski był autorem ponad 100 publikacji, kierownikiem krajowych i uczelnianych projektów naukowych, recenzentem i edytorem w czasopismach naukowych, wieloletnim przewodniczącym i wiceprzewodniczącym Oddziału Warszawskiego Polskiego Towarzystwa Nauk Weterynaryjnych (2000–2021), członkiem licznych towarzystw naukowych (European Cell Death Organization, European Cooperation in Anticancer Research, Polskie Towarzystwo Medycyny Regeneracyjnej). W latach 2003–2008 reprezentował Polskę w akcjach European Cooperation in Science and Technology (COST 925, COST 927).

Wielokrotnie wyróżniany za działalność naukową i dydaktyczną, w tym Srebrnym Krzyżem Zasługi, Medalem Komisji Edukacji Narodowej, Medalem Złotym za Długoletnią Służbę, Nagrodą indywidualną Rektora SGGW (1998), nagrodą zespołową I stopnia Rektora SGGW (1997, 2000, 2001, 2003, 2006) oraz kilkakrotnie nagrodami PTNW za publikacje naukowe.

Angażował się w działalność na rzecz ochrony praw zwierząt. Przez wiele lat był również członkiem ruchu „Spartanie Dzieciom”.

Odszedł od nas wybitny uczony, pedagog, promotor i wychowawca wielu pokoleń młodzieży akademickiej. Pożegnaliśmy serdecznego Kolegę oraz wspianego Człowieka.

---

dr hab. n. med. Beata Pająk, prof. WIHE
Kierownik Samodzielnej Pracowni Genetyki i Biologii Molekularnej
Wojskowy Instytut Higieny i Epidemiologii
dr hab. Tomasz Sadkowski
Kierownik Katedry Nauk Fizjologicznych
Instytut Medycyny Weterynaryjnej SGGW w Warszawie

Profesor Jan Tropiło

Prof. dr hab. Jan Tropiło zmarł 18 czerwca 2021 roku.

Odszedł człowiek otwarty, życzliwy, wrażliwy na ludzką krzywdę, nadzwyczaj uczciwy.

Jan Tropiło urodził się dnia 7 lutego 1933 r. w Przemyślu. Dyplom lekarza weterynarii uzyskał w 1958 r. na Wydziale

Weterynaryjnym SGGW. Pracę w Katedrze Higieny Produktów Zwierzęcych (obecnie Katedra Higieny Żywności i Ochrony Zdrowia Publicznego) podjął 2 stycznia 1958 r., przechodząc następnie poszczególne szczeble zawodowe: zastępcy asystenta (1958), asystenta (1958), starszego asystenta (1961), adiunkta (1968), docenta (1980), prof. nadzwyczajnego

SGGW (1991), prof. zwyczajnego SGGW (1999). W 2003 r. przeszedł na emeryturę.

W 1965 r. na podstawie rozprawy doktorskiej pt. „Brucelozą zajęcy w aspekcie higieny produktów zwierzęcych” Rada Wydziału Weterynaryjnego SGGW nadała mu stopień naukowy doktora weterynarii. Stopień naukowy doktora habilitowanego uzyskał w roku 1979 na podstawie oceny ogólnego dorobku naukowego i rozprawy pt. „Wpływ pozostałości antybiotyków w tkankach zwierzęcych na ocenę sanitarno-weterynaryjną mięsa”. Tytuł naukowy profesora nauk weterynaryjnych uzyskał 26 maja 1995 r.

Jest autorem lub współautorem przeszło 300 publikacji i komunikatów dotyczących higieny żywności, chorób zwierząt łownych i historii weterynarii; współautorem 3 podręczników: „Zarys historii polskiej weterynarii z podstawami deontologii”; „Łowiectwo - weterynaria, higiena” (podręcznik dla myśliwych); „Badanie i ocena sanitarno-weterynaryjna zwierząt łownych i dziczyzny”; autorem książki pt. „Lekarze weterynarii w Powstaniu Warszawskim”. Jest redaktorem i współautorem dwóch wydawnictw pt. „Złota Księga Pamiątkowa absolwentek i absolwentów Wydziału Weterynaryjnego SGGW w Warszawie 1952-1958”, „Drugi Słownik Biograficzny Polskich Lekarzy Weterynarii 1919 - 2000” i współautorem II tomu tego słownika.

Jego działalność naukowa skupiała się na rozpoznawaniu chorób zwierząt wolno żyjących i ocenie sanitarno-weterynaryjnej dziczyzny, określeniu działania bakteriobójczych preparatów odkażających, określeniu wpływu zabiegów technologicznych na pozostałości antybiotyków w żywności, wpływie promieniowania jonizującego na drobnoustroje, historii weterynarii i działalności pozazawodowej lekarzy weterynarii.

Był działaczem Polskiego Towarzystwa Nauk Weterynaryjnych. Od 1982 r. do 2011 r. był członkiem Rady Muzealnej Muzeum Rolnictwa im. ks. Krzysztofa Kluka w Ciechanowcu. Był członkiem Senackiej Komisji ds. Historii i Odznaczeń SGGW (przez kilka kadencji), a także od 2008 r. członkiem Rady ds. Muzeum SGGW. Reaktywował Ośrodek Historii Weterynarii i Deontologii przy Katedrze Higieny Żywności i Ochrony Zdrowia Publicznego Wydziału Weterynaryjnego SGGW.

Za swoją działalność Profesor uzyskał wiele nagród, m.in. indywidualną Nagrodę Rektora SGGW stopnia I za osiągnięcia w dziedzinie badań naukowych (2003).

Profesor Jan Tropiło uzyskał następujące odznaczenia i wyróżnienia:

Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, Złoty Krzyż Zasługi, Medal Komisji Edukacji Narodowej, Odznakę Honorową „Zasłużony dla Kultury Polskiej”, Medal ks. Krzysztofa Kluka, Członkostwo Honorowe PTNW, Odznakę Honorową PTNW „Merito pro Societate”, Medal Honorowy Krajowej Izby Lekarsko - Weterynaryjnej „Bene de Veterinaria Meritus”, Złotą Odznakę Honorową „Za Zasługi dla SGGW”.

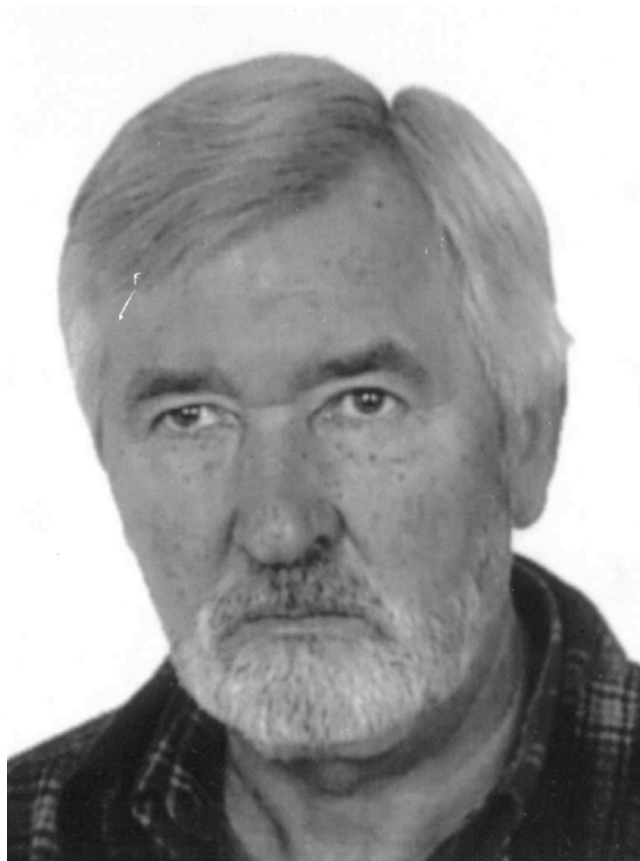
Wykonywał karty świąteczne. Jego pasją było rzeźbienie świątków, a także całych szopek bożonarodzeniowych. Obdarowywał nimi zaprzyjaźnione osoby i Muzeum Rolnictwa w Ciechanowcu. Można je również spotkać w przydrożnych kapliczkach na Podlasiu.

Odszedł wybitny lekarz weterynarii, naukowiec, nauczyciel, etyk i deontolog zawodu zaufania publicznego. Współtworzony przez Profesora Kodeks Etyki Lekarza Weterynarii podkreśla znaczenie wzajemnej życzliwości i gotowości do okazywania koleżeńskiej pomocy i solidarności zawodowej. Panie Profesorze – Pana Życie, Praca to przykład wypełniania tych zasad.

---

prof. dr hab. Krzysztof Anusz
Katedra Higieny Żywności i Ochrony Zdrowia
Publicznego
Instytut Nauk Weterynaryjnych SGGW

Dr inż. Stanisław Rutkowski

Dr inż. Stanisław Rutkowski zmarł 2 lipca 2021 r.

Odszedł ceniony nauczyciel akademicki, architekt krajobrazu, homo multi consilii - człowiek cieszący się obfitym i dobrym zmysłem doradztwa.

Stanisław Rutkowski urodził się w 1941 r. Studia w SGGW podjął w 1961 r., trzydzieści lat po utworzeniu w Uczelni Zakładu Architektury Krajobrazu i Parkoznawstwa. Jako absolwent Technikum Ogrodniczego w Aleksandrowie Kujawskim odkrył na Wydziale Ogrodniczym SGGW możliwości rozwijania swojej wiedzy o krajobrazie. Załączek do takiego profilowania swych zainteresowań stanowiły nie tyle dotychczasowe wykształcenie technika-ogrodnika i tradycje rodzinne, lecz piękno i powab Ziemi Dobrzyńskiej i Kujaw, skąd pochodził, a także fakt funkcjonowania na Wydziale Ogrodniczym SGGW Sekcji Kształtowania Terenów Zieleni.

Studia ukończył w 1966 r., wieńcząc je pracą dyplomową wykonaną pod kierunkiem prof. Władysława Niemirskiego pt: „Projekt zagospodarowania przestrzennego Doliny Trzech Stawów” i uzyskując tytuł magistra inżyniera ogrodnika

w zakresie kształtowania terenów zieleni. Wkrótce potem rozpoczął studia doktoranckie pod opieką Profesora Władysława Niemirskiego, kierownika Katedry Projektowania Terenów Zieleni SGGW. Stopień doktora nauk rolniczych uzyskał w 1972 r. na podstawie dysertacji doktorskiej pt. „Tereny otwarte jednostek osadniczych prostych o głównej funkcji wypoczynkowej na przykładzie Obornik Śląskich”. W 1972 r. został zatrudniony na stanowisku adiunkta w Instytucie Kształtowania Terenów Zieleni Wydziału Ogrodniczego.

Praca doktorska Stanisława Rutkowskiego, po dostosowaniu jej do potrzeb dydaktycznych na poziomie akademickim, została w 1975 r. opublikowana jako skrypt dla studentów Akademii Rolniczych i Wyższych Szkół Technicznych przez Państwowe Wydawnictwo Naukowe. Publikacja nie tylko otworzyła nowy rozdział w działalności Stanisława Rutkowskiego, ale także nowy obszar dla prac studialno-projektowych właściwych dla zakresu kształtowania terenów zieleni. Poszukiwanie możliwości rozwoju architektury krajobrazu stało się charakterystyczną cechą działalności naukowo-dydaktycznej Stanisława Rutkowskiego, która była esencją jego życia.

Aktywność dydaktyczna, organizacyjna i naukowa silnie się ze sobą ząbały. Pragnąc być dobrym nauczycielem akademickim Stanisław Rutkowski nieustannie szlifował swój warsztat projektowy realizując różnorodne zadania studialno-projektowe, zarówno indywidualnie, jak i w zespole. Podejmował się rozwiązywania tematów małych i wielkich, polskich i zagranicznych.

Doświadczenie projektowe zdobywał m.in. uczestnicząc w pracach realizowanych przez Katedrę w ramach badań statutowych. Ich efekty zostały opublikowane w: St. Rutkowski, P. Wolski: „Landscape Planing in Poland: examples of Bielsko Biała”; F.R. Steiner and H.N. van Lier „Land Conservation and Development - examples and land use planning”, „Project and Programs 'ELSEVIER, Amsterdam-Oksford New-York-Tokyo”. W 1972 r. za wnioski do Planu Przestrzennego Zagospodarowania Kraju Stanisław Rutkowski otrzymał nagrodę Sekretarza Naukowego PAN.

Dr inż. Stanisław Rutkowski uczestniczył w wielu krajowych i zagranicznych konkursach projektowych, w których był wielokrotnie nagradzany. Był m.in. laureatem III nagrody w Ogólnopolskim Konkursie Stowarzyszenia Architektów Polskich za projekt terenów wypoczynkowych Poznania,

był także dwukrotnym laureatem prestiżowej nagrody „Peter Joseph Prize” (Berlin, 1978 i 1979 r.). Otrzymał także wyróżnienie w międzynarodowym konkursie na projekt Arboretum Uniwersytetu Kalifornijskiego w Devis (1988 r.) oraz I nagrodę w międzynarodowym konkursie na projekt Ogrodu Botanicznego w Palermo (Włochy, 1985 r.).

Był autorem ponad pięćdziesięciu samodzielnych opracowań projektowych, które charakteryzują się czytelnym, starannym i atrakcyjnym zapisem graficznym. Zawarte w nich rozwiązania projektowe łączy jedna cecha, określana w piśmiennictwie przedmiotu jako logika przestrzenna. Kompozycja przestrzenna jest wyważona i oszczędna w zastosowanych środkach wyrazu. Autor szczególnie cenil projekty dotyczące publicznych przestrzeni wypoczynkowych.

W latach 1979-89 Stanisław Rutkowski pełnił funkcję przewodniczącego komisji zajmującej się programem studiów Oddziału Architektury Krajobrazu. Rok później został prodziekanem Wydziału Ogrodniczego ds. Oddziału Architektury Krajobrazu. W tym czasie starał się wdrożyć do planu studiów zmiany, których celem było dostosowanie profilu kształcenia architektów krajobrazu w SGGW do standardów światowych. Wprowadzane zmiany były pokłosiem Jego wizyt na uniwersytetach amerykańskich i europejskich, które odbywał jako visiting professor (m.in. Michigan State University, 1980 r.), czy też jako reprezentant Oddziału Architektury Krajobrazu SGGW na konferencjach naukowych (European Conference of Landscape Architecture School-Technion, Izrael, 1997). Chętnie dzielił się swoimi doświadczeniami. Z Jego inicjatywy do planu studiów zostały wprowadzone zagadnienia komunikacji graficznej.

Dr inż. Stanisław Rutkowski był cenionym przez studentów nauczycielem akademickim. W ramach działalności dydaktycznej prowadził wykłady i ćwiczenia z projektowania terenów zieleni, planowania przestrzennego, a także seminaria dyplomowe. Wypromował ponad dwudziestu magistrów inżynierów. Wśród Jego studentów i studentek byli laureaci ogólnopolskiego konkursu „Młoda myśl dla kraju”, a także wiele osób, które zdecydowało się później podjąć studia podyplomowe na innych uczelniach lub rozpoczęło studia doktoranckie. Kilkoro, wzorem swego promotora, pracuje na uczelniach.

W całokształcie swojej działalności Stanisław Rutkowski dbał o dobre imię Alma Mater, kierując się maksymą Witruwiusza, którą można ująć w słowach, iż „talent bez dyscypliny, ani dyscyplina bez talentu nie stworzy doskonałego”, w tym przypadku architekta krajobrazu. Stanisława Rutkowskiego można z pewnością uznać za wytrwałego kontynuatora idei Profesorów - Nestorów Ursynowskiej Szkoły Architektury Krajobrazu w SGGW: prof. Franciszka Krzywdy-Polkowskiego, prof. Alfonsa Zielonko, prof. Władysława Niemirskiego.

W dniu 14 lipca 2021 r. w gronie Rodziny, Koleżanek i Kolegów z Katedry Architektury Krajobrazu SGGW, a także byłych Studentów z żalem żegnaliśmy dr. inż. architekta krajobrazu Stanisława Rutkowskiego, życzliwego Kolegę, znakomitego projektanta i wychowawcę wielu pokoleń architektów krajobrazu.

Koleżanki i Koledzy

z Katedry Architektury Krajobrazu SGGW

Profesor Stanisław Muszyński

Prof. dr hab. Stanisław Muszyński zmarł 31 sierpnia 2021 r.

Prof. dr hab. Stanisław Zygmunt Muszyński - nauczyciel akademicki, szanowany i ceniony naukowiec z zakresu genetyki i mutagenezy. Choroba przedwcześnie uniemożliwiła Profesorowi dalsze działanie na polu dydaktycznym i naukowym. Środowisko akademickie utraciło osobę o wyjątkowych zdolnościach, interesującej osobowości i znaczącym dorobku.

Stanisław Muszyński urodził się 8 maja 1936 r. w Przybyszowie. Po ukończeniu liceum ogólnokształcącego w Radomsku, podjął studia na Wydziale Ogrodniczym SGGW (1954-59), które ukończył obroną pracy magisterskiej pt. „Heterozja u kukurydzy” wykonaną w Katedrze Genetyki pod kierunkiem prof. dr. hab. Edmunda Malinowskiego. W 1959 r. został zatrudniony jako asystent na Wydziale Ogrodniczym SGGW, co dało początek dalszej karierze naukowej i dydaktycznej. W 1962 r. ukończył Studium Podyplomowe

w Zakładzie Chemii Radiacyjnej Instytutu Badań Jądrowych na Uniwersytecie Warszawskim.

W 1967 r. Rada Wydziału Ogrodniczego SGGW nadała Stanisławowi Muszyńskiemu stopień naukowy doktora nauk rolniczych (na podstawie pracy doktorskiej pt. „Badania nad eksperymentalnie wywołanymi promieniowaniem jonizującym mutacjami u petunii”), w 1975 r. doktora habilitowanego (na podstawie rozprawy habilitacyjnej pt. „Indukowanie mutacji u roślin allopoliploidalnych”). Tytuł profesora nadzwyczajnego nauk rolniczych uzyskał w roku 1991, profesora zwyczajnego w 1996 r.

Pracę rozpoczętą na stanowisku asystenta (1959-1962) kontynuował jako starszy asystent (1963-1967) i adiunkt (1968-1970) w Katedrze Genetyki Wydziału Ogrodniczego. Po reorganizacji Uczelni w 1970 r. pracował na stanowisku adiunkta i docenta (1979-1982), profesora nadzwyczajnego (1991-1996), a następnie profesora zwyczajnego w Międzywydziałowym Instytucie Genetyki i Hodowli Roślin.

Był kierownikiem Samodzielnej Pracowni Mutagenyzy Roślin Uprawnych w Międzywydziałowym Instytucie Genetyki i Hodowli Roślin (1981-1982), Podyplomowego Studium Produkcji Roślinnej Wydziału Rolniczego (1985-1995), a następnie Zakładu Mutagenyzy kolejno w Instytucie Produkcji Roślinnej, Katedrze Hodowli Roślin i Nasiennictwa i Katedrze Fizjologii Roślin. Na emeryturę przeszedł w 2002 r.

W rozwoju naukowym Profesora Stanisława Muszyńskiego istotną rolę odegrały staże naukowe w Instytucie Hodowli Roślin Sadowniczych Uniwersytetu w Uppsali (Szwecja, 1961 oraz 1964), Instytucie Hodowli Roślin i Instytucie Genetyki Roślin Uprawnych w Gatersleben (NRD, 1969), Instytucie Hodowli Roślin Uniwersytetu Rolniczego w Wageningen (Holandia, 1973-1974), Państwowej Akademii Rolniczej w Gorkach (Białoruś, 1977), Instytucie Hodowli Radiacyjnej Roślin w Ohmiya-Machi (Japonia, 1979) oraz Katedrze Fizjologii Komórki na Uniwersytecie w Bielefeld (Niemcy, 1983, 1985 oraz 1989).

Prof. dr hab. Stanisław Muszyński prowadził niezwykle ożywioną współpracę z krajowymi i zagranicznymi ośrodkami badawczymi. Uczestniczył w krajowych i międzynarodowych konferencjach oraz sympozjach, co pozwoliło na nawiązanie kontaktów z wybitnymi naukowcami.

Profesor Stanisław Muszyński był naukowcem i nauczycielem akademickim. Genetyka, mutagenyza i hodowla mutacyjna roślin uprawnych były głównymi dyscyplinami, którym poświęcił swą działalność naukową. Były też przedmiotami, w których nauczał i kształcił na studiach stacjonarnych, doktoranckich i podyplomowych.

Tematyka naukowa prowadzonych przez Profesora prac dotyczyła głównie analizy genetycznych skutków działania na rośliny mutagenów fizycznych (promienie gamma, neutrony prędkie) i chemicznych (związki nitrazowe, azydek sodu) oraz metodyki indukowania mutacji i selekcji mutantów w odmianach populacyjnych żyta ozimego, złocieni, soi, bobiku i lucerny. Przy użyciu skaningowej mikroskopii elektronowej analizował, m.in. we współpracy z Profesorem J. Koconiem, ultrastrukturę bielma zbóż. Ostatnie badania Profesora Stanisława Muszyńskiego obejmowały zmiany teratologiczne roślin jako reakcję na zanieczyszczenie środowiska.

Do najważniejszych osiągnięć naukowych Profesora Stanisława Muszyńskiego należy opracowanie metody indukowania mutacji u żyta ozimego jako rośliny obligatoryjnie obcypylnej oraz uzyskanie wraz ze współpracownikami zaindukowanych mutantów krótkoźdźbłowych żyta ozimego i zaindukowanych mutantów roślin wysokorosnących soi. Profesor Stanisław Muszyński był jednym z inicjatorów rozwoju mutagenyzy w Polsce, a zwłaszcza hodowli mutacyjnej roślin. Autorem pierwszego polskiego podręcznika pt. „Zarys radiacyjnej hodowli roślin” (PWRiL 1970 r.)

Profesor Stanisław Muszyński był cenionym dydaktykiem. Wynikało to zarówno z predyspozycji osobistych, jak i precyzji przygotowania wykładu, rzetelności przy przekazywaniu

wiedzy oraz systematycznego aktualizowania wiedzy. Zajęcia prowadził na studiach stacjonarnych, doktoranckich i podyplomowych na Wydziale Ogrodniczym (1960-1973) i Rolniczym (1974-2002). Rozumiał doskonale, że genetyka poza aspektami czysto przyrodniczymi ma wielorakie powiązania z filozofią życia. W latach 1976-1979 wykładał cytogenetykę oraz hodowlę mutacyjną roślin na studiach doktoranckich w Międzywydziałowym Instytucie Genetyki i Hodowli Roślin oraz prowadził wykłady z metod radiacyjnych w rolnictwie w Studium Podyplomowym Instytutu Produkcji Roślinnej. W 1978 r. zapoczątkował w SGGW wykłady z mutagenyzy środowiskowej, początkowo w Studium Podyplomowym Ochrony Środowiska Wydziału Ogrodniczego, a następnie jako fakultet na Wydziale Rolnictwa i Biologii oraz Wydziale Melioracji i Inżynierii Środowiska.

Aktywność naukowa profesora Stanisława Muszyńskiego, odpowiednie przygotowanie teoretyczne i praktyczne sprawiały, że był często zapraszany na wykłady przez różne instytucje i uczelnie w kraju. W latach 1973-1975 wykładał hodowlę mutacyjną roślin w Studium Podyplomowym Hodowli Roślin w Wyższej Szkole Rolniczej w Krakowie, a genetykę i genetykę populacji na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi Uniwersytetu Gdańskiego (1976-78).

Rezultatem działalności naukowo-badawczej Profesora Stanisława Muszyńskiego są ponad 154 publikacje, z których 67 to oryginalne prace twórcze. Profesor był również autorem bądź współautorem 7 książek i skryptów. Należy też wspomnieć o tym, że miał talent do popularyzacji wiedzy (85 publikacji). Pisał prosto i przystępnie, w podobny sposób także wykładał. Promotor 38 prac magisterskich, 2 zakończonych przewodów doktorskich, recenzent rozpraw doktorskich (11), habilitacyjnych (5) oraz oceny dorobku w postępowaniu o nadanie tytułu profesora.

Profesor Stanisław Muszyński brał aktywny udział w pracach Polskich Towarzystw Naukowych: Genetycznego,

Botanicznego, Badań Radiacyjnych, Mutagenyzy Środowiskowej, a także Europejskiego Towarzystwa Metod Radiacyjnych w Rolnictwie (ESNA) i Europejskiego Towarzystwa Badań w Hodowli Roślin (EUCARPIA).

Był członkiem komitetów naukowych Polskiej Akademii Nauk (Rolnicza Komisja Izotopowa, Komitet Fizjologii, Genetyki i Hodowli Roślin, Komitet Agrofizyki) oraz Rady Naukowej w Międzywydziałowym Instytucie Genetyki i Hodowli Roślin SGGW. O uznaniu międzynarodowym świadczy fakt powołania Profesora na członka Akademii Nauk Stanu Nowy Jork (od 1997 r.).

W dowód uznania za wkład pracy w badania naukowe, dydaktyczne i organizacyjne Profesor Stanisław Muszyński został odznaczony: Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotym Krzyżem Zasługi, Złotą Odznaką Honorową „Za Zasługi dla SGGW”, Srebrną Odznaką „Za Zasługi dla Warszawy”, wyróżniony nagrodą indywidualną JM Rektora SGGW za osiągnięcia dydaktyczno-organizacyjne i nagrodą indywidualną II stopnia Państwowej Rady ds. Energii Atomowej.

Profesor Stanisław Muszyński miał umysł analityczny, był zdolnym i skromnym człowiekiem. Zawsze można było liczyć na Jego pomoc w rozwiązywaniu problemów, zarówno badawczych, jak i dydaktycznych. Doceniał pracę współpracowników. Był towarzyski i lubiany. W dyskusjach, jakie prowadził, starał się stwarzać twórczą atmosferę, a na słuchaczach pozostawiał niezatarte wrażenie.

Profesor dożył sędziwego wieku, głównie dzięki opiece Żony.

---

dr Marta Darlewska,
Katedra Fizjologii Roślin
Instytut Biologii SGGW

Profesor Wojciech Wolski

Prof. dr hab. inż. Wojciech Wolski zmarł 20 września 2021 r.

Prof. dr hab. inż. Wojciech Wolski, doktor honoris causa SGGW, prorektor ds. inwestycji i współpracy z zagranicą, prodziekan i dziekan Wydziału Melioracji Wodnych, światowej sławy ekspert w zakresie geotechniki i hydrotechniki.

Wojciech Wolski urodził się 27 sierpnia 1930 r. w Warszawie. W 1948 r. ukończył warszawskie Liceum Ogólnokształcące im. Tadeusza Reytana. Tytuł magistra inżyniera budownictwa wodnego otrzymał na Wydziale Inżynierii Politechniki Warszawskiej w 1954 r. Doktorem nauk technicznych został w 1963 r. na podstawie rozprawy doktorskiej przygotowanej pod kierunkiem profesora

Radzimira Piętkowskiego na Wydziale Inżynierii Budowlanej Politechniki Warszawskiej. Stopień doktora habilitowanego nauk technicznych uzyskał na Wydziale Melioracji Wodnych SGGW w 1968 r., tytuł profesora nadzwyczajnego w 1976 r., a tytuł profesora zwyczajnego w 1985 r.

Działalność naukowa i zawodowa Profesora koncentrowała się na modelowaniu zachowania się budowli hydrotechnicznych, rozwoju metodyki badań i doborze parametrów geotechnicznych na potrzeby projektowania, budowy i utrzymania budowli hydrotechnicznych i lądowych, posadowieniu nasypów na podłożu słabonośnym, fundamentowaniu budowli w trudnych warunkach geotechnicznych, monitorowaniu i ocenie stanu technicznego budowli wodnych i lądowych oraz bezpiecznym składowaniu odpadów komunalnych i przemysłowych.

Efektom Jego pracy naukowej i organizacyjnej było utworzenie na Wydziale Melioracji Wodnych SGGW nowoczesnego, na światowym poziomie, Laboratorium Geotechnicznego im. prof. Włodysława Kollisa.

W latach 1952-1964 profesor Wojciech Wolski pracował w Centralnym Biurze Studiów i Projektów „Hydroprojekt”.

W 1952 r. rozpoczął również pracę na Wydziale Melioracji Wodnych SGGW w Katedrze Gruntoznawstwa i Budownictwa Ziemnego. W SGGW pełnił wiele ważnych funkcji. W latach 1961-1962 był kierownikiem Katedry Gruntoznawstwa i Budownictwa Ziemnego, od 1976 r. kierownikiem Zakładu Geotechniki, a od 1982 r. Katedry Geotechniki. W latach 1970-1972 pełnił funkcję seniora budowy gmachu Wydziału Melioracji Wodnych na Ursynowie i prodziekana, a w latach 1972-1978 przez dwie kadencje dziekana Wydziału. W latach 1978-1984 był przez dwie kadencje prorektorem SGGW ds. inwestycji i współpracy z zagranicą, w tym drugą kadencję z wyboru po uzyskaniu autonomii szkolnictwa wyższego.

Był inicjatorem i współorganizatorem studiów doktoranckich powołanych na Wydziale Melioracji Wodnych w 1978 r., które reaktywował w 1994 r. i które trwają do dziś. Kierował ponad 100 pracami magisterskimi i inżynierskimi, był promotorem 15 rozpraw doktorskich, a kilku Jego uczniów uzyskało stopnie doktora habilitowanego i tytuły naukowe profesora. Wychowankowie profesora Wojciecha Wolskiego pełnili funkcje prodziekana, dziekana, a także prorektora i rektora SGGW (prof. dr hab. inż. Alojzy Szymański).

Jego dorobek obejmuje ponad 200 artykułów opublikowanych w czasopismach krajowych i zagranicznych oraz w materiałach międzynarodowych konferencji. Profesor był współautorem 13 książek i monografii, w tym kilku w wydawnictwach zagranicznych, a także licznych wytycznych branżowych z zakresu budownictwa ziemnego i wodnego.

W latach osiemdziesiątych ubiegłego wieku kierował badaniami na obiektach doświadczalnych w dolinie Noteci we współpracy ze Szwedzkim Instytutem Geotechnicznym. Jej efektem były wspólne publikacje, artykuł w prestiżowym czasopiśmie *Canadian Geotechnical Journal* (1993 r.), książka „*Embankments on organic soils*” wydana przez Elsevier w 1996 r. oraz doktoraty i habilitacje uzyskane przez pracowników Katedry Geotechniki. Wyniki badań w zakresie analizy zachowania się gruntów organicznych pod obciążeniem są często cytowane w renomowanych publikacjach na świecie.

Najważniejsze prace eksperckie wykonywane pod kierownictwem Profesora dotyczyły budynków wysokich (m.in. Daewoo Center, Rondo ONZ, FIM Tower, Żłota 44, czy Warsaw Spire), składowisk odpadów (m.in. Gilów, Żelazny Most, Radiowo) oraz obiektów komunikacyjnych (m.in. autostrady A2 i A4, przebudowy linii kolejowych, budowy I i II linii metra w Warszawie).

Profesor W. Wolski był głównym projektantem zapór Tresna i Przeczyce oraz konsultantem wielu obiektów hydrotechnicznych w kraju. Projektował i konsultował

również realizację systemów melioracyjnych i obiektów hydrotechnicznych w Iraku, Algierii, na Cyprze, w Birmie, Tunezji i we Włoszech, elektrowni w Libii oraz zbiorników odpadów płynnych w Turcji i we Włoszech. W latach 1971-1972 przez pół roku był ekspertem ONZ w Birmie.

Do końca działalności zawodowej kierował pracami badawczymi prowadzonymi dla Obiektu Unieszkodliwiania Odpadów Wydobywczych KGHM „Żelazny Most” jako Krajowy Ekspert Geotechniczny koordynujący prace Zespołu Ekspertów Międzynarodowych pod przewodnictwem Profesora Michele Jamiolkowskiego, byłego Prezydenta Międzynarodowego Stowarzyszenia Mechaniki Gruntów i Inżynierii Geotechnicznej (ISSMGE). Obydwaj Panowie Profesorowie zostali w 2014 r. razem uhonorowani zaszczytnym tytułem doktora honoris causa Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie.

Profesor Wojciech Wolski prowadził wykłady jako „visiting professor” na wielu uniwersytetach w Europie oraz w USA, Kanadzie, Turcji, Nigerii, Boliwii. Czynnie uczestniczył w międzynarodowych konferencjach i kongresach o dużym znaczeniu dla środowiska inżynierskiego, podczas których wielokrotnie pełnił funkcję głównego referenta, panelisty, przewodniczącego sesji bądź lidera dyskusji.

Był organizatorem bądź współorganizatorem konferencji naukowych o zasięgu międzynarodowym (Geofilters 2000 w Warszawie) i krajowym (cykliczne ogólnopolskie konferencje mechaniki gruntów), prekursorem wprowadzenia Metody Elementów Skończonych (FEM) w geotechnice, organizując wspólnie z Instytutem Podstawowych Problemów Techniki PAN cykl konferencji z zakresu modelowania numerycznego konstrukcji inżynierskich.

Czynnie uczestniczył w życiu organizacji naukowych i zawodowych. Był sekretarzem naukowym Polskiego Komitetu Geotechniki i wiceprezydentem PKG, przewodniczącym Sekcji Konstrukcji Hydrotechnicznych Komitetu Inżynierii Lądowej i Wodnej PAN, członkiem Prezydium KILiW, Polskiej Izby

Inżynierów Budownictwa, a także Międzynarodowej Komisji Wielkich Zapór (ICOLD) i Międzynarodowego Stowarzyszenia Mechaniki Gruntów i Inżynierii Geotechnicznej (ISSMGE) Od 1992 r. był również prezesem firmy „Geoteko” Projekty i Konsultacje Geotechniczne Sp. z o.o., w której zatrudnienie znalazło kilkudziesięciu absolwentów Wydziału Budownictwa i Inżynierii Środowiska SGGW.

W czasie okupacji był harcerzem Szarych Szeregów w drużynie „Gigantów” Warszawskiego Oddziału Armii Krajowej, a od 2006 r. przewodniczącym Zarządu Głównego Stowarzyszenia Szarych Szeregów oraz członkiem Społecznego Komitetu Opieki nad Grobami Żołnierzy Batalionu „Zośka”. Z Jego inicjatywy została zmieniona nazwa ulicy biegnącej wzdłuż Kampusu SGGW i ufundowany obelisk poświęcony Janowi Rodowiczowi ps. „Anoda”, jednemu z dowódców słynnej Akcji pod Arsenalem, który był synem Profesora Kazimierza Rodowicza - nauczyciela Wojciecha Wolskiego na Politechnice Warszawskiej.

Za działalność naukową i społeczną prof. W. Wolski został odznaczony m.in. Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski i Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotym Krzyżem Zasługi, Medalem Komisji Edukacji Narodowej, Krzyżem Armii Krajowej, Medalem za Warszawę 1939-1945.

Profesor Wojciech Wolski był osobą wyjątkową i wielce zasłużoną dla naszego środowiska, obdarzoną ogromną wiedzą i doświadczeniem.

Jesteśmy bardzo wdzięczni za spuściznę, którą nam Pan Profesor pozostawił, za wielki wkład w rozwój i unowocześnienie polskiej geotechniki, upowszechnianie jej osiągnięć za granicą i zapewnienie znaczącego miejsca w geoinżynierii światowej.

---

prof. dr hab. inż. Eugeniusz Koda
Dyrektor Instytutu Inżynierii Lądowej SGGW

*Śpieszmy się kochać ludzi tak szybko odchodzą
zostaną po nich buty i telefon głuchy[...]
potem cisza normalna więc całkiem nieznośna
jak czystość urodzona najprościej z rozpacz
kiedy myślimy o kimś zostając bez niego.*

SGGW dołączyła do Wspólnej Szkoły Doktorskiej Medycyny Translacyjnej

Rektor SGGW i Dyrektor CMKP złożyli podpisy pod aneksem o dołączeniu SGGW do Wspólnej Szkoły Doktorskiej Medycyny Translacyjnej.

8 marca 2021 r. prof. dr hab. n. med. Ryszard Gellert – Dyrektor CMKP oraz prof. dr hab. Michał Zasada – Rektor SGGW, złożyli podpisy pod aneksem o dołączeniu Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego do Wspólnej Szkoły Doktorskiej Medycyny Translacyjnej.

Tym samym SGGW dołącza do grona organizatorów Szkoły jako druga uczelnia.

Współorganizatorami Szkoły są: Centrum Medyczne Kształcenia Podyplomowego, Instytut Biochemii i Biofizyki PAN, Instytut Medycyny Doświadczalnej i Klinicznej im. Mirosława Mossakowskiego PAN, Instytut Biocybernetyki

i Inżynierii Biomedycznej im. Macieja Nałęczka PAN, Instytut Hematologii i Transfuzjologii i Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie.

Podpisanie Aneksu przez wszystkich współorganizatorów Szkoły wzbogaci realizację programu kształcenia doktorantów i wspieranie ich rozwoju naukowego w kolejnej dyscyplinie naukowej, jaką jest weterynaria.

Podczas rozmów towarzyszących podpisaniu dokumentów przedstawiciele władz obu uczelni podkreślali, że ich intencją jest rozszerzanie wachlarza wspólnych działań badawczych, dydaktycznych i organizacyjnych.

Dni Otwarte SGGW online oraz inauguracja nowej witryny Uczelni

Podczas kwietniowych wirtualnych Dni Otwartych SGGW kandydaci poprzez platformę multimedialną mogli zapoznać się z ofertą edukacyjną Uczelni oraz dowiedzieć się, jakie przedmioty powinni zdawać na maturze, aby dostać się na wymarzony kierunek studiów.

W ramach Dni Otwartych kandydaci mogli zapoznać się z ofertą kierunków studiów realizowanych na 13 wydziałach SGGW oraz z propozycją studiów w Szkole Doktorskiej. Dla tegorocznych maturzystów przygotowane zostały także stoiska Uniwersytetu Otwartego, który organizuje kursy maturalne, oraz zespołów artystycznych prezentujących swoje programy.

Uczestnicy za pomocą czatu mogli zadawać pytania dotyczące rekrutacji i studiów w SGGW na stoiskach wydziałów. Specjalnie dla odwiedzających na stoisku głównym SGGW przygotowana została Strefa Doradcy Zawodowego. Kandydaci mieli możliwość wirtualnego spotkania się z naszym doradcą kariery, który podpowiadał niezdecydowanym, czym kierować się przy wyborze kierunku studiów. Wśród przygotowanych materiałów czekały również testy kompetencji zawodowych.

Dla odwiedzających przygotowano także prezentacje video wszystkich wydziałów SGGW, w których można było znaleźć m.in. informacje dotyczące programów studiów oraz perspektyw zawodowych po określonych kierunkach.

Premiera nowej identyfikacji wizualnej SGGW

Dni Otwarte SGGW online zbiegły się w czasie z inauguracją nowej strony internetowej SGGW. Uruchomienie witryny było elementem premiery nowej identyfikacji wizualnej, stanowiącej odpowiedź na zmieniający się świat oraz potrzeby nowoczesnej komunikacji z partnerami Uczelni – pracownikami, naukowcami, studentami oraz środowiskiem biznesowym. SGGW dzisiaj nie jest już tylko szkołą rolniczą. To nowoczesny uniwersytet przyrodniczy o bardzo szerokim zakresie działania. Nowa strona zapewnia łatwiejszy dostęp do informacji dotyczących działalności naukowo-dydaktycznej SGGW oraz ułatwia kontakt z Uczelnią.

Szata graficzna witryny została oparta o nowy, unikalny język wizualny Uczelni, który tworzą inspirowane życiem i naturą cząstki elementarne. Ich kształty, oparte na okręgu, nawiązują do przyrody w skali mikro – kropli wody, cząsteczki, komórki. „Cząstki elementarne SGGW” są obecne również w odświeżonym znaku SGGW oraz zaprojektowanym specjalnie dla Uczelni autorskim kroju pisma. Życie i przyroda są też punktem wyjścia dla palety kolorystycznej. Jej podstawę stanowią trzy odcienie zieleni, niebieski, żółty, fioletowy oraz czerwień – kolory inspirowane barwami występującymi w naturze.

Trzeba podkreślić, że nowy system identyfikacji wizualnej nie zmienił oficjalnej nazwy Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, nie zmienił sztandaru Uczelni, pieczęci oraz wzoru dyplomów, nie zmienił także insygniów władz i wydziałów. Jest on natomiast nowym językiem wizualnym, dostosowanym do potrzeb środowisk, z którymi Uczelnia prowadzi codzienną komunikację, a także do kanałów, w których komunikacja wizualna Uczelni jest prowadzona, szczególnie mediów elektronicznych.

32. Parafiada Dzieci i Młodzieży w SGGW

Na kampusie Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w dniach 11-16 lipca 2021 r. odbyła się 32. Parafiada Dzieci i Młodzieży. Przez tydzień uczestnicy współzawodniczyli w wielu dyscyplinach sportowych oraz konkursach. Hasłem tegorocznego wydarzenia był "RESTART".

Parafiada to coroczne tygodniowe święto sportu, kultury i wiary. W tym roku ze względu na pandemię wydarzenie miało charakter krajowy – wzięło w nim udział prawie 500 uczestników wyłącznie z Polski. Bazą dla młodzieży i opiekunów był kampus SGGW.

Uczestnicy rywalizowali w czterech kategoriach wiekowych, w 11 dyscyplinach i 22 konkurencjach sportowych, m.in. strzelectwie, tenisie stołowym, siatkówce, biegach przełajowych, szachach i badmintonie. Uzupełnieniem części

sportowej był program artystyczny – konkursy plastyczne i wokalne, turniej tańca, warsztaty oraz spotkania formacyjne.

Na gali zakończenia Parafiady obecni byli: Rektor SGGW prof. dr hab. Michał Zasada, Prorektor ds. Dydaktyki prof. dr hab. Jarosław Gołębiowski oraz Kanclerz SGGW dr inż. Władysław Skarżyński.

32. Parafiada dobiegła końca, ale niezmiernie się cieszę, że udało się ją zorganizować, że widzimy się na kampusie SGGW. Parafiada jest organizowana tutaj od 16 lat. To ciekawe wydarzenie współtworzone przez różne organizacje to doskonały przykład tego, jak można współpracować i razem tworzyć coś wielkiego – podkreślił prof. Michał Zasada.

Rektor SGGW pogratulował wszystkim uczestnikom osiągnięć oraz zaprosił młodzież na kolejną Parafiadę za rok.

Rozpoczęcie budowy Innowacyjnego Centrum Nauk Żywnościowych SGGW

Na terenie kampusu Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego dnia 13 lipca 2021 r. rozpoczęła się budowa Innowacyjnego Centrum Nauk Żywnościowych. W trakcie prac przy ul. Nowoursynowskiej 159 powstanie obiekt laboratoryjno-dydaktyczny wraz z zapleczem technicznym oraz infrastrukturą towarzyszącą.

Pod koniec czerwca 2021 r. władze SGGW podpisały umowę z firmą Skanska na wykonanie prac budowlanych Innowacyjnego Centrum Nauk Żywnościowych. Budynek, wykonany według projektu warszawskiego biura projektowego Best Building Consultants, będzie charakteryzował się nowoczesną bryłą, która doskonale wpisze się w otoczenie kampusu SGGW.

W uroczystości udział wzięli: prof. dr hab. Michał Zasada, Rektor SGGW, prof. dr hab. Kazimierz Tomala, Prorektor ds. Rozwoju, dr hab. Marta Mendel, Prorektor ds. Współpracy Międzynarodowej, prof. dr hab. Jarosław Gołębiowski, Prorektor ds. Dydaktyki, prof. dr hab. Tomasz Okruszko, Prorektor ds. Nauki, dr inż. Władysław Skarżyński, Kanclerz SGGW, prof. dr hab. Wiesław Bielawski, Rektor SGGW w latach 2016-2020, prof. dr hab. Krystyna Gutkowska, Dyrektor Instytutu Nauk o Żywieniu Człowieka, dyrektorzy instytutów oraz dziekani wydziałów.

Witając zaproszonych gości prof. Michał Zasada powiedział: *„To krok milowy w rozwoju nauk o żywieniu człowieka. Nasza Uczelnia się rozwija i wyraźnie widać, że w kierunku nauk biologicznych i nauk o człowieku”*. Rektor złożył podziękowania wszystkim tym, którzy byli

zaangażowani w tworzenie projektu – prof. Krystynie Gutkowskiej, kierownikom katedr oraz prodziekanom. Głos zabrał także prof. dr hab. Wiesław Bielawski, Rektor SGGW w latach 2016-2020, który przybliżył historię powstania projektu.

Innowacyjne Centrum Nauk Żywnościowych to projekt Wydziału Żywienia Człowieka. Budynek będzie składał się z dwóch części połączonych łącznikiem – podziemnym i nadziemnym. Łącznie posiadać będzie 5 kondygnacji, w tym 1 podziemną i 4 nadziemne. W budynku zlokalizowanych będzie m.in.: 15 sal dydaktycznych, 11 laboratoriów z 10 pracownikami i 2 halami oraz sala konferencyjna z zapleczem. Na poszczególnych kondygnacjach, od strony południowej do północnej, znajdzie się 5 tarasów, które wyeksponują walory roślinności na stropodachach. Obiekt będzie wyposażony w ekologiczne i energooszczędne panele fotowoltaiczne i kolektory słoneczne pozyskujące energię na potrzeby budynku. Po zakończeniu prac, w grudniu 2022 r. Centrum zostanie wyposażone w unikatową aparaturę laboratoryjną.

Budynek przeznaczony będzie do prowadzenia działalności naukowej w zakresie nauk o żywieniu człowieka oraz powiązanych z nimi działaniami wdrożeniowymi i edukacyjnymi. Oprócz rozwoju badań, których wyniki znajdują zastosowanie w rozwiązywaniu problemów żywieniowo-zdrowotnych polskiego społeczeństwa, Centrum będzie również wszechstronnie kształciło profesjonalistów z zakresu żywienia, dietytyki, ochrony zdrowia, projektowania żywności spełniającej najwyższe standardy jakości i bezpieczeństwa. Kluczowym zadaniem ośrodka będzie poprawa sytuacji zdrowotnej różnych grup populacyjnych Polaków poprzez zmniejszenie skali chorób powstających w konsekwencji nieprawidłowego sposobu żywienia.

Wartość inwestycji wynosi blisko 80 mln zł, z czego 40 mln zł stanowi dofinansowanie z budżetu Ministerstwa Edukacji i Nauki. Umowę umożliwiającą budowę Centrum w 2018 r. podpisali ówczesny szef resortu nauki, wicepremier Jarosław Gowin oraz rektor SGGW w kadencji 2016-2020 prof. Wiesław Bielawski.

Współpraca SGGW i WSSE

Rektor Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego prof. dr hab. Michał Zasada oraz dyrektor Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Warszawie dr n. med. Przemysław Rzdokiewicz podpisali porozumienie o współpracy dydaktyczno-naukowej.

„Dzięki współpracy SGGW i WSSE m.in. w zakresie organizacji kursów, seminariów czy konferencji naukowych tematycznie związanych z działalnością naszych instytucji, a zwłaszcza dzięki prowadzeniu badań naukowych z udziałem kadry Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego i wykorzystaniu wyposażenia technicznego Uczelni oraz Stacji Sanitarno-Epidemicznej zwiększamy szanse znacznego poprawienia ogólnie pojętego zdrowia publicznego Polaków” – powiedział podczas uroczystego podpisania umowy prof. Michał Zasada, Rektor SGGW.

Dzięki współpracy Uczelnia będzie doskonalić metody związane z procesem kształcenia, tak aby umiejętności praktyczne zdobyte przez absolwentów SGGW w jeszcze większym stopniu odpowiadały potrzebom społeczeństwa i gospodarki.

Pracownicy SGGW będą także służyć doradztwem naukowym w zakresie rozwiązywania wyzwań zdrowia publicznego i zagadnień technologicznych, a także prowadzić szkolenia dokształcające pracowników Państwowej Inspekcji Sanitarnej w ramach kursów specjalistycznych oraz studiów podyplomowych.

Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Warszawie, w miarę możliwości, będzie przyjmowała pracowników naukowych, badawczych lub badawczo-rozwojowych SGGW na staże, studentów SGGW na praktyki i staże zawodowe oraz w celu prowadzenia prac studialnych związanych z przygotowaniem prac dyplomowych oraz wspólnie realizować z Uczelnią projekty badawczo-rozwojowe.

W spotkaniu, podczas którego podpisano porozumienie, uczestniczyła także Anna Krawczuk, zastępca dyrektora WSSE ds. laboratorium oraz prof. dr hab. Jarosław Gołębiowski, Prorektor ds. Dydaktyki SGGW, który z ramienia Uczelni koordynuje działania wynikające z podpisanego porozumienia.

Uroczystość wręczenia Złotych Dyplomów Honorowych absolwentom Wydziału Weterynaryjnego SGGW

Rozpoczęcie uroczystości jubileuszowej - Prorektor dr hab. M. Mendel, Rektor prof. M. Zasada, Dziekan dr hab. M. Skibniewski, Dyrektor Instytutu prof. M. Bańbura, Wicedyrektor dr hab. M. Chłopecka, Wicedyrektor dr hab. T. Sadkowski

W dniu 4 września 2021 r. w Auli Kryształowej z wielkim wzruszeniem odebrałem wraz z moimi koleżankami i kolegami, absolwentami Wydziału Weterynaryjnego SGGW roczników 1964-1970 i 1965-1971, Złoty Dyplom Honorowy, symbolizujący, że upłynęło już 50-lecie ukończenia przez nas studiów. W kulminacyjnym punkcie uroczystości każdy z nas odebrał dyplom z rąk Rektora prof. dr. hab. Michała Zasady oraz Dziekana Wydziału dr. hab. Michała Skibniewskiego.

Dodatkowym akcentem tej części uroczystości było wręczenie Jubilatów przez Wicedyrektor Instytutu Medycyny Weterynaryjnej dr hab. Magdalenę Chłopecką książki pt. „Wydział Medycyny Weterynaryjnej w latach 1965-2017”, mojego i prof. Mariana Binka autorstwa.

Na uroczystość Jubilacji przyjechali nie tylko z całej Polski, ale także z zagranicy. Z wcześniejszych rozmów wiem, że żyli tym zbliżającym się wydarzeniem już od kilku miesięcy.

Prezentacja Dziekana dr. hab. M. Skibniewskiego. (fot. R. Ryński)

Dla niektórych z nich była to pierwsza od czasu ukończenia studiów wizyta w Uczelni, która od ponad 15 lat zlokalizowana jest w całości, wraz z Wydziałem Medycyny Weterynaryjnej, na ursynowskim kampusie im. hr. Edwarda Raczyńskiego. Warto przypomnieć, że w okresie naszych studiów Wydział był umiejscowiony na warszawskiej Pradze przy ul. Grochowskiej 272 i ul. Zamoyskiego 15.

Część naszych koleżanek i kolegów nie mogła uczestniczyć bezpośrednio w tym doniosłym dla nas wydarzeniu ze względu na stan zdrowia, jednakże zapewniali mnie w rozmowach telefonicznych, że w tym dniu będą z nami myślami. W okresie 50 lat od ukończenia studiów 21 osób z naszego grona odeszło na zawsze.

Tradycja wręczania Złotych Dyplomów Honorowych kontynuowana jest od 2002 r. przez władze wydziałowe kolejnych kadencji. Do 2019 r. uroczystości jubileuszowe dla poszczególnych roczników odbywały się na przełomie maja i czerwca i były połączone z wręczeniem dyplomów lekarzom weterynarii, którzy właśnie ukończyli studia. Rok 2020 był szczególnie ze względu na wybuch pandemii COVID-19, która uniemożliwiła zorganizowanie uroczystości dla kończącego studia rocznika 2014-2020 i Złotych Jubilatów rocznika 1964-1970. Częściowe zniesienie obostrzeń w pierwszej połowie 2021 r. pozwoliło Władzom Uczelni i Wydziału na zorganizowanie wspólnej uroczystości dla Jubilatów z roczników 1964-1970 i 1965-1971.

Szczególnie doniosłym punktem tej wyjątkowej uroczystości były słowa, które do Złotych Jubilatów skierował Rektor profesor Michał Zasada, który powiedział m. in.: „Złote Dyplomy są wyrazem uznania za Waszą pracę w okresie całego półwiecza, podziękowaniem dla wykonujących zaszczytną profesję lekarza weterynarii. Profesję rozślawiającą dobre imię,

Po otrzymaniu prezentu od Jubilatów Wicedyrektor dr hab. M. Chłopecka, Dziekan dr hab. M. Skibniewski, dyrektor prof. M. Bańbura

umacniającą autorytet i prestiż Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego. To Wy, Szanowni Jubilaci, tworzyliście i kształtowaliście tę Uczelnię i staliście się ważną częścią jej historii – a historia „to świadek czasów, światło prawdy, żywa pamięć, mistrzyni życia”.

Podczas uroczystości głos zabrali również: Dyrektor Instytutu Medycyny Weterynaryjnej prof. dr hab. Marcin Bańbura oraz Dziekan Wydziału dr hab. Michał Skibniewski, który wraz z gratulacjami zaprezentował w swoim wystąpieniu działalność Wydziału na przełomie drugiej i trzeciej dekady XXI w.

Pozdrowienia i gratulacje przekazał Jubilatом także Prezes Warszawskiej Rady Lekarsko-Weterynaryjnej lek. wet. Marek Mastalerek, występujący w imieniu swoim, jak również obecnego na uroczystości Prezesa Krajowej Rady Lekarsko-Weterynaryjnej lek. wet. Jacka Łukaszewicza. W imieniu absolwentów rocznika 1964-1970 głos zabrał prof. dr hab. Jacek Szczawiński.

Jako absolwent rocznika 1965-1971 przedstawiłem prezentację zatytułowaną „Wydział Weterynaryjny SGGW w latach 1964-1971”, przypominając jednocześnie profesorów i docentów prowadzących przedmioty na poszczególnych latach studiów. Wspomnienia te u wielu koleżanek i kolegów wywołały wielkie wzruszenie.

Na zakończenie uroczystości przedstawiciele Jubilatów wręczyli Władzom Wydziału i Instytutu upominek ufundowany przez absolwentów dla całej społeczności akademickiej. Był nim specjalnie namalowany na tę okazję obraz, którego tematyka ma związek z kadrą nauczającą w latach 20. XX wieku w Studium Weterynaryjnym Wydziału Lekarskiego i na Wydziale Weterynaryjnym Uniwersytetu Warszawskiego.

Wśród Jubilatów roczników 1964-1970 i 1965-1971 są emerytowani dzisiaj pracownicy, którzy swoje życie zawodowe poświęcili pracy na Wydziale, uzyskując stopnie doktora i doktora habilitowanego nauk weterynaryjnych, a także otrzymując, na wniosek Rady Wydziału Weterynaryjnego, tytuły profesora nauk weterynaryjnych: Mirosław Kleczkowski (2001 r.), Włodzimierz Kluciński (1991 r.), Jacek Szczawiński (1996 r.). Złotymi Jubilatami, którzy w okresie pracy w SGGW uzyskali stopień doktora nauk weterynaryjnych, są: Marek Kiciński (1979 r. - promotor prof. Marek Żakiewicz), Barbara Majewska (1975 r. - promotor prof. Jerzy Mazurczak), Marek Szczygieł (1976 r. - promotor prof. Wiesław Barej), Maciej Lenarcik (1984 r. - promotor Marek Żakiewicz), Barbara Siwecka (1978 r. - promotor prof. Wiesław Barej). Rada Wydziału nadała również stopień doktora nauk weterynaryjnych prowadzącemu praktykę terenową absolwentowi rocznika 1965-1971 lek. wet. Romanowi Parzychowi (1985 r. - promotor prof. Konrad Malicki).

W imieniu Koleżanek i Kolegów oraz własnym, chciałbym serdecznie podziękować zarówno za zorganizowanie, jak i obecność na jubileuszowej uroczystości: Jego Magnificencji Rektorowi Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie prof. dr. hab. Michałowi Zasadzie, Prorektor ds. Współpracy Międzynarodowej dr. hab. Marcie Mendel, Dziekanowi Wydziału Medycyny Weterynaryjnej dr. hab. Michałowi Skibniewskiemu, Dyrektorowi Instytutu Medycyny Weterynaryjnej prof. dr. hab. Marcinowi Bańburze oraz Wicedyrektorom dr. hab. Magdalenie Chłopeckiej i dr. hab. Tomaszowi Sadkowskemu, będącemu jednocześnie kierownikiem Katedry Nauk Fizjologicznych. Dziękujemy członkom Rady Dyscypliny i Rady Programowej prof. dr. hab. Marcie Kupczyńskiej, prof. dr. hab. Iwonie Markowskiej-Daniel, prof. dr. hab. Krzysztofowi Anuszowi - kierownikowi Katedry Higieny Żywności i Ochrony Zdrowia Publicznego, dr. hab. Bartoszowi Pawlińskiemu - kierownikowi Katedry Chorób Dużych Zwierząt i Kliniki, dr. Karolinie Barszcz - kierownicze Katedry Nauk Morfologicznych oraz dr. Michałowi Traczowi.

Serdecznie dziękujemy za obecność Dziekanom Wydziałów SGGW: Rolnictwa i Ekologii dr. hab. Irenie Suwarze prof. SGGW, Hodowli, Bioinżynierii i Ochrony Zwierząt dr. hab. Justynie Więcek, prof. uczelni, Biologii i Biotechnologii prof. dr. hab. Marcinowi Filipeckiemu, Prodziekanowi Wydziału Leśnego dr. inż. Michałowi Orzechowskiemu i Prodziekanowi Technologii Drewna dr. hab. Piotrowi Borysiukowi prof. SGGW.

Składamy serdeczne podziękowania za obecność na naszej uroczystości Prezesowi Krajowej Rady Lekarsko-Weterynaryjnej lek. wet. Jackowi Łukaszewiczowi i Prezesowi

Prezentacja prof. W. Klucińskiego (fot. R. Ryński)

Warszawskiej Rady Lekarsko-Weterynaryjnej lek. wet. Markowi Mastalerkowi.

Dziękujemy również za obecność w tym wyjątkowym dniu naszemu Nauczycielowi przedmiotu epizootologii i chorób zakaźnych zwierząt prof. dr. hab. dr. h. c. Jerzemu Kicie.

Dziękujemy Paniom z Dziekanatu i Sekretariatu Instytutu Wydziału Medycyny Weterynaryjnej: kierownicze Sekretariatu Instytutu mgr Małgorzacie Malinowskiej oraz dr Natalii Dziekan, mgr inż. Annie Klatce i mgr Alinie Miroch.

Z wielkim wzruszeniem przyjęliśmy życzenia przesłane przez naszych Nauczycieli, Profesorów: Aleksandrę Hartwig, Ewę Sitarską, Henryka Kobrynia i Tadeusza Roskosza.

Osobiście chciałbym podziękować prof. Jackowi Szczawińskiemu za udział w pracach organizacyjnych.

Dziękuję także moim byłym doktorantom - doktorom: Markowi Kulce, Kuorou Dembele i Oldze Kalisiak oraz dr hab. Magdalenie Garncarz, którzy w numerze 111 „Agricoli” opisali mój ponad 50-letni dorobek naukowy.

---

prof. dr. hab. dr. h. c. Włodzimierz Kluciński
Rektor SGGW (1996-2002),
Dziekan Wydziału Medycyny Weterynaryjnej
(1986-1990, 2002-2008)

Święto Drzewa w SGGW

Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego po raz kolejny wzięła udział w ogólnopolskich obchodach Święta Drzewa. Z tej okazji Kolegium Rektorskie posadziło 12 grabów pospolitych „Lucas” na terenie Kliniki Chorób Koni SGGW.

Święto Drzewa obchodzone jest co roku 10 października. W akcję tradycyjnie włączyła się SGGW. Rektor prof. dr hab. Michał Zasada, Prorektor ds. Dydaktyki prof. dr hab. Jarosław Gołębiowski, Prorektor ds. Współpracy Międzynarodowej dr hab. Marta Mendel, Kanclerz dr inż. Władysław Skarżyński oraz Dyrektor ds. Zarządzania Infrastrukturą dr inż. Arkadiusz Gruchała posadzili drzewa na terenie Kliniki Chorób Koni. W sumie w 2021 r. SGGW w ramach nasadzeń zastępczych posadziła 75 drzew różnych gatunków.

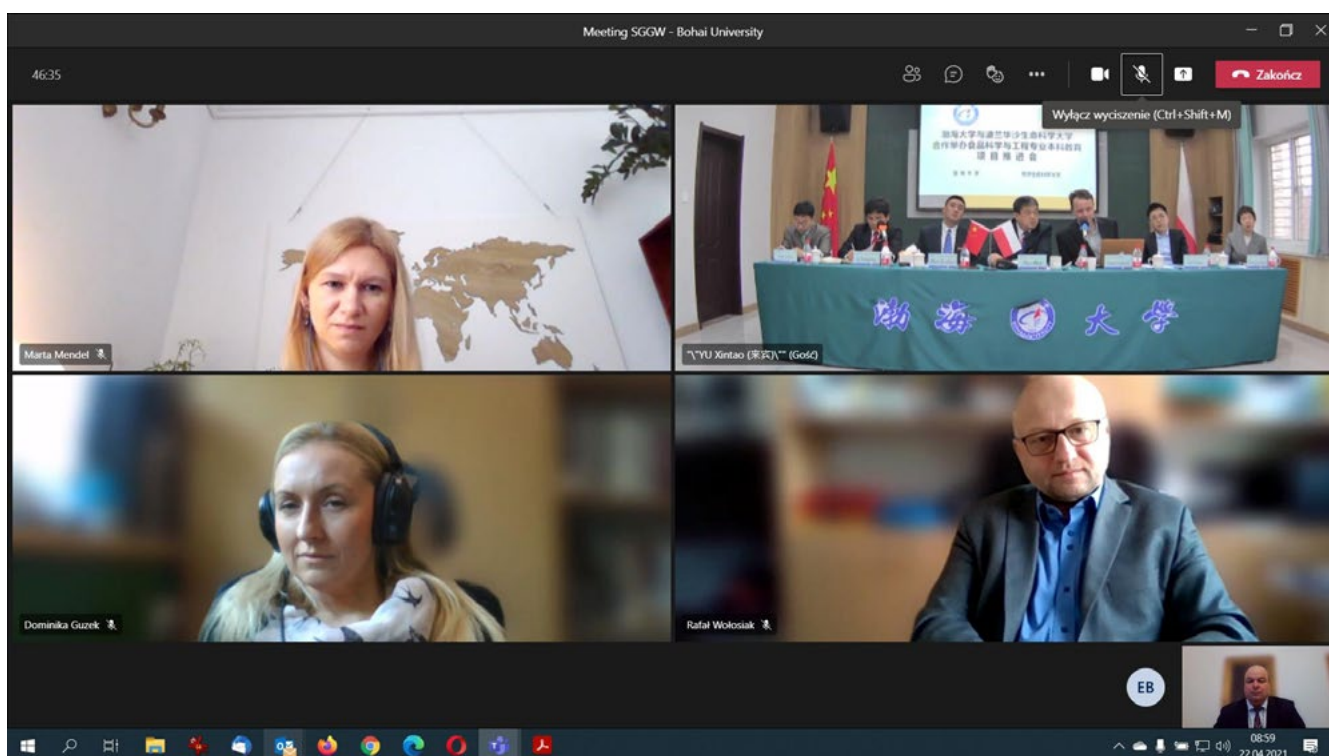
– Drzewa są dla człowieka szczególnie ważne. Wszyscy oddychamy, potrzebujemy tlenu, którego producentem są właśnie drzewa. Przy okazji pochłaniają dwutlenek węgla, oczyszczają powietrze, schładzają atmosferę, zatrzymują wodę. Wszystkie te elementy są nam potrzebne, by żyć i by to życie było wysokiej jakości – podkreślił Rektor SGGW prof. dr hab. Michał Zasada.

W tym roku ogólnopolska inauguracja Święta Drzewa odbywa się 11 października. Inicjatorem akcji w Polsce od 2003 r. jest Klub Gaja. Tegoroczna, 19. edycja programu odbywa się pod hasłem „Dla przyrody”. Organizatorzy chcą przypomnieć, że drzewa są jednymi z najdoskonalszych tworów natury. Jako najdłużej żyjące organizmy na Ziemi, mają ogromne znaczenie dla przyrody. Bez drzew życie na naszej planecie nie byłoby możliwe, dlatego powinniśmy je doceniać i chronić.

Święto Drzewa obejmuje program edukacji ekologicznej na rzecz ochrony środowiska i klimatu. Od 2007 r. program ten bierze udział w Kampanii Miliard Drzew dla Planety – wspieranej przez ONZ światowej inicjatywie sadzenia drzew, aby sprostać wyzwaniom, jakie niosą zmiany klimatyczne.

SGGW mając na względzie dobro przyrody oraz wykazując troskę o stan środowiska naturalnego od lat prowadzi akcję nasadzeń. Tylko od 2017 r. na terenie kampusu posadzono prawie 300 drzew.

Spotkanie władz SGGW oraz Bohai University

SGGW rozpoczyna współpracę z chińskim uniwersytetem w Bohai. W dniu 22 kwietnia 2021 r. odbyło się pierwsze spotkanie przedstawicieli władz obu uczelni.

Spotkanie zorganizowano z okazji uzyskania zgody chińskiego ministerstwa odpowiedzialnego za szkolnictwo wyższe na prowadzenie wspólnych studiów I stopnia w zakresie technologii żywności i żywienia człowieka przez BU i SGGW. Wspólne studia będą pierwszą formą współpracy pomiędzy obiema uczelniami, które w kolejnych etapach planują rozszerzenie wspólnej oferty edukacyjnej, a także współpracę w obszarze nauki i rozwoju. Nawiązanie i rozwijanie współpracy odbywa się przy wsparciu Polsko-Chińskiej Fundacji Współpracy Akademickiej.

Chińską uczelnię podczas spotkania reprezentowali Prezydent, Zastępca Prezydenta ds. umiędzynarodowienia oraz przedstawiciele Wydziału Inżynierii Żywności, natomiast

SGGW w spotkaniu reprezentowali Rektor prof. dr hab. Michał Zasada, Prorektor ds. współpracy międzynarodowej dr hab. Marta Mendel oraz dziekani Wydziałów: Żywienia Człowieka – prof. dr hab. Dominika Guzek oraz Technologii Żywności – dr hab. Rafał Wołosiak.

Uniwersytet w Bohai powstał w roku 1950 i jest uczelnią o szerokiej ofercie edukacyjnej nadzorowaną przez władze prowincji Liaoning. W BU znajduje się 19 wydziałów, na których wykłada i prowadzi badania naukowe ponad 1200 nauczycieli akademickich oraz studiuje prawie 22 000 studentów.

Delegacja Związku Rektorów Uczelni Ukrainy w SGGW

W Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie dnia 10 listopada 2021 r. gościła delegacja Związku Rektorów Uczelni Ukrainy w ramach konferencji „Polsko-Ukraińskie Forum Rektorów (PUFR)”, zorganizowanej przez Wydział Administracji i Nauk Społecznych Politechniki Warszawskiej. Konferencja zorganizowana została w ramach IV etapu I cyklu z okresu 2018-2021 projektu pomocowego Ministerstwa Edukacji i Nauki w Polsce pn. „Polskoukraińska współpraca instytucji przedstawicielskich reprezentujących rektorów na rzecz doskonalenia działania uczelni”.

Jednym z punktów programu dwudniowej konferencji „Polsko-Ukraińskie Forum Rektorów (PUFR)” była wizyta delegacji Związku Rektorów Uczelni Ukrainy w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie.

Rektor SGGW prof. dr hab. Michał Zasada witając gości w murach Uczelni mówił: *„Po wczorajszym dniu obrad dotyczących realizacji projektu i współpracy między Konferencją Rektorów Akademickich Szkół Polskich i Związkiem Rektorów Uczelni Ukrainy przyszedł czas, żeby zobaczyć kilka przykładów funkcjonowania polskich uczelni. Mam nadzieję, że dzisiejsze spotkanie będzie dla Państwa pożyteczne i ciekawe.”*

Rektor SGGW opowiedział również m.in. o historii Uczelni, pochodzeniu jej nazwy łączącej tradycję i nowoczesność, kierunkach, na których kształceni są studenci, sposobie finansowania i majątku uczelnianym oraz obiektach doświadczalnych znajdujących się nie tylko w Warszawie.

Po części oficjalnej spotkania Prorektor ds. Współpracy Międzynarodowej SGGW dr hab. Marta Mendel towarzyszyła delegacji Związku Rektorów Uczelni Ukrainy w zwiedzaniu uczelnianego kampusu. Goście odwiedzili Centrum Wodne,

a w nim Pracownię Chemii Wód i Osadów Ściekowych, Pracownię Jakości Wody oraz Pracownię Badań Właściwości Mechanicznych Gruntów i Skał. Centrum Wodne to najstarsze centrum badawcze w SGGW i największy w Polsce obiekt zajmujący się problematyką związaną z gospodarką wodną.

Kolejnym punktem w programie była wizyta w Instytucie Nauk o Żywności oraz w Instytucie Nauk o Żywieniu Człowieka. Tutaj goście mieli okazję zobaczyć m.in. sztuczny przewód pokarmowy – aparaturę pozwalającą na bardzo wierne naśladowanie i monitorowanie procesów zachodzących w żołądku, jelicie cienkim oraz jelicie grubym w kontrolowanych warunkach, aparaturę wykorzystywaną

Delegacja Związku Rektorów Uczelni Ukrainy

do prac badawczych. SGGW jest pierwszą uczelnią w Polsce posiadającą dynamiczny model sztucznego przewodu pokarmowego. Gościom zaprezentowano także aule wykładowe, dom studencki, po czym wszyscy udali się do Obiektów Sportowych SGGW.

Wizyta była także okazją do wymiany spostrzeżeń dotyczących uczelni ukraińskich i polskich.

Konferencja „Polsko-Ukraińskie Forum Rektorów (PUFR)” zrealizowana została pod patronatem Ministerstwa Edukacji i Nauki (MEiN) na Ukrainie przy wsparciu narodowych konferencji rektorów w obu krajach – Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich (KRASP) oraz Związku Rektorów Uczelni Ukrainy (ZRUU), w partnerstwie z Fundacją Rektorów Polskich (FRP).

Celem PUFR jest przedstawienie merytorycznego sprawozdania z realizacji projektu, w formie zbiorowej monografii naukowej w postaci wydawnictwa książkowego w językach polskim i ukraińskim, ze szczególnym uwzględnieniem wyników badań przeprowadzonych przez zaproszonych ekspertów, z poszanowaniem wymogów metodologicznych nauk społecznych. Badania przeprowadzono w 50 uczelniach członkowskich – po 25 z KRASP i z ZRUU. Swoistym podsumowaniem I cyklu projektu są wnioski i rekomendacje adresowane przez narodowe konferencje rektorów do ministrów i uczelni w obu krajach.

W ramach PUFR zostaną także przedstawione wstępne założenia ideowe i kierunkowe do treści Aneksu nr 2, który zostanie podpisany w Kijowie przez sygnatariuszy Umowy Trójstronnej, jak się przewiduje na przełomie listopada i grudnia br., a w ślad za tym zostaną zaprezentowane do dyskusji i dalszych uzgodnień propozycje programowe obejmujące działania planowane do realizacji w ramach Cyklu II PP-U w latach 2022-2024.

Konferencja została zorganizowana w formie hybrydowej, z udziałem ok. 40 rektorów z Polski i Ukrainy oraz zaproszonych gości, w tym oficjalnych przedstawicieli obu krajów – fizycznie obecnych w murach Politechniki Warszawskiej, a także pozostałych zaproszonych uczestników reprezentujących uczelnie członkowskie KRASP i ZRUU oraz instytucje przedstawicielskie nauki i szkolnictwa wyższego.

SGGW gospodarzem konferencji EUROLIGI

Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie w dniach 18-20 listopada 2021 roku była gospodarzem spotkania pracowników naukowych, doktorantów i studentów z siedmiu uczelni przyrodniczych z Europy, zgrupowanych w organizacji nazywanej EUROLIGA (ELLS – Euroleauge for Life Sciences) oraz 3 partnerów pozaeuropejskich.

ELLS to sieć wiodących uczelni przyrodniczych w Europie, współpracujących w zakresie zarządzania zasobami naturalnymi, nauk rolniczych i leśnych, przyrodniczych, weterynaryjnych, o żywieniu i żywności oraz o środowisku naturalnym. W jej skład wchodzi następujące uczelnie: Wageningen University & Research - Holandia, University

of Natural Resources and Life Sciences w Wiedniu- Austria, Czech University of Life Sciences w Pradze - Czechy, University of Hohenheim - Niemcy, Swedish University of Agricultural Sciences - Szwecja, University of Copenhagen, Faculty of Science - Dania oraz Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie. Od 2013 w skład EUROLIGI wchodzi trzy pozaeuropejskie uniwersytety partnerskie: China Agricultural University w Pekinie - Chiny, Hebrew University of Jerusalem, Robert H. Smith Faculty of Agriculture, Food and Environment - Izrael, Lincoln University - Nowa Zelandia.

Celem EUROLIGI jest przygotowanie i prowadzenie wspólnych programów badawczych oraz dydaktycznych, ułatwianie mobilności studentów i nauczycieli

akademickich poprzez uproszczenie stosowanych procedur, a także zapewnienie wysokiej jakości nauczania. Programy dydaktyczne oferowane przez uczelnie sieci ELLS obejmują realizowane w tych uczelniach programy magisterskie uwzględniające dwustronną uznawalność przedmiotów i system ECTS oraz wspólne programy krótkoterminowe realizowane w ramach tzw. szkół letnich. Jednym z celów organizacji jest wdrożenie wspólnych programów magisterskich z obopólnym uznawaniem dyplomów.

Pracą EUROLIGI kierują grupy doradcze i kierownicze, a mianowicie:

- ELLS Board (kierownictwo), to organ decyzyjny, który tworzą Rektorzy, zwykle spotyka się raz do roku,
- ELLS Task Force, zespół spotyka się dwa razy w roku i zajmuje się koordynacją działań sieci, rozwijaniem zagadnień dotyczących strategii i polityki, łączy działalność sieci na poziomie uczelni,
- IRO, przedstawiciele biur współpracy międzynarodowej.

W ramach EUROLIGI funkcjonuje także organizacja studencka: The Euroleague Student Association ELSA, która reprezentuje studentów. ELSA ma za zadanie wspierać zadania sieci i przedstawiać jej zarządowi poglądy studentów na kwestie którymi zajmuje się ELLS. Przedstawiciele studentów są we wszystkich agendach i organach sieci.

W trakcie spotkania EUROLIGI w SGGW odbyły się dwie konferencje:

- Spotkanie pracowników: ELLS General Assembly and Forum „Actions towards a more sustainable future, lesson learned from the crisis” (18-19.11.2021),
- Studencka konferencja naukowa: „Green (r)evolution: from molecules to ecosystems” z podziałem na 4 sekcje tematyczne: Molecule, Organism, Community, Ecosystem.

Tematyka spotkań wpisuje się w szerszy obraz najważniejszych zagadnień i wyzwań dla społeczności akademickiej europejskich uniwersytetów, w tym uniwersytetów przyrodniczych.

Organizacja konferencji to bardzo duże wyzwanie, w dobie utrzymującego się zagrożenia epidemicznego, dlatego wydarzenie miało charakter hybrydowy. Spotkania stacjonarne dla grupy pracowników, w tym przedstawicieli władz uczelni zrzeszonych w Eurolidze odbyły się w dniach 18-19 listopada na kampusie SGGW.

Wirtualny kampus, stworzonym specjalnie na potrzeby organizacji konferencji gościł natomiast ponad 400 studentów reprezentujących 10 uczelni z Europy i ze świata. Spotkali się oni w tym roku pod hasłem „Green (r)evolution: from molecules to ecosystems” z podziałem na 4 sekcje tematyczne: Molecule, Organism, Community, Ecosystem. W ramach sesji naukowych odbywały się warsztaty, sesje posterowe oraz wiele nieformalnych aktywności studenckich, które sprzyjały wymianie doświadczeń oraz owocnej dyskusji naukowej.

Studenci spotkali się, aby dyskutować o niezwykle ważnych kwestiach, które wpisują się w szerszy obraz najważniejszych zagadnień i wyzwań dla społeczności akademickiej uniwersytetów przyrodniczych.

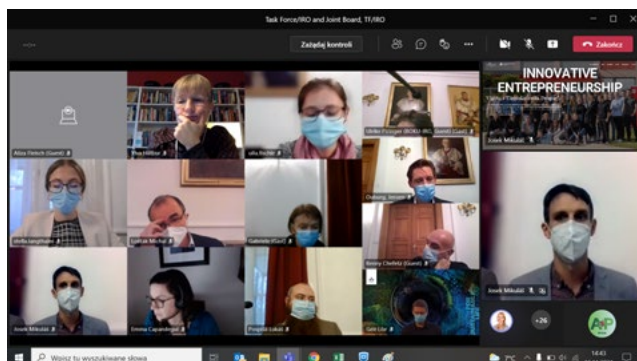
W trakcie dwudniowej konferencji odbyły się warsztaty i wykłady, a wśród nich m.in.:

- Doing what matters: career goals through the lense of effective altruism, który poprowadziła Maya Cygańska, absolwentka SGGW oraz stażyska w Parlamencie Europejskim,
- How to make your stress an ally not an enemy?, który poprowadziła Aleksandra Juszczak,

- From zooplankton (Cladocera) to lake ecosystem, który wygłosiła Edyta Zawisza.

Podczas Euroleague Scientific Student Conference odbyło się prawie 30 sesji posterowych, podczas których studenci prezentowali swoje osiągnięcia naukowe. Do udziału w konferencji zostało zgłoszonych i zaprezentowanych blisko 70 posterów, które można było oglądać na naszym wirtualnym kampusie.

Partnerem strategicznym konferencji Euroligi były Lasy Państwowe. To największa w Unii Europejskiej organizacja zarządzająca lasami należącymi do Skarbu Państwa. Gospodarują lasami o powierzchni jednej czwartej obszaru Polski. Dbają o różnorodność biologiczną lasów, chronią je przed wieloma zagrożeniami, a także czuwają nad gospodarką leśną. Jednym z podstawowych zadań Lasów Państwowych jest udostępnianie lasów całemu społeczeństwu. Ich misja wpisuje się w cele i misję Euroligi, a konferencja była także okazją do upowszechniania idei zrównoważonego rozwoju, dbałości o klimat oraz troski o lepsze jutro.

Katarzyna Specjalska

Kierownik Biura Współpracy Międzynarodowej SGGW

Doktor Stanisław Samborski stypendystą Fulbright Senior Award

Dr hab. Stanisław Samborski z Katedry Agronomii Instytutu Rolnictwa SGGW – zdobywcą stypendium Fulbright Senior Award. Zwycięski projekt naukowca dotyczy badań nad ziemniakiem.

Fulbright Senior Award to program stypendialny umożliwiający pracownikom polskich instytucji akademickich i naukowych realizację samodzielnych projektów badawczych lub badawczo-dydaktycznych w instytucjach goszczących w USA.

Dlaczego ubiegał się Pan akurat o to stypendium?

Do złożenia wniosku o stypendium Fulbright Senior Award zachęciła mnie renoma programu oraz możliwość współpracy z bardzo doświadczonymi naukowcami z University of Idaho, ośrodka naukowego znanego z badań

nad ziemniakiem. Ponadto, moje prace będą stanowiły część badań realizowanych w ramach dużego (Enhancing Soil Health in U.S. Potato Production Systems), 4-letniego projektu, finansowanego przez Departament Rolnictwa Stanów Zjednoczonych, prowadzonego w 9 stanach USA. Dużym plusem tego stypendium jest możliwość wyjazdu na staż wraz z rodziną.

Jak przebiega proces ubiegania się o stypendium?

Pierwszym etapem jest wypełnienie formularza online, co można robić wieloetapowo, wraz ze zdobywaniem potrzebnych informacji. Równolegle zajmujemy się przygotowaniem samego wniosku. Ten zawiera tytuł, uzasadnienie pomysłu badań, opis naszych doświadczeń w tym obszarze badań, które pozwoli z powodzeniem zrealizować proponowany projekt. Następnie uzasadniamy,

dlatego nasz projekt powinien być zrealizowany w danym ośrodku naukowym. Mile widziana jest tutaj wcześniejsza współpraca z osobami z tej jednostki. Krótko przedstawiamy również doświadczenie naszych potencjalnych, najbliższych współpracowników w Stanach Zjednoczonych. Następnie opisujemy metodykę badań i ich umiejscowienie w czasie trwania stypendium. Wniosek kończymy opisem sposobu upowszechnienia wyników badań. Bardzo ważną częścią aplikacji jest uzyskanie trzech rekomendacji od osób związanych z nauką, które przesyłane są bezpośrednio do Komisji Fulbrighta.

Po około 2 tygodniach od złożenia wniosku dostajemy informację o ocenie formalnej. W przypadku pozytywnej oceny, przechodzimy do etapu oceny merytorycznej. Po około 5 miesiącach dostajemy szczegółową ocenę każdej części naszego wniosku, wykonaną przez trzech recenzentów. Osoby, których wniosek został zakwalifikowany do kolejnego etapu rekrutacji, dostają zaproszenie na rozmowę kwalifikacyjną w języku angielskim. Następnie po około 1,5 miesiąca od rozmowy otrzymujemy ostateczną informację o przyznaniu bądź nie przyznaniu stypendium.

W roku 2020, w przypadku stypendium Fulbright Senior Award, z różnych dyscyplin nauki, zostało złożonych 51 wniosków. Do etapu rozmowy zakwalifikowano 20 osób, zaś 10 naukowcom przyznano stypendium.

Bardzo pozytywnie oceniam cały proces rekrutacji prowadzony przez osoby z Komisji Fulbrighta, w biurze w Warszawie. Są to osoby bardzo kompetentne i życzliwe. Prawie natychmiast po przesłaniu informacji o przyznaniu stypendium rozpoczynają się szkolenia dla stypendystów.

Jakie badania naukowe Pan prowadzi?

Od roku 2008 prowadzę badania z zakresu rolnictwa precyzyjnego, które wykorzystuje nowe techniki, aby ułatwić pracę rolnikom i zwiększyć efektywność wykorzystania środków produkcji (nawozów, pestycydów, wody i paliwa). Badania te przeważnie prowadzone są w gospodarstwach na dużych polach, jest to tzw. „on-farm research”. Przy użyciu narzędzi rolnictwa precyzyjnego (różnego rodzaju czujników do oceny właściwości gleby oraz roślin wyposażonych w odbiornik GNSS do rejestracji współrzędnych geograficznych), oceniamy wpływ naturalnej zmienności przestrzennej pól na wzrost i rozwój roślin. Szukamy odpowiedzi, które z czynników wpływających na plon i jakość roślin można kontrolować, a które są bardzo silnie związane z danym siedliskiem i próba zmiany ich oddziaływania jest

niewykonalna lub możliwa, ale nieuzasadniona ze względów ekonomicznych i środowiskowych.

Od roku 2008 prowadzę badania z zakresu rolnictwa precyzyjnego, które wykorzystuje nowe techniki, aby ułatwić pracę rolnikom i zwiększyć efektywność wykorzystania środków produkcji (nawozów, pestycydów, wody i paliwa). Badania te przeważnie prowadzone są w gospodarstwach na dużych polach, jest to tzw. „on-farm research”.

Kiedy Pan wyjeżdża na stypendium, na jak długo i gdzie?

Na stypendium wyjeżdżam w styczniu 2022 r., na 8 miesięcy. Swój projekt będę realizował w Univeristy of Idaho, w miejscowości Parma, w stanie Idaho.

Jaki projekt Pan zgłosił, jakie korzyści on przyniesie Panu i naszej Uczelni?

Mój projekt będzie dotyczył badań z ziemniakiem – trzecią najważniejszą po ryżu i pszenicy, rośliną świata, a zarazem najważniejszym warzywem świata. Głównym celem projektu jest wyznaczenie w obrębie pól uprawnych wskaźników zdrowotności gleby, które związane są ze zdrowotnością roślin, co ma wpływ na plon i jakość bulw ziemniaka. W trakcie badań prowadzonych w University of Idaho chciałbym ocenić w jakim stopniu zdjęcia satelitarne odzwierciedlają zróżnicowanie stanu roślin ziemniaka związane z występowaniem chorób odglebowych. Takie podejście pozwoli mi na połączenie mojego obecnego doświadczenia związanego z wykorzystaniem rozwiązań rolnictwa precyzyjnego z nowymi technikami badań: glebowe wskaźniki zdrowotności gleby, izolacja DNA mikroorganizmów glebowych, ocena wielkości populacji patogenów glebowych w laboratoriach fitopatologicznych, które obecnie nie są dostępne w naszej Uczelni.

Po zakończeniu stypendium chciałbym wciąż współpracować z badaczami z USA. Jak również wykorzystać zdobytą wiedzę i umiejętności do podniesienia poziomu naukowego prowadzonych badań. Ponadto chciałbym nawiązać kontakty z naukowcami w USA, które pozwolą w przyszłości rozpocząć wymianę studentów i inne programy współpracy.

Rozmawiała: Anita Kruk, Biuro Promocji SGGW

SGGW w rankingach światowych i krajowym

Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie po raz kolejny znalazła się w prestiżowych rankingach światowych oraz krajowym.

SGGW w QS World University Rankings 2022

Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie znalazła się w prestiżowym zestawieniu najlepszych uczelni świata. W klasyfikacji QS World University Rankings 2022 znalazła się na pozycji 1001-1200. W klasyfikacji QS World University Rankings by Subject (Agriculture & Forestry) 2022 na miejscu 70. Natomiast w klasyfikacji QS World University Rankings by Region – EECA (Emerging Europe and Central Asia) 2022 na miejscu 94.

W aktualnym ogólnym rankingu na liście znalazło się 19 uczelni z Polski. Najlepszą uczelnią w QS Rankings okazał się Massachusetts Institute of Technology (MIT) – tak jak w poprzednim zestawieniu, zaraz po nim University of Oxford oraz Stanford University.

QS World University Rankings przygotowuje brytyjska firma Quacquarelli Symmonds, która wydaje publikacje poświęcone edukacji i studiowaniu za granicą. Lista rankingowa powstaje w oparciu o sześć kryteriów: reputacja w środowisku akademickim, prestiż wśród pracodawców, stosunek liczby wykładowców do liczby studentów, liczba cytowań oraz liczba studentów i pracowników z zagranicy. Każdego roku firma Quacquarelli Symmonds publikuje trzy osobne zestawienia oceniające: całokształt działalności

uczelni, pozycję uczelni w ujęciu regionalnym oraz poszczególne dziedziny naukowe i kierunki studiów.

Ranking QS należy – razem z Rankiem Szanghajskim, THE World University Rankings i US News Global University Ranking – do czterech najpopularniejszych tego typu zestawień na świecie.

SGGW w THE Impact Rankings 2021

Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie znalazła się wśród 12 polskich uczelni wyróżnionych w międzynarodowym rankingu THE Impact Rankings 2021 opublikowanym przez Times Higher Education. Co więcej SGGW jest jedyną szkołą wyższą z Polski sklasyfikowaną w kategorii „Life on land” („Życie na ziemi”).

THE Impact Rankings publikowany jest od 2019 r. To jedyna międzynarodowa klasyfikacja uczelni oparta o Cele Zrównoważonego Rozwoju ONZ (SDGs). Ranking ma na celu pokazanie znaczenia szkół wyższych w budowaniu zrównoważonego świata i promowanie uczelni, które działają na rzecz rozwiązania największych wyzwań naszych czasów.

W rankingu głównym sklasyfikowano 1115 instytucji z 94 krajów z całego świata. Wśród nich znalazło się 12 polskich uczelni. Oprócz SGGW, która brała udział w zestawieniu po raz pierwszy i uplasowała się na miejscu 801-1000, są to: Politechnika Gdańska, Warszawski Uniwersytet Medyczny, Uniwersytet Warszawski, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie,

Uniwersytet Gdański, Politechnika Łódzka, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, Politechnika Wrocławska, Uniwersytet Wrocławski oraz Politechnika Warszawska.

Obok rankingu głównego Times Higher Education przygotował również zestawienia dla każdego z 17 Celów Zrównoważonego Rozwoju. Najwięcej, bo aż 12 instytucji, czyli każdą z polskich uczelni w zestawieniu, sklasyfikowano w Celu Partnerstwa na rzecz realizacji celów. Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie była jedyną polską uczelnią w Celu „Life on land” („Życie na ziemi”) – zajęła miejsce 101-200. W pozostałych kategoriach podlegających badaniu, SGGW została sklasyfikowana następująco: „Responsible consumption and production” („Odpowiedzialna konsumpcja i produkcja”) – miejsce 401-600, „Climate action” („Działania w dziedzinie klimatu”) – miejsce 401-600 oraz „Partnerships for the goals” („Partnerstwo na rzecz realizacji celów”) – miejsce 401-600.

SGGW w CWTS Leiden Ranking

SGGW znalazła się w gronie największych i najlepszych uczelni świata w rankingu przygotowywanym przez Uniwersytet w Leiden. Nasza Uczelnia zdobyła wysokie pozycje w obszarze nauk przyrodniczych i nauk o ziemi – zarówno w zakresie wpływu naukowego, otwartego dostępu do publikacji, współpracy, udziału kobiet w osiągnięciach badawczych.

CWTS Leiden Ranking jest jednym z ważniejszych światowych rankingów akademickich. W tegorocznej edycji uwzględniono 1225 uczelni z 69 krajów. Ranking stworzony jest wyłącznie na podstawie danych bibliometrycznych dostępnych w bazie Web of Science z uwzględnieniem podziału na obszary naukowe. Są to nauki: biomedyczne i o zdrowiu (Biomedical and health sciences), przyrodnicze i o ziemi (Life and earth sciences), matematyczne i informatyczne (Mathematics and computer science), fizyczne i inżynierskie (Physical science and engineering) oraz społeczne i humanistyczne (Social sciences and humanities).

Ranking w swojej konstrukcji nie wykorzystuje indyktorów subiektywnych określających np. prestiż uczelni (mierzony np. opiniami studentów, absolwentów, pracodawców). Od trzech lat prezentuje on wyniki w czterech kategoriach: (1) wpływ naukowy (scientific impact), (2) otwarty dostęp do publikacji (open access), (3) współpraca (collaboration), a także (4) udział kobiet w osiągnięciach badawczych (gender).

W tegorocznym zestawieniu Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie zdobyła wysokie pozycje przede wszystkim w obszarze nauk przyrodniczych (Life and earth sciences). Wyróżniła się także w obszarze nauk biomedycznych (Biomedical and health sciences) oraz fizycznych i inżynierskich (Physical science and engineering).

W kategorii scientific impact, w obszarze Life and earth sciences, SGGW zajęła 201. miejsce na świecie i 1. w Polsce. Pozostałe miejsca w kraju zajęły: Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie (2. miejsce w kraju i 220. miejsce na świecie), Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu (3. miejsce w kraju i 251. miejsce na świecie), czy Uniwersytet Rolniczy im. Hugona Kołłątaja w Krakowie (4. miejsce w kraju i 263. miejsce na świecie).

Liczba publikacji pracowników SGGW w otwartym dostępie, w obszarze Life and earth sciences zagwarantowała Uczelni 314. miejsce na świecie (poprawa w stosunku do roku poprzedniego o 14 pozycji) i ponownie 1. w Polsce. We wskaźniku Gold Open Access (publikacje w wiarygodnych czasopiśmie w całości w otwartym dostępie) SGGW zajęła wśród polskich uczelni 22. lokatę i 1. wśród krajowych uczelni rolniczych/przyrodniczych.

We wskaźniku związanym z szeroko pojętą współpracą przy pisaniu publikacji (mierzonej ich liczbą) SGGW znalazła się w obszarze Life and earth sciences na 314. miejscu na świecie i 1. w Polsce. Pod względem udziału procentowego publikacji przygotowanych we współpracy z innymi instytucjami SGGW, w obszarze nauk przyrodniczych i o ziemi zajęła 22. miejsce w kraju, zaś w obszarze nauk biomedycznych i o zdrowiu 17.

Pod względem liczby wszystkich autorów w obszarze Life and earth sciences SGGW uplasowała się na 192. pozycji na świecie i 1. w Polsce. Liczba autorstwa kobiet w tym obszarze pozwoliła Uczelni również zająć 1. miejsce w Polsce. Wysokie lokaty zdobyła Uczelnia jeśli chodzi o udział procentowy kobiet w liczbie autorów wszystkich publikacji: w obszarze Biomedical and health sciences – 2. miejsce, w obszarach Physical science and engineering oraz Life and earth sciences – 10. miejsce.

SGGW w Rankingu Perspektywy 2021

W 22. Rankingu Szkół Wyższych Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego zajęła 1. miejsce w kategorii kierunków: architektura krajobrazu, weterynaria oraz kierunki rolnicze i leśne. Wysokie noty zdobyły też m.in. biotechnologia, dietetyka, kierunki o żywieniu i żywności, socjologia, zootechnika.

Ranking Perspektyw przygotowywany jest przez Fundację Edukacyjną Perspektywy od 2000 r. To najdokładniejsze zestawienie uczelni w Polsce. Cieszy się popularnością wśród maturzystów, uznaniem wśród naukowców, jest także doceniany za granicą. W jego kapitule zasiadają wybitni przedstawiciele środowiska akademickiego, nauki i biznesu.

Ranking uwzględnia 29 wskaźników zgrupowanych w 7 kryteriów: prestiż, absolwenci na rynku pracy, potencjał naukowy, efektywność naukowa, potencjał dydaktyczny,

innowacyjność i umiędzynarodowienie. Jest więc jednym z najbardziej rozbudowanych rankingów edukacyjnych na świecie, a międzynarodowy certyfikat jakości „IREG Approved” potwierdza, że metodologia oraz sposób jego przygotowania i publikacji spełnia międzynarodowe kryteria najwyższej jakości.

W tegorocznym rankingu studiów, obejmującym 71 głównych kierunków – to najważniejsza część badania z punktu widzenia maturzystów i kandydatów na studia – SGGW zwyciężyła w 3 kategoriach: architektura krajobrazu, weterynaria oraz kierunki rolnicze i leśne. Bardzo wysoko oceniono również dietetykę oraz biotechnologię (2. miejsce), a także kierunki o żywieniu i żywności (3. miejsce), socjologię (4. miejsce) i zootechnikę (4. miejsce). W pierwszej dziesiątce znalazły się również takie kierunki jak: inżynieria środowiska (5.), biologia (6.), ochrona środowiska (6.), gospodarka przestrzenna (8.), logistyka (8.), pedagogika (9.).

SGGW w rankingu uczelni akademickich uplasowała się na 30. miejscu, a w kategorii uczelni przyrodniczych na 2.

Biuro Promocji SGGW

Wyróżnienia studentów SGGW

Studenci Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego czynnie uczestniczą w życiu naukowym uczelni zdobywając wyróżnienia i nagrody w konkursach.

SGGW wyróżnione w Programie Nowoczesne Zarządzanie Biznesem

Grupy studentów SGGW uplasowały się w pierwszej dziesiątce na tle ponad 11 tysięcy studentów z wielu ośrodków akademickich z całego kraju.

Studenci Wydziału Ekonomicznego (kierunek finanse i rachunkowość oraz ekonomia), a także Wydziału Leśnego (kierunek gospodarka przestrzenna) zostali wyróżnieni za aktywność w Programie Nowoczesne Zarządzanie Biznesem.

Ogólnopolskie Spotkanie Koordynatorów

NOWOCZESNE

ZARZĄDZANIE BIZNESEM

Prowadzącą zajęcia była dr inż. Anna Milewska z Katedry Finansów WE SGGW, o której organizatorzy piszą: „Z uwagi na Pani zaangażowanie i aktywność Pani studentów na platformie Score Hunter jest Pani w gronie wyróżnionych pracowników naukowych, którym wraz z Biurem Informacji Kredytowej chcemy podziękować za zaangażowanie i wsparcie”.

Program Nowoczesne Zarządzanie Biznesem to realizowany od 2009 r. na ponad 130 polskich uczelniach, jeden z największych programów edukacji ekonomicznej, skierowany do studentów i pracowników naukowych. Powstał z inicjatywy Związku Banków Polskich i Biura Informacji Kredytowej, przy wsparciu i zaangażowaniu Krajowej Izby Rozliczeniowej.

Jest realizowany w przeświadczeniu, że połączenie doświadczeń dydaktycznych i naukowych z wiedzą praktyczną pozwoli na lepsze przygotowanie odbiorców do praktycznego wykorzystania zdobytej wiedzy w przyszłej pracy zawodowej.

W trakcie realizacji Programu przeprowadzono kilka tysięcy wykładów, kilkaset Stref NZB (stoisk edukacyjnych), uczestnicy wzięli udział w kilkuset konferencjach naukowych i dotarli w sposób bezpośredni do kilkuset tysięcy studentów i pracowników naukowych realnie wpływając na poziom wiedzy ekonomicznej Polaków.

Organizatorem Programu NZB jest Centrum Prawa Bankowego i Informacji.

Sukces Kół Naukowych SGGW

W wyniku konkursu ogłoszonego jeszcze we wrześniu 2020 r. przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego do programu „Studenckie koła naukowe tworzą innowacje” dofinansowanie otrzymały Koła Naukowe:

1. Biotechnologów – pod opieką dr inż. Agaty Fabiszewskiej,
2. Meblarstwa – pod opieką dr. hab. inż. Grzegorza Kowaluka,
3. Zwierząt Doświadczalnych i Laboratoryjnych – pod opieką dr inż. Beaty Grzegorzki.

Zadaniem programu jest wsparcie studenckich kół naukowych działających w uczelni w:

1. prowadzeniu badań naukowych lub prac rozwojowych, w szczególności mających na celu tworzenie lub modernizację technologii lub rozwiązań technicznych, i w promocji ich wyników,
2. transferze wyników prowadzonych badań naukowych lub prac rozwojowych do sfery gospodarczej,
3. nabywaniu przez członków tych kół kompetencji miękkich potrzebnych do prowadzenia badań naukowych lub prac rozwojowych i promocji ich wyników, w szczególności w zakresie komercjalizacji tych wyników oraz związanego z nimi know-how, pracy w zespole i wystąpień publicznych,

4. zakupie certyfikatów i licencji niezbędnych w procesie komercjalizacji wyników badań naukowych lub prac rozwojowych oraz know-how związanego z tymi wynikami – w celu pomocy tym kołom w realizacji innowacyjnych projektów i podniesienia jakości działalności tych kół oraz usprawnienia mechanizmu transferu technologii i rozwiązań technicznych powstałych w ramach ich działalności do sfery gospodarczej.

Studenci SGGW laureatami konkursu „Zbuduj Rower z Drewna”

Emilka Mastalerz oraz Kamil Kowalski z Koła Naukowego Obrabiarek CNC działającego przy Wydziale Technologii

Drewna SGGW zajęli II miejsce w tegorocznej edycji konkursu „Zbuduj rower z drewna”.

Konkurs, którego przedmiotem jest własnoręcznie wykonany rower z drewna, odbywa się cyklicznie co 2 lata od 2013 r. Organizuje go Studenckie Koło Naukowe Technologów Drewna Wydziału Leśnego i Technologii Drewna Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu.

Celem konkursu jest promocja drewna jako materiału konstrukcyjnego oraz krzewienie kultury technicznej i zdrowego stylu życia wśród młodzieży.

Tegoroczna edycja konkursu różniła się od wcześniejszych, gdyż odbywała się całkowicie online. Zgłoszonych zostało dziewięć projektów.

Uroczyste ogłoszenie wyników nastąpiło 11 czerwca br.

